

Republika Hrvatska
Centar sudske prakse
i
Odjel za praćenje i proučavanje sudske prakse

ZBIRKA SENTENCI
s nomenklaturom prava

2/2025.

Sadržaj

Kazala	XI
ABECEDNO STVARNO KAZALO	XVII
GRAĐANSKO I TRGOVAČKO PRAVO	XVII
ABECEDNO ZAKONSKO KAZALO	XIX
GRAĐANSKO I TRGOVAČKO PRAVO	XIX
Sentence	XXXI
0 > Stvarno pravo	1
STVARNO PRAVO > POSJED > ZAŠTITA POSJEDA > SUDSKA ZAŠTITA > ROKOVI I POSTUPAK ZA SMETANJE POSJEDA > VRSTE I SADRŽAJ TUŽBE	1
STVARNO PRAVO > POSJED > ZAŠTITA POSJEDA > SUDSKA ZAŠTITA > ROKOVI I POSTUPAK ZA SMETANJE POSJEDA > VRSTE I SADRŽAJ TUŽBE > TUŽBA ZBOG UZNEMIRAVANJA	2
STVARNO PRAVO > POSJED > ZAŠTITA POSJEDA > SUDSKA ZAŠTITA > SADRŽAJ ODLUKE KOJOM SE PRUŽA POSJEDOVNA ZAŠTITA	2
STVARNO PRAVO > PRAVO VLASNIŠTVA > POSEBNA OGRANIČENJA > SUSJEDSKA PRAVA > MEĐA	3
STVARNO PRAVO > PRAVO VLASNIŠTVA > SUBJEKTI I OBJEKTI PRAVA VLASNIŠTVA > OBJEKTI PRAVA VLASNIŠTVA > JAVNA DOBRA U OPĆOJ UPORABI (ČL. 35/4 ZV)	4
STVARNO PRAVO > PRAVO VLASNIŠTVA > SUBJEKTI I OBJEKTI PRAVA VLASNIŠTVA > OBJEKTI PRAVA VLASNIŠTVA > BIVŠE DRUŠTVENO VLASNIŠTVO I VLASNIŠTVO > > ŠUME I ŠUMSKO ZEMLJIŠTE	5
STVARNO PRAVO > PRAVO VLASNIŠTVA > SUBJEKTI I OBJEKTI PRAVA VLASNIŠTVA > OBJEKTI PRAVA VLASNIŠTVA > BIVŠE DRUŠTVENO VLASNIŠTVO I VLASNIŠTVO > > GROBLJA	6
STVARNO PRAVO > PRAVO VLASNIŠTVA > OBLICI PRAVA VLASNIŠTVA > VLASNIŠTVO POSEBNOG DIJELA ZGRADE (ETAŽNO VLASNIŠTVO) > USPOSTAVA VLASNIŠTVA POSEBNOG DIJELA ZGRADE	7
STVARNO PRAVO > PRAVO VLASNIŠTVA > STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA > ORIGINARNO STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA > DOSJELOST > STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA DOSJEDANJEM NA NEPOKRETNJOJ STVARI	8
STVARNO PRAVO > PRAVO VLASNIŠTVA > STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA > STJECANJE ODLUKOM SUDA ILI DRUGE VLASTI	10
STVARNO PRAVO > PRAVO VLASNIŠTVA > STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA > DERIVATIVNO STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA > DERIVATIVNO STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA NA NEKRETNINI > NAČIN STJECANJA > UPIS ZEMLJIŠNE KNJIGE	12
STVARNO PRAVO > PRAVO VLASNIŠTVA > ZAŠTITA PRAVA VLASNIŠTVA > TUŽBE ZA POVRAT STVARI > ZASTARA VLASNIČKE TUŽBE	13
STVARNO PRAVO > PRAVO SLUŽNOSTI > STJECANJE SLUŽNOSTI	14
STVARNO PRAVO > ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO > OPĆENITO	14
STVARNO PRAVO > ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO > VRSTE I PREDMET UPISA > ZABILJEŽBA	15
STVARNO PRAVO > ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO > VRSTE I PREDMET UPISA > ZABILJEŽBA > OSTALE	17
STVARNO PRAVO > ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO > VRSTE I PREDMET UPISA > ZABILJEŽBA > OSTALE	17

STVARNO PRAVO > ZEMLJIŠNOKNJIZNO PRAVO > POSTUPAK U ZEMLJIŠNOKNJIZNIM STVARIMA.....	18
STVARNO PRAVO > ZEMLJIŠNOKNJIZNO PRAVO > POSTUPAK U ZEMLJIŠNOKNJIZNIM STVARIMA > PROVEDBA UPISA.....	20
STVARNO PRAVO > ZEMLJIŠNOKNJIZNO PRAVO > OSNIVANJE, OBNAVLJANJE, DOPUNJAVANJE I PREOBLIKOVANJE ZEMLJIŠNE KNJIGE > POJEDINAČNI ISPRAVNI POSTUPAK > TUŽBA ZA BRISANJE	21
STVARNO PRAVO > PRAVA STRANIH OSOBA > STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA ..	22
1 > Obvezno pravo	24
OBVEZNO PRAVO > VRSTE OBVEZA > NOVČANE OBVEZE > ZATEZNE KAMATE .	24
OBVEZNO PRAVO > UGOVORNI OBVEZNI ODNOSI > SKLAPANJE UGOVORA > MANE VOLJE > PRIVIDAN UGOVOR.....	25
OBVEZNO PRAVO > UGOVORNI OBVEZNI ODNOSI > ZASTUPANJE.....	26
OBVEZNO PRAVO > UGOVORNI OBVEZNI ODNOSI > NEVALJANOST UGOVORA > NIŠTETNI UGOVORI > DJELOMIČNA NIŠTETNOST.....	28
OBVEZNO PRAVO > UGOVORI > UGOVORI O PRIJENOSU STVARI I PRAVA > UGOVOR O DAROVANJU > OPOZIV DAROVANJA > OPOZIV ZBOG NEZAHVALNOSTI.....	29
OBVEZNO PRAVO > UGOVORI > UGOVORI O USLUGAMA	30
OBVEZNO PRAVO > UGOVORI > UGOVORI O BANKARSKOM POSLOVANJU > UGOVOR O KREDITU	31
OBVEZNO PRAVO > UGOVORI > UGOVOR O OSIGURANJU > ZAJEDNIČKO ZA IMOVINSKA OSIGURANJA I OSIGURANJA OSOBA > TRAJANJE OSIGURANJA.....	32
OBVEZNO PRAVO > UGOVORI > UGOVOR O OSIGURANJU > OBVEZNO OSIGURANJE > OSIGURANJE VLASNIKA ODNOSNO KORISNIKA MOTORNIH VOZILA OD ODGOVORNOSTI ZA ŠTETE TREĆIM OSOBAMA > POJAM MOTORNIH I PRIKLJUČNIH VOZILA.....	34
OBVEZNO PRAVO > UGOVORI > UGOVOR O OSIGURANJU > OBVEZNO OSIGURANJE > OSIGURANJE ODVJETNIKA OD ODGOVORNOSTI > ŠTETA.....	35
OBVEZNO PRAVO > PROUZROČENJE ŠTETE > PRETPOSTAVKE ODGOVORNOSTI > ŠTETA > IMOVINSKA ŠTETA	36
OBVEZNO PRAVO > PROUZROČENJE ŠTETE > ODGOVORNOST PO OSNOVI KRIVNJE > ODGOVORNOST ZA DRUGOGA > ODGOVORNOST ZA OBJAVLJENU INFORMACIJU > ODGOVORNOST NAKLADNIKA > PRETPOSTAVKE ODGOVORNOSTI.....	37
OBVEZNO PRAVO > PROUZROČENJE ŠTETE > ODGOVORNOST PO OSNOVI KRIVNJE > POPRAVLJANJE IMOVINSKE I NEIMOVINSKE ŠTETE > POPRAVLJANJE ŠTETE > POPRAVLJANJE NEIMOVINSKE ŠTETE > PRAVIČNA NOVČANA NAKNADA > ZBOG POVREDE PRAVA OSOBNOSTI.....	39
4 > Obiteljsko pravo i nasljedno pravo.....	40
OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > OPĆENITO > SADRŽAJ OBITELJSKOG PRAVA > UČINCI IZVANBRAČNE ZAJEDNICE ŽENE I MUŠKARCA.....	40
OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > OPĆENITO > NAČELA OBITELJSKOG PRAVA.....	41
OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > ODNOSI RODITELJA I DJECE > PRAVA I DUŽNOSTI U ODNOSIMA RODITELJA I DJECE > ODGOVORNOST, DUŽNOST I PRAVA RODITELJA > NAČIN NA KOJI SE RODITELJI SKRBE O DJETETU > NADLEŽNOST SUDA > O SUSRETIMA I DRUŽENJU DJETETA	42
OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > UZDRŽAVANJE > OPĆENITO > ODRICANJE OD DUŽNOSTI I PRAVA NA UZDRŽAVANJE.....	43

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > UZDRŽAVANJE > UZDRŽAVANJE DJECE, RODITELJA I DRUGIH SRODNICA > UZDRŽAVANJE MALOLJETNE DJECE.....	44
OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > UZDRŽAVANJE > ODREĐIVANJE UZDRŽAVANJA > PROMJENA IZNOSA ILI NAČINA UZDRŽAVANJA TE PRESTANAK UZDRŽAVANJA.....	45
OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > IMOVINSKI ODNOSI > IMOVINSKI ODNOSI BRAČNIH DRUGOVA > BRAČNA STEČEVINA > POJAM I SASTAV.....	46
OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > POSTUPAK PRED SUDOM > OPĆENITO > ODLUKA O TROŠKOVIMA POSTUPKA U STATUSNIM STVARIMA.....	47
OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > POSTUPAK PRED SUDOM > POSEBNI PARNIČNI POSTUPCI > POSTUPAK U SPOROVIMA O UZDRŽAVANJU > KADA SUD DONOSI ODLUKU O UZDRŽAVANJU DJECE.....	47
OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > POSTUPAK PRED SUDOM > POSEBNI PARNIČNI POSTUPCI > POSTUPAK U SPOROVIMA O UZDRŽAVANJU > KADA SUD DONOSI ODLUKU O UZDRŽAVANJU DJECE.....	48
OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > POSTUPAK PRED SUDOM > POSEBNI PARNIČNI POSTUPCI > POSTUPAK U SPOROVIMA O UZDRŽAVANJU > PROCESNA PITANJA UREĐENA NA POSEBAN NAČIN > U PARNICAMA O UZDRŽAVANJU MALOLJETNOG DJETETA ILI PUNOLJETNOG DJETETA KOJE NIJE SPOSOBNO ZA RAD > NEVEZANOST SUDA ZAHTJEVIMA STRANAKA.....	49
OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > POSTUPAK PRED SUDOM > POSEBNI IZVANPARNIČNI POSTUPCI > OPĆENITO > ODLUKE > OBLIK I SADRŽAJ.....	50
OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > NASLJEDNO PRAVO > OPĆENITO > NAČELA NASLJEDNOG PRAVA > NASLJEDNIK.....	51
OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > NASLJEDNO PRAVO > NASLJEDNO PRAVO > NASLJEDIVANJE NA TEMELJU ZAKONA > NUŽNI NASLJEDNICI > IMOVINA KOJA SE IZDVAJA IZ OSTAVINE > ZASTARA ZAHTJEVA.....	53
OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > NASLJEDNO PRAVO > PRELAZAK OSTAVINE NA NASLJEDNIKE > DIOBA NASLJEDSTVA > NASLJEDNIČKA ZAJEDNICA.....	53
OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > NASLJEDNO PRAVO > POSTUPAK U NASLJEDNIM STVARIMA > POSTUPAK ZA OSTAVINSKU RASPRAVU > OPĆENITO > TKO SE SMATRA STRANKOM.....	55
OBITELJSKO I NASLJEDNO PRAVO > NASLJEDNO PRAVO > POSTUPAK U NASLJEDNIM STVARIMA > POSTUPAK ZA OSTAVINSKU RASPRAVU > OSTAVINSKA RASPRAVA > UPUĆIVANJE NA PARNICU ILI UPRAVNI POSTUPAK > ZBOG SPORA O ČINJENICAMA.....	55
OBITELJSKO I NASLJEDNO PRAVO > NASLJEDNO PRAVO > POSTUPAK U NASLJEDNIM STVARIMA > POSTUPAK ZA OSTAVINSKU RASPRAVU > OSTAVINSKA RASPRAVA > UPUĆIVANJE NA PARNICU ILI UPRAVNI POSTUPAK > ZBOG SPORA O ČINJENICAMA.....	56
OBITELJSKO I NASLJEDNO PRAVO > NASLJEDNO PRAVO > POSTUPAK U NASLJEDNIM STVARIMA > POSTUPAK ZA OSTAVINSKU RASPRAVU > OSTAVINSKA RASPRAVA > UPUĆIVANJE NA PARNICU ILI UPRAVNI POSTUPAK > TKO SE UPUĆUJE NA PARNICU ILI UPRAVNI POSTUPAK.....	57
OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > NASLJEDNO PRAVO > POSTUPAK U NASLJEDNIM STVARIMA > POSTUPAK ZA OSTAVINSKU RASPRAVU > UČINAK PRAVOMOĆNOSTI RJEŠENJA O NASLJEDIVANJU I ZAPISU.....	58

	<i>OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > NASLJEDNO PRAVO > POSTUPAK U NASLJEDNIM STVARIMA > POSTUPAK ZA OSTAVINSKU RASPRAVU > UČINAK PRAVOMOĆNOSTI RJEŠENJA O NASLJEĐIVANJU I ZAPISU.....</i>	59
5 >	<i>Radno pravo.....</i>	60
	<i>RADNO PRAVO > UGOVOR O RADU > PRESTANAK UGOVORA O RADU > NAČINI PRESTANKA UGOVORA O RADU > OTKAZ > VRSTE OTKAZA > REDOVITI OTKAZ > OD STRANE POSLODAVCA > PRETPOSTAVKE > RAZLOZI ZA OTKAZ > OTKAZ UVJETOVAN SKRIVLJENIM PONAŠANJEM RADNIKA.....</i>	60
	<i>RADNO PRAVO > PLAĆE > NAKNADA PLAĆE.....</i>	61
	<i>RADNO PRAVO > PLAĆE > NAKNADA PLAĆE > NAKNADE PO DRUGIM OSNOVAMA.....</i>	63
	<i>RADNO PRAVO > PLAĆE > NAKNADA PLAĆE > NAKNADE PO DRUGIM OSNOVAMA.....</i>	64
	<i>RADNO PRAVO > NAKNADA ŠTETE > ODGOVORNOST POSLODAVCA ZA ŠTETU UZROKOVANU RADNIKU > ŠTETA NA RADU I U VEZI S RADOM.....</i>	65
	<i>USTAVNO PRAVO I UPRAVNO PRAVO > UPRAVNO PRAVO > POREZI, PRISTOJBE, TROŠARINE, CARINE, DOPRINOSI I NAKNADE > PRISTOJBE I TROŠARINE > PRISTOJBE.....</i>	66
	<i>USTAVNO PRAVO I UPRAVNO PRAVO > UPRAVNO PRAVO > POREZI, PRISTOJBE, TROŠARINE, CARINE, DOPRINOSI I NAKNADE > PRISTOJBE I TROŠARINE > PRISTOJBE > SUDSKE.....</i>	67
	<i>USTAVNO PRAVO I UPRAVNO PRAVO > UPRAVNO PRAVO > POREZI, PRISTOJBE, TROŠARINE, CARINE, DOPRINOSI I NAKNADE > PRISTOJBE I TROŠARINE > PRISTOJBE > SUDSKE.....</i>	68
	<i>USTAVNO PRAVO I UPRAVNO PRAVO > UPRAVNO PRAVO > POREZI, PRISTOJBE, TROŠARINE, CARINE, DOPRINOSI I NAKNADE > PRISTOJBE I TROŠARINE > PRISTOJBE > SUDSKE.....</i>	69
8 >	<i>Građansko procesno pravo.....</i>	70
	<i>GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > PRETHODNO PITANJE.....</i>	70
	<i>GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > SUDOVI > NADLEŽNOST SUDOVA > APSOLUTNA NADLEŽNOST > NADLEŽNOST U SPOROVIMA S MEĐUNARODNIM ELEMENTOM (MEĐUNARODNA NADLEŽNOST) > IZRIČITE ODREDBE O MEĐUNARODNOJ NADLEŽNOSTI.....</i>	71
	<i>GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > SUDOVI > NADLEŽNOST SUDOVA > APSOLUTNA NADLEŽNOST > NADLEŽNOST U SPOROVIMA S MEĐUNARODNIM ELEMENTOM (MEĐUNARODNA NADLEŽNOST) > APSOLUTNA NENADLEŽNOST.....</i>	72
	<i>GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > SUDOVI > NADLEŽNOST SUDOVA > STVARNA NADLEŽNOST.....</i>	73
	<i>GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > SUDOVI > NADLEŽNOST SUDOVA > STVARNA NADLEŽNOST > STVARNA NADLEŽNOST OPĆINSKIH SUDOVA.....</i>	74
	<i>GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > SUDOVI > NADLEŽNOST SUDOVA > STVARNA NADLEŽNOST > STVARNA NADLEŽNOST TRGOVAČKIH SUDOVA.....</i>	75
	<i>GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > STRANKE > SUPARNIČARI > NUŽNI.....</i>	76
	<i>GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > PARNIČNE RADNJE.....</i>	77

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > PARNIČNI TROŠKOVI > KOJI SE PARNIČNI TROŠKOVI NAKNAĐUJU	77
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > PARNIČNI TROŠKOVI > NAKNADA PARNIČNIH TROŠKOVA PREMA USPJEHU U PARNICI	78
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > PARNIČNI TROŠKOVI > NAKNADA PARNIČNIH TROŠKOVA PREMA USPJEHU U PARNICI	79
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > PARNIČNI TROŠKOVI > OSTALA PRAVILA O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA	80
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > PARNIČNI TROŠKOVI > ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA	81
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > PARNIČNI TROŠKOVI > ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA	82
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > TUŽBA > SADRŽAJ TUŽBE	83
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > TUŽBA > VRSTE TUŽBI > STUPNJEVITA TUŽBA	84
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > TUŽBA > VRSTE TUŽBI > DEKLARATORNA (TUŽBA ZA UTVRĐENJE)	85
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > TUŽBA > ISTICANJE VIŠE TUŽBENIH ZAHTEVA U JEDNOJ TUŽBI I PROCESNA FACULTAS ALTERNATIVA	86
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > TUŽBA > PREINAKA TUŽBE	86
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > TUŽBA > POVLAČENJE TUŽBE	87
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > SUDJELOVANJE TREĆIH OSOBA U PARNICI > SUDJELOVANJE UMJEŠAČA	88
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > PREKID, ZASTOJ, OBUSTAVA I MIROVANJE POSTUPKA > PREKID POSTUPKA > PO SILI ZAKONA	89
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > PREKID, ZASTOJ, OBUSTAVA I MIROVANJE POSTUPKA > PREKID POSTUPKA > NASTAVAK PREKINUTOG POSTUPKA	90
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > PREKID, ZASTOJ, OBUSTAVA I MIROVANJE POSTUPKA > PREKID POSTUPKA > NASTAVAK PREKINUTOG POSTUPKA	91
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > DOKAZI I IZVOĐENJE DOKAZA > TERET DOKAZIVANJA	92
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > PRIPREMANJE GLAVNE RASPRAVE > PRETHODNO ISPITIVANJE TUŽBE	93
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > PRIPREMANJE GLAVNE RASPRAVE > PRETHODNO ISPITIVANJE TUŽBE	94

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PO PRAVNIM LIJEKOVIMA > REDOVNI PRAVNI LIJEKOVI > ŽALBA PROTIV PRESUDE > ROK ZA ŽALBU	95
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PO PRAVNIM LIJEKOVIMA > REDOVNI PRAVNI LIJEKOVI > ŽALBA PROTIV PRESUDE > RAZLOZI ZA ŽALBU > VRSTE > BITNE POVREDE EODREDABA PARNIČNOG POSTUPKA > APSOLUTNO BITNE POVREDE > PROTUZAKONITO ODUZIMANJE MOGUĆNOSTI RASPRAVLJANJA PRED SUDOM	96
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PO PRAVNIM LIJEKOVIMA > REDOVNI PRAVNI LIJEKOVI > ŽALBA PROTIV PRESUDE > POSTUPAK PO ŽALBI > POSTUPAK KOD DRUGOSTUPANJSKOG SUDA > ODLUKE DRUGOSTUPANJSKOG SUDA O ŽALBI > ODBACIVANJE ŽALBE KAO NEPRAVOVREMENE, NEPOTPUNE ILI NEDOPUŠTENE	98
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PO PRAVNIM LIJEKOVIMA > IZVANREDNI PRAVNI LIJEKOVI > PONAVLJANJE POSTUPKA > POSTUPAK PO PRIJEDLOGU ZA PONAVLJANJE > ODLUKE O PRIJEDLOGU ZA PONAVLJANJE POSTUPKA	98
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSEBNI POSTUPCI > IZDAVANJE PLATNOG NALOGA > POSTUPAK U SVEZI S IZDAVANJEM PLATNOG NALOGA > OPĆENITO	99
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSEBNI POSTUPCI > IZDAVANJE PLATNOG NALOGA > POSTUPAK U SVEZI S IZDAVANJEM PLATNOG NALOGA > OPĆENITO	100
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > IZVANPARNIČNI POSTUPAK > POJEDINI IZVANPARNIČNI POSTUPCI > PROGLAŠENJE NESTALOG ZA UMRLOG I DOKAZIVANJE SMRTI	101
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > IZVANPARNIČNI POSTUPAK > POJEDINI IZVANPARNIČNI POSTUPCI > SUDSKI PONIŠTAJ ISPRAVA (AMORTIZACIJA) > POSTUPAK	102
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > IZVANPARNIČNI POSTUPAK > POJEDINI IZVANPARNIČNI POSTUPCI > UREĐENJE MEĐA	103
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > IZVANPARNIČNI POSTUPAK > POJEDINI IZVANPARNIČNI POSTUPCI > UREĐENJE MEĐA > KADA SE MOŽE TRAŽITI UREĐENJE MEĐA	104
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OPĆENITO O OVRŠNOM POSTUPKU I POSTUPKU OSIGURANJA > SREDSTVA I PREDMET OVRHE I OSIGURANJA > PREDMET OVRHE I OSIGURANJA > STVARI I PRAVA KOJA NE MOGU BITI PREDMET OVRHE	105
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OPĆENITO O OVRŠNOM POSTUPKU I POSTUPKU OSIGURANJA > ODREĐENA POSTUPOVNA PITANJA > SASTAV SUDA I ODLUKE	106
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OPĆENITO O OVRŠNOM POSTUPKU I POSTUPKU OSIGURANJA > ODREĐENA POSTUPOVNA PITANJA > PRAVNI LIJEKOVI > ŽALBA PROTIV RJEŠENJA	107
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OPĆENITO O OVRŠNOM POSTUPKU I POSTUPKU OSIGURANJA > ODREĐENA POSTUPOVNA PITANJA > TROŠKOVI POSTUPKA	108
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OPĆENITO O OVRŠNOM POSTUPKU I POSTUPKU OSIGURANJA > ODREĐENA POSTUPOVNA PITANJA > TROŠKOVI POSTUPKA	108
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OPĆENITO O OVRŠNOM POSTUPKU I POSTUPKU OSIGURANJA > ODREĐENA POSTUPOVNA PITANJA > TROŠKOVI POSTUPKA > NAKNADA	109

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OPĆENITO O OVRŠNOM POSTUPKU I POSTUPKU OSIGURANJA > ODREĐENA POSTUPOVNA PITANJA > TROŠKOVI POSTUPKA > NAKNADA	110
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OPĆENITO O OVRŠNOM POSTUPKU I POSTUPKU OSIGURANJA > ODREĐENA POSTUPOVNA PITANJA > TROŠKOVI POSTUPKA > NASTALI I PREDVIDIVI TROŠKOVI	111
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OPĆENITO O OVRŠNOM POSTUPKU I POSTUPKU OSIGURANJA > ODREĐENA POSTUPOVNA PITANJA > PRIMJENA ODREĐABA DRUGIH ZAKONA	112
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > OVRŠNA I VJERODOSTOJNA ISPRAVA > OVRŠNA ISPRAVA > VRSTE	113
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > OVRŠNA I VJERODOSTOJNA ISPRAVA > VJERODOSTOJNA ISPRAVA > PODOBNOST ZA OVRHU	114
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > OVRŠNA I VJERODOSTOJNA ISPRAVA > PRIJENOS TRAŽBINE ILI OBVEZA	115
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > PREDLAGANJE I ODREĐIVANJE OVRHE > PRIJEDLOG ZA OVRHU > NADLEŽNOST	116
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > PREDLAGANJE I ODREĐIVANJE OVRHE > PRIJEDLOG ZA OVRHU > NADLEŽNOST > STVARNA	117
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > PREDLAGANJE I ODREĐIVANJE OVRHE > PRIJEDLOG ZA OVRHU > NADLEŽNOST > MJESNA	118
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > PREDLAGANJE I ODREĐIVANJE OVRHE > PRAVNI LIJEKOVI STRANAKA PROTIV RJEŠENJA O OVRSI > PRAVNI LIJEKOVI PROTIV RJEŠENJA O OVRSI NA TEMELJU OVRŠNE ISPRAVE > ŽALBA PROTIV RJEŠENJA O OVRSI > UPUĆIVANJE NA PARNICU U POVODU ŽALBE	119
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > PRIGOVOR TREĆE OSOBE	120
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > PRIGOVOR TREĆE OSOBE > POSTUPANJE PO PRIGOVORU > KADA SE NE MOŽE TRAŽITI DA SE OVRHA PROGLASI NEDOPUŠTENOM	121
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > PRIGOVOR TREĆE OSOBE > POSTUPANJE PO PRIGOVORU > KADA SE NE MOŽE TRAŽITI DA SE OVRHA PROGLASI NEDOPUŠTENOM	122
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > ODGODA, OBUSTAVA I DOVRŠETAK OVRHE > OBUSTAVA OVRHE	123
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > ODGODA, OBUSTAVA I DOVRŠETAK OVRHE > OBUSTAVA OVRHE	125
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > ODGODA, OBUSTAVA I DOVRŠETAK OVRHE > OBUSTAVA OVRHE	125

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > ODGODA, OBUSTAVA I DOVRŠETAK OVRHE > OBUSTAVA OVRHE.....	126
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OVRHA RADI NAPLATE NOVČANE TRAŽBINE > OVRHA NA NEKRETNINI > OPĆENITO	127
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OVRHA RADI NAPLATE NOVČANE TRAŽBINE > OVRHA NA NEKRETNINI > OPĆENITO > DOKAZ O VLASNIŠTVU I PRAVU GRAĐENJA	128
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OVRHA RADI NAPLATE NOVČANE TRAŽBINE > OVRHA NA NEKRETNINI > IZUZIMANJE OD OVRHE.....	129
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OVRHA RADI NAPLATE NOVČANE TRAŽBINE > OVRHA NA NEKRETNINI > IZUZIMANJE OD OVRHE.....	130
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OVRHA RADI NAPLATE NOVČANE TRAŽBINE > OVRHA NA NOVČANIM SREDSTVIMA OVRŠENIKA > OPĆENITO > OVRŠNE RADNJE > PROVEDBA OVRHE OD STRANE FINACIJSKE AGENCIJE	132
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OSIGURANJE > PRIVREMENE MJERE > OPĆENITO > DOPUSTIVOST PRIVREMENE MJERE	133
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > STEČAJNI POSTUPAK > OPĆENITO > STEČAJNI RAZLOZI > NESPOSOBNOST ZA PLAĆANJE.....	134

Kazala

ABECEDNO STVARNO KAZALO

GRAĐANSKO I TRGOVAČKO PRAVO

I

IZVANPARNIČNI POSTUPAK

- proglašenje nestale osobe umrlom - 98
- javni bilježnik - 99
- uređenje međe - 100
- uređenje granice između nekretnina - 101

K

KUPOPRODAJNI UGOVOR

- manji iznos cijene - 23

KREDIT

- ulazna naknada - 25

KOMUNALNI OTPAD

- korištenje javnom uslugom - 27

D

DAROVANJE

- opoziv - 26

M

MOTORNO VOZILO

- parkiranje - 30

MEDIJI

- zaštita djeteta - 33

N

NAKNADA ŠTETE

- povreda časti i ugleda - 34

NASLJEDNO PRAVO

- gubitak prava bračnog druga na nasljeđivanje - 47
- zastara zahtjeva - 48
- sunasljednici-zajedničari - 49
- neisplaćena mirovina - 50
- upućivanje na parnicu - 51
- nasljednici kao nužni suparničari - 52
- predmnijevano vlasništvo - 53
- vezanost pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju - 54
- rješenje o nasljeđivanju - 55

O

OSIGURANJE

- tužba HZMO - 31

OBITELJSKO PRAVO

- učinci izvanbračne zajednice - 35
- susreti i druženja - 37
- troškovi uzdržavanja - 38
- doplatak za djecu - 39
- prestanak obveze uzdržavanja - 40
- bračna stečevina - 41
- troškovi kod tužbe za prestanak uzdržavanja - 42
- troškovi kod DNK testiranja - 43
- IBAN računa majke - 44
- preinaka tužbe izvan općih ograničenja - 45
- ispuštanje obrazloženja rješenja - 46

OVRŠNI POSTUPAK

PREDMET OVRHE

- raspravljanje o pravu na dom - 102

POSTUPOVNA PITANJA

- procesna sukcesija - 103

PRAVNI LIJEK

- žalba protiv rješenja o dosudi - 104

TROŠKOVI

- nužni i potrebni troškovi za provođenje ovrhe - 105

- ciklička ovrha za istovjetne radnje - 106
- trošak pribave specifikacije Financijske agencije - 107
- kriterij za obračun troškova - 108
- kad nije odmah povukao prijedlog za ovrhu - 109

ISPRAVA

- ovršna isprava iz upravnog postupka - 110
- zadužnica kao ovršna isprava - 111
- podobnost isprave za ovrhu - 112

PRIJENOS TRAZIBINE

- subjektivna preinaka - 113

NADLEŽNOST

- ovršna isprava strana sudska odluka - 114
- stvarna nadležnost - 115
- mjesna nadležnost - 116

UPUĆIVANJE NA PARNICU

- upućivanje na parnicu - 117
- prigovor treće osobe - 118
- prestanak provedbe izvansudske ovrhe - 119

OBUSTAVA

- dobrovoljno založno pravo kao instrument osiguranja - 120
- obustava ovrhe - 121
- ovrha na temelju ovršne isprave iz postupka smetanja posjeda - 122
- prekluzivni rok iz čl. 5. st. 4. - 123
- žalba protiv rješenja o obustavi - 124

NA NEKRETNINI

- ovrha na nekretnini - 125
- dokaz o vlasništvu - 126
- izuzimanje od ovrhe - 127
- test razmjernosti - 128

NA NOVČANIM SREDSTVIMA

- na temelju izbrisane osnove za plaćanje podnijet novi zahtjev za naplatu - 129

PRIVREMENA MJERA

- dopustivost - 130

STEČAJNI POSTUPAK

- nesposobnost za plaćanje - 131

P

PARNIČNI POSTUPAK

PRETHODNO PITANJE

- odluka upravnog tijela kao prethodno pitanje - 65

NADLEŽNOST

- postupak protiv potrošača - 66
- ukidanje statusa javnog dobra - 67
- spor između samostalnog umjetnika i trgovačkog društva - 68
- obiteljska stvar, poslovni udio - 69
- nositelj prava i obveza OPG-a - 70
- zahtjev za izdavanje platnog naloga – 96

STRANKE

- nužni i jedinstveni suparničari - 71
- sudjelovanje umješaka - 85

PRIGOVOR

- prijetoja - 72

PARNIČNI TROŠKOVI

- izbivanje iz pisarnice - 73
- privremeni zastupnik - 74
- vrijednost predmeta spora - 75
- povlačenje tužbe - 76
- priznanje tužbenog zahtjeva - 77
- smrt tužitelja tijekom postupka - 78

TUŽBA

- dopustivost - 79
- stupnjevita tužba - 80
- manifestacijski zahtjev - 81
- eventualno istaknuti zahtjevi - 82
- preinaka tužbe - 83
- povlačenje - 84
- prethodno ispitivanje tužbe - 90
- pravni interes - 91
- pravni interes za podnošenje tužbe za izdavanje platnog naloga - 97

PREKID

- nastavak postupka - 86
- sveopći pravni sljednik - 87
- stečajni upravitelj - 88

DOKAZI

- teret dokazivanja - 89

PRAVNI LIJEK

- rok za žalbu - 92
- onemogućeno raspravljanje pred sudom - 93
- odbacivanje žalbe - 94
- prijedlog za ponavljanje postupka - 95

POSJED

- tužba za smetanje - 1
- pasivna legitimacija kod smetanja posjeda - 2
- sadržaj odluke kojom se pruža posjedovna zaštita - 3

POREZ

- na dohodak od imovine - 32

R

RADNO PRAVO

- upozorenje radniku - 56
- naknada plaće za vrijeme bolovanja - 57
- trošak prijevoza - 58
- službene radnje izvan zgrade suda - 59
- ozljeda na radu zatvorenika - 60

S

SLUŽNOSTI

- stjecanje - 13

STANOVANJE

- pravo stanovanja u obiteljskom domu - 36

SUDSKE PRISTOJBE

- u peterostrukom iznosu - 61
- kod naknade za obradu kredita - 62
- status invalida - 63
- školska ustanova u radnom sporu - 64

U

UGOVOR O KREDITU

- gospodarstvenik ili potrošač - 28

V

VLASNIŠTVO

- uređenje međe - 4
- javno dobro u općoj uporabi - 5
- stjecanje prava vlasništva dosjelošću na šumama - 6
- stjecanje prava korištenja grobnog mjesta - 7
- uspostava vlasništva posebnog dijela zgrade - 8
- dosjedanje - 9
- težački odnosi - 10
- stjecanje prava vlasništva na temelju pravnog posla - 11
- prava stranih osoba - 21

Z

ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO

- status stranke u zemljišnoknjižnom postupku - 14
- zabilježba spora, razvrgnuće - 15
- opis zabilježbe izvanrednog pravnog lijeka - 16
- zabilježba postupka radi uređenja međe - 17
- prekid - 18
- provedba upisa - 19
- tužba za brisanje - 20

ZASTARA

- vlasničke tužbe - 12

ZATEZNE KAMATE

- na zakašnjelu isplatu plaće - 22

ZASTUPANJE

- ugovorena naknada odvjetniku - 24

ZDRAVSTVENO OSIGURANJE

- dopunsko - 29

ABECEDNO ZAKONSKO KAZALO

GRAĐANSKO I TRGOVAČKO PRAVO

(Abecedno zakonsko kazalo jedinstveno je za sva područja prava i složeno je po abecedi prema pravnim propisima koji su primjenjivani u pojedinim odlukama. U kazalu su, pored naziva propisa, redovito označeni samo oni članci, odnosno odredbe koje se spominju u odluci, odnosno pravnom stajalištu. Sve sentence označene su brojevima od 1 do 131 Brojevi koji u ovom kazalu slijede iza članka određenog propisa označavaju redni broj sentence.)

C

CESTE

- *Zakon o cestama*

(NN 84/11, 22/13, 54/13, 148/13, 92/14 i 110/19)

Članak 123. stavak 1. i 2. -- 19

- *Zakon o cestama*

(NN 84/11, 18/13, 22/13, 54/13, 148/13, 92/14, 110/19, 144/21, 114/22, 4/23 i 133/23)

Članak 45. -- 4

Članak 102. stavak 1. i 2. - 67

Članak 103. - 67

D

DEKLARACIJA

- *Opća deklaracija o ljudskim pravima*

Članak 12.-- 33

DIREKTIVE

- *Direktiva 93/13 EEZ Vijeća od 5. travnja 1993.*

Sentenca 28

DRŽAVNI SLUŽBENICI I NAMJEŠTENICI

- *Kolektivni ugovor za državne službenike i namještenike*

(NN 104/13)

Članak 49. stavak 1.-- 57

- *Kolektivni ugovor za državne službenike i namještenike*

(NN 112/17)

Članak 43.-- 57

G

GROBLJA

- *Zakon o grobljima*

(*NN 19/98, 50/12 i 89/17*)

Članak 15. stavak 3. i 4. - 7

KONVENCIJE

- *Konvencija o pravima djeteta (koja je usvojena 20. studenog 1989., a koja je u pravni poredak Republike Hrvatske preuzeta na temelju notifikacije o sukcesiji - Međunarodni ugovori, broj 12/93 i 20/97)*

Članak 16. - 33

Sentenca 36

- *Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda*

(*NN – MU 18/97, 6/99, 8/99, 14/02 i 1/06*)

Članak 8. - 130

Članak 8. stavak 2. - 128

- *Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda*

(*NN – MU 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06, 2/10 i 13/17*)

Članak 8. - 102, 120

I

IZVANPARNIČNI POSTUPAK

- *Zakon o izvanparničnom postupku*

(*NN 59/23*)

Članak 57. - 98

Članak 109. stavak 1. - 99

M

MEDIJI

— *Zakon o medijima*

(*NN 163/03, 59/04, 84/11 i 81/13*)

Članak 16. stavak 1. - 33

Članak 21. stavak 4. - 33

MIROVINSKO OSIGURANJE

- *Zakon o mirovinskom osiguranju*

(*NN 157/13, 151/14, 33/15, 93/15, 120/16, 18/18, 62/18, 115/18, 102/19, 84/21 i 119/22*)

Članak 22. - 35

N

NASLJEDNO PRAVO

- *Zakon o nasljeđivanju*
(*NN 52/71, 47/78 i 56/00*)

Članak 27. stavak 2. - 47

- *Zakon o nasljeđivanju*
(*NN 48/03, 163/03 i 25/05*)

Članak 25. stavak 2. - 47

- *Zakon o nasljeđivanju*
(*NN 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15 i 14/19*)

Članak 4. stavak 1. - 103

Članak 6. - 50

Članak 8. stavak 2. - 35

Članak 43. stavak 3. - 87

Članak 84. - 48

Članak 89. stavak 1. - 89

Članak 127. - 50

Članak 179. - 50

Članak 218. - 50

Članak 224. stavak 1. točka 1. - 52

Članak 225. - 51

Članak 225. stavak 1. - 53

Članak 232. - 55

Članak 236. - 54

O

OBITELJSKI ODNOSI

- *Obiteljski zakon*
(*NN 103/15, 98/19, 47/20 i 49/23*)

Članak 5. - 43

Članak 366. stavak 1. - 43

- *Obiteljski zakon*
(*NN 103/15, 98/19, 47/20, 49/23 i 156/23*)

Članak 4. - 39

Članak 5. stavak 1. - 36

Članak 11. stavak 1. i 2. - 35

Članak 37. stavak 3. - 41

Članak 127. - 33

Članak 288. - 40

Članak 299. - 47

Članak 310. stavak 1. - 44

Članak 311. - 39

Članak 313. - 39

Članak 316. stavak 2. - 38
Članak 345. stavak 2.- 69
Članak 366. - 42
Članak 409. stavak 3. - 37
Članak 426. - 45
Članak 436. - 35
Članak 442. stavak 2. - 46

- *Osnovni zakon o braku*
(NN 52/71)
Sentenca 47

OBVEZNI ODNOSI

- *Zakon o obveznim odnosima*
(NN 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 107/95, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)
Članak 379. stavak 1. - 120

- *Zakon o obveznim odnosima*
(NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22, 156/22, 145/23 i 155/23)
Članak 285. stavak 2. - 23
Članak 291. - 23
Članak 323. stavak 1. - 25
Članak 494. - 26
Članak 497. - 26
Članak 946. stavak 2. - 29
Članak 1100. - 34
Članak 1111. stavak 1. - 25
Članak 1115. – 25
Članak 1122. – 49

ODVJETNIŠTVO

- *Tarifa o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika*
(NN 87/93, 16/94 i 11/96)
Tbr. 39. točka 3. - 24
Tbr. 43. – 24

- *Tarifa o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika*
(NN 138/23)
Tbr. 7.1 - 108
Tbr. 32. točka 2. - 107

OPĆI GRAĐANSKI ZAKONIK

- *Opći građanski zakonik, koji je bio na snazi temeljem Zakona o nevažnosti pravnih propisa donesenih do 6. travnja 1941. godine i za vrijeme neprijateljske okupacije*
(„Službeni list FNRJ“ 86/46)
§ 1472. – 9, 10

- *Zakon o nevažnosti pravnih propisa donesenih do 6. travnja 1941. godine i za vrijeme neprijateljske okupacije*
(„Službeni list FNRJ“ 86/46)

Sentenca 10

OSIGURANJE

— *Zakon o obveznim osiguranjima u prometu*
(*NN 151/05, 36/09, 75/09, 76/13, 152/14*)

Članak 22. stavak 3. - 30

Članak 27. stavak 1. i 2. - 31

OTPAD

- *Zakon o održivom gospodarenju otpadom*
(*NN 94/13 i 73/17*)

Članak 30. stavak 5. - 27

OVRŠNI POSTUPAK

- *Ovršni zakon*
(*NN 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08*)

Članak 99.a - 104

- *Ovršni zakon*
(*NN 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05, 67/08, 139/10, 154/11 i 70/12*)

Članak 29. stavak 3. - 113

- *Ovršni zakon*
(*NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17 i 131/20*)

Članak 14. stavak 5. – 105

Članak 281. stavak 6. – 96

Članak 70. stavak 1. – 109

Sentenca 116

- *Zakon o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima*
(*NN 68/18, 2/20, 47/20, 46/20, 83/20 i 133/20*)

Članak 12. - 129

- *Ovršni zakon*
(*NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 73/17*)

Članak 60. stavak 1. i 2. -118

Članak 80.b stavak 1. - 125

- *Ovršni zakon*
(*NN 112/12 i 25/13*)

Članak 5. stavak 4. - 123

- *Ovršni zakon*
(*NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17, 131/20, 114/22 i 155/23*)

Članak 2. stavak 1. točka 6. - 124

Članak 19. - 114

Članak 22. – 112

Članak 23. - 114

Članak 21. stavak 1. – 124

Članak 82. stavak 2. - 126
Članak 105. - 124
Članak 125. stavak 5. - 124
Članak 348. stavak 1. - 124

- *Ovršni zakon*

(*NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17, 131/20, 114/22 i 6/24*)

Članak 6. – 106
Članak 14. stavak 4. – 106
Članak 33. - 111
Članak 36. stavak 1. - 111
Članak 50. stavak 1. točka 7. i 11. - 119
Članak 52. - 127
Članak 65. - 127
Članak 67. stavak 2. - 122
Članak 80. - 121
Članak 80.b stavak 3. - 128
Članak 183. stavak 1. - 111
Članak 209. - 119
Članak 256. – 102

- *Zakon o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona*
(*NN 131/20*)

Članak 20. stavak 1. – 125

P

PARNIČNI POSTUPAK

- *Zakon o parničnom postupku*

(*NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23*)

Članak 3. stavak 1. - 115
Članak 12. stavak 1. i 2. - 65
Članak 16. stavak 2. – 47, 49, 67
Članak 34. - 69
Članak 34.b točka 1. - 70
Članak 39 – 108
Članak 77. - 79
Članak 77. stavak 2. - 14
Članak 82. – 79, 94
Članak 84. stavak 1. - 74
Članak 106. - 79
Članak 118. stavak 2. - 82
Članak 154. - 73
Članak 154. stavak 1. – 75, 77
Članak 155. – 73, 78
Članak 155. stavak 1. i 2. - 75
Članak 157. - 77
Članak 158. stavak 1. – 76, 109
Članak 186. - 79

Članak 186.a - 90
Članak 186.b - 81
Članak 186.b stavak 3. i 4. - 80
Članak 187. – 55, 91
Članak 187. stavak 1. - 117
Članak 190. - 83
Članak 191. - 83
Članak 201. - 71
Članak 212. stavak 1. točka 1. - 87
Članak 213. stavak 1. – 18, 100
Članak 215. stavak 1. – 87, 88
Članak 221.a - 89
Članak 288. stavak 2. - 91
Članak 295. stavak 2. - 84
Članak 325.a stavak 1. - 80
Članak 348. stavak 1. - 92
Članak 352. - 63
Članak 354. stavak 2. točka 3. – 67
Članak 354. stavak 2. točka 11. – 47, 49, 67
Članak 354. stavak 2. točka 6. - 93
Članak 428. stavak 4. - 95
Članak 437. stavak 1. - 92
Članak 441. – 85, 130
Članak 446. – 97
Članak 446. stavak 1. - 96
Članak 461.a - 93
Članak 282. – 67

*- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku
(NN 70/19)*

Članak 89. – 92

Članak 117. stavak 1. – 92

PODRUČJA I SJEDIŠTA SUDOVA

*- Zakon o područjima i sjedištima sudova
(NN 67/18 i 21/22)*

Članak 2. stavak 1. točka V. - 116

POLJOPRIVREDNO ZEMLJIŠTE

*- Pravilnik o upisu poljoprivrednih gospodarstava
(NN 76/11)*

Članak 3. stavak 1. - 70

*- Zakon o poljoprivredi
(NN 149/09)*

Članak 3. stavak 4. - 70

*- Zakon o šumama
(NN 52/90-pročišćeni tekst 5/91, 9/91 i 14/93)*

Članak 55. stavak 2. - 6

POMORSKO DOBRO

- *Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama*
(NN 158/03, 100/04, 141/06 i 38/09)

Članak 118. stavak 1. - 20

POREZI

- *Zakon o porezu na dohodak*

(NN 177/04, 73/08, 80/10, 114/11, 22/12, 144/12, 43/13, 120/13, 125/13, 148/13, 83/14, 143/14 i 136/15)

Članak 9. stavak 2. točka 2.5. - 32

Članak 15. stavak 3. - 22

- *Pravilnik o porezu na dohodak*

(NN 95/05, 96/06, 68/07, 146/08, 2/09, 146/09, 123/10, 137/11, 61/12, 79/13, 160/13, 157/14 i 137/15)

Članak 17. stavak 3. - 22

PRAVILNICI

- *Pravilnik o naknadama za obavljanje službenih radnji izvan zgrade suda*
(NN 38/14)

Članak 9. - 59

Članak 11. - 59

Članak 12. - 59

R

RADNO PRAVO

- *Zakon o radu*

(NN 149/09, 61/11, 82/12 i 73/13)

Članak 5. stavak 1. - 22

Članak 84. stavak 1. - 22

- *Zakon o radu*

(NN 93/14, 127/17 i 98/19)

Članak 95. - 60

Članak 119. stavak 1. - 56

Članak 232. stavak 1. - 22

- *Zakon o radu*

(NN 93/14, 127/17 i 98/19, 151/22 i 64/23)

Članak 95. - 60

S

SOCIJALNA SKRB

- *Zakon o socijalnoj skrbi*

(NN 18/22, 46/22 i 119/22)

Članak 317. - 86

STEČAJ

- *Zakon o stečaju potrošača*

(*NN 100/15, 67/18 i 36/22*)

Članak 75. stavak 1. točka 3. - 131

Članak 79.c stavak 4. i 5. – 131

- *Stečajni zakon*

(*NN 71/15, 104/17 i 36/22*)

Članak 8. stavak 1. - 112

Članak 10. - 112

Članak 216. stavak 2. - 112

Članak 247. - 112

SUDSKE PRISTOJBE

- *Zakon o sudskim pristojbama*

(*NN 118/18*)

Članak 11. stavak 1. točka 2. - 64

Članak 11. stavak 1. točka 5. - 63

Članak 29. stavak 2. – 63

- *Zakon o sudskim pristojbama*

(*NN 118/18 i 51/23*)

Članak 11. stavak 1. - 62

Članak 4. točka 1. - 62

- *Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sudskim pristojbama*

(*NN 51/23*)

Članak 6. - 63

- *Uredba o Tarifji sudskih pristojbi*

(*NN 53/19 i 92/21*)

Tbr. 14. stavak 3. - 61

Tbr. 15. stavak 5. – 61

SUKOB ZAKONA

- *Zakon o međunarodnom privatnom pravu*

(*NN 101/17*)

Članak 46. stavak 1. – 66

T

TRGOVAČKA DRUŠTVA

- *Zakon o trgovačkim društvima*

(*NN 111/93, 34/99 i 121/99*)

Članak 1. stavak 1. - 70

Članak 2. stavak 1. - 70

Članak 3. stavak 2. - 70

Članak 4. stavak 1. - 70

- *Zakon o trgovačkim društvima*

(*NN 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09 i 152/11*)

Članak 1. stavak 2. - 68

U

UPRAVNI POSTUPAK

- *Zakon o općem upravnom postupku*

(*NN 53/91 i 103/96*)

Članak 270. - 110

Članak 270. stavak 7. - 110

Članak 272. - 110

UREDBE

- *Uredba o zabrani raspolaganja nekretninama na teritoriju Republike Hrvatske*

(*NN 36/91*)

Članak 1. stavak 1. - 21

Članak 4. - 21

- *Uredba o izuzimanju od zabrane raspolaganja nekretninama na teritoriju Republike Hrvatske pravnih osoba sa sjedištem u Republici Sloveniji, Republici Makedoniji i Bosni i Hercegovini*

(*NN 46/00*)

Članak I. - 21

Članak II. - 21

- *Uredba (EU) broj 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012*

Članak 18. stavak 1. – 66

Članak 36. stavak 1. - 114

Članak 39. stavak 1. – 114

V

VLASNIŠTVO I DRUGA STVARNA PRAVA

- *Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima*

(*NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08 i 38/09*)

Članak 388. stavak 2. - 10

- *Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima*

(*NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14*)

Članak 30. stavak 2. - 7

Članak 103. – 100

Članak 168. - 5

- *Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima*

(NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14 i 81/15)

Članak 103. - 17

Članak 162. stavak 1. - 36

- *Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima*

(NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14, 81/15 i 94/17)

Članak 10. stavak 5. - 1

Članak 21. stavak 1. – 2, 3

Članak 21. stavak 3. - 130

Članak 22. - 130

Članak 22. stavak 1. – 1, 3

Članak 27. stavak 1. - 2

Članak 103. stavak 1. - 4

Članak 119. stavak 1. - 11

Članak 120. stavak 1. - 11

Članak 159. – 6, 12

Sentenca 8

- *Zakon o osnovnim vlasničkopravnim odnosima*

(NN 53/91, 9/92 i 77/92)

Članak 159. - 13

- *Zakon o osnovnim vlasničkopravnim odnosima*

("Službeni list SFRJ" 6/80 i 36/90, NN 53/91 i 91/96)

Članak 159. stavak 4. - 9

Članak 388. stavak 4. – 9

Sentenca 10

- *Zakon o likvidaciji agrarnih odnosa na području ranije pokrajine Dalmacije od 19. listopada 1930., ukinuti Zakonom o ukidanju agrarnih odnosa feudalnog karaktera na području Dalmacije i Hrvatskog primorja od 20. studenog 1946.*

(NN 138/46 i 111/47)

Sentenca 10

- *Zakon o ukidanju agrarnih odnosa feudalnog karaktera na području Dalmacije i Hrvatskog primorja od 20. studenog 1946.*

(NN 138/46 i 111/47)

Članak 159. stavak 4. – 10

Članak 388. stavak 4. – 10

VODNO GOSPODARSTVO

- *Kolektivni ugovor za vodno gospodarstvo iz 2003. godine*

Članak 59. stavak 1. - 58

Z

ZAŠTITA POTROŠAČA

- *Zakon o zaštiti potrošača*

(NN 96/03)

Članak 3. stavak 1. točka 1. - 28

Članak 59. točka 3. - 25

- *Zakon o zaštiti potrošača*
(41/14 i 110/15)

Članak 49. stavak 1. i 2. - 29

ZDRAVSTVENO OSIGURANJE

- *Opći uvjeti dopunskog zdravstvenog osiguranja*

Članak 2. točka 4. - 29

Članak 13. stavak 2. - 29

Članak 16. stavak 1. - 29

- *Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju*
(NN 80/13, 137/13 i 98/19)

Članak 39. točka 1. i 2. - 57

Članak 40. stavak 1. - 57

Članak 41. - 57

ZEMLJIŠNE KNJIGE

- *Zakon o zemljišnim knjigama*

(NN 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13, 60/13 i 63/19)

Članak 8. – 118

Članak 8.b stavak 1. - 17

Članak 90. - 17

- *Zakon o zemljišnim knjigama*

(NN 63/19 i 128/22)

Članak 99. - 14

Članak 143. stavak 1. - 14

Članak 144. stavak 1. - 14

- *Zakon o zemljišnim knjigama*

(NN 63/19, 128/22 i 155/23)

Članak 93. stavak 3. - 16

Članak 108. stavak 2. – 19

Članak 145. stavak 4. - 19

Članak 193.-205. - 18

Članak 206. stavak 4. - 18

- *Zakon o zemljišnim knjigama*

(NN 63/19, 128/22, 155/23 i 127/24)

Članak 86. stavak 1. - 15

Članak 87. stavak 1. - 15

Sentence

Sentence

0 > Stvarno pravo

1

018.21

STVARNO PRAVO > POSJED > ZAŠTITA POSJEDA > SUDSKA ZAŠTITA > ROKOVI I POSTUPAK ZA SMETANJE POSJEDA > VRSTE I SADRŽAJ TUŽBE

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima

(NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14, 81/15 i 94/17)

Članak 10. stavak 5.

Članak 22. stavak 1.

Tužba za smetanje posjeda po svojoj pravnoj prirodi je kondemnatorna tužba te je takva i odluka (rješenje) suda o smetanju posjeda, a koja u sebi sadrži kondemnaciju zabranom budućeg smetanja, radi čega nije bitno što je u preostalom kondemnatornom dijelu glede uspostave prijašnjeg stanja tužbeni zahtjev odbijen, dok utvrđujući dio o tome kako su tužiteljice posjedovale i kako su u tom posjedu bile smetane nema karakter samostalnog deklaratornog elementa izreke rješenja o smetanju posjeda, već je zapravo taj dio samo sastavni dio kondemnatornog dijela izreke o smetanju posjeda.

"To što je tuženik uklonio kolut gumenih cijevi i deblo drveta položenih na put, u kojem dijelu je tužbeni zahtjev odbijen nije tužbi oduzelo kondemnatorni značaj, odnosno dovelo u pitanje pravo tužiteljica na zatraženu pravnu zaštitu kada je provedenim dokazima utvrđeno da je pored tako poduzetog samovlasnog čina počinjeno i verbalno smetanje na način što je tuženik izričito zabranivši prolaz zaprijetio tužiteljicama da ne smiju prolaziti, u kojoj situaciji je prvostupanjski sud valjanom primjenom odredbe iz članka 22. stavka 1. ZV-a u svezi sa člankom 10. stavkom 5. ZV-a prihvatio tužbeni zahtjev kao u izreci, koji stav prihvaća i ovaj sud cijeneći da je tužba za smetanje posjeda po svojoj pravnoj prirodi kondemnatorna tužba te je takova i odluka (rješenje) suda o smetanju posjeda, a koja u sebi sadrži kondemnaciju zabranom budućeg smetanja, radi čega nije bitno što je u preostalom kondemnatornom dijelu glede uspostave prijašnjeg stanja tužbeni zahtjev odbijen, dok utvrđujući dio o tome kako su tužiteljice posjedovale i kako su u tom posjedu bile smetane nema karakter samostalnog deklaratornog elementa izreke rješenja o smetanju posjeda, već je zapravo taj dio samo sastavni dio kondemnatornog dijela izreke o smetanju posjeda."

Županijski sud u Splitu, Gž-629/2025-2 od 24. ožujka 2025.

STVARNO PRAVO > POSJED > ZAŠTITA POSJEDA > SUDSKA ZAŠTITA > ROKOVI I POSTUPAK ZA SMETANJE POSJEDA > VRSTE I SADRŽAJ TUŽBE > TUŽBA ZBOG UZNEMIRAVANJA

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima

(NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14, 81/15 i 94/17)

Članak 21. stavak 1.

Članak 27. stavak 1.

U parnici zbog smetanja posjeda pasivno je legitimirana svaka osoba koja je posjednika uznemiravala, odnosno oduzela mu posjed, pa tako i ona koja je postupala po nalogu trećega i ona u čiju je korist radnja obavljena, a nije se od toga ogradila.

"Konačno, odredbom je članka 27. stavka 1. ZVDSP propisano tko ima pravo na zaštitu posjeda, smije svoj posjed zaštititi za vrijeme trajanja rokova iz članka 21. stavka 1. ovoga Zakona i silom od onoga tko mu posjed samovlasno oduzme ili ga u posjedovanju uznemirava, ako je to nužno jer bi mu sudska zaštita stigla prekasno, a opasnost je neposredna, ali samo ako za zaštitu svoga posjeda ne primijeni silu veće jakosti nego li je primjerena okolnostima (dopuštena samopomoć).

Prema pravnoj teoriji pasivno legitimirana u postupku smetanja posjeda je osoba koja je poduzela čin smetanja, a to znači da će, u slučaju kada čin smetanja posjeda poduzme jedna osoba u korist druge osobe, biti moguće ponijeti tužbu protiv osobe neposrednog izvršitelja čina smetanja, ili protiv osobe po čijem je nalogu ta osoba postupala, ili protiv njih oboje. Onaj u čiju korist je druga osoba poduzela čin smetanja, s njegovim nalogom i bez njega, pasivno je legitimiran već samim time što je čin smetanja išao u njegovu korist (npr. on je njime stekao posjed), a on se nije od toga ogradio. Stoga je i osoba koja je za drugoga izvršila čin smetanja posjeda pasivno legitimirana.

I sudska praksa je u odnosu na postavljeno pitanje nepodijeljena, a prema toj praksi je pasivno legitimirana, u parnici zbog smetanja posjeda, svaka osoba koja je posjednika uznemiravala, odnosno oduzela mu posjed, pa tako i ona koja je postupala po nalogu trećega i ona u čiju je korist radnja obavljena a nije se od toga ogradila (tako i VSRH u odlukama Rev-1208/1996-2 od 8. siječnja 1998., Rev-1024/2021 od 12. rujna 2023.)."

Županijski sud u Splitu, Gž-629/2025-2 od 24. ožujka 2025.

STVARNO PRAVO > POSJED > ZAŠTITA POSJEDA > SUDSKA ZAŠTITA > SADRŽAJ ODLUKE KOJOM SE PRUŽA POSJEDOVNA ZAŠTITA

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima

(NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14, 81/15 i 94/17)

Članak 21. stavak 1.

Članak 22. stavak 1.

U postupku nije bilo prijeporno da je tužitelj nakon 2020. godine vratio posjed predmetnih nekretnina, pa u takvim okolnostima nije moguće prihvatiti kondemnatorni dio tužbenog zahtjeva zaštite posjeda u dijelu koji se odnosi na uspostavu ranijeg posjedovnog stanja. Međutim, suprotno žalbenim tvrdnjama tuženika, moguće je prihvatiti kondemnatorni dio tužbenog zahtjeva zaštite posjeda u dijelu koji se odnosi na zabranu takvog ili sličnog smetanja ubuduće, te nema zapreke udovoljiti tužbenom zahtjevu u deklaratornom dijelu i dijelu koji se odnosi na zabranu takvog ili sličnog smetanja.

"Međutim, pogrešno je prvostupanjski sud primijenio materijalno pravo kada je usvojio tužbeni zahtjev u dijelu kojim se nalaže uspostava prijašnjeg posjedovnog stanja predajom navedenog dijela nekretnina tužitelju.

Naime, prema odredbi članka 21. stavka 1. ZV-a tko drugoga samovlasno smeta u posjedu, bilo da ga uznemirava u posjedu ili mu ga je oduzeo, ima pravo na zaštitu posjeda. U smislu odredbe članka 22. stavka 1. ZV-a tužbeni zahtjev koji se upravlja radi zaštite posjeda putem suda sastoji se od tri elementa ili zahtjeva, odnosno od zahtjeva da se utvrdi čin smetanja tužiteljevog posjeda, da se tuženiku naloži uspostava ranijeg posjedovnog stanja i da se tuženiku zabrani takvo ili slično smetanje posjeda ubuduće.

U postupku nije bilo prijeporno da je tužitelj nakon 2020. vratio posjed predmetnih nekretnina, pa u takvim okolnostima nije moguće prihvatiti kondemnatorni dio tužbenog zahtjeva zaštite posjeda u dijelu koji se odnosi na uspostavu ranijeg posjedovnog stanja. Međutim, suprotno žalbenim tvrdnjama tuženika, moguće je prihvatiti kondemnatorni dio tužbenog zahtjeva zaštite posjeda u dijelu koji se odnosi na zabranu takvog ili sličnog smetanja ubuduće, te nema zapreke udovoljiti tužbenom zahtjevu u deklaratornom dijelu i dijelu koji se odnosi na zabranu takvog ili sličnog smetanja.

Takvo pravno shvaćanje zauzeo je Vrhovni sud Republike Hrvatske u više svojih odluka pa tako primjerice i u odlukama broj Rev 672/2009-2 od 1. lipnja 2011., broj Rev 1769/2014 od 5. lipnja 2018., broj Rev 1797/2016 od 14. ožujka 2017., broj Rev 1709/2016-3 od 1. listopada 2019, broj Rev 520/2021-2 od 8. lipnja 2021. i broj Rev 1322/2022 od 3. siječnja 2023."

Županijski sud u Splitu, Gž-318/2025-2 od 17. veljače 2025.

4

022.22

STVARNO PRAVO > PRAVO VLASNIŠTVA > POSEBNA OGRANIČENJA > SUSJEDSKA PRAVA > MEĐA

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima

(NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14, 81/15 i 94/17)

Članak 103. stavak 1.

Zakon o cestama

(NN 84/11, 18/13, 22/13, 54/13, 148/13, 92/14, 110/19, 144/21, 114/22, 4/23 i 133/23)

Članak 45.

Posjed na javnom dobru nije dopušten, pa ga sud ne smije uzeti kao temeljni kriterij za uređivanje međe.

"U konkretnom slučaju, prvostupanjski sud nije dao valjanu i potpunu ocjenu svih odlučnih činjenica, osobito u pogledu pravnog statusa predmetnih čestica koje, prema dostavljenoj dokumentaciji i važećim propisima, predstavljaju razvrstanu javnu cestu ŽC4253 u vlasništvu Republike Hrvatske. Pritom nije dao dostatne razloge zašto je kao mjerodavan kriterij za uređenje međe primijenio posljednji mirni posjed, usprkos izričitoj zakonskoj zabrani postavljanja ograda na javnim cestama iz članka 45. ZC-a.

Naime, posjed na javnom dobru nije dopušten, pa ga sud ne smije uzeti kao temeljni kriterij za uređivanje međe. Osim toga, međa se ne može uređivati između nekretnine koja je opće dobro u javnoj uporabi, jer se na općem dobru u javnoj uporabi (koji status imaju i razvrstane i nerazvrstane ceste) ne mogu stjecati stvarna prava, a sukladno članku 103. stavku 5. ZVDSP-a od trenutka kada je sud međašnjim znakovima označio među, smatra se da postoji vlasništvo do te međe, a tko tvrdi suprotno treba to dokazati. Stoga je nejasan zaključak suda prvog stupnja o tome da su nekretnine protustranke u naravi javna nerazvrstana cesta, ali da se unatoč tome, uređenje međe između stranaka rješava u sudskom postupku prema odredbama ZVDSP-a jer da nije došlo do prometa nekretninama protustranke niti stjecanja stvarnog prava na nekretninama protustranke."

Županijski sud u Splitu, Gž-2745/2024-2 od 23. lipnja 2025.

5

023.24

STVARNO PRAVO > PRAVO VLASNIŠTVA > SUBJEKTI I OBJEKTI PRAVA VLASNIŠTVA > OBJEKTI PRAVA VLASNIŠTVA > JAVNA DOBRA U OPĆOJ UPORABI (ČL. 35/4 ZV)

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima

(NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14)

Članak 168.

Sama okolnost da je određeno zemljište upisano u zemljišne knjige kao dobro u općoj uporabi ne znači da se doista radi o takvom dobru kada se faktično ne koristi kao dobro u općoj uporabi.

"Prilikom, pak, ocjene osnovanosti zahtjeva tužitelja valja poći od primjene odredaba Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine", broj 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 90/10, 143/12 i 152/14, dalje u tekstu: ZV), kojim je regulirana brisovna tužba odredbom članka 168., a koja propisuje da ako netko povrijedi vlasnikovo pravo nevaljanim upisom u zemljišne knjige, vlasnik se ima pravo štititi od toga sredstvima koja za zaštitu knjižnih prava daju pravila zemljišno knjižnoga prava.

Suprotno tvrdnji tuženika za utvrđenje da li neka nekretnina ima status javnog dobra u općoj uporabi nije odlučan upis u zemljišnoj knjizi, već je odlučno to da li se ta nekretnina doista i koristi kao javno dobro u općoj uporabi. Ukoliko se neka nekretnina ne koristi kao javno dobro u općoj uporabi tada ona nema taj status bez obzira na činjenicu da je u zemljišnoj knjizi upisano da ta nekretnina predstavlja javno dobro u općoj uporabi.

Ovdje je za ukazati i na pravno shvaćanje Vrhovnog suda Republike Hrvatske izraženo u rješenju poslovni broj Revt-243/2011-2 od 27. svibnja 2015., kojim je na postavljeno revizijsko pitanje: "Može li se na nekretnini koja je u zemljišnoj knjizi upisana kao javno dobro steći stvarno pravo ako je ona faktično izgubila to svojstvo?", odgovoreno da okolnost što je određena nekretnina upisana u zemljišnoj knjizi kao javno dobro ne mora značiti da se doista radi o takvom statusu nekretnine, ako se takva nekretnina faktično ne koristi kao dobro u uporabi. Stoga je moguće, a slijedom korištenja nekretnine u javnom dobru, da takva nekretnina izgubi svojstvo javnog dobra pa može biti predmetom stjecanja prava vlasništva. U tom smislu je i pravno shvaćanje Vrhovnog suda Republike Hrvatske iznijeto u rješenju poslovni broj Rev-537/1999 od 26. rujna 2002. prema kojem je moguće, obzirom na konkretne okolnosti i način korištenja samo dijela nekretnine, da samo dio određene katastarske čestice izgubi svojstvo općeg dobra, a drugi dio ostane u tom režimu.

Dakle, sama okolnost da je određeno zemljište upisano u zemljišne knjige kao dobro u općoj uporabi ne znači da se doista radi o takvom dobru kada se faktično ne koristi kao dobro u općoj uporabi."

Županijski sud u Splitu, Gž Zk-8/2023-3 od 19. ožujka 2025.

6

023.263

STVARNO PRAVO > PRAVO VLASNIŠTVA > SUBJEKTI I OBJEKTI PRAVA VLASNIŠTVA > OBJEKTI PRAVA VLASNIŠTVA > BIVŠE DRUŠTVENO VLASNIŠTVO I VLASNIŠTVO > ŠUME I ŠUMSKO ZEMLJIŠTE

*Zakon o šumama
(NN 52/90-pročišćeni tekst 5/91, 9/91 i 14/93)*

Članak 55. stavak 2.

*Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima
(NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14, 81/15 i 94/17)*

Članak 159.

Moguće je stjecanje prava vlasništva dosjelošću na šumama i šumskom zemljištu u vrijeme dok je nekretnina bila u režimu društvenog vlasništva, prije stupanja na snagu članka 16. Zakona o šumama ("Narodne novine", broj 52/90 - pročišćeni tekst 5/91, 9/91 i 14/93) temeljem kojeg vlasništvo sporne nekretnine stječe RH.

"Predmet spora predstavlja zahtjev tužitelja za utvrđenje prava vlasništva [zemljišnoknjižna čestica] [katastarska općina] što je tužena dužna priznati i trpjeti da tužitelj na temelju presude zatraži i ishodi uknjižbu prava vlasništva navedene nekretnine na svoje ime i u svoju korist za cijelo u zemljišnim knjigama nadležnog suda.

Tužbeni zahtjev zasniva se na tvrdnji tužitelja da je vlasništvo navedenih nekretnina stekao samostalnim posjedovanjem kao poštenu posjednik kroz zakonom propisano vrijeme preko svojih prednika i nasljeđivanjem od oca D. M. odnosno dosjelošću i nasljeđivanjem.

Na pravilnost zaključka da su prednici tužitelja bili u vlasničkom samostalnom posjedu sporne nekretnine upućuje i pregled stanja posjeda evidentiran kod nadležnog

Područnog ureda za katastar, što osim uopćenog osporavanja od strane tužene tijekom postupka pa ni sada u žalbi nije dovedeno u pitanje.

Dosljedno, u vrijeme smrti tužiteljeva oca 12. ožujka 2011. predmetna nekretnina je predstavljala njegovu ostavinu (kao izvanknjižno vlasništvo) te je prešla u tužiteljevo vlasništvo nasljeđivanjem sukladno članku 5. stavku 2. Zakona o nasljeđivanju ("Narodne novine", broj 48/03,163/03, 35/05,127/13, 33/15 i 14/19, dalje u tekstu: ZN) što je deklarirano rješenjem o nasljeđivanju iza njegove smrti O-451/2011, UPP-OS-10/2013 od 17. siječnja 2013., pa je tužitelj temeljem nasljedstva preuzeo i posjed nekretnine koju nesmetano koristi, a slijedom toga isti nije pribavljen silom, potajno ili prijevarom niti zloupotrebom povjerenja, pa je dakle istinit, pri čemu iz stanja spisa proizlazi kako stjecatelj nije znao niti s obzirom na okolnosti imao razloga posumnjati da mu ne pripada pravo na posjed, pa je njegov posjed i pošten u smislu članka 18. ZV-a.

U odnosu na prigovor nemogućnosti stjecanja prava vlasništva dosjelošću u vremenu od 6. travnja 1941. do 12. siječnja 2000., odgovoriti je kako je isti neosnovan.

Naime, kada su predmetne nekretnine od kojih je nastala sporna bile u režimu društvenog vlasništva do stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o šumama ("Narodne novine", broj 41/90, dalje u tekstu: ZID ZŠ), onda odredbe toga Zakona a niti Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske broj U-I-374/98 kojom je ukinuta odredba članka 55. stavak 2. Zakona o šumama ("Narodne novine", broj 52/90, dalje u tekstu: ZŠ) nisu od utjecaja na mogućnost stjecanja vlasništva tih nekretnina dosjelošću u razdoblju dok su te nekretnine bile u režimu društvenog vlasništva.

Šume i šumsko zemljište koje su do tada bile u režimu društvenog vlasništva postale su vlasništvo Republike Hrvatske stupanjem na snagu ZID ZŠ. Odredbom članka 55. stavka 2. ZŠ-a bilo je propisano da na šumama i šumskom zemljištu u državnom vlasništvu ne može se steći pravo vlasništva dosjelošću. Ta odredba, a kao što je prethodno rečeno, ukinuta je prije navedenom Odlukom Ustavnog suda Republike Hrvatske.

Dakle, odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske broj U-I-374/98 kao i odredba članka 55. stavka 2. ZŠ-a odnose se isključivo na mogućnost stjecanja vlasništva dosjelošću na šumama i šumskom zemljištu u razdoblju nakon što su šume i šumsko zemljište postale državno vlasništvo, a ovdje je pravilno utvrđeno da su bile ispunjene pretpostavke za stjecanje prava vlasništva dosjelošću prije stupanja na snagu spomenutog ZID ZŠ ("Narodne novine", broj 41/90 od 16. listopada 1990.), dakle u vrijeme dok je ta nekretnina bila u režimu društvenog vlasništva, pa tužena nije mogla temeljem odredbe navedenog zakona, odnosno članka 16. Zakona o šumama ("Narodne novine", broj 52/90 - pročišćeni tekst 5/91, 9/91 i 14/93) steći vlasništvo sporne nekretnine."

Županijski sud u Splitu, Gž-1499/2024-3 od 14. svibnja 2025.

7

023.264

STVARNO PRAVO > PRAVO VLASNIŠTVA > SUBJEKTI I OBJEKTI PRAVA VLASNIŠTVA > OBJEKTI PRAVA VLASNIŠTVA > BIVŠE DRUŠTVENO VLASNIŠTVO I VLASNIŠTVO > > GROBLJA

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima

(NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14)

Članak 30. stavak 2.

Članak 15. stavak 3. i 4.

Stjecanjem prava korištenja grobnog mjesta osoba stječe samo subjektivno pravo korištenja, a ne i pravo vlasništva grobnog mjesta. Grobno mjesto kao dio groblja ostaje i dalje u vlasništvu jedinice lokalne samouprave odnosno Grada Zagreba.

"Predmet vlasništva sukladno članku 2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine", broj 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14 i 81/15, dalje u tekstu: ZV) može biti svaka pokretna i nepokretna stvar, osim onih koje za to nisu sposobne, a stvari se definiraju kao tjelesni dijelovi prirode, različiti od ljudi koje služe ljudima za upotrebu, ali i sve drugo što je zakonom na stvarima izjednačeno, dok pravo vlasništva slijedom odredbe članka 30. stavka 2. ZV-a u sebi sadrži pravo na posjedovanje, uporabu, korištenje i raspolaganje sa stvari.

Dakle, korisnik može korištenje grobnog mjesta ugovorom ustupiti trećim osobama a ugovor o ustupanju tog korištenja mora se dostaviti upravi groblja radi upisa novog korisnika u grobni očevidnik (članak 15. stavak 4. ZOG-a). Prema tome, pravo korištenja daje pravo određenoj osobi da koristi grobno mjesto, ali uz određena ograničenja koja postavlja ZOG i pravilnici jedinica lokalne samouprave koji pobliže mogu odrediti način korištenja grobnog mjesta. Onaj tko ima pravo korištenja grobnog mjesta može ga se odreći i to na način da ga ugovorom ustupi trećim osobama (koji ugovor mora dostaviti upravi groblja radi upisa novog korisnika).

Pravni posao kojim se prenosi pravo korištenja nije ugovor o kupoprodaji grobnog mjesta, jer grobno mjesto nije samostalna stvar sposobna biti predmetom vlasništva, već je pravni posao ustupanje prava korištenja grobnog mjesta. Valja zaključiti da je u pravnom prometu (ustupanja) subjektivno pravo korištenja grobnog mjesta. Prijašnji Zakon o grobljima ("Narodne novine", broj 26/60, 46/61 i 15/65) je propisivao da se pravo na korištenje groba može ustupiti samo besplatno i u pismenom obliku (članak 12.), no ZOG takvo ograničenje raspolaganja ne propisuje, iz čega bi proizlazilo da korisnik grobnog mjesta može ustupiti svoje pravo besplatno, ali isto tako i naplatno, obzirom ZOG izričito ne zabranjuje naplatu.

Iz navedenog proizlazi da je pravo korištenja grobnog mjesta posebno subjektivno imovinsko pravo koje obuhvaća pravo raspolaganja grobnim mjestom, pravo ukopa u grobno mjesto i pravo uređenja grobnog mjesta. Ono se može naslijediti, dakle radi se o pravu koje je imovinsko i koje se kao takvo nalazi u prometu, a što proizlazi iz odredbe članka 15. stavak 3. i 4. ZOG.

Stjecanjem prava korištenja grobnog mjesta osoba stječe samo subjektivno pravo korištenja, a ne i pravo vlasništva grobnog mjesta. Grobno mjesto kao dio groblja ostaje i dalje u vlasništvu jedinice lokalne samouprave odnosno Grada Z. Vlasnik groblja tako jedno od vlasnikovih prava (članak 30. ZV-a)."

Županijski sud u Splitu, GŽ-1320/2024-2 od 19. ožujka 2025.

8

024.45

STVARNO PRAVO > PRAVO VLASNIŠTVA > OBLICI PRAVA VLASNIŠTVA > VLASNIŠTVO POSEBNOG DIJELA ZGRADE (ETAŽNO VLASNIŠTVO) > USPOSTAVA VLASNIŠTVA POSEBNOG DIJELA ZGRADE

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima

(NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14, 81/15 i 94/17)

Do stupanja na snagu ZV-a prema Zakonu o vlasništvu na dijelovima zgrade ("Službeni list", broj 16/59, 43/65, 57/65, "Narodne novine", broj 52/73), etažno vlasništvo se moglo steći po svim pravnim osnovama po kojima su se mogle steći bilo koje nekretnine koje su bile u pravnom prometu. Dakle, temeljem pravnog posla, temeljem zakona, temeljem odluke suda i drugog državnog tijela, te nasljeđivanjem.

"Na utvrđeno činjenično stanje sud prvog stupnja ispravno je primijenio materijalno pravo kada je odbio tužbeni zahtjev kao neosnovan.

Naime, u konkretnom slučaju riječ je o etažnom vlasništvu koje je uspostavljeno do stupanja na snagu Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima („Narodne novine“, broj ("Narodne novine", broj 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14, 81/15 i 94/17, dalje u tekstu: ZV).

14. Do stupanja na snagu ZV-a prema Zakonu o vlasništvu na dijelovima zgrade ("Službeni list", broj 16/59, 43/65, 57/65 – "Narodne novine", broj 52/73, dalje u tekstu: ZVDZ), etažno vlasništvo se moglo steći po svim pravnim osnovama po kojima su se mogle steći bilo koje nekretnine koje su bile u pravnom prometu. Dakle, temeljem pravnog posla, temeljem zakona, temeljem odluke suda i drugog državnog tijela, te nasljeđivanjem.

Prema utvrđenjima prvostupanijskog suda sporni dio predmetne nekretnine je sastavni dio etaže koja predstavlja stan tuženice, te je kao takav uspostavljen do stupanja na snagu ZV-a.

Kako je riječ o posebnom dijelu nekretnine- etaže tuženice, to tužiteljica kao suvlasnica nekretnine čije je suvlasništvo povezano s posebnim vlasništvom drugog susjednog stana nije ovlaštena na zahtjev kako je postavljen."

Županijski sud u Splitu, Gž-392/2025-3 od 21. svibnja 2025.

9

025.172

STVARNO PRAVO > PRAVO VLASNIŠTVA > STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA > ORIGINARNO STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA > DOSJELOST > STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA DOSJEDANJEM NA NEPOKRETNOSTI STVARI

Opći građanski zakonik, koji je bio na snazi temeljem Zakona o nevažnosti pravnih propisa donesenih do 6. travnja 1941. godine i za vrijeme neprijateljske okupacije („Službeni list FNRJ“, broj 86/46)

§ 1472.

Zakon o osnovnim vlasničkopравnim odnosima ("Službeni list SFRJ" 6/80 i 36/90, NN 53/91 i 91/96)

Članak 159. stavak 4.

Članak 388. stavak 4.

Nakon što su ukinuti težački odnosi te su nekretnine bile u istom režimu kao i sve ostale nekretnine u privatnom vlasništvu, pa se na njima moglo, gubiti, mijenjati ili stjecati

pravo vlasništva i druga stvarna prava, sukladno propisima koji su važili u pojedinom povijesnom razdoblju, a tužitelj je dokazao da se predmetna nekretnina nalazi u poštenom i istinitom posjedu tužitelja i njegovih pravnih prednika.

"Suprotno navodima žalbe, na temelju pravilno provedenog dokaznog postupka i u njemu utvrđenih činjenica osnovano je sud prvog stupnja utvrdio tužitelja vlasnikom spornih nekretnina, a koje vlasništvo je stekao poštenim, zakonitim i istinitim posjedovanjem predmetne nekretnine ostvarenim po pravnim prednicima kroz Zakonom propisano vrijeme započeto u svakom slučaju još za vrijeme važenja odredaba §1472. bivšeg Općeg građanskog zakonika (dalje u tekstu: OGZ), koji je bio na snazi temeljem Zakona o nevažnosti pravnih propisa donesenih do 6. travnja 1941. i za vrijeme neprijateljske okupacije („Službeni list FNRJ“ 86/46), i koji je propisivao rok od 40 godina posjedovanja za državnu imovinu, i koji je bio na snazi do donošenja Zakona o osnovnim vlasničkopравnim odnosima ("Službeni list SFRJ", broj 6/1980, 36/1990, "Narodne novine", broj 53/91, 91/96, dalje u tekstu: ZOVO) koji je stupio na snagu 1. rujna 1980. i koji je propisivao iste rokove stjecanja prava, kao i odredbe članka 159. u stavku 4. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, koji je stupio na snagu 1. siječnja 1997., prema kojima je samostalni posjed nekretnine koji je barem pošten (što je dovoljno), pravo vlasništva stječe dosjelošću na nekretninama koje se nalaze u vlasništvu Republike Hrvatske, županije i jedinice lokalne samouprave i s njima izjednačenih pravnih osoba, i prema kojoj je tada za stjecanje prava vlasništva potreban neprekinuti posjed u dvostrukom trajanju, dakle, za zakonit, istinit i pošten posjed 20 godina, a za poštenu posjed 40 godina.

Ovo stoga jer, problematika koja je potaknula Ustavni sud da ukine članak 388. stavak 4. ZV-a nije bila prisutna u ovom predmetu jer nisu bila uključena prava trećih osoba koja su se štitila predmetnom odlukom Ustavnog suda slijedom čega rizik bilo koje greške, pa i pogrešne primjene i tumačenja domaćih propisa, koju su počinila državna tijela mora snositi sama država, a ne pojedinac. Kod stjecanja prava vlasništva dosjelošću na stvarima koje su prije 8. listopada 1991. bile u društvenom vlasništvu treba u vrijeme dosjelošti računati i vrijeme prije 8. listopada 1991., ako se time ne vrijeđaju vlasnička prava osoba koja ta prava nisu stekla na temelju odredbe članka 388. stavka 4. ZV-a, nego na temelju drugih odredaba tog Zakona.

Rizik bilo kakve greške koju su počinila državna tijela, mora snositi država i ne smiju se ispravljati na teret pojedinca koji je stekao pravo vlasništva dosjelošću na temelju zakonske odredbe koju je Ustavni sud RH naknadno ukinuo, posebice u onom slučaju kada ne postoji drugi suprotstavljeni privatni interes trećih osoba.“ Nakon donošenja odluke ESLJP u predmetu Trgo protiv RH pojavila se u sudskoj praksi dvojba treba li sama tužba na utvrđenje stjecanja prava vlasništva dosjelošću pod pretpostavkama iz te odluke ESLJP biti podnesena za vrijeme dok je bila na snazi odredba članka 388. stavka 4. ZV-a (u razdoblju od 1. siječnja 1997. do 17. studenog 2009.). Naime, u predmetu Trgo protiv RH tužba je bila podnesena u tom razdoblju. Međutim, ESLJP je u prvostupanjskim postupcima Radomilja i drugi protiv RH i Jakeljić protiv RH zauzeo isto pravno shvaćanje kao i u predmetu Trgo protiv RH, iako su tužbe bile podnesene 2002., odnosno nakon odluke Ustavnog suda RH od 17. studenog 1999. Stoga je sudska praksa VSRH prihvatila da nije bitno kada je tužba podnesena, već je bitno da su u razdoblju važenja izvorne odredbe članka 388. stavka 4. bile ispunjene sve pretpostavke iz odluke Trgo protiv RH za stjecanje prava vlasništva dosjelošću. Može se zaključiti da je nakon odluke ESLJP u predmetu Trgo protiv RH moguće uračunavati u rok za stjecanje prava vlasništva dosjelošću i vrijeme posjedovanja prije 8. listopada 1991., odnosno dok je nekretnina bila u društvenom vlasništvu, ako su pretpostavke za dosjedanje ispunjene u razdoblju do 17. studenog 1999. i ako na nekretnini ne postoji suprotstavljeni privatni interes trećih osoba. To nadalje argumentum a contrario znači da ukoliko na nekretninama bivšeg

društvenog vlasništva pretpostavke za stjecanje prava vlasništva dosjelošću nisu ispunjene do 17. studenog 1999. rok za stjecanje prava vlasništva dosjelošću računa se počev od 8. listopada 1991.

U odnosu, pak, na navode žalitelja kako pozivanja tužitelja na postojanje i razrješenje agrarnog odnosa otklanja mogućnost stjecanja prava vlasništva dosjelošću Vrhovni sud Republike Hrvatske u odluci pod poslovnim brojem Revd 267/2020-2 od 18. travnja 2023. u odnosu na revizijsko pitanje: može li se kombinirati pravna osnova stjecanja prava vlasništva razrješenjem agrarnih odnosa i pravna osnova stjecanja prava vlasništva dosjelošću ili se one međusobno isključuju, primjećuje da niti jedan propis nije sprečavao ili ograničavao stjecanje prava vlasništva nekretnine dosjelošću samom činjenicom "ukidanja agrarnih odnosa": to obzirom da se dosjedanjem, dakle - na jedan od originarnih načina, vlasništvo nekretnine stiće zavisno od činjeničnih okolnosti svakog konkretnog slučaja pa ako su ispunjeni uvjeti za takvo stjecanje, uz ostalo ako je u roku potrebnom za dosjedanje vršen posjed nekretnine sa potrebnom kvalitetom (kakvoćom) posjeda, u najmanjem ako je samostalni posjednik bio savjestan ili pošten, shvaćeno u smislu prihvaćenog pravnog standarda poštenog ili savjesnog posjednika (imajući na umu da nepošten ili nesavjestan posjednik ne može steći vlasništvo nekretnine dosjelošću - ni redovnom niti izvanrednom, s time da se poštenje ili savjesnost posjeda pretpostavlja, pa onaj tko tvrdi da je nečiji posjed nepošten ili nesavjestan mora to i dokazati: pri čemu pravni standard "poštenog posjednika" određuje onog koji nije znao niti je iz okolnosti slučaja mogao znati da netko drugi ima pravo na posjed, a poštenje prestaje čim posjednik sazna da mu pravo na taj posjed ne pripada).

Dakle, nakon što su ukinuti težački odnosi te su nekretnine bile u istom režimu kao i sve ostale nekretnine u privatnom vlasništvu, pa se na njima moglo, gubiti, mijenjati ili stjecati pravo vlasništva i druga stvarna prava, sukladno propisima koji su važili u pojedinom povijesnom razdoblju, a tužitelj je, kako je to već navedeno, dokazao da se predmetna nekretnina nalazi u poštenom i istinitom posjedu tužitelja i njegovih pravnih prednika."

Županijski sud u Splitu, Gž-2883/2023-3 od 13. lipnja 2025.

10

025.3

STVARNO PRAVO > PRAVO VLASNIŠTVA > STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA > STJECANJE ODLUKOM SUDA ILI DRUGE VLASTI

*Zakon o likvidaciji agrarnih odnosa na području ranije pokrajine Dalmacije od 19. listopada 1930., ukinuti Zakonom o ukidanju agrarnih odnosa feudalnog karaktera na području Dalmacije i Hrvatskog primorja od 20. studenog 1946.
(NN 138/46 i 111/47)*

*Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima
(NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08 i 38/09)*

Članak 388. stavak 2.

*Zakon o ukidanju agrarnih odnosa feudalnog karaktera na području Dalmacije i Hrvatskog primorja od 20. studenog 1946.
(NN 138/46 i 111/47)*

Članak 159. stavak 4.

Članak 388. stavak 4.

Opći građanski zakonik, koji je bio na snazi temeljem Zakona o nevažnosti pravnih propisa donesenih do 6. travnja 1941. godine i za vrijeme neprijateljske okupacije („Službeni list FNRJ“ 86/46)

§ 1472.

Zakon o nevažnosti pravnih propisa donesenih do 6. travnja 1941. godine i za vrijeme neprijateljske okupacije („Službeni list FNRJ“ 86/46)

Zakon o osnovnim vlasničkopravnim odnosima ("Službeni list SFRJ" 6/80 i 36/90, NN 53/91 i 91/96)

Kako tužitelj ne raspolaže agrarnom odlukom, pravilno je sud prvog stupnja smatrao kako su težački odnosi koji nisu pravomoćno razriješeni na osnovu Zakona o likvidaciji agrarnih odnosa na području ranije pokrajine Dalmacije od 19. listopada 1930., ukinuti Zakonom o ukidanju agrarnih odnosa feudalnog karaktera na području Dalmacije i Hrvatskog primorja od 20. studenog 1946. ("Narodne novine", broj 138/46 i 111/47), te to zemljište prestaje biti zemljište na kojem postoje kmetski odnosi i prava po osnovi agrara, te postaje zemljište na kojemu se nakon toga može stjecati i mijenjati pravo vlasništva na svim dopuštenim načinima propisanim pravnim pravilima OGZ, koji je tada bio na snazi, kao i svim ostalim zakonima donesenim nakon njega koji su regulirali pravo vlasništva.

"Kako tužitelj ne raspolaže agrarnom odlukom, pravilno je sud prvog stupnja smatrao kako se težački odnosi koji nisu pravomoćno razriješeni na osnovu Zakona o likvidaciji agrarnih odnosa na području ranije pokrajine Dalmacije od 19. listopada 1930., ukinuti Zakonom o ukidanju agrarnih odnosa feudalnog karaktera na području Dalmacije i Hrvatskog primorja od 20. studenog 1946. ("Narodne novine", broj 138/46 i 111/47), te to zemljište prestaje biti zemljište na kojem postoje kmetski odnosi i prava po osnovi agrara, te postaje zemljište na kojemu se nakon toga može stjecati i mijenjati pravo vlasništva na svim dopuštenim načinima propisanim pravnim pravilima OGZ, koji je tada bio na snazi, kao i svim ostalim zakonima donesenim nakon njega koji su regulirali pravo vlasništva.

Prije svega valja reći kako se tužitelj činjeničnim navodima tužbe poziva na neometani dugogodišnji posjed predmetnih nekretnina, ostvaren po pravnim prednicima u trajanju od preko 50 godina, zbog čega se sukladno odredbi članka 388. stavka 2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine", broj 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08 i 38/09, dalje u tekstu: ZVDSP) stjecanje, promjena, pravni učinci i prestanak stvarnih prava do stupanja na snagu ovog Zakona prosuđuju prema pravilima koja su se primjenjivala u trenutku stjecanja, promjene i prestanka prava i njihovih pravnih učinaka.

Suprotno navodima žalbe, na temelju pravilno provedenog dokaznog postupka i u njemu utvrđenih činjenica osnovano je sud prvog stupnja utvrdio tužitelja vlasnikom realnog dijela sporne nekretnine, a koje vlasništvo je stekao poštenim, zakonitim i istinitim posjedovanjem predmetne nekretnine kako osobno, tako i po svojim prednicima kroz Zakonom propisano vrijeme započeto prema navodima tužbe najkasnije 1970-tih godina, još za vrijeme važenja odredaba §1472. bivšeg Općeg građanskog zakonika (dalje u tekstu: OGZ), koji je bio na snazi temeljem Zakona o nevažnosti pravnih propisa donesenih do 6. travnja 1941. godine i za vrijeme neprijateljske okupacije ("Službeni list FNRJ", broj 86/46), i

koji je propisivao rok od 40 godina posjedovanja za državnu imovinu i koji je bio na snazi do donošenja Zakona o osnovnim vlasničkopravnim odnosima ("Službeni list SFRJ", broj 6/80, 36/90, "Narodne novine", broj 53/91, 91/96, dalje u tekstu: ZOVO) koji je stupio na snagu 1. rujna 1980. i koji je propisivao iste rokove stjecanja prava, kao i odredbe članka 159. u stavku 4. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, koji je stupio na snagu 1. siječnja 1997., prema kojima je samostalni posjed nekretnine koji je barem pošten (što je dovoljno), pravo vlasništva stječe dosjelošću na nekretninama koje se nalaze u vlasništvu Republike Hrvatske, županije i jedinice lokalne samouprave i s njima izjednačenih pravnih osoba, i prema kojoj je tada za stjecanje prava vlasništva potreban neprekinuti posjed u dvostrukom trajanju, dakle, za zakonit, istinit i pošten posjed 20 godina, a za pošten posjed 40 godina.

Dakle nakon što su ukinuti težački odnosi te su nekretnine bile u istom režimu kao i sve ostale nekretnine u privatnom vlasništvu, pa se na njima moglo, gubiti, mijenjati ili stjecati pravo vlasništva i druga stvarna prava, sukladno propisima koji su važili u pojedinom povijesnom razdoblju, a tužitelj je, kako je to već navedeno, dokazao da se predmetna nekretnina u poštenom i istinitom posjedu tužitelja i njegovih pravnih prednika."

Županijski sud u Splitu, Gž-2570/2023-3 od 24. travnja 2025.

11

025.422.1

STVARNO PRAVO > PRAVO VLASNIŠTVA > STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA > DERIVATIVNO STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA > DERIVATIVNO STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA NA NEKRETNINI > NAČIN STJECANJA > UPIS ZEMLJIŠNE KNJIGE

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima

(NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14, 81/15 i 94/17)

Članak 119. stavak 1.

Članak 120. stavak 1.

Za stjecanje prava vlasništva na temelju pravnog posla nije dovoljan samo pravni posao (titulus) već je potrebno i da se izvrši uknjižba prava vlasništva u zemljišnim knjigama. Upis prava vlasništva u zemljišnim knjigama (modus) ima konstitutivni karakter, tako da se pravo vlasništva na osnovi pravnog posla stječe, ne trenutkom sklapanja pravnog posla, već trenutkom upisa u zemljišnu knjigu.

"Odredbom članka 119. stavka 1. ZV-a propisano je da se vlasništvo nekretnine pravnim poslom stječe zakonom predviđenim upisom stjecateljeva prava vlasništva u zemljišnoj knjizi na temelju valjano očitovane volje dosadašnjeg vlasnika usmjerene na to da njegovo vlasništvo prijeđe na stjecatelja ako zakonom nije određeno drugačije. Člankom 120. stavkom 1. ZV-a određeno je da se vlasništvo na nekretninama stječe uknjižbom u zemljišnu knjigu, ako zakon ne omogućuje da se vlasništvo nekretnine stekne drugim upisom u zemljišnu knjigu.

Tuženici u tužbi tvrde da su pravo vlasništva stekli na temelju ugovora o kupoprodaji nekretnina sklopljenog s majkom tužiteljice 24. svibnja 2018. Međutim, tuženici gube iz vida da je za stjecanje prava vlasništva na temelju pravnog posla, osim valjanog pravnog posla (titulusa), potrebno sukladno članku 120. stavku 1. ZV-a izvršiti i uknjižbu u zemljišnim knjigama.

Dakle, za stjecanje prava vlasništva na temelju pravnog posla nije dovoljan samo pravni posao (titulus) već je potrebno i da se izvrši uknjižba prava vlasništva u zemljišnim knjigama. Upis prava vlasništva u zemljišnim knjigama (modus) ima konstitutivni karakter, tako da se pravo vlasništva na osnovi pravnog posla stječe, ne trenutkom sklapanja pravnog posla, već trenutkom upisa u zemljišnu knjigu.

U konkretnom slučaju tuženici tvrde da su sa Z. J. sklopili ugovor o kupoprodaji koji može predstavljati osnov za stjecanje prava vlasništva. Tuženici međutim nisu izvršili uknjižbu prava vlasništva u zemljišnu knjigu što je, kako je već ranije navedeno druga pretpostavka za stjecanje prava vlasništva na temelju pravnog posla. S obzirom da tuženici nisu izvršili upis svog prava vlasništva u zemljišnu knjigu što je pretpostavka za stjecanje prava vlasništva na temelju pravnog posla, tužbeni zahtjev u dijelu u kojem tuženici zahtjevaju da se utvrdi da su temeljem kupoprodajnog ugovora stekli pravo suvlasništva na spornim nekretninama je neosnovan, neovisno o okolnosti je li predmetni kupoprodajni ugovor valjan ili nije."

Županijski sud u Splitu, Gž-1647/2024-3 od 26. ožujka 2025.

12

027.18

STVARNO PRAVO > PRAVO VLASNIŠTVA > ZAŠTITA PRAVA VLASNIŠTVA > TUŽBE ZA POVRAT STVARI > ZASTARA VLASNIČKE TUŽBE

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima

(NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14, 81/15 i 94/17)

Članak 159.

Tužba radi utvrđenja prava vlasništva za koju tužitelj ima pravni interes da sud utvrdi postojanje njegova prava vlasništva na predmetnoj nekretnini ne zastarijeva.

"Osnovano tužitelj u žalbi ističe kako je predmetnom tužbom tražio utvrđenje prava vlasništva na predmetnoj nekretnini, a ne zaštitu knjižnog prava zbog pogrešnog upisa provedenog u postupku obnove zemljišne knjige te da ni u tužbi nije tvrdio da je podnesena kako bi se ispravilo zemljišnoknjižno stanje utvrđeno i upisano u postupku obnove zemljišne knjige za [kastarska općina]. Ovo i stoga što tužitelj nikada nije bio upisan kao vlasnik slijedom čega nije dužan tražiti nikakav ispravak i uspostavu prijašnjeg stanja.

Naime, tužitelj je podnio tužbu radi utvrđenja prava vlasništva dosjelošću, a sud prvog stupnja je pogrešno smatrao kako se radi o tužbi radi utvrđenja prava vlasništva i brisanja upisa, odnosno kvazibrisovnoj tužbi te da bi sud bio vezan rješenjem donesenim u ispravnom postupku i rokovima za podnošenje tužbe pa posljedično nije odlučio o tužbenom zahtjevu tužitelja.

Tužba radi utvrđenja prava vlasništva za koju tužitelj ima pravni interes da sud utvrdi postojanje njegova prava vlasništva na predmetnoj nekretnini ne zastarijeva pa je prvostupanjski sud u pobijanoj odluci zauzeo pogrešan pravni stav, a zbog kojeg nije ocijenio dokaze za koje je naveo da su izvedeni i koji su dio spisa."

Županijski sud u Splitu, Gž-338/2024-3 od 27. svibnja 2025.

STVARNO PRAVO > PRAVO SLUŽNOSTI > STJECANJE SLUŽNOSTI

*Zakon o osnovnim vlasničkopравnim odnosima
(NN 53/91, 9/92 i 77/92)*

Članak 159.

Do stupanja na snagu ZOVO-a (1. rujna 1980.) ako je prenositelj prava predao, a stjecatelj preuzeo i stupio u posjed prava stvarne služnosti prolaza, stvarno pravo služnosti se stjecalo i bez upisa u javnu knjigu. To što je poslužna nekretnina tijekom postupka promijenila vlasnika ne utječe na predmet spora, jer su tuženici osporavali pravo služnosti spram tužitelja, pa isti imaju pravni interes da se sporna služnost utvrdi i na njih.

"Do stupanja na snagu Zakona o osnovnim vlasničkopравnim odnosima ("Narodne novine", broj 53/91, 9/92 i 77/92, dalje u tekstu: ZOVO), koji je stupio na snagu 1. rujna 1980., upis u zemljišne knjige nije bio isključivi način stjecanja prava stvarne služnosti pravim poslom, već se to pravo moglo steći i predajom, odnosno stupanjem u posjed stjecatelja služnosti. Naime, ako je prenositelj prava predao, a stjecatelj preuzeo i stupio u posjed prava stvarne služnosti prolaza, stvarno pravo služnosti se stjecalo i bez upisa u javnu knjigu, a o čemu je riječ u ovom slučaju.

Kako iz tijeka postupka i provedenih dokaza proizlazi da je tužitelj osobno i preko pravnih prednika izvršavao pravo stvarne služnosti predmeta spora a da je tome tako proizlazi iz spisa predmeta P-70/85 u kojem su prednici tužitelja uspjeli sa zahtjevom u dijelu kojim su tražili da se utvrdi postojanje predmetnog stvarnog prava u širini od 3 metra uz istočnu među nekretnine danas u vlasništvu D. C. katastarske oznake [zemljišnoknjižna čestica] [kastarska općina], slijedom čega se neutemeljenima ukazuju tvrdnje tuženih da se postavljeni zahtjev tužitelja ukazuje neosnovanim budući da nekretnina u njegovom vlasništvu nema neposrednu vezu s poslužnom [zemljišnoknjižna čestica] [kastarska općina], a to stoga jer je postojanje rečene služnosti u naprijed navedenom dijelu već utvrđeno odlukom suda, te se sporna služnost zapravo nastavlja na tu.

To što je poslužna nekretnina tijekom postupka promijenila vlasnika ne utječe na predmet spora jer su i tuženici S. B. i L. E. B. osporavali pravo služnosti spram tužitelja to isti imaju pravi interes da se sporna služnost utvrdi i na njih."

Županijski sud u Splitu, Gž-623/2025-3 od 26. ožujka 2025.

STVARNO PRAVO > ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO > OPĆENITO

*Zakon o zemljišnim knjigama
(NN 63/19 i 128/22)*

Članak 99.

Članak 143. stavak 1.

Članak 144. stavak 1.

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 153/23)

Članak 77. stavak 2.

Da bi se žalitelju priznao status stranke u zemljišnoknjižnom postupku potrebno je da isti na predmetnim nekretninama ima neka knjižna prava (pravo koje je upisano ili pravo koje se upisuje u zemljišnu knjigu).

"Da bi se nekoj osobi priznao status stranke u postupku, u smislu članka 77. stavka 2. ZPP-a, koji se na temelju članka 99. ZZK-a primjenjuje i u zemljišnoknjižnim postupcima potrebno je da je takvo pravo priznato posebnim propisom.

Odredbom članka 143. stavka 1. ZZK-a propisano je da su protiv rješenja u zemljišnoknjižnom postupku strankama dopušteni prigovor i žalba, dok je stavkom 2. propisano da osobe kojima se rješenje dostavlja samo radi obavijesti ne smatraju se strankama u smislu stavka 1. ovoga članka.

Nadalje odredbom članka 144. stavka 1. ZZK-a propisano je da protiv rješenja u redovitom zemljišnoknjižnom postupku nezadovoljna stranka može podnijeti prigovor, a protiv rješenja kojim je odlučeno o prigovoru može podnijeti žalbu. O prigovoru izjavljenom protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka odlučuje zemljišnoknjižni sudac rješenjem u roku od 60 dana od dana zaprimanja prigovora na zemljišnoknjižnom sudu (stavak 2.).

Slijedom navedenog da bi se žalitelju priznao status stranke u ovom postupku potrebno je da isti na predmetnim nekretninama ima neka knjižna prava (pravo koje je upisano ili pravo koje se upisuje u zemljišnu knjigu).

U konkretnom slučaju žalitelj nije stranka u zemljišnoknjižnom postupku i nema knjižna prava na nekretninama na kojima je tražen upis iz čega slijedi da isti nema procesnu legitimaciju na podnošenje žalbe (u kom smislu se izjasnio i VSRH Rev-854/2018 od 11. veljače 2020. i Rev-3451/2018 od 18. svibnja 2022.)."

Županijski sud u Splitu, Gž Zk-97/2024-2 od 18. travnja 2025.

15

073.3

STVARNO PRAVO > ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO > VRSTE I PREDMET UPISA > ZABILJEŽBA

Zakon o zemljišnim knjigama

(NN 63/19, 128/22, 155/23 i 127/24)

Članak 86. stavak 1.

Članak 87. stavak 1.

Odluka kojom se razvrgava suvlasnička zajednica nekretnine civilnom diobom ne bi dovela do promjene u knjižnim pravima jer bi se tek pokretanjem ovršnog postupka inicirao postupak koji bi ispunjavao zakonske pretpostavke za upis zabilježbe spora, pa je radi svega navedenog pravilno odbijen prigovor i potvrđeno rješenje zk referenta kojim je bio odbijen prijedlog za zabilježbu spora.

"Odredbom članka 87. stavka 1. ZZK-a je propisano da zabilježbu spora može zahtijevati svaka stranka u postupku iz članka 86. stavka 1. toga Zakona, kao i svaka druga osoba koja je sudionik postupka, a ima pravni interes, ako dokaže da se taj postupak vodi. Zabilježbu spora može rješenjem dopustiti sud koji provodi upis, kao i drugi sud pred kojim se vodi postupak čija se zabilježba zahtijeva.

Da bi se, dakle, prema naprijed navedenoj zakonskoj odredbi članka 86. stavka 1. ZZK-a mogao dopustiti upis zabilježbe spora potrebno je da se kumulativno ispune dvije pretpostavke. Prva je da se radi o sporu ili postupku o knjižnom pravu koji se vodi pred sudom ili drugim nadležnim tijelom, a druga je da bi ishod tog spora ili postupka mogao utjecati na uknjižbu, pripadanje, postojanje, opseg, sadržaj ili opterećenje toga prava, a koji uvjeti u konkretnom slučaju nisu ispunjeni, kako je pravilno utvrdio i prvostupanjski sud.

Naime, iz stanja spisa proizlazi da su rješenjem Općinskog građanskog suda u Zagrebu od 18. listopada 2017. broj R1-104/16 B. Š. i G. C., kao suvlasnice nekretnine u [broj zk uloška] [kastarska općina], upućene na parnicu obzirom je suvlasnica M. M. osporila suvlasničke dijelove nekretnine upisane u zemljišnoj knjizi, radi čega su pred istim sudom i podnijele tužbu (P-10922/2019) spram tuženika 1. M. M., 2. T. M. (ovdje predlagateljica), 3. S. G. (ovdje predlagateljica) i 4. G. M. sa zahtjevom na utvrđenje da su stranke suvlasnici nekretnine upisane u [kastarska općina] u [broj zk uloška] i baš [kastarska čestica] u naravi kuća u Zagrebu, [adresa] i dvorište ukupne površine 119 čhv i to prvotužiteljica, drugotužiteljica i prvotužena za po 6/24 dijela, drugotužena za 1/24 dijela, trećetužena za 3/24 dijela i četvrtotužena za 2/24 dijela (točka I. tužbenog zahtjeva), kao i sa zahtjevom za razvrgnuće predmetne suvlasničke zajednice civilnom diobom-sudskom javnom prodajom tako da se postignuta prodajna vrijednost podijeli između stranaka (točka II. tužbenog zahtjeva), pa kako je u trenutku zaprimanja prijedloga za zabilježbu spora utvrđeno da su stranke i uknjižene u istovjetnim suvlasničkim udjelima kako je tužbom zatraženo (ovo vezano za zahtjev pod I.), sud prvog stupnja zaključuje da odluka iz tog spora ne bi dovela do upisa u zemljišne knjige jer identičan upis već postoji.

Također, ni odluka kojom se razvrjava suvlasnička zajednica nekretnine civilnom diobom po stavu suda prvog stupnja ne bi dovela do promjene u knjižnim pravima jer bi se tek pokretanjem ovršnog postupka inicirao postupak koji bi ispunjavao zakonske pretpostavke za upis zabilježbe spora, pa je radi svega navedenog odbijen prigovor i potvrđeno rješenje zk referenta kojim je bio odbijen prijedlog za zabilježbu spora.

Prvostupanjski je sud pravilno i zakonito odbio prigovor predlagateljice protiv rješenja zemljišnoknjižnog referenta kojim je odbijen prijedlog radi upisa zabilježbe spora na nekretninama upisanim u [broj zk uloška] [kastarska općina], pravilno primjenjujući odredbu članka 118. stavka 1. ZZK-a u vezi sa člankom 86. stavkom 1. ZZK-a.

Naime, budući je zabilježba spora odredbom članka 86. stavka 1. ZZK-a definirana kao upis kojim se čini vidljivim da se glede knjižnog prava vodi pred sudom ili drugim nadležnim tijelom postupak čiji bi ishod mogao utjecati na uknjižbu, pripadanje, postojanje, opseg, sadržaj ili opterećenje toga prava, nema sumnje da prihvaćanje postavljenog tužbenog zahtjeva istaknutog u tužbi priloženoj prijedlogu za zabilježbu spora ne bi moglo utjecati na knjižna prava na predmetnoj nekretnini, budući su postojeći upisi identični onima iz tužbenog zahtjeva.

Nadalje, vezano za razvrgnuće suvlasništva civilnom diobom i po nalaženju ovog suda se ne radi o sporu o knjižnom pravu, što predstavlja jedan od uvjeta koji moraju biti ispunjeni kumulativno temeljem prethodno citirane zakonske odredbe, da bi se prijedlogu za zabilježbu spora moglo udovoljiti."

Županijski sud u Splitu, Gž Zk-124/2024-2 od 3. lipnja 2025.

STVARNO PRAVO > ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO > VRSTE I PREDMET UPISA > ZABILJEŽBA > OSTALE

*Zakon o zemljišnim knjigama
(NN 63/19, 128/22 i 155/23)*

Članak 93. stavak 3.

Trenutak kada VSRH odlučuje o dopuštenju revizije nije relevantan za računanje roka dostave dokaza o podnošenju izvanrednog pravnog lijeka predlagatelja upisa zabilježbe u smislu članka 93. stavka 3. ZZK-a.

"Iz spisa proizlazi da je predlagatelj dana 10. travnja 2024. podnio prijedlog za upis zabilježbe izvanrednog pravnog lijeka, priloživši samo tekst "Prijedloga za dopuštenje revizije", bez dokaza o predaji nadležnom sudu. Dokaz o podnošenju izvanrednog pravnog lijeka dostavljen je elektroničkim putem tek 11. lipnja 2024., dakle protekom roka od 30 dana propisanog člankom 93. stavkom 3. ZZK-a.

Neosnovani su žalbeni navodi predlagatelja kojima se poziva na izmjene i dopune ZPP-a i tvrdi da se zbog promjene procesnog režima revizije rok iz članka 93. stavka 3. ZZK-a ne može primijeniti. Predmetni rok iz ZZK-a nije rok za podnošenje same revizije niti za dovršetak postupka pred Vrhovnim sudom, već isključivo rok za dostavu zemljišnoknjižnom sudu dokaza da je izvanredni pravni lijek, a u konkretnom slučaju prijedlog prijedlog za dopuštenje revizije, stvarno podnesen.

Činjenica da prema izmjenama i dopunama ZPP-a ("Narodne novine", broj 70/19) revizija nije dopuštena bez prethodne odluke Vrhovnog suda o dopuštenju ne mijenja obvezu iz članka 93. stavka 3. ZZK-a da se u roku od 30 dana od podnošenja prijedloga za zabilježbu dostavi dokaz o podnošenju izvanrednog pravnog lijeka. Navedeno znači da trenutak kada Vrhovni sud eventualno dopušta reviziju nije relevantan za računanje roka prema ZZK-u, jer zakonodavac jasno veže početak roka uz podnošenje prijedloga za zabilježbu, a ne uz faze postupka pred Vrhovnim sudom."

Županijski sud u Splitu, Gž Zk-335/2024-2 od 19. kolovoza 2025.

STVARNO PRAVO > ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO > VRSTE I PREDMET UPISA > ZABILJEŽBA > OSTALE

*Zakon o zemljišnim knjigama
(NN 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13, 60/13 i 63/19)*

Članak 8.b stavak 1.
Članak 90.

*Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima
(NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14 i 81/15)*

Članak 103.

Uređenje međe nema učinak na nastanak promjene ili prestanak knjižnog prava i prema ustaljenoj sudskoj praksi nije dopušten upis zabilježbe pokretanja postupka kod postupka radi uređenja međe.

"Žalbeni navodi da se i uređenjem međe nužno mijenja površina nekretnine što ukazuje na opravdanost zabilježbe spora, ne dovode u sumnju odluku suda prvog stupnja.

Naime, odredbom članka 90. Zakona o zemljišnim knjigama ("Narodne novine", broj 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13, 60/13 i 63/19, dalje u tekstu: ZZK) propisano je da je zabilježba pokretanja postupka upis kojim se čini vidljivim da je pred sudom ili upravnim tijelom pokrenut postupak u kojem bi se mogao odrediti upis u zemljišne knjige, a za koji se ne može upisati zabilježba spora. Zabilježba pokretanja postupka ima učinak da odluka donesena pred drugim sudom ili tijelom povodom pokrenutog postupka djeluje i protiv onih osoba koje su stekle knjižna prava nakon što je prijedlog za zabilježbu pokretanja postupka stigao u zemljišnoknjižni sud.

Dok je člankom 86. stavkom 1. ZZK-a zabilježbom spora se čini vidljivim da se glede nekog knjižnog prava vodi postupak pred sudom ili drugim nadležnim tijelom čiji bi ishod mogao imati utjecaja na uknjižbu, pripadanje, postojanje, opseg, sadržaj ili opterećenje tog prava.

Kako postupak uređenja međe ne smatra se sporom, dakle bitan zakonski uvjet da bi se dopustila zabilježba pokretanja postupka je da se pred sudom vodi postupak u kojem postupku bi se mogao odrediti upis u zemljišne knjige. Postupak uređenja međe nije postupak na temelju kojeg bi se odredio takav upis u zemljišne knjige, jer prema odredbi članka 103. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine", broj 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14 i 81/15, dalje u tekstu: ZV), u tom postupku se samo uređuje međa i postavljaju se međne oznake, a ne nalaže se upis u zemljišne knjige. Zbog toga sud prvog stupnja je pravilno primijenio materijalno pravo jer nije dopušten upis zabilježbe pokretanja postupka, uređenja međe na nekretnini protustranke.

Uređenje međe nema učinak na nastanka promjene ili prestanak knjižnog prava i prema ustaljenoj sudskoj praksi nije dopušten upis zabilježbe pokretanja postupka kod postupka radi uređenja međe, kako prema mišljenju ovog suda pravilno zaključuje sud prvog stupnja."

Županijski sud u Splitu, Gž Zk-4/2025-2 od 20. siječnja 2025.

18

074

STVARNO PRAVO > ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO > POSTUPAK U ZEMLJIŠNOKNJIŽNIM STVARIMA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 117/03, 88/05, 2/07 - odluka USRH, 84/08, 96/08- odluka USRH, 123/08, 57/11, 148/11 - pročišćeni tekst, 25/13, 43/13 - rješenje USRH, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)

Članak 213. stavak 1.

Članak 193.-205.

Članak 206. stavak 4.

Odredbe ZZK ne predviđaju mogućnost prekida zemljišnoknjižnog postupka, već propisuju da sud odlučuje o prijedlogu i o eventualnim prigovorima prihvaćajući ih ili odbijajući. Kako u konkretnom slučaju nije bilo zapreka za odlučivanje o upisu, bilo je potrebno nastaviti postupak u skladu s odredbama članka 206. stavka 4. ZZK-a koje propisuju da se na postupak dopune zemljišne knjige na odgovarajući način primjenjuju odredbe članka 193. do 205. tog Zakona i odlučiti o prigovorima.

"Iz obrazloženja pobijanog rješenja proizlazi slijedeće činjenično stanje:

- da je predlagateljica 14. listopada 2022. podnijela prijedlog za dopunu zemljišne knjige za [kastarska čestica] [kastarska općina], zahtijevajući upis prava vlasništva na navedenoj nekretnini temeljem rješenja o nasljeđivanju iza pok. V. L. od 25. veljače 2008. poslovni broj: O-124/76, rješenja o nasljeđivanju iza pok. V. L. od 23. ožujka 2009. poslovni broj: O-836/09, te ispravka istog od 8. studenog 2021.

- da je prvostupanjski sud rješenjem od 11. travnja 2023. odredio dopunu zemljišne knjige upisom u [broj zk uloška] [kastarska općina] [kastarska čestica], zgrada, površine 152 m² tako da se u A I (jedan) listu [broj zk uloška] [kastarska općina] upisuje [kastarska čestica]. Zgrada, površine 152 m² dok se u B vlastovnicu novoformiranog [broj zk uloška] [kastarska općina] ima izvršiti upis na ime predlagateljice,

- da je temeljem Odluke predsjednice Općinskog suda u Dubrovniku poslovni broj: 13 Su-509/2023-2 od 12. travnja 2023. otvorena zemljišna knjiga za predmetnu nekretninu, te da se otvaranjem zemljišne knjige ujedno otvorio ispravni postupak otvorene zemljišne knjige, slijedom čega je objavljen oglas kojim su pozvane sve osobe koje smatraju da bi trebale u tu knjigu upisati nešto što nije upisano ili da bi trebalo izmijeniti, nadopuniti ili izbrisati neki upis ili njegov prvenstveni red, da stave zemljišnoknjižnom sudu svoje prijave prijedloga za upis, odnosno svoje prigovore postojećim upisima ili njegovu prvenstvenom redu u određenom roku za ispravak od 13. travnja 2023. do 12. svibnja 2023.

- da je 26. travnja 2023. zaprimljen prigovor Općine L. koji je zabilježen pod poslovni broj Z-5327/2023. u kojem se navodi kako se tim sudom u predmetu poslovni broj: P-184/17 vodi postupak radi utvrđenja prava vlasništva nad predmetnom nekretninom.

Na temelju tako utvrđenog činjeničnog stanja prvostupanjski je sud pozivom na odredbu članka 213. stavka 1. ZPP-a odredio prekid postupka u predmetnoj pravnoj stvari do pravomoćnog okončanja parničnog postupka koji se vodi pred prvostupanjskim sudom pod poslovnim brojem P-184/17.

Predlagateljica je u žalbi istakla kako nije bilo mjesta prekidu postupka jer je predlagateljica temeljem rješenja Z-11266/2022 od 11. travnja 2023. već upisana kao vlasnica predmetne nekretnine, te da se u parničnom postupku pod poslovnim brojem P-184/17 ne radi o tužbi za ispravak upisa protiv predlagateljice, već o sporu između drugih osoba i Općine L., te da, sve i u slučaju kada bi ishod te parnice imao neposredan učinak na njezin upis, nije bilo mjesta prekidanju postupka već eventualnom upućivanju podnositelja prigovora na pokretanje parnice tužbom za ispravak protiv predlagateljice.

Osnovano žaliteljica ističe da Zakon o zemljišnim knjigama ("Narodne novine", broj 63/19, 128/22 i 155/23, dalje u tekstu: ZZK) kao poseban propis isključuje primjenu članka 213. stavak 1. ZPP-a u situacijama koje nisu izrijekom predviđene, te da bi prekid postupka u

ovakvim okolnostima bio suprotan svrsi ispravnog postupka, a to je ažuriranje zemljišnih knjiga.

Naime, odredbe ZZK ne predviđaju mogućnost prekida zemljišnoknjižnog postupka, već propisuju da sud odlučuje o prijedlogu i o eventualnim prigovorima prihvaćajući ih ili odbijajući. Kako u konkretnom slučaju nije bilo zapreka za odlučivanje o upisu, bilo je potrebno nastaviti postupak u skladu s odredbama članka 206. stavka 4. ZZK-a koji propisuje da se na postupak dopune zemljišne knjige na odgovarajući način primjenjuju odredbe članaka 193. do 205. tog Zakona i odlučiti o prigovorima."

Županijski sud u Splitu, Gž Zk-203/2024-2 od 21. kolovoza 2025.

19

074.4

STVARNO PRAVO > ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO > POSTUPAK U ZEMLJIŠNOKNJIŽNIM STVARIMA > PROVEDBA UPISA

*Zakon o zemljišnim knjigama
(NN 63/19, 128/22 i 155/23)*

Članak 108. stavak 2.

Članak 145. stavak 4.

*Zakon o cestama
(NN 84/11, 22/13, 54/13, 148/13, 92/14 i 110/19)*

Članak 123. stavak 1. i 2.

Odredbe ZC-a predstavljaju zakonsko uređenje načina katastarskog i zemljišnoknjižnog evidentiranja stvarnog stanja nekretnina koje su u naravi postojeće ceste u općoj uporabi i one ne propisuju da su stvarno/obveznopravni zahtjevi vlasnika nekretnina od utjecaja na usklađivanje faktičkog i zemljišnoknjižnog stanja ceste, radi čega žalbeni navodi kojima protustranka smatra da je upisu trebao prethoditi postupak izvlaštenja (i isplate naknade) nisu relevantni za ocjenu dopustivosti upisa. Zaštitu svojih vlasničkih prava, osporavanje točnosti katastarskih podataka ili traženje naknade za oduzeto zemljište žaliteljica može ostvarivati u zasebnom postupku pred nadležnim sudom ili upravnim tijelom, sukladno odredbama Zakona o izvlaštenju i određivanju naknade i drugim propisima, a kako je to pravilno u pobijanom rješenju obrazložio i prvostupanjski sud.

"Pobijanim prvostupanjskim rješenjem prvostupanjski sud je odbio prigovor protustranke kao neosnovan i potvrdio rješenje Zemljišnoknjižnog odjela Općinskog suda u Rijeci poslovni broj: Z-34970/2022 od 27. srpnja 2023. primjenjujući odredbu članka 145. stavka 4. Zakona o zemljišnim knjigama ("Narodne novine", broj 63/19 i 128/22) smatrajući da se u konkretnom slučaju radi o provedbi prijavnog lista sukladno članku 123. stavku 1. Zakona o cestama ("Narodne novine", broj 84/11, 22/13, 54/13, 148/13, 92/14 i 110/19, dalje u tekstu: ZC), koje obrazloženje kao pravilno i zakonito prihvaća i ovaj drugostupanjski sud.

Suprotno žalbenim navodima, prvostupanjski je sud pravilno utvrdio činjenično stanje na koje je pravilno primijenio materijalno pravo kada je donio pobijano rješenje, pravilno utvrdivši sve okolnosti relevantne za donošenje odluke u ovoj zemljišnoknjižnoj stvari pri čemu žalbenim navodima nisu dovedeni u pitanje zakonitost i pravilnost pobijane odluke

kojom je dopušten predmetni upis na temelju prijavnog lista ŽUC PGŽ KLASA: 932-06/2022-02/1043.

Prema članku 123. stavku 2. ZC-a javne ceste upisuju se kao javno dobro u općoj uporabi u zemljišnu knjigu bez obzira na postojeće stanje u zemljišnoj knjizi, a na temelju podataka iz katastra i prijavnog lista koji dostavlja pravna osoba nadležna za upravljanje cestom.

Iz spisa proizlazi da je nadležna ŽUC PGŽ dostavila zemljišnoknjižnom odjelu prijavni list s priložima izrađenim od ovlaštenog geodeta, a iz kojih je vidljivo da je javna cesta evidentirana u katastru. Slijedom navedenog, zemljišnoknjižni sud bio je obavezan provesti upis u skladu s navedenim zakonskim odredbama.

Navodi žaliteljice o povredi vlasničkih prava, uklanjanju dijelova nekretnine, netočnosti katastarskih podataka, neisplati naknade i nepozivanju na izmjeru nisu od utjecaja na zakonitost provedene zemljišnoknjižne radnje u smislu članka 108. stavka 2. ZZK-a, jer zemljišnoknjižni sud u ovom postupku ne utvrđuje vlasništvo niti odlučuje o naknadi ili zakonitosti izvedenog stanja.

Odredbe ZC-a predstavljaju zakonsko uređenje načina katastarskog i zemljišnoknjižnog evidentiranja stvarnog stanja nekretnina koje su u naravi postojeće ceste u općoj uporabi i one ne propisuju da su stvarno/obveznopravni zahtjevi vlasnika nekretnina od utjecaja na usklađivanje faktičkog i zemljišnoknjižnog stanja ceste, radi čega žalbeni navodi kojima protustranka smatra da je upisu trebao prethoditi postupak izvlaštenja (i isplate naknade) nisu relevantni za ocjenu dopustivosti upisa. Zaštitu svojih vlasničkih prava, osporavanje točnosti katastarskih podataka ili traženje naknade za oduzeto zemljište žaliteljica može ostvarivati u zasebnom postupku pred nadležnim sudom ili upravnim tijelom, sukladno odredbama Zakona o izvlaštenju i određivanju naknade i drugim propisima, a kako je to pravilno u pobijanom rješenju obrazložio i prvostupanjski sud."

Županijski sud u Splitu, Gž Zk-204/2024-2 od 21. kolovoza 2025.

20

076.41

STVARNO PRAVO > ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO > OSNIVANJE, OBNAVLJANJE, DOPUNJAVANJE I PREOBLIKOVANJE ZEMLJIŠNE KNJIGE > POJEDINAČNI ISPRAVNI POSTUPAK > TUŽBA ZA BRISANJE

*Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama
(NN 158/03, 100/04, 141/06 i 38/09)*

Članak 118. stavak 1.

Ne može se izvornom primjenom odredbe članka 118. stavka 1. ZOPDML-a i podnošenjem zemljišnoknjižnog prijedloga Zemljišnoknjižnom sudu brisati pravo vlasništva upisanog zemljišnoknjižnog vlasnika sa faktičnim učincima izvlaštenja, bez provođenja i mogućnosti sudjelovanja u kontradiktornom postupku.

"Predmet spora je zahtjev tužitelja na utvrđenje ništavnog i bez pravne važnosti uknjižbe općeg dobra-pomorskog dobra na [zemljišnoknjižna čestica] [kastarska općina] [zemljišnoknjižna čestica] [kastarska općina], proveden pod poslovnim brojem Z-349759/16 Općinskog suda u Splitu, Stalne službe u Trogiru, te nalaganja brisanja istoga te naknada parničnog postupka, a sve temeljem valjanosti provedenog pravnog puta upisa od strane tužene.

Pošavši od utvrđenja da predmetna [zemljišnoknjižna čestica] koja je upisana u [broj zk uloška] [kastarska općina] u naravi predstavlja neplodno zemljište odnosno zemljani podest koji se nalazi uz magistralnu cestu D-8, a ne pomorsko dobro i uređenu plažu, da je u zemljišnoj knjizi kao vlasnik bio upisan tužitelj kao fizička osoba i to temeljem rješenja o nasljeđivanju iza svog pok. oca I. P., da tijekom postupka tužena, pozivajući se na Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama, Pomorski zakonik, Uredbu Vlade RH o postupku utvrđenja granice pomorskog dobra te Pravilnik evidentiranja i obilježavanja pojasa pomorskog dobra indirektno priznaje da je proveden postupak promjene vlasništva predmetne nekretnine te da sud u konkretnom slučaju nije mogao na temelju priloženih isprava brisati pravo vlasništva tužitelja na predmetnoj nekretnini i provesti zatraženi upis pomorskog dobra na toj nekretnini sud prvog stupnja utvrdio je da je pogrešno udovoljeno prijedlogu tužene te dopušten upis pomorskog dobra na predmetnoj čest. zem. te time povrijeđeno pravo vlasništva tužitelja posljedično čemu je prihvatio zahtjev tužitelja.

Na žalbene navode tužene valja reći da je temeljem odredbe članka 118. stavka 2. i 3. Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama ("Narodne novine", broj 158/03, 100/04, 141/06 i 38/09, dalje u tekstu; ZOPDML) državni odvjetnik bio ovlašten podnijeti prijedlog zemljišno-knjižnom sudu radi upisa brisanja prava vlasništva ili drugog stvarnog prava na pomorskom dobru i uknjižbe pomorskog dobra. Međutim nakon što je ta odredba ukinuta Odlukom Ustavnog suda Republike Hrvatske broj U-I-44/08 državni odvjetnik više nije dužan niti ovlašten podnijeti u ime Republike Hrvatske takav prijedlog za nekretnine za koje je poznat titular prava vlasništva, kao u konkretnom slučaju. Prema mjerodavnoj odredbi članka 118. stavka 1. ZOPDML samo upis prava vlasništva ili kojeg drugog stvarnog prava na zemljištu ili građevinama na pomorskom dobru za koje se ne može dokazati pravno valjani način stjecanja pravno su nevaljani stoga se upisanom knjižnom vlasniku ne može izravnom primjenom navedene odredbe brisati pravo vlasništva sa faktičnim učincima izvlaštenja bez prethodne mogućnosti sudjelovanja u sudskom kontradiktornom postupku u kojem bi mu bila omogućena zaštita njegovih prava."

Županijski sud u Splitu, Gž Zk-147/2024-3 od 3. srpnja 2025.

21

082

STVARNO PRAVO > PRAVA STRANIH OSOBA > STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA

Uredba o zabrani raspolaganja nekretninama na teritoriju Republike Hrvatske (NN 36/91)

Članak 1. stavak 1.

Članak 4.

Uredba o izuzimanju od zabrane raspolaganja nekretninama na teritoriju Republike Hrvatske pravnih osoba sa sjedištem u Republici Sloveniji, Republici Makedoniji i Bosni i Hercegovini (NN 46/00)

Članak I.

Članak II.

Sve dok Republika Hrvatska i Bosna i Hercegovina u smislu Aneksa G Ugovora o pitanjima sukcesije ("Narodne novine" – "Međunarodni ugovori", broj 2/04) ne sklope bilateralni sporazum o uređenju imovinskopravnih odnosa na snazi su zabrane

propisane Uredbom o zabrani raspolaganja nekretninama na teritoriju Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj 36/91), Uredbom o izuzimanju od zabrane raspolaganja nekretninama na teritoriju Republike Hrvatske pravnih osoba sa sjedištem u Republici Sloveniji, Republici Makedoniji i Bosni i Hercegovini ("Narodne novine", broj 46/00) i odredbe Zakona o zabrani raspolaganja i preuzimanju sredstava određenih pravnih osoba na teritoriju Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj 29/94 i 35/94), pa pravne osobe iz Bosne i Hercegovine ne mogu stjecati pravo vlasništva na nekretninama na teritoriju Republike Hrvatske osim ako takvu dozvolu ne ishode od nadležnih upravnih vlasti Republike Hrvatske

"Prvostupanjski sud je na temelju provedenog postupka smatrao da je tužitelj dokazao da je vlasništvo [zemljišnoknjižna čestica] stečeno temeljem Zakona odnosno pretvorbom prava korištenja u pravo vlasništvo pri čemu primjenu Uredbe tumači na način da Uredba nije imala pretenzije ulaziti u pitanje titulara prava na nekretnini, koja su već stečena, već je njezin cilj bio zabrana daljnjeg raspolaganja od strane tih titulara, odnosno da Uredba, koja je donesena i stupila na snagu 1991. godine, ne može biti od (retroaktivnog) utjecaja na prijenos prava korištenja izvršen na tužiteljevog prednika nego predstavlja zabranu daljnjeg raspolaganja predmetnom nekretninom do ispunjenja uvjeta za isto.

Odredbom članka 1. stavka 1. Uredbe propisano je da se zabranjuje raspolaganje i opterećenje (prodaja, zamjena, darovanje, prijenos prava korištenja i raspolaganja, davanje u zakup i privremenu uporabu, osnivanje hipoteke i sl.) nekretninama na teritoriju Republike Hrvatske koje su u vlasništvu, posjedu, na korištenju ili upravljanju organa i institucija federacije, republika i pokrajina Kosovo i Vojvodina, dok je u stavku 2. tog članka određeno da se navedena zabrana odnosi i na poduzeća kao i druge pravne osobe sa sjedištem izvan Republike Hrvatske. Prema odredbi članka 4. Uredbe, ista je privremenog karaktera i bit će na snazi do okončanja postupka razduživanja tadašnje SFRJ.

Nadalje prema članku I. Odluke o izuzimanju od zabrane raspolaganja nekretninama na teritoriju Republike Hrvatske pravnih osoba sa sjedištem u Republici Sloveniji, Republici Makedoniji i Bosni i Hercegovini od 27. travnja 2000. ("Narodne novine", broj 46/0, dalje u tekstu: Odluka) izuzimaju se od zabrane raspolaganja nekretnine iz članka 1. Uredbe na kojima pravo korištenja, raspolaganja ili upravljanja imaju pravne osobe sa sjedištem u Republici Sloveniji, Republici Makedoniji i Bosni i Hercegovini, a koje su stečene naplatnim pravnim putem, ako je to u interesu Republike Hrvatske, njenih građana ili pravnih osoba sa sjedištem u Republici Hrvatskoj.

Člankom II. Odluke ovlašten je ministar pravosuđa, uprave i lokalne samouprave da u svakom pojedinom slučaju raspolaganja nekretninama iz točke I. ove Odluke utvrdi jesu li ispunjeni uvjeti propisani tom točkom i postoje li kakve pravne zapreke, te na temelju toga, i prethodno pribavljenog mišljenja Ministarstva gospodarstva i Državnog pravobraniteljstva Republike Hrvatske, izda suglasnost za raspolaganje tim nekretninama.

Uredba o zabrani raspolaganja iz 1991. i sada je na snazi i odnosi se na imovinu pravnih osoba sa sjedištem iz Bosne i Hercegovine, koja je na teritoriju Republike Hrvatske, a na koju imovinu pod zabranom raspolaganja i opterećenja se odnosi i Odluka.

Ne radi se o izuzimanju temeljem same Odluke, nego ista daje ovlast ministru pravosuđa da u svakom pojedinom slučaju raspolaganja nekretninama iz točke I. Odluke utvrdi jesu li ispunjeni uvjeti propisani tom točkom i postoje li kakve pravne zapreke, te na temelju toga, i prethodno pribavljenog mišljenja Ministarstva gospodarstva i Državnog pravobraniteljstva Republike Hrvatske, izda suglasnost za raspolaganje tim nekretninama. Dakle, ukoliko takva suglasnost ne bude izdana, nije dopušteno raspolagati nekretninom na koju se primjenjuje Uredba

Dakle, sve dok Republika Hrvatska i Bosna i Hercegovina u smislu Aneksa G Ugovora o pitanjima sukcesije ("Narodne novine" – "Međunarodni ugovori", broj 2/04) ne sklope bilateralni sporazum o uređenju imovinskopravnih odnosa na snazi su zabrane propisane Uredbom o zabrani raspolaganja nekretninama na teritoriju Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj 36/91), Uredbom o izuzimanju od zabrane raspolaganja nekretninama na teritoriju Republike Hrvatske pravnih osoba sa sjedištem u Republici Sloveniji, Republici Makedoniji i Bosni i Hercegovini ("Narodne novine", broj 46/00) i odredbe Zakona o zabrani raspolaganja i preuzimanju sredstava određenih pravnih osoba na teritoriju Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj 29/94 i 35/94), pravne osobe iz Bosne i Hercegovine ne mogu stjecati pravo vlasništva na nekretninama na teritoriju Republike Hrvatske osim ako takvu dozvolu ne ishode od nadležnih upravnih vlasti Republike Hrvatske (to i proizlazi iz stajališta Vrhovnog suda Republike Hrvatske zauzetog u odluci Rev-389/2022 od 26. listopada 2022. i odluke Ustavnog suda broj III U-1901/2024 od 20. ožujka 2024.

Kako tužitelj nije pribavio suglasnost od nadležnih tijela niti se na istu poziva, a na snazi je i Uredba to isti nije dokazao pretpostavke za stjecanje prava vlasništva predmetne nekretnine, pa je zbog svega naprijed navedenog valjalo prihvatiti žalbu tuženika i umješaka na strani tuženika te odlučiti kao u izreci prvostupanjske presude a temeljem odredbe članka 373. stavka 3. ZPP-a."

Županijski sud u Splitu, Gž Zk-59/2024-3 od 5. ožujka 2025.

1 > Obvezno pravo

22

121.8

OBVEZNO PRAVO > VRSTE OBVEZA > NOVČANE OBVEZE > ZATEZNE KAMATE

Zakon o radu

(NN 149/09, 61/11, 82/12 i 73/13)

Članak 5. stavak 1.

Članak 84. stavak 1.

Zakon o radu

(NN 93/14, 127/17 i 98/19)

Članak 232. stavak 1.

Zakon o porezu na dohodak

(NN 177/04, 73/08, 80/10, 114/11, 22/12, 144/12, 43/13, 120/13, 125/13, 148/13, 83/14, 143/14 i 136/15)

Članak 15. stavak 3.

Pravilnik o porezu na dohodak

(NN 95/05, 96/06, 68/07, 146/08, 2/09, 146/09, 123/10, 137/11, 61/12, 79/13, 160/13, 157/14 i 137/15)

Članak 17. stavak 3.

U smislu odredbe članka 15. stavka 3. Zakona o porezu na dohodak ("Narodne novine", broj 177/04, 73/08, 80/10, 114/11, 22/12, 144/12, 43/13, 120/13, 125/13, 148/13, 83/14, 143/14 i 136/15) i odredbe članka 17. stavka 3. Pravilnika o porezu na dohodak ("Narodne novine", broj 95/05, 96/06, 68/07, 146/08, 2/09, 146/09, 123/10, 137/11, 61/12, 79/13, 160/13, 157/14 i 137/15), zatezne kamate koje se na zakašnjelu isplatu plaće isplaćuju po sudskoj presudi, ne smatraju se dohotkom i ne podliježu oporezivanju.

"Slijedom navedenog nedvojbeno je u prvostupanjskom postupku utvrđeno kako tuženica nije isplatila predniku tužitelja, na ime prekovremenog rada dio plaće u predmetnom razdoblju i to ukupno 14.034,28 EUR bruto kako proizlazi iz nalaza vještaka sačinjenog temeljem dokumentacije tuženice, sa pripadajućom zateznom kamatom, osim u dijelu dosuđenih zateznih kamata koje teku na iznos poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak, koji su sadržani u bruto dosuđenim iznosima.

Naime upravo je tuženica kao poslodavac u obvezi isplatiti radniku plaću na temelju odredbi članka 5. stavka 1. i članka 84. stavka 1. Zakona o radu ("Narodne novine", broj 149/09, 61/11, 82/12 i 73/13), koji se Zakon u konkretnom slučaju primjenjuje na temelju odredbe članka 232. stavka 1. Zakona o radu ("Narodne novine", broj 93/14, 127/17 i 98/19).

No, prvostupanjski je sud dijelom pogrešno primijenio materijalno pravo, a na pravilnu primjenu materijalnog prava drugostupanjski sud pazi i po službenoj dužnosti sukladno odredbi članka 365. stavak 2. ZPP-a. Prvostupanjski je sud pogrešno primijenio materijalno pravo u dijelu dosuđene zatezne kamate koje teku na dosuđene bruto iznose razlike plaće, a s obzirom da se ista sastoji od neto plaće te doprinosa, poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak.

Naime, u smislu odredbe članka 15. stavka 3. Zakona o porezu na dohodak ("Narodne novine", broj 177/04, 73/08, 80/10, 114/11, 22/12, 144/12, 43/13, 120/13, 125/13, 148/13, 83/14, 143/14 i 136/15) i odredbe članka 17. stavka 3. Pravilnika o porezu na dohodak ("Narodne novine", broj 95/05, 96/06, 68/07, 146/08, 2/09, 146/09, 123/10, 137/11, 61/12, 79/13, 160/13, 157/14 i 137/15), zatezne kamate koje se na zakašnjelu isplatu plaće isplaćuju po sudskoj presudi, ne smatraju se dohotkom i ne podliježu oporezivanju. Iz navedenog proizlazi da bruto plaća, baš kao i naknada plaće, koja se isplaćuje po sudskoj presudi sve do trenutka isplate, u odnosu na porez na dohodak i prirez porezu na dohodak, nije u potpunosti dospjela na naplatu, odnosno da u tom slučaju porez na dohodak i prirez porezu na dohodak dopijevaju na naplatu tek isplatom same plaće, odnosno naknade plaće.

Slijedom navedenog trebalo je žalbu tuženice djelomično uvažiti i djelomično preinačiti pobijanu presudu i to u pobijanom dijelu u kojem su tužiteljima dosuđene zatezne kamate na (bruto) iznos razlike plaće i naknade plaće, a koje se kamate odnose na porez na dohodak i prirez porezu na dohodak, te u tom dijelu odbiti tužbeni zahtjev kao neosnovan, a ovo na temelju odredbe članka 373. točke 3. ZPP-a. Stoga je odlučeno kao u točki I. izreke ove drugostupanjske presude."

Županijski sud u Splitu, Gž R-185/2025-3 od 23. srpnja 2025.

23

161.55

OBVEZNO PRAVO > UGOVORNI OBVEZNI ODNOSI > SKLAPANJE UGOVORA > MANE VOLJE > PRIVIDAN UGOVOR

Članak 285. stavak 2.

Članak 291.

Prema odredbi članka 291. stavka 1. ZOO-a, ugovor o kupoprodaji za koji je zakonom ili voljom stranaka određen obavezni oblik s ovjerom potpisa ugovaratelja na ugovoru a u čiji sadržaj je voljom ugovornih stranaka unesen manji iznos cijene od iznosa kojeg su oni stvarno ugovorili, ima pravni učinak, s tim da ima pravnu snagu stvarno ugovoreni iznos cijene kao stvarni disimulirani rezultat volje ugovornih stranaka, a ne simulirani, pisano navedeni manji iznos cijene, ako zakonom nije drugačije određeno.

"Na temelju izvedenih dokaza i tuženikovih navoda u odgovoru na tužbu na koje se pozvao, prvostupanjski je sud valjano utvrdio sve odlučne činjenice te je njihovom pravilnom ocjenom u smislu članka 8. ZPP-a utvrdio odlučno činjenično stanje na koje je valjano primijenio materijalno pravo kada je tužbeni zahtjev u cijelosti prihvatio, za što je dao i valjane razloge koje u cijelosti prihvaća i ovaj sud i na iste upućuje.

Naime, da je prava volja stranaka ugovornica Ugovora o kupoprodaji od 11. studenog 2010. u pogledu kupoprodajne cijene bila 65.000,00 EUR, a ne u ugovoru upisanih 160.000,00 kn, što je višestruko niža cijena (obračunato po fiksnom tečaju konverzije za eur iznosi 21.235,65 EUR) proizlazi ne samo iz iskaza svjedoka i tužiteljice kao stranke, već i ponašanja tuženika koji je nakon ugovora vršio plaćanja (pa čak u podmiru duga nudio svoju nekretninu od cca 5000 m²), kako je to u odgovoru na tužbu potvrdio, čiju visinu do studenog 2016. je sud utvrdio u iznosu od 96.470,00 kn, odnosno 12.863,00 EUR, iz podatka o vrijednosti nekretnine suglasno utvrđene s bankom neposredno nakon ugovora u iznosu od 49.000,00 EUR te s visinom potraživanja koju je tuženik (ili njegovo trgovačko društvo) imao prema sinu tužiteljice (od 128.245,94 kn), kako je to i navedeno u opširnim i međusobno te s izrekom presude suglasnim razlozima koji se prihvaćaju.

Prema odredbi članka 291. stavka 1. ZOO-a, ugovor o kupoprodaji za koji je zakonom ili voljom stranaka određen obavezni oblik s ovjerom potpisa ugovaratelja na ugovoru a u čiji sadržaj je voljom ugovornih stranaka unesen manji iznos cijene od iznosa kojeg su oni stvarno ugovorili, ima pravni učinak, s tim da ima pravnu snagu stvarno ugovoreni iznos cijene kao stvarni disimulirani rezultat volje ugovornih stranaka, a ne simulirani, pisano navedeni manji iznos cijene, ako zakonom nije drugačije određeno (tako i VSRH u Rev-406/2003 od 8. prosinca 2004. i Rev-79/2009 od 2. srpnja 2014.).

Slijedom toga prodavatelj, u ovom slučaju tužiteljica kao njegova univerzalna nasljednica ovlaštena je tražiti izvršenje ugovora u visini stvarno ugovorene cijene (članak 285. stavak 2. ZOO-a), kako je to s osnovom ocijenio i prvostupanjski sud valjano utvrđujući tu cijenu u iznosu od 65.000,00 EUR."

Županijski sud u Splitu, Gž-677/2024-3 od 5. veljače 2025.

24

162

OBVEZNO PRAVO > UGOVORNI OBVEZNI ODNOSI > ZASTUPANJE

*Tarifa o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika
(NN 87/93, 16/94 i 11/96)*

Tbr. 39. točka 3.

Tbr. 43.

U ugovoru o zastupanju ugovorena je naknada odvjetniku od 15% ukupno naplaćenog iznosa, te se tih 15% izračunava od svega što je pravomoćno dosuđeno i doznačeno, a u to bi ulazila glavnica kamate, parnični trošak i kamate na parnični trošak.

"Dakle, u konkretnom je slučaju isplata po pravomoćnosti presude u predmetu Povrv-1254/2015 Trgovačkog suda u Splitu u cijelosti izvršena u korist stranke Triglav osiguranja d.d., a koji iznos će njegova odvjetnica naplatiti, ugovoreno je upravo odredbom članka 15. stavka 5. Ugovora o zastupanju.

Pri tumačenju odredbi članka 15. Ugovora, potrebno je uzeti u obzir da je odredbom članka 2. Aneksa broj 1. mijenjan članak 15. Ugovora o zastupanju te je u predmetima naknade štete i davanja pravnih savjeta ugovoreno plaćanje odvjetnici naknade po pojedinoj radnji u visini 50% važeće Tarife, s tim da naknada ne može biti veća od 3.000,00 kuna po pojedinoj radnji. Za slučaj uspješnog okončanja spora za Triglav osiguranje d.d., odvjetnici pripada još i eventualna razlika između ranije naplaćene naknade do visine ukupno naplaćenog parničnog troška u tom predmetu.

Međutim, dio koji se odnosi na plaćanje u regresnim/subrogacijskim postupcima kao i u sudskim predmetima naplate premije osiguranja (postupci po prigovoru na rješenje o ovrsi), u koje se nesporno ubraja i postupak Povrv-1254/2015 Trgovačkog suda u Splitu ugovorena je naknada od 15% ukupno naplaćenog iznosa, u što je uključen i PDV. Dakle, u ugovornoj se odredbi ne navodi da se pojam "naplaćeno" odnosi na glavnu tražbinu, nego se ugovara postotak od "ukupno naplaćenog".

Iz iskaza svjedoka M. P., koji je zaposlen kod tužitelja u Sektoru šteta, proizlazi da je praksa da se udio od 15% koji je njegov poslodavac dužan platiti u regresnim postupcima izračunava od svega što je pravomoćno dosuđeno i doznačeno, a u to bi ulazilo glavnica, kamate, parnični trošak i kamate na parnični trošak. Nadalje, da se isplate vrše tek po okončanju regresnog postupka i u slučaju uspješne naplate.

Zbog toga je pravilan zaključak suda da je tuženica zadržala utuženi iznos od 10.500,02 kuna/ 1.393,59 EUR bez pravne osnove jer pravilnom primjenom ugovorne odredbe članka 15. stavka 5. Ugovora o zastupanju s Aneksom br. 1. ima pravo zadržati 15% od ukupno naplaćenog iznosa od 49.701,98 kuna/ 6.596,59 EUR, što iznosi 7.455,29 kuna/989,49 EUR.

Tuženica se ustrajno poziva na Mišljenje i tumačenje Upravnog odbora Hrvatske odvjetničke komore Tbr. 39. točke 3 i Tbr. 43 Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika koje je objavljeno 8. listopada 2020. i iz kojeg proizlazi da pri obračunu nagrade prema Tbr. 39. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika osnovicu za obračun nagrade čini zbroj glavnice i kamata, dok dosuđeni trošak zastupanja pripada odvjetniku.

U ovom konkretnom slučaju ne proizlazi da je izražena takva volja ugovornih stranaka pa se sporna ugovorna odredba ipak ne može tumačiti u kontekstu tog Mišljenja. Osim toga, navedenim se Mišljenjem daje objašnjenje o primjeni Tbr. 39. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika ("Narodne novine", broj 87/93, 16/94 i 11/96), a pored toga, radi se o potpuno drukčijoj pravnoj situaciji kada iznos priznatih troškova postupka premašuje iznos dosuđene glavnice s kamatama."

Županijski sud u Splitu, GŽ-1998/2023-3 od 12. prosinca 2024.

OBVEZNO PRAVO > UGOVORNI OBVEZNI ODNOSI > NEVALJANOST UGOVORA > NIŠTETNI UGOVORI > DJELOMIČNA NIŠTETNOST

*Zakon o zaštiti potrošača
(NN 96/03)*

Članak 59. točka 3.

*Zakon o obveznim odnosima
(NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22, 156/22 i 155/23)*

Članak 323. stavak 1.

Članak 1111. stavak 1.

Članak 1115.

Članak 3. stavak 1. Direktive 93/13 treba tumačiti na način da ugovorna odredba ugovora o zajmu sklopljenog između potrošača i financijske institucije kojom se potrošaču nalaže plaćanje naknade za otvaranje može stvoriti na štetu potrošača znatniju neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih stranaka u suprotnosti sa zahtjevom dobre vjere, kada financijska institucija ne dokaže da ta naknada odgovara stvarno pruženim uslugama i nastalim troškovima, što je na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri, pa primjenjujući isto na konkretan slučaj u kojem tuženik nije dokazao koji troškovi/usluge su obuhvaćeni ugovorenim tzv. ulaznom naknadom-troškom obrade kredita, pravilno je prvostupanjski sud utvrdio ništetnom ugovornu odredbu u svezi naplate troškova ulazne naknade.

"U skladu s člankom 59. točka 3. ZZZP/2003 ugovor o potrošačkom zajmu mora sadržavati poglavito odredbu o troškovima koji se u vrijeme sklapanja ugovora naplaćuju te pretpostavkama pod kojima se ti troškovi mogu promijeniti.

Nije sporno da ugovor ne sadrži konkretan opis troškova niti usluga koji se plaćanjem sporne naknade naplaćuju u vrijeme sklapanja ugovora, a prema shvaćanju ovog suda drugog stupnja ti troškovi i usluge koje se pružaju u zamjenu za spornu naknadu nisu samorazumljivi niti je tuženik tijekom prvostupanjskog postupka iznio o kojim je troškovima riječ i iz kojih se razloga ti troškovi namiruju naknadom koja ovisi o visini odobrenog kredita.

Imajući na umu zakonsku obvezu tuženika iz članka 59. točke 3. ZZZP/2003 i činjenicu da nije riječ o samorazumljivim troškovima, očito je da je tuženik na tužitelja člankom 12.3. ugovora o kreditu prenio obvezu plaćanja naknade i troškova koji ne odgovaraju stvarno pruženim uslugama ili troškovima. Ta ugovorna obveza koja ima učinak to da je tuženik de facto oslobođen obveze iz članka 59. točke 3. ZZZP/2003 da dokazuje da su prije isplate kredita stvarno nastali troškovi i stvarno pružene usluge u visini od 1,50% njegove visine, utječe, prema shvaćanju ovog suda, na pravni položaj tužitelja i stvara na njegovu štetu značajnu neravnotežu u suprotnosti sa zahtjevom dobre vjere jer tuženik nije dokazao da ta naknada odgovara stvarno pruženim uslugama i nastalim troškovima.

Pri tome je ukazati da je Sud Europske unije u spojenim predmetima C-224/19 i C-259/19 vezano uz nepoštenost ugovorne odredbe o tzv. ulaznoj naknadi odgovorio na prethodno pitanje koje glasi:

„Članak 3. stavak 1. Direktive 93/13 treba tumačiti na način da ugovorna odredba ugovora o zajmu sklopljenog između potrošača i financijske institucije kojom se potrošaču nalaže plaćanje naknade za otvaranje može stvoriti na štetu potrošača znatniju neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih stranaka u suprotnosti sa zahtjevom dobre vjere, kada financijska institucija ne dokaže da ta naknada odgovara stvarno pruženim uslugama i nastalim troškovima, što je na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri.“, pa primjenjujući isto na konkretan slučaj u kojem tuženik nije dokazao koji troškovi/usluge su obuhvaćeni ugovorenim tzv. ulaznom naknadom-troškom obrade kredita, pravilno je prvostupanjski sud utvrdio ništetnom ugovornu odredbu u svezi naplate troškova ulazne naknade i obvezao tuženika vratiti tužitelju plaćeni iznos po tom osnovu od 394,58 EUR temeljem članka 323. stavka 1., članka 1111. stavka 1. i 1115. ZOO-a jer je tuženik nepošteni stjecatelj novčanog iznosa koji je primio temeljem nepoštene odredbe koju je u svoju korist uvrstio u Ugovor o kreditu, pri čemu zastara restitucijskog zahtjeva s osnove nepoštene odredbe o tzv. ulaznoj naknadi teče od pravomoćnosti prvostupanjske presude u ovom postupku sukladno pravnom shvaćanju Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 30. siječnja 2020. poslovni broj: Su-IV-47/2020-2, slijedom čega zastara nije nastupila. Dakle, u vrijeme donošenja pobijane prvostupanjske presude (glede ulazne naknade) tužbeni zahtjev tužitelja nije zastario, jer zastarni rok, prema pravnom stavu Vrhovnog suda još nije ni počeo teći."

Županijski sud u Splitu, Gž-83/2025-3 od 12. ožujka 2025.

26

181.422

OBVEZNO PRAVO > UGOVORI > UGOVORI O PRIJENOSU STVARI I PRAVA > UGOVOR O DAROVANJU > OPOZIV DAROVANJA > OPOZIV ZBOG NEZAHVALNOSTI

Zakon o obveznim odnosima

(NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18, 126/21, 114/22, 156/22 i 155/23)

Članak 494.

Članak 497.

Ako kazneni propisi predviđaju da je nehajno ponašanje kažnjivo, ista radnja može predstavljati razlog radi opoziva darovanja. Međutim, to ne znači da je počinjenjem kaznenog djela opravdano automatizmom opozvati ugovor o darovanju, već je potrebno da takvo ponašanje (kazneno djelo) predstavlja krajnji oblik nezahvalnosti obdarenika prema darovatelju, te da je razumno da se opozove ugovor.

"Naime, u smislu odredbe iz članka 494. ZOO-a darovatelj može opozvati darovanje zbog grube nezahvalnosti obdarenika pod kojom se podrazumijeva da je obdarenik učinio prema darovatelju ili nekom od članova njegove uže obitelji djelo kažnjivo po kaznenim propisima ili se teže ogriješio o zakonom utvrđene dužnosti prema darovatelju ili članu njegove uže obitelji.

U smislu odredbe iz članka 497. ZOO-a pravo na opoziv darovanja prestaje istekom godine dana od dana kada je osoba koja ima pravo na opoziv saznala za razlog opoziva, ako ovim ili posebnim zakonom nije drukčije određeno. Radi se o prekluzivnom roku na kojeg sud pazi po službenoj dužnosti.

Međutim, kako se tužitelj poziva u bitnome na radnje tužene i supruga joj koje smješta na dan 15. listopada 2021. i nakon toga a izjavu o opozivu darovanja uputio je tuženoj u lipnju 2022. te tužbu podnio 4. srpnja 2022. nedvojbeno je do opoziva došlo pravovremeno,

radi čega je ostalo sporno je li od strane tuženice nakon darovanja došlo do nezahvalnosti prema tužitelju koja opravdava opoziv darovanja, a slijedom toga je li prvostupanjski sud postupio pravilno i zakonito kada je tužbeni zahtjev odbio.

Iz odredbe članka 494. stavka 2. ZOO-a jasno je vidljivo da je zakonodavac otklonio nejasnoće koje su eventualno postojale u primjeni pravnih pravila OGZ-a oko toga je li za opoziv darovanja zbog nezahvalnosti uslijed kaznenog djela potrebno da se kazneno djelo počini sa namjerom ili lakšim stupnjem krivnje, kao i da li se djelo mora počinuti isključivo prema darovatelju.

Prema spomenutoj zakonskoj odredbi, dovoljno je da predmetno djelo predstavlja kažnjivu radnju prema kaznenim propisima te nije za to potrebna pravomoćna osuđujuća presuda, kako to i tužitelj pravilno navodi.

Tako, ako kazneni propisi i predviđaju da je nehajno ponašanje kažnjivo, ista radnja može predstavljati razlog radi opoziva darovanja. Međutim, to ne znači da je počinjenjem kaznenog djela opravdano automatizmom opozvati ugovor o darovanju, već je potrebno da takvo ponašanje (kazneno djelo) predstavlja krajnji oblik nezahvalnosti obdarenika prema darovatelju, da je razumno da se opozove ugovor.

Nadalje, prema spomenutoj odredbi nije nužno (tj. nije uvjet) da određeno ponašanje predstavlja obilježje kaznenog djela, već grubu nezahvalnost predstavlja i teže ogrješenje Zakonom utvrđene dužnosti prema darovatelju ili članu njegove uže obitelji.

Što bi predstavljalo teže ogrješenje Zakonom utvrđene dužnosti, zakon ne definira već je to pitanje sudske prakse koja isto utvrđuje od slučaja do slučaja.

Očigledno je da zakonodavac stavio naglasak isključivo na zakonske dužnosti (obveze), a ne na ugovorne obveze. Ali, to ne znači da svaka povreda neke zakonske dužnosti obdarenika prema darovatelju ili njegovom članu uže obitelji predstavlja razlog za opoziv darovanja. Upravo je u okviru te odredbe i stavljen naglasak na izraze "težem ogrješenju" koje dovodi do takvog oblika nemoralnog i nezahvalnog ponašanja da je razumno opozvati ugovor o darovanju, a što opet ovisi o okolnostima konkretnog slučaja."

Županijski sud u Splitu, Gž-1436/2024-3 od 14. svibnja 2025.

27

183

OBVEZNO PRAVO > UGOVORI > UGOVORI O USLUGAMA

*Zakon o održivom gospodarenju otpadom
(NN 94/13 i 73/17)*

Članak 30. stavak 5.

S obzirom na utvrđenje da je tužena vlasnica i posjednica nekretnine na koju se odnose usluge i time korisnik usluge tužitelja u smislu članka 30. stavka 5. ZOGO-a, dužna je u smislu stavka 6. istog članka koristiti se tom javnom uslugom i snositi troškove gospodarenja komunalnim otpadom razmjerno količini otpada kojeg je predala davatelju usluge.

"Odredbom članka 30. stavka 1. i 5. Zakona o održivom gospodarenju otpadom ("Narodne novine", broj 94/13 i 73/17, dalje u tekstu: ZOGO), koji je u utuženom razdoblju bio na snazi, propisano je da javna usluga prikupljanja miješanog komunalnog otpada i prikupljanja biorazgradivog komunalnog otpada podrazumijeva prikupljanje tog otpada na određenom području pružanja usluge putem spremnika od pojedinih korisnika i prijevoz tog

otpada do ovlaštene osobe za obradu tog otpada, a korisnik usluge iz stavka 1. ovoga članka na području pružanja javne usluge je vlasnik nekretnine, odnosno vlasnik posebnog dijela nekretnine i korisnik nekretnine, odnosno posebnog dijela nekretnine kada je vlasnik nekretnine, odnosno posebnog dijela nekretnine obvezu plaćanja ugovorom prenio na tog korisnika i o tome obavijestio davatelja usluge. Prema stavku 7. istog zakonskog članka, odluku o načinu pružanja javnih usluga i kriterij obračuna količine otpada određuje predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave s tim da je prema stavku 9. tog članka kriterij obračuna količine otpada masa predanog otpada u obračunskom razdoblju ili volumen spremnika otpada i broj pražnjenja spremnika u obračunskom razdoblju, kao što je i navedeno u Odluci o javnoj usluzi prikupljanja miješanog komunalnog otpada, biorazgradivog komunalnog otpada i odvojenog prikupljanja otpadnog papira, metala, stakla, plastike i tekstila te krupnog (glomaznog) komunalnog otpada u Gradu Z. od 3. srpnja 2014.

Kako nije sporno da je upravo tužitelj davatelj spomenute javne usluge, dakle ovlašten izvršavati uslugu i naplaćivati je, a tužena korisnik usluge, po ocjeni ovog suda teret dokaza da se usluga odvoza komunalnog otpada ne izvršava ili ne izvršava onako kako je obračunata je na onome tko to tvrdi, a u ovom slučaju je to tužena.

S obzirom na utvrđenje da je tužena vlasnica i posjednica nekretnine na koju se odnose usluge i time korisnik usluge tužitelja u smislu članka 30. stavka 5. ZOGO-a, dužna je u smislu stavka 6. istog članka koristiti se tom javnom uslugom i snositi troškove gospodarenja komunalnim otpadom razmjerno količini otpada kojeg je predala davatelju usluge."

Županijski sud u Splitu, Gž-50/2024-2 od 23. travnja 2025.

28

186.5

OBVEZNO PRAVO > UGOVORI > UGOVORI O BANKARSKOM POSLOVANJU > UGOVOR O KREDITU

*Zakon o zaštiti potrošača
(NN 96/03)*

Članak 3. stavak 1. točka 1.

Direktiva vijeća 93/13 EEZ od 5. travnja 1993.

Članak 2.

Kada je zaključen ugovor o kreditu za kupnju traktora, tužitelj se nalazio u poziciji gospodarstvenika, a ne potrošača budući je svrha ugovora bila unutar profesionalne djelatnosti.

"U provedenom postupku prvostupanjski sud je utvrdio:

- kako su Ugovor o kreditu broj: 146-384/2006 dana 12. prosinca 2006. sklopili tužitelj Š. Š. iz ..., OIB [osobni identifikacijski broj] kao korisnik kredita i tuženik A. B. d.d., Z., OIB [osobni identifikacijski broj], kao kreditor,

- kako je tužitelju odobren kredit za kupnju poljoprivredne mehanizacije u iznosu od 77.480,19 CHF u kunsnoj protuvrijednosti obračunatoj prema srednjem tečaju HNB-a na dan isplate, rok otplate kredita 10 godina od stavljanja kredita u otplatu sa kamatom, a koja kamata je promjenjiva sukladno odluci banke o kreditiranju građana koja na dan sklapanja iznosi 6,50 %,

- kako je tijekom trajanja ugovora o kreditu došlo do promjena kamatnih stopa, tako da je od početne ugovorene kamatne stope od 6,50% godišnje, narasla na kamatnu stopu od 6,9900% godišnje od 1. ožujka 2008. godine koja kamatna stopa je bila do kraja otplate kredita, tj. do listopada 2013., jer je tužitelj otplatio kredit uplatom zadnje rate u 23. listopada 2013.,

- kako je tužitelj evidentiran u Upisniku poljoprivrednika kao nositelj obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva Š. Š. od 31. siječnja 2003., te kao odgovorna osoba u Poljoprivrednoj zadruzi M. G. G. od 24. siječnja 2006.,

- kako je kredit podignut upravo za kupnju traktora,

- kako je u vrijeme zaključenja ugovora o kreditu tužitelj imao zaključen ugovor o prodaji mlijeka s trgovačkim društvom D.,

- kako je nelogično da bi tužitelj koristio traktor samo za svoje osobne potrebe.

Na temelju tako utvrđenog činjeničnog stanja prvostupanjski sud je zaključio kako tužitelj prema odredbi članka 3. stavka 1. točke 1. Zakona o zaštiti potrošača ("Narodne novine", broj 96/03) nije potrošač jer je potrošač svaka fizička osoba koja sklapa pravni posao na tržištu u svrhe koje nisu namijenjene njegovom zanimanju niti njegovoj poslovnoj aktivnosti ili poduzetničkoj djelatnosti. Isto tako je prvostupanjski sud zaključio kako niti prema odredbi članka 2. Direktive vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. godine o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima tužitelj nije potrošač jer se potrošačem se smatra svaka fizička osoba koja u ugovorima obuhvaćenim tom Direktivom nastupa za potrebe izvan okvira svog obrta, poduzeća ili profesije.

Podizanje kredita u protuvrijednosti od 77.480,19 CHF za kupnju traktora koji bi se koristio samo u osobne svrhe kod osobe koja je registrirana kao poljoprivrednik i ima zaključen ugovor kao dobavljač za "ozbiljnog" naručitelja (D.) zaista je krajnje neuvjerljivo te je prvostupanjski sud opravdano zaključio kako tužitelj nije zaključio ugovor o kreditu u svojstvu potrošača. Očito je kako svrha ugovora bila unutar profesionalne djelatnosti / zanimanja tužitelja.

Iz definicije potrošača iz ZZP/07 jasno proizlazi da su dva bitna elementa koja moraju biti kumulativno ispunjena; da se radi o fizičkoj osobi (tzv. personalni kriterij) te je li u određenom slučaju svrha ugovora osobna potreba korisnika kredita ili je isti sklopljen za potrebe djelatnosti ili zanimanja korisnika kredita, ovisi o konkretnim okolnostima predmeta.

Stoga jer se tužitelj u vrijeme zaključenja ugovora u obvezno-pravnom smislu nalazio u poziciji gospodarstvenika, a ne potrošača, to je tužitelj trebao s jedne strane postupati s povećanom pažnjom, a s druge strane dužnosti tuženika kao kreditora su različite kada kao kreditor zaključuje ugovor s potrošačem."

Županijski sud u Splitu, Gž-751/2025-3 od 24. travnja 2025.

29

188.15

OBVEZNO PRAVO > UGOVORI > UGOVOR O OSIGURANJU > ZAJEDNIČKO ZA IMOVINSKA OSIGURANJA I OSIGURANJA OSOBA > TRAJANJE OSIGURANJA

*Zakon o zaštiti potrošača
(41/14 i 110/15)*

Članak 49. stavak 1. i 2.

Zakon o obveznim odnosima

(NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22, 156/22, 145/23 i 155/23)

Članak 946. stavak 2.

Opći uvjeti dopunskog zdravstvenog osiguranja

Članak 2. točka 4.

Članak 13. stavak 2.

Članak 16. stavak 1.

Time što je tuženica obvezna raskinuti ugovor o dopunskom zdravstvenom osiguranju najkasnije tri mjeseca prije isteka tekuće godine osiguranja (članak 16. stavak 1. Općih uvjeta), nije stavljena u nepovoljniji položaj u odnosu na tužitelja. Isti rok za raskid ugovoren je i za slučaj da osiguratelj raskida ugovor, a ako ugovor ne bude raskinut, ugovor se produljuje za još jednu osigurateljnu godinu (članak 13. stavak 2. Općih uvjeta) te prava i obveze ugovornih strana ostaju iste.

"Najprije je navesti da je odredba članka 16. stavka 1. Općih uvjeta sukladna odredbi članka 946. stavka 2. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22, 156/22, 145/23 i 155/23, dalje u tekstu: ZOO), kojom je reguliran prestanak učinaka osiguranja i koja glasi: ako rok trajanja osiguranja nije određen ugovorom, svaka strana može raskinuti ugovor s danom dospelosti premije, obavješćujući pisanim putem drugu stranu najkasnije tri mjeseca prije dospelosti premije.

U polici dopunskog zdravstvenog osiguranja je navedeno da godišnja premija iznosi 804,00 kune, te da je osiguraniku odobreno plaćanje premije u 12 obroka. U smislu članka 2. točke 4. Općih uvjeta, premija je iznos koji ugovaratelj osiguranja plaća prema ugovoru o osiguranju za svaku osigurateljnu godinu.

Nadalje, prema odredbama članka 49. stavka 1. i 2. ZZP-a, ugovorna odredba o kojoj se nije pojedinačno pregovaralo smatra se nepoštenom ako, suprotno načelu savjesnosti i poštenja, uzrokuje znatnu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana na štetu potrošača, time da smatra se da se o pojedinoj ugovornoj odredbi nije pojedinačno pregovaralo ako je tu odredbu unaprijed formulirao trgovac, zbog čega potrošač nije imao utjecaja na njezin sadržaj, poglavito ako je riječ o odredbi unaprijed formuliranog standardnog ugovora trgovca.

Dakle, da bi neka odredba potrošačkog ugovara bila ništetna (nepoštena) u smislu odredbi ZZP-a, potrebno je kumulativno ispunjenje sljedećih pretpostavki: da se o njoj nije pojedinačno pregovaralo i da uzrokuje znatnu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana na štetu potrošača. Točno je da se u konkretnom slučaju radi o odredbi unaprijed formuliranog standardnog ugovora tužitelja, a na čiji sadržaj potrošač, dakle tuženica, nije imala utjecaja. Međutim, iz činjeničnih utvrđenja prvostupanjskog suda, kojima je ovaj sud vezan (članak 467. ZPP-a), čak i ako se uzme kao pravilno stajalište suda da je predmetni ugovor potrošački, nejasno je u čemu bi se točno radilo o neravnoteži u pravima i obvezama trgovca i potrošača.

Iz činjeničnih utvrđenja prvostupanjskog suda proizlazi da je iznos premije osiguranja i u utuženom razdoblju ostao isti, odnosno za tuženicu povoljniji. S druge strane, sud nije utvrdio da bi tuženici u razdoblju za kojeg tužitelj traži isplatu ovom tužbom (od travnja 2018. do ožujka 2019.) bila uskraćena koja usluga po ugovorenoj polici, a što bi ukazivalo na eventualnu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana.

Drugim riječima, time što je tuženica obvezna raskinuti ugovor o dopunskom zdravstvenom osiguranju najkasnije tri mjeseca prije isteka tekuće godine osiguranja (članak

16. stavak 1. Općih uvjeta), nije stavljena u nepovoljniji položaj u odnosu na tužitelja. Isti rok za raskid ugovoren je i za slučaj da osiguratelj raskida ugovor, a ako ugovor ne bude raskinut, ugovor se produljuje za još jednu osigurateljnu godinu (članak 13. stavak 2. Općih uvjeta) te prava i obveze ugovornih strana ostaju iste.

Kako je u konkretnom slučaju tuženica podnijela pisani zahtjev za raskid 30. ožujka 2018., odnosno jedan dan prije isteka osigurateljne godine, taj je zahtjev predan izvan roka iz članka 16. stavka 1. Općih uvjeta, pa je predmetni ugovor raskinut 31. ožujka 2019. Zbog toga je tuženica dužna isplatiti tužitelju iznose godišnje premije čija visina nije sporna, pa je odlučeno kao pod točkom I. izreke."

Županijski sud u Splitu, Gž-1926/2023-2 od 5. lipnja 2025.

30

188.422

OBVEZNO PRAVO > UGOVORI > UGOVOR O OSIGURANJU > OBVEZNO OSIGURANJE > OSIGURANJE VLASNIKA ODNOSNO KORISNIKA MOTORNIH VOZILA OD ODGOVORNOSTI ZA ŠTETE TREĆIM OSOBAMA > POJAM MOTORNIH I PRIKLJUČNIH VOZILA

*Zakon o obveznim osiguranjima u prometu
(NN 151/05, 36/09, 75/09, 76/13 i 152/14)*

Članak 22. stavak 3.

Parkiranje vozila na parkingu s ugašenim motorom predstavlja uporabu vozila u skladu s njegovom funkcijom prijevoznog sredstva u smislu odredbe članka 22. stavka 1. ZOOP-a.

"Predmet spora je zahtjev tužitelja za naknadu štete na automobilu u njegovom vlasništvu koja je nastala zbog požara na vlasništvu na vozilu osiguranika tuženika.

U provedenom dokaznom postupku prvostupanjski je sud utvrdio

- da je do štete na vozilu tužitelja došlo dok je bilo parkirano na parkingu, a uslijed požara koji je izbio na vozilu osiguranom kod tuženika,

- da se tužitelj obratio tuženiku za naknadom štete ističući da je tuženik odgovoran, a isti mu je dopisom odgovorio da je njegov odštetni zahtjev neosnovan budući da šteta na tužiteljevom parkirano vozilu nije prouzročena motornim vozilom u pogonu, već je šteta nastala uslijed požara na parkirano vozilu osiguranika tuženika i da takva šteta nije pokrivena osiguranjem od automobilske odgovornosti,

- da je tužitelj vlasnik vozila marke Audi A4, godina proizvodnje 2001. koje je izgorjelo u požaru i koje je pregledano od strane ovlaštenog procjenitelja "Adriatic osiguranja" koje je napravilo popis dijelova za zamjenu i dijelova za popravak,

- da s obzirom na opseg i karakter oštećenja da je sudski vještak iznio mišljenje da popravak vozila nije ekonomski opravdan, odnosno da je šteta na vozilu totalna i da iznosi 4.384,21 EUR,

- da na nalaz i mišljenje sudskog vještaka tuženik nije imao prigovor.

Prema odredbi članka 22. stavka 1. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu ("Narodne novine", broj 151/05, 36/09, 75/09, 76/13 i 152/14, dalje u tekstu: ZOOP), vlasnik vozila dužan je sklopiti Ugovor o osiguranju od odgovornosti za štetu koju korištenjem vozila

može nanijeti trećim osobama zbog smrti, tjelesnih ozljeda, narušavanja zdravlja, uništenja ili oštećenja stvari.

Prema odredbi članka 22. stavka 3. ZOOP-a, Ugovorom o osiguranju iz stavka 1. toga članka, pokrivene su štete nastale od vozila koja se kreću javnim cestama i ostalim površinama na kojima se odvija promet, a koja podliježu obvezi o registraciji, te o propisima o registraciji moraju imati prometnu dozvolu.

Prema sudskoj praksi (Rev-1471/2011 od 9. studenog 2016., Rev-4198/2019 od 12. srpnja 2023., Rev-117/2022 od 28. rujna 2023.), sadržaj pojma "upotreba vozila" nije usko ograničen samo na situacije iz cestovnog prometa, tj. na upotrebu na javnim cestama i na vozila koja su u pokretu, nego se odnosi i na svako vozilo koje jest u skladu s njegovom uobičajenom funkcijom. Sama činjenica da se vozilo koje je sudjelovalo u nezgodi nije kretalo u trenutku kada se ona dogodila i da je motorno vozilo bilo isključeno, nije odlučujuća. Naime, doseg pojma "uporaba vozila" ne ovisi o okolnostima je li predmetno vozilo, u trenutku nezgode, bilo zaustavljeno s ugašenim motorom ili se nalazilo zaustavljeno na parkiralištu ili u garaži. Stoga što su zaustavljanje i parkiranje vozila, kao i razdoblje mirovanja vozila između dva kretanja, uobičajene i nužne faze, te svakako predstavljaju dio njegove uporabe kao prijevoznog sredstva, pri čemu parkiranje vozila predstavlja da ono, nekada i tijekom dužeg razdoblja, ostaje nepokrenuto prije njegove iduće upotrebe."

Županijski sud u Splitu, GŽ-3026/2024-2 od 17. srpnja 2025.

31

188.464

OBVEZNO PRAVO > UGOVORI > UGOVOR O OSIGURANJU > OBVEZNO OSIGURANJE > OSIGURANJE ODVJETNIKA OD ODGOVORNOSTI > ŠTETA

*Zakon o obveznim osiguranjima u prometu
(NN 151/05, 36/09, 75/09, 76/13 i 152/14)*

Članak 27. stavak 1. i 2.

Svi izdaci koji su uzročno-posljedično vezani za isplate koje zavodi za socijalno osiguranje isplaćuju svojim osiguranicima na temelju propisa o osiguranju koji reguliraju takva prava, zbog posljedica štete koju je uzrokovao osiguranik društva za osiguranje predstavljaju stvarnu štetu koju je društvo za osiguranje dužno naknaditi zavodu za osiguranje jer je takvim isplatama umanjena imovina zavoda i zavodu je nastala stvarna šteta.

"Predmet spora je zahtjev tužitelja za naknadom štete u iznosu od 9.648,78 kuna/1.280,61 EUR sa pripadajućim zateznim kamatama, a koja šteta je nastala isplatom naknade za tjelesno oštećenje osiguranici tužitelja u razdoblju od 1. studenoga 2016. do 31. listopada 2019.

Iz prvostupanjskog postupka u bitnom proizlazi:

- da je tužitelj u tužbi naveo kako se dana 30. prosinca 2003. dogodila prometna nezgoda u kojoj je stradao osiguranik tužitelja L. K., te da je u prometnoj nezgodi sudjelovao L. M., upravljajući vozilom osiguranim kod tuženika

- da je za navedenu prometnu nesreću L. M. proglašen krivim presudom Općinskog suda u Šibeniku posl. broj K-106/04 od 19. srpnja 2004.

- da je pravomoćnim rješenjem Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje broj 15138 od 3. veljače 2017. osiguraniku tužitelja L. K. utvrđena je naknada zbog tjelesnog oštećenja kao posljedica ozljede na radu počevši od 1. studenoga 2016.

- da je tužitelj na temelju priznatog prava na naknadu za tjelesno oštećenje u razdoblju od 1. studenoga 2016. do 31. listopada 2019., osiguraniku L. K. isplatio iznos od 9.648,78 kuna

- da je prvostupanjski sud odbio dokazne prijedloge za prometno-sudskim vještačenjem, vještačenjem po vještaku medicine rada, za financijskim vještačenjem te dokazni prijedlog za saslušanjem svjedoka L. M.

Pravilno je pravno shvaćanje prvostupanjskog suda da u konkretnom slučaju mjerodavno pravo predstavlja ZOOP. Naime, za odluku u sporu koji pokreće HZMO protiv osiguravatelja štetnika radi povrata iznosa isplaćenih na ime novčane naknade za tjelesno oštećenje mjerodavan je ZOOP koji je bio na snazi u vrijeme nastanka štete HZMO, odnosno u vrijeme kada su izvršene isplate predmetne novčane naknade. Naime, tuženik je društvo koje se bavi poslovima osiguranja u koje spadaju i poslovi obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti sukladno odredbama ZOOP, a u konkretnom slučaju riječ je upravo o obveznom osiguranju u prometu. Takvo pravno shvaćanje zauzeo je Vrhovni sud Republike Hrvatske u brojnim odlukama (npr. Rev-5292/2019-2 od 16. lipnja 2020., Rev 1437/2021-2 od 5. siječnja 2022.).

Pored toga, prema odredbi članka 1046. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22, 156/22, 145/23 i 155/23, dalje u tekstu: ZOO) šteta je umanjene nečije imovine (obična šteta), sprječavanje njezina povećanja (izmakla korist) i povreda prava osobnosti (neimovinska šteta). Stoga, svi izdaci koji su uzročno-posljedično vezani za isplate koje zavodi za socijalno osiguranje isplaćuju svojim osiguranicima na temelju propisa o osiguranju koji reguliraju takva prava, zbog posljedica štete koju je uzrokovao osiguranik društva za osiguranje predstavljaju stvarnu štetu koju je društvo za osiguranje dužno naknaditi zavodu za osiguranje jer je takvim isplatama umanjena imovina zavoda i zavodu je nastala stvarna šteta. Takvo pravno shvaćanje zauzeo je Vrhovni sud Republike Hrvatske u odluci broj Rev 1437/2021-2 od 5. siječnja 2022."

Županijski sud u Splitu, Gž-533/2024-2 od 20. kolovoza 2025.

32

190.21

OBVEZNO PRAVO > PROUZROČENJE ŠTETE > PRETPOSTAVKE ODGOVORNOSTI > ŠTETA > IMOVINSKA ŠTETA

Zakon o porezu na dohodak

(NN 177/04, 73/08, 80/10, 114/11, 22/12, 42/13, 120/13, 125/13, 148/13, 83/14, 143/14 i 136/15)

Članak 9. stavak 2. točka 2.5.

Zahtjev tužitelja za isplatu razlike, između tržišne i zaštićene najamnine ne predstavlja dohodak, već se radi o naknadi štete pa nema mjesta obračunu poreza na dohodak od imovine.

"Predmet spora je zahtjev tužiteljica za isplatu razlike tržišne najamnine koju bi tužiteljice mogle ostvariti za stan u njihovom suvlasništvu i zaštićene najamnine koju plaća

zaštićeni najmoprimac u ukupnom iznosu od 19.737,80 EUR, počevši od svibnja 2014. do uključiv travanj 2019. s pripadajućim kamatama.

U provedenom postupku utvrđeno je:

-kako su tužiteljice suvlasnice za po 1/2 dijela stana u [adresa] površine 80,57 m² a smještenog u zgradi sagrađenoj na [zemljišnoknjižna čestica] upisanog u [broj zk uloška] [kastarska općina],

-kako je zaštićeni najmoprimac predmetnog stana R. P. koja je Rješenjem Ureda za prostorno uređenje stambeno komunalne poslove, graditeljstvo i zaštitu okoliša Županije splitsko dalmatinske Klasa: Up-I-371-03/96-01/13 od 24. srpnja 1996. utvrđena nositeljicom stanarskog prava te su s istom tužiteljice 22. rujna 1997. sklopile Ugovor sa zaštićenom najamninom kojim je određena visina iste u iznosu od 105,00 kn mjesečno, kao i pravo M. P., kćerke nositeljice stanarskog prava da zajedno s njom koristi predmetni stan, time da je zaštićeni najmoprimac u 2014., 2015., 2016., 2017. i prvih osam mjeseci 2018. plaćao zaštićenu najamninu u iznosu od 229,36 kn mjesečno, a od rujna 2018. nadalje u iznosu od 506,00 kn,

-kako je vještačenjem po sudskom vještaku za graditeljstvo R. K. procijenjena tržišna vrijednost najamnine za predmetni stan i to za 2014. u iznosu od 353,72 EUR, za 2015. u iznosu od 344,58 EUR, za 2016. u iznosu od 349,13 EUR, za 2017. u iznosu od 364,36 EUR, za 2018. u iznosu od 383,83 EUR i za 2019. u iznosu od 410,33 EUR, slijedom čega, a po odbitku predmetnih iznosa od primljene zaštićene najamnine ukupna tražbina tužiteljica za sporno razdoblje iznosi 19.737,80 EUR.

U odnosu na prigovor nedostatka odgovornosti tužene, sud prvog stupnja je dao jasne i valjane razloge koje prihvaća i ovaj sud."

Županijski sud u Splitu, Gž-1401/2024-3 od 15. siječnja 2025.

33

191.141.1

OBVEZNO PRAVO > PROUZROČENJE ŠTETE > ODGOVORNOST PO OSNOVI KRIVNJE > ODGOVORNOST ZA DRUGOGA > ODGOVORNOST ZA OBJAVLJENU INFORMACIJU > ODGOVORNOST NAKLADNIKA > PRETPOSTAVKE ODGOVORNOSTI

Opća deklaracija o ljudskim pravima

Članak 12.

Zakon o medijima

(NN 163/03, 59/04, 84/11 i 81/13)

Članak 16. stavak 1.

Članak 21. stavak 4.

Konvencija o pravima djeteta (koja je usvojena 20. studenog 1989., a koja je u pravni poredak Republike Hrvatske preuzeta na temelju notifikacije o sukcesiji) (MU 12/93 i 20/97)

Članak 16.

Obiteljski zakon

(NN 103/15, 98/19, 47/20 i 156/23)

Članak 127.

Zaštita dobrobiti djeteta, sukladno članku 16. Konvencije o pravima djeteta (koja je usvojena 20. studenog 1989., a koja je u pravni poredak Republike Hrvatske preuzeta na temelju notifikacije o sukcesiji ("Međunarodni ugovori", broj 12/93 i 20/97), iznad je interesa javnosti za objavu informacija, pa mediji pri objavljivanju fotografije mlt. djece moraju zaštititi lice djeteta kako se ne bi moglo ni posredno ni neposredno utvrditi identitet djeteta.

"Na temelju utvrđenog činjeničnog stanja sud prvog stupnja zaključuje da nije osnovan tužbeni zahtjev tužitelja jer nije otkriven identitet mlt. djeteta, te nisu ispunjene pretpostavke glede odgovornosti tuženika iz članka 21. ZM-a.

Naime, žalba tužitelja ukazuje na ugroženost dobrobiti djeteta jer niti jedna objava mlt. djeteta koja otkriva njegov identitet ne može biti na dobrobit djeteta, a u interesu javnosti.

Dobrobit djeteta nadređena je javnom interesu. Tako i Opća deklaracija o ljudskim pravima – članak 12., ukazuje na pravo svakog, pa i djeteta na poštivanje privatnosti.

Članak 16. stavak 1. ZM-a propisuje da su mediji dužni poštovati privatnost, dostojanstvo, ugled i čast građana, a osobito djece, mladeži i obitelji bez obzira na spol i spolno opredjeljenje. Zabranjuje se objavljivanje informacija kojima se otkriva identitet djeteta, ukoliko se time ugrožava dobrobit djeteta.

Članak 21. stavak 1. ZM-a propisuje da nakladnik koji informacijom objavljenom u mediju prouzroči drugome štetu dužan ju je naknaditi, izuzev u slučajevima propisanim ovim Zakonom.

Članak 21. stavak 4. točka 4. ZM-a propisuje da nakladnik ne odgovara za štetu ako je informacija kojom je šteta učinjena fotografija oštećenika snimljena na javnome mjestu ili je fotografija oštećenika snimljena uz njegovo znanje i pristanak radi objavljivanja, a oštećenik nije zabranio objavljivanje, odnosno ograničio pravo autora fotografije na iskorištavanje djela.

Članak 16. Konvencije o pravima djeteta propisuje da niti jedno dijete ne smije biti izloženo proizvoljnom ili nezakonitom miješanju u njegovu privatnost, obitelj, dom ili prepisku, niti nezakonitim napadima na njegovu čast i ugled.

Prema Kodeksu časti hrvatskog novinarstva (članak 19. i 20.) novinar ne smije fotografirati dijete (do 14 godina), bez njegovog pristanka, odnosno pristanka roditelja, jer ako i postoji pristanak nedopustiva je fotografija kojom se može ugroziti dobrobit djeteta kojom se izravno ili neizravno otkriva identitet djeteta.

Fotografiranje na javnom mjestu u svezi javnog događaja, za koje se smatra da je od javnog interesa, prema Zakonu o provedbi Opće uredbe o zaštiti podataka ("Narodne novine", broj 42/18) je dopušteno, ako je javnost informirana o snimanju i fotografiranju. Prema stanju u spisu i navodima tužitelja proizlazi suprotno, jer proizlazi da roditelj, zakonski zastupnik mlt. tužitelja nije dao suglasnost. Navodi svjedoka H. L.– bivše djelatnice tuženika i svjedokinje I. I. Š. – fotografkinje – djelatnice P. da nisu bile upoznate o zabrani roditelja glede snimanja, te da nisu znale čije je dijete s obzirom da je isključiva namjera bila promocija pića kojeg je organizirao T. H. te fotografiranje istoga sa P. G.– zetom, dovodi u sumnju zaključak suda prvog stupnja s obzirom na naprijed navedeno.

Upravo mediji kod objavljivanja fotografije mlt. djece moraju zatamniti lice djeteta kako se ne bi moglo ni posredno ni neposredno utvrditi identitet djeteta.

Treba se štititi dobrobit djeteta, kako je naprijed navedeno, jer je ista nadređena javnom interesu."

Županijski sud u Splitu, Gž-82/2025-2 od 19. veljače 2025.

OBVEZNO PRAVO > PROUZROČENJE ŠTETE > ODGOVORNOST PO OSNOVI KRIVNJE > POPRAVLJANJE IMOVINSKE I NEIMOVINSKE ŠTETE > POPRAVLJANJE ŠTETE > POPRAVLJANJE NEIMOVINSKE ŠTETE > PRAVIČNA NOVČANA NAKNADA > ZBOG POVREDE PRAVA OSOBNOSTI

Zakon o obveznim odnosima

(NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22, 156/22, 145/23 i 155/23)

Članak 1100.

Pri ocjeni zahtjeva za naknadu za naknadu neimovinske štete zbog povrede ugleda i časti sud je dužan uspostaviti pravičnu ravnotežu (test razmjernosti) između prava tuženika na slobodu izražavanja i prava tužitelja na zaštitu ugleda i časti.

"Predmet spora su, kako proizlazi iz spisa, zahtjevi tužitelja za naknadu neimovinske štete koju su pretrpjeli zbog neistinitih i klevetničkih informacija koje su iznijeli tužitelji u videozapisima objavljenim na internetskom blogu autora M. M. i mrežnoj usluzi YouTube 24. rujna 2016, te 4. i 7. studenoga 2016.

Tužitelji u tužbi ne citiraju sporne izjave tuženika, već iznose interpretaciju tih izjava, jednako kao i autor bloga na kojem su sporni videozapisi objavljeni (a za koju interpretaciju tužitelji ne odgovaraju), pa je nerazumljivo obrazloženje pobijane presude po kojem je "detaljnim pregledom video i audio zapisa predmetnih izjava pohranjenih na CD-R" prvostupanjski sud zaključio nedvojbenim kako su tužitelji o tuženicima iznijeli sve navode koji su detaljno navedeni u tužbi.

Naime, za takav zaključak potrebno je, imajući u vidu iskaze tuženika u ovom postupku u kojima makar djelomično pobijaju interpretaciju spornih snimaka i zaključke na koga se njihove izjave odnose, utvrditi točan sadržaj izjava tuženika iz kojih navodno proizlaze neistinite i klevetničke informacije upravo za tužitelje, a zatim i kontekst u kojem su te izjave iznesene, pa i napraviti cjelovit prijepis spornih snimaka (što bi bilo svrhovitije od nepotrebno opširnog reproduciranja iskaza stranaka u obrazloženju pobijane presude), a potom i jasno razlučiti u kojoj je mjeri šteta za tužitelje nastala izjavama tuženika, od štete koja je nastala interpretacijom tih izjava od strane autora bloga na kojem su te izjave objavljene, a za koju štetu tuženici ne odgovaraju.

Nakon što utvrdi točan sadržaj izjava tuženika i kontekst u kojem su one izrečene, ukoliko ocijeni da je tim izjavama tužiteljima počinjena neimovinska šteta, prvostupanjski će sud o dosudi novčane satisfakcije kao jednom od načina popravljjanje te štete po odredbi članka 1100. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22, 156/22, 145/23 i 155/23), koji je mjerodavan u konkretnom slučaju, odlučiti nakon što provede test razmjernosti, kako bi se odlukom o zahtjevu tužitelja uspostavila pravična ravnoteža između prava tuženika na slobodu izražavanja i prava tužitelja na zaštitu časti i ugleda."

Županijski sud u Splitu, Gž-267/2025-3 od 25. lipnja 2025.

4 > Obiteljsko pravo i nasljedno pravo

35

410.15

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > OPĆENITO > SADRŽAJ OBITELJSKOG PRAVA > UČINCI IZVANBRAČNE ZAJEDNICE ŽENE I MUŠKARCA

*Obiteljski zakon
(NN 103/15, 98/19, 47/20 i 156/23)*

Članak 11. stavak 1. i 2.
Članak 436.

*Zakon o mirovinskom osiguranju
(NN 157/13, 151/14, 33/15, 93/15, 120/16, 18/18, 62/18, 115/18, 102/19, 84/21 i 119/22)*

Članak 22.

*Zakon o nasljeđivanju
(NN 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15 i 14/19)*

Članak 8. stavak 2.

Za vrijeme trajanja braka nije moguće postojanje izvanbračne zajednice pa se razdoblje provedeno u braku ne može uračunati i pribrojati izvanbračnoj zajednici.

"Prvostupanjski sud je pozivom na odredbu članka 11. stavka 1. i 2. i 436. Obiteljskog zakona ("Narodne novine", broj 103/15, 98/19, 47/20 i 156/23, dalje u tekstu: ObZ), te članak 22. Zakona o mirovinskom osiguranju ("Narodne novine", broj 157/13, 151/14, 33/15, 93/15, 120/16, 18/18, 62/18, 115/18, 102/19, 84/21 i 119/22, dalje u tekstu: ZOMO) odbio zahtjev predlagateljice. Sada pokojni G. J. da je bio u braku sa Lj. J. sve do 17. siječnja 2022., kada je njihov brak razveden pravomoćnom presudom suda poslovni broj P Ob-282/2021-6 od 17. siječnja 2022., pa kako je isti preminuo 16. kolovoza 2024., to da je od prestanka bračne zajednice pa do njegove smrti proteklo dvije godine i 7 mjeseci, sukladno čemu nisu ispunjeni formalni uvjeti za utvrđenje izvanbračne zajednice predlagateljice i sada pokojnog G. J., slijedom čega da je predlagateljica sa svojim prijedlogom odbijena kao neosnovanim.

Odredbom članka 11. ObZ-a propisano je da se odredbe ovog Zakona o učincima izvanbračne zajednice primjenjuju na životnu zajednicu neudane žene i neoženjenog muškarca koja traje najmanje tri godine, a kraće ako je u njoj rođeno zajedničko dijete ili ako je nastavljena sklapanjem braka.

Iz članka 8. stavka 2. Zakona o nasljeđivanju ("Narodne novine", broj 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15 i 14/19, dalje u tekstu: ZN) proizlazi da na temelju zakona ostavitelja nasljeđuje i njegov izvanbračni drug, s tim što se izvanbračnom zajednicom u smislu tog zakona smatra životna zajednica neudane žene i neoženjenog muškarca koja je trajala dulje vrijeme, a prestala ostaviteljevom smrću, pod uvjetom da su bile ispunjene pretpostavke koje se traže za valjanost braka.

Prema odredbi članka 22. stavka 3. Zakona o mirovinskom osiguranju ("Narodne novine", broj 93/15, 120/16, 18/18, 62/18, 115/18, 102/19, 84/21 i 119/22, dalje u tekstu: ZOMO), pod članom obitelji iz stavka 1. točke 1. ovoga članka smatra se i izvanbračni drug koji je s osiguranikom ili s korisnikom mirovine do njegove smrti živio u zajedničkom kućanstvu najmanje tri godine, time da se status izvanbračne zajednice utvrđuje u izvanparničnom sudskom postupku.

Dakle, imajući u vidu citirane odredbe ObZ, ZN i ZOMO, kao i utvrđeno činjenično stanje pravilno je prvostupanjski sud zaključio kako u konkretnom slučaju nisu ispunjene pretpostavke za utvrđenje postojanja izvanbračne zajednice između predlagateljice i sada pok. G. J., jer je pok. G. bio u braku sa LJ. J. sve do 17. siječnja 2022., kada je njihov brak razveden pravomoćnom presudom ovog suda broj P Ob-282/2021-6 od 17. siječnja 2022., dok je isti preminuo 16. kolovoza 2024., pa nema dvojbe kako nije protekao zakonski rok od tri godine u kojem bi postojala zajednica neudane žene i neoženjenog muškarca, niti je nakon prestanka braka u toj zajednici rođeno zajedničko dijete, a ne može se smatrati ni da je u ovom slučaju zajednica života predlagateljice i sada pok. G. trajala duže vrijeme sukladno odredbama ZN-a.

Naime, brak pok. G. prestao je razvodom, a za vrijeme trajanja braka nije moguće postojanje izvanbračne zajednice u smislu citiranih odredbi, dakle razdoblje provedeno u braku ne može se uračunati i prebrojiti izvanbračnoj zajednici, jer se radi o različitim obiteljsko pravnim institutima, pa je osnovano prvostupanjski sud odbio zahtjev predlagateljice."

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-71/2025-2 od 9. srpnja 2025.

36

410.2

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > OPĆENITO > NAČELA OBITELJSKOG PRAVA

Obiteljski zakon

(NN 103/15, 98/19, 47/20 i 156/23)

Članak 5. stavak 1.

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima

(NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14 i 81/15)

Članak 162. stavak 1.

Konvencija o pravima djeteta New York 20. studenog 1989. – Zakona o ratifikaciji Konvencije UN-a o pravima djeteta – Odluka o objavljivanju mnogostranih međunarodnih ugovora kojih je Republika Hrvatska stranka na temelju notifikacija o sukcesiji
(NN – MU 12/93 i 20/97)

Pravo stanovanja u obiteljskom domu ostvaruje samo jedan roditelj sa zajedničkom mlt. djecom nad kojom roditelj ostvaruje roditeljsku skrb. U interesu je mlt. djece da stanuju u obiteljskom domu jer oni imaju, zajedno sa svojim ocem, osobno pravo na stanovanje u svom obiteljskom domu.

"U ovoj pravnoj stvari pravom vlasničkom ili vindikacijskom tužbom vlasnik neposjednik – tužitelj od nevlasnika posjednika – tuženice zahtijeva predaju u posjed stvari na kojoj ima pravo vlasništva.

U parnici pravom vindikacijskom tužbom tužitelj je dužan dokazati svoje pravo vlasništva na stvari, da se stvar koju traži nalazi u posjedu tuženice i identitet stvari (članak 162. stavak 1. ZV-a), a te su navedene pravno relevantne činjenice među strankama i nesporne.

Tuženica tijekom postupka ističe da se ne može iseliti iz kuće jer da nema drugi smještaj što u biti predstavlja pozivanje na pravo na dom.

To znači da prvostupanjski sud koji odlučuje po tužbi za iseljenje kada se tuženica pozove na pravo na dom mora ispitati je li takav zahtjev u predmetnom slučaju s obzirom na sve okolnosti nužan i razmjeran legitimnom cilju koji teži ostvariti.

U konkretnom slučaju, po pravomoćnoj presudi nakon razvoda braka mlt. djeca određeno je da stanuju s ocem na adresi prebivališta predmetne nekretnine, N., [adresa], a u čemu su onemogućeni. Naime, nekretnina u kojoj roditelj koji ostvaruje roditeljsku skrb i stanuje s djecom predstavlja obiteljski dom, pa se djeci tako osigurava egzistencijalno pravo stanovanja u obiteljskom domu u slučaju razvoda braka.

Pravo stanovanja u obiteljskom domu ostvaruje samo jedan roditelj sa zajedničkom mlt. djecom nad kojom roditelj ostvaruje roditeljsku skrb. U interesu je mlt. djece da stanuju u obiteljskom domu jer oni imaju, zajedno sa svojim ocem, osobno pravo na stanovanje u svom obiteljskom domu.

Pravo na dom ustanovljeno je prije svega u interesu mlt. djece, a interesi mlt. djece su ispred interesa njihovih roditelja, u konkretnom slučaju njihove majke, a sukladno načelu prvenstvene zaštite dobrobiti prava djeteta (članak 5. stavak 1. Obiteljskog zakona "Narodne novine", broj 103/15, 98/19, 47/20 i 156/23, dalje u tekstu: ObZ) u svezi Konvencije o pravima djeteta New York 20. studenog 1989. – Zakona o ratifikaciji Konvencije UN-a o pravima djeteta – Odluka o objavljivanju mnogostranih međunarodnih ugovora kojih je Republika Hrvatska stranka na temelju notifikacija o sukcesiji ("Narodne novine" – "Međunarodni ugovor", broj 12/93 i 20/97)."

Županijski sud u Splitu, GŽ-1895/2024-3 od 26. ožujka 2025.

37

412.236.42

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > ODNOSI RODITELJA I DJECE > PRAVA I DUŽNOSTI U ODNOSIMA RODITELJA I DJECE > ODGOVORNOST, DUŽNOST I PRAVA RODITELJA > NAČIN NA KOJI SE RODITELJI SKRBE O DJETETU > NADLEŽNOST SUDA > O SUSRETIMA I DRUŽENJU DJETETA

Obiteljski zakon

(NN 103/15, 98/19, 47/20, 49/23 i 156/23)

Članak 409. stavak 3.

Za suđenje u sporovima o roditeljskoj skrbi i ostvarivanju osobnih odnosa djece s roditeljima nadležan je sud prebivališta mltj. djeteta.

"Prvostupanjskim rješenjem odlučeno je:

I. Općinski sud u Puli-Pola proglašava se mjesno nenadležnim za postupanje u ovoj pravnoj stvari.

II. Nakon pravomoćnosti ovog rješenja predmet će se ustupiti nadležnom Općinskom sudu u Vukovaru.

Prema odredbi članka 435. stavkom 1. Obiteljskog zakona ("Narodne novine", broj 103/15, 98/19, 47/20, 49/23 i 156/23, dalje u tekstu: ObZ), na koju se poziva prvostupanjski sud i na kojoj temelji svoju odluku, ukoliko se tijekom izvanparničnog postupka promijene okolnosti na kojima se temelji mjesna nadležnost, sud pred kojim je postupak pokrenut može predmet ustupiti sudu koji je postao mjesno nadležan ako je očito da će se tako lakše provesti postupak ili ako je to potrebno radi zaštite osoba o kojima sud vodi osobitu brigu. Nadalje, prema odredbi članka 530. stavka 2. ObZ-a u žurnim slučajevima mjeru može odrediti i onaj sud na čijem području je nastala potreba za određivanjem privremene mjere ili na čijem području se nalazi osoba, odnosno stvar na koju će se privremena mjera odnositi.

Polazeći od navedenog te okolnosti konkretnog slučaja, a prema kojima maloljetna djeca stranaka faktično žive s majkom, ovdje protustrankom već skoro tri mjeseca na području koje je područje mjesne nadležnosti Općinskog suda u Vukovaru, iako formalno tamo nisu prijavljena, prvostupanjski sud zaključuje da Općinski sud u Puli nije nadležan za odlučivanje u ovoj pravnoj stvari već Općinski sud u Vukovaru, radi čega se proglasio mjesno nenadležnim za daljnje postupanje u ovom postupku s obzirom da je ocijenio da je u interesu maloljetne djece da se predmetni postupak provede pred Općinskim sudom u Vukovaru gdje mlt. djeca stranaka trenutno žive i borave sa majkom, ovdje protustrankom.

Međutim, suprotno utvrđenjima i zaključku prvostupanjskog suda, prema odredbi članka 409. stavka 3. ObZ-a, za suđenje u sporovima o roditeljskoj skrbi i ostvarivanju osobnih odnosa djece s roditeljima nadležan je sud koji je opće mjesno nadležan za dijete. U konkretnom slučaju, s obzirom da mlt. djeca imaju prebivalište u Puli, za odlučivanju je opće mjesno nadležan Općinski sud u Puli-Pola, a ne Općinski sud u Vukovaru, na području kojeg je majka odvela djecu i gdje djeca žive tek nekoliko mjeseci, a iz očitovanja predlagatelja proizlazi da majka mlt. djece namjerava preseliti u inozemstvo."

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-99/2025-2 od 9. svibnja 2025.

38

415.03

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO >
UZDRŽAVANJE > OPĆENITO > ODRICANJE OD DUŽNOSTI I PRAVA NA
UZDRŽAVANJE

Obiteljski zakon

(NN 103/15, 98/19, 47/20 i 156/23)

Članak 316. stavak 2. ObZ-a

Time što je troškove uzdržavanja ili njihov dio koje je bila dužna snositi tužena kao majka djeteta snosio tužitelj kao otac, tužena ne može biti dovedena u situaciju da za

uzdržavanje djeteta izdvaja više od svojih realnih mogućnosti, odnosno, više od onog što bi mogla izdvajati za uzdržavanje djeteta da je tu obvezu uzdržavanja izvršavala.

"Predmetnim tužbenim zahtjevom tužitelj potražuje od tužene povrat utrošenih troškova uzdržavanja zajedničke kćeri stranaka S. V. koje je, kako tvrdi, imao za vrijeme njezinog redovitog školovanja, studija antropologije i suvremene književnosti na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu u razdoblju od 1. travnja 2015. do 31. listopada 2019. u mjesečnim iznosima od najmanje 3.000,00 kn od čega je u ime tužene kao drugog obveznika uzdržavanja plaćao jednu polovinu ili 1.500,00 kn odnosno sveukupno 82.500,00 kn. Taj zahtjev je u podnesku od 28. veljače 2024. (list 350 do 354 spisa) uskladio sa Zakonom o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj ("Narodne novine", broj 57/22 i 88/22) preračunavanjem utuženog iznosa u valutu eur po fiksnom tečaju od 7.53450 tako da prema konačnom zahtjevu potražuje ukupno 10.949.63 EUR za cijelo utuženo razdoblje sa zakonskim zateznim kamatama na mjesečne iznose od 199,08 EUR koje teku od dospijeaća do isplate, kako je to u zahtjevu pojedinačno specificirano.

Glede tužiteljeva žalbenog prigovora da prvostupanjski sud nije pravilno utvrdio ukupne mjesečne potrebe za uzdržavanje zajedničke kćeri stranaka, odgovoriti je kako verzijski zahtjev nije zahtjev za uzdržavanje, kako to tužena pravilno u žalbi primjećuje.

Naknada za uzdržavanje djeteta je tražbina utemeljena na zakonu te kada netko isplaćuje tu tražbinu umjesto osobe koja je to prema zakonu dužna činiti, ima pravo od te osobe zahtijevati naknadu isplaćenog uzdržavanja.

Iz dikcije i pravilne interpretacije zakonske odredbe članka 287. ObZ-a proizlazi da kod primjene iste nisu relevantne mogućnosti osobe koja je dužna davati uzdržavanje, već da su učinjeni troškovi bili opravdani.

Međutim, ta okolnost ujedno nije jedino odlučna za pitanje visine verzijskog zahtjeva.

Naime, time što je troškove uzdržavanja ili njihov dio koje je bila dužna snositi tužena kao majka djeteta snosio tužitelj kao otac, tužena ne može biti dovedena u situaciju da za uzdržavanje djeteta izdvaja više od svojih realnih mogućnosti, dakle, da daje i više od onog što bi s obzirom na svoje mogućnosti mogla izdvajati za uzdržavanje djeteta da je tu obavezu uzdržavanja izvršavala neposredno sukladno odredbi članka 316. stavka 2. ObZ-a kojim je propisano da su oba roditelja, svaki prema svojim mogućnostima, dužni plaćati uzdržavanje za punoljetno dijete iz članka 290. Zakona."

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-265/2024-3 od 2. travnja 2025.

39

415.11

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > UZDRŽAVANJE > UZDRŽAVANJE DJECE, RODITELJA I DRUGIH SRODNICA > UZDRŽAVANJE MALOLJETNE DJECE

Obiteljski zakon

(NN 103/15, 98/19, 47/20 i 156/23)

Članak 4.

Članak 311.

Članak 313.

Roditelji su prvi pozvani i dužni uzdržavati svoju djecu, a država je obvezna davati materijalnu potporu tek po načelu supsidijarnosti, što se odnosi i na pravni institut doplatka za djecu koji u načelu predstavlja novčano primanje roditelja radi potpore uzdržavanja i odgoja djece.

"Predmet ovog spora je uskraćeno uzdržavanje – članak 289. Obiteljskog zakona ("Narodne novine", broj 103/15, 98/19, 47/20 i 156/23, dalje u tekstu: ObZ) za razdoblje od svibnja 2018. do lipnja 2023.

Žalbeni navodi glede financijske mogućnosti majke mlt. djeteta te ostvarivanja prava na dječji doplatok ne utječu na zakonitu odluku suda prvog stupnja.

Naime prema shvaćanju Ustavnog suda, i ovaj žalbeni sud smatra da roditelji snose najveću odgovornost za osiguranje životnih uvjeta potrebnih za djetetov razvoj što proizlazi iz odredbe članka 63. stavka 1. Ustava RH ("Narodne novine", broj 56/90, 135/97, 113/00, 28/01, 76/10, 5/14 - pročišćeni tekst,) i članka 27. stavka 2. Konvencije o pravima djeteta kojoj je RH pristupila na temelju notifikacije o sukcesiji ("Narodne novine" – "Međunarodni ugovori", broj 12/93). Njihova obveza uzdržavanja nije samo materijalna (financijska), već i moralna jer izvire ne samo iz konvencijskog i ustavnih prava, već i iz načela solidarnosti, uzajamnoga poštovanja i pomaganja svih članova obitelji na kojem se načelu, među ostalima, temelji i ObZ (članak 4. ObZ-a). Stoga su roditelji prvi pozvani i dužni uzdržavati svoju djecu, a država je obvezna davati materijalnu potporu tek po načelu supsidijarnosti, što se odnosi i na pravni institut doplatka za djecu koji u načelu predstavlja novčano primanje roditelja radi potpore uzdržavanja i odgoja djece."

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-290/2024-3 od 16. siječnja 2025.

40

415.47

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > UZDRŽAVANJE > ODREĐIVANJE UZDRŽAVANJA > PROMJENA IZNOSA ILI NAČINA UZDRŽAVANJA TE PRESTANAK UZDRŽAVANJA

Obiteljski zakon

(NN 103/15, 98/19, 47/20 i 156/23)

Članak 288.

Činjenica da dijete podjednako vremena provodi sa oba rastavljena roditelja ne predstavlja razlog za prestanak obveze jednog od roditelja za uzdržavanje mlt. djeteta već eventualan razlog za izmjenu ranije odluke o visini njegova uzdržavanja.

"Predmet spora je zahtjev tužitelja za utvrđenje da je prestala njegova obveza uzdržavanja mlt. tuženika određena presudom Općinskog suda u Zadru poslovni broj P-1832/11 od 22. studenoga 2012.

Svoj zahtjev tužitelj temelji na tvrdnji kako je pravomoćnom presudom Općinskog suda u Zadru poslovni broj P Ob-70/2021 od 4. svibnja 2022. izmijenjena ranija pravomoćna presuda Općinskog suda u Zadru poslovni broj P Ob-117/17-11 od 23. studenoga 2017. u pogledu održavanja osobnih odnosa mlt. A. B. sa ocem, tužiteljem M. B., tako da je određeno da će mlt. A. jedan tjedan boraviti kod oca, a drugi kod majke, te da će kod svakog roditelja

boraviti pola zimskih, proljetnih i ljetnih praznika. Navedena činjenica nije sporna među strankama.

Nije sporno kako je mlt. A. rođen [datum rođenja], a tužitelj i ne tvrdi da je radno nesposoban, pa je već zbog toga valjalo odbiti tužbeni zahtjev na utvrđenje da je obveza tužitelja kao oca da uzdržava svoga maloljetnog sina prestala.

Treba naglasiti kako okolnost da mlt. A. sada podjednako vremena provodi sa oba rastavljena roditelja ne znači automatski i da oba roditelja podjednako svakodnevno skrbe o djetetu. Međutim, te činjenice u ovom predmetu nisu od značaja, niti ih je sud prvog stupnja trebao utvrđivati, jer tužitelj nije tražio izmjenju ranije odluke o uzdržavanju, a njegova obveza kao radno sposobnog roditelja da uzdržava svog maloljetnog sina A. u svakom slučaju nije prestala, kako je u konačnici pravilno zaključio i prvostupanjski sud."

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-16/2025-3 od 12. veljače 2025.

41

416.111

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > IMOVINSKI ODNOSI > IMOVINSKI ODNOSI BRAČNIH DRUGOVA > BRAČNA STEČEVINA > POJAM I SASTAV

Obiteljsk zakon

(NN 103/15, 98/19, 47/20, 49/23 i 156/23)

Članak 37. stavak 3.

Ne može se primijeniti presumpcija po kojoj bi eventualni dugovi po tekućem računu tuženika (izvan dugovanja po kreditu koja nisu bila sporna), kao i eventualni dug po kreditnoj kartici, bili bračna stečevina tužiteljice i tuženika bez da se prethodno utvrdi kojim sredstvima je isti pokrивao kockarske troškove.

"U odnosu na zahtjeve tuženika za isplatu iznosa od 869,71 kunu (115,43 EUR) na ime pola iznosa duga po kreditnoj kartici E. C. C. d.o.o. koja glasi na ime tuženika J. M., te za isplatu iznosa od 2.050,00 kuna (272,08 EUR) na ime pola iznosa duga po tekućem računu tuženika J. M. IBAN [broj bankovnog računa], a koji dugovi su, kako tvrde, nastali za vrijeme trajanja bračne zajednice sa tužiteljicom, tuženici su kao dokaz priložili nečitke preslike uplatnica (list 45 do 52 spisa) iz kojih nije vidljivo po kojoj osnovi su te uplate izvršene (radi li se o plaćanju dospjelih obveza po kreditu, plaćanju duga po kreditnoj kartici ili duga po tekućem računu), a većim dijelom nije ni vidljivo koji od tuženika je uplate izvršio (o čemu ovisi aktivna legitimacija svakog od tuženika), dok je iz izvoda prometa po računu tuženika J. M. IBAN [broj bankovnog računa] (str. 365 do 428 spisa) vidljivo kako je otplata kredita koju je na sebe preuzeo tuženik T. M. vršena sa tog računa, pa se bez provođenja financijskog vještačenja, koje tuženici nisu predložili, ne može bez dvojbe zaključiti kako se uplate koje je na taj račun vršio tuženik T. M. u razdoblju nakon prestanka bračne zajednice tužiteljice i tuženika J. M., kao i dug po tekućem računu u trenutku prestanka njihove bračne zajednice, ne odnose na dug po kreditu koji je preuzeo tuženik T. M.

Osim toga, u situaciji kada tuženik T. M. u svom iskazu na ročištu od 1. prosinca 2020. navodi kako je tuženik J. M. dosta kockao i na to trošio dosta novaca, a isti da je imao plaću od oko 2.800,00 kuna, ne može se primijeniti presumpcija po kojoj bi eventualni dugovi po tekućem računu tuženika J. M. (izvan dugovanja po kreditu koja nisu bila sporna), kao i

eventualni dug po kreditnoj kartici, bili bračna stečevina tužiteljice i tuženika J. M. bez da se prethodno utvrdi kojim sredstvima je isti pokrивao kockarske troškove."

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-451/2022-3 od 15. siječnja 2024.

42

417.09

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > POSTUPAK PRED SUDOM > OPĆENITO > ODLUKA O TROŠKOVIMA POSTUPKA U STATUSNIM STVARIMA

*Obiteljski zakon
(NN 103/15, 98/19, 47/20 i 156/23)*

Članak 366.

Tuženik nije dao povoda za tužbu obzirom da obveznik uzdržavanja može samo tužbom tražiti da se utvrdi prestanak njegove obveze uzdržavanja čim prestanu postojati zakonske pretpostavke za uzdržavanje, a koje pravo na uzdržavanje je utvrđeno ovršnom ispravom.

"Predmet spora čini zahtjev tužitelja radi prestanka uzdržavanja kojeg je bio dužan davati svome sinu – tuženiku temeljem pravomoćne presude Općinskog suda u Osijeku poslovni broj P-1795/99-10 od 3. prosinca 1999.

Po stavu suda prvog stupnja tužitelj je pravilno smatrao da uzdržavanje prestaje shodno odredbi članka 429. stavka 2. ObZ-a 7. ožujka 2024., odnosno dana kada je tužitelj ustao predmetnom tužbom. Naime, sud ističe da odredbe ObZ-a nedvosmisleno propisuju u kojem je slučaju stranci u postupku radi uzdržavanja dopušteno retroaktivno istaknuti zahtjev u svezi s uzdržavanjem, te da je isto propisano isključivo kada maloljetno dijete, sukladno odredbi članka 289. stavka 1. ObZ-a, ističe zahtjev za uskraćenim uzdržavanjem.

Radi iznesenog odbijen je zahtjev kojim je traženo utvrditi prestanak obveze uzdržavanja za razdoblje od 20. siječnja 2021. (kada je tuženik navršio 26 godina života) pa do podnošenja tužbe.

Odluku o troškovima postupka sud je utemeljio na odredbi članka 366. ObZ-a time da je smatrao kako tuženik nije dao povoda za tužbu obzirom da obveznik uzdržavanja može samo tužbom tražiti da se utvrdi prestanak njegove obveze uzdržavanja čim prestanu postojati zakonske pretpostavke za uzdržavanje a koje pravo na uzdržavanje je utvrđeno ovršnom ispravom."

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-299/2024-3 od 16. siječnja 2025.

43

417.222

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > POSTUPAK PRED SUDOM > POSEBNI PARNIČNI POSTUPCI > POSTUPAK U SPOROVIMA O UZDRŽAVANJU > KADA SUD DONOSI ODLUKU O UZDRŽAVANJU DJECE

Obiteljski zakon
(NN 103/15, 98/19, 47/20 i 49/23)

Članak 5.
Članak 366. stavak 1.

Troškovi vještačenja provođenja DNK testiranja su u interesu djeteta u smislu članka 5. Obiteljskog zakona ("Narodne novine", broj 103/15, 98/19, 47/22 i 49/23, dalje u tekstu: ObZ), pa su tuženici kao stranke u postupku osporavanja i utvrđivanja očinstva u obvezi naknaditi, na jednake dijelove, predumljene troškove vještačenja.

"Iz obrazloženja pobijanog rješenja proizlazi da je tijekom postupka radi osporavanja i utvrđivanja očinstva tužitelja L. K. provedeno vještačenje po G. d.o.o. za vještačenje i analizu čiji trošak da je u iznosu od 921,00 EUR isplaćen iz sredstava Općinskog suda u Rijeci sukladno rješenju suda od 30. siječnja 2024. Sud da je u ovoj pravnoj stvari donio presudu kojom je prihvatio tužbeni zahtjev tužitelja te utvrdio da tuženik M. K. nije otac L. K. i da je tuženik L. L. otac L. K., kojeg je rodila tužiteljica I. K. Sukladno odredbi članka 391. Obiteljskog zakona ("Narodne novine", broj 103/15, 98/19, 47/20, 49/23 i 156/23) troškove vještačenja koji su isplaćeni iz sredstava suda da snosi stranka koja ne uspije u postupku, pa da je obvezao tuženike kao stranke koje nisu uspjele u ovom sporu da na jednake dijelove naknade troškove provedenog vještačenja.

Odredbom članka 154. stavka 6. ZPP-a propisano je da će prema rezultatu dokazivanja sud odlučiti hoće li troškove iz članka 153. stavka 5. tog Zakona podmiriti jedna ili obje stranke ili će ti troškovi pasti na teret sredstava suda.

U članku 156. istog Zakona navedeno je da će stranka neovisno o ishodu parnice nadoknaditi protivnoj stranci troškove koje je uzrokovala svojom krivnjom ili slučajem koji se njoj dogodio.

Glede prvostupanjske odluke o troškovima vještačenja koja su prethodno isplaćena vještaku iz sredstava prvostupanjskog suda, sukladno rješenju tog suda od 30. siječnja 2024. navesti je da je sud prvog stupnja pravilno naložio tuženicima naknaditi predumljeni trošak vještačenja, jer je u interesu djeteta a sukladno članku 5. Obiteljskog zakona ("Narodne novine", broj 103/15, 98/19, 47/22 i 49/23, dalje u tekstu: ObZ) utvrditi tko je otac djeteta, a tuženici se nisu protivili provođenju DNK vještačenje temeljem kojeg je utvrđeno da tuženik 1. nije biološki otac mal. djeteta L. K., dok je istovremeno utvrđeno da je tuženik 2. biološki otac mal. djeteta L. K., pa je osnovano prvostupanjski sud zaključio da su dužni platiti trošak vještačenja po pola."

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-18/2025-2 od 10. veljače 2025.

44

417.241

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > POSTUPAK PRED SUDOM > POSEBNI PARNIČNI POSTUPCI > POSTUPAK U SPOROVIMA O UZDRŽAVANJU > KADA SUD DONOSI ODLUKU O UZDRŽAVANJU DJECE

Obiteljski zakon
(NN 103/15, 98/19, 47/20, 49/23 i 156/23)

Članak 310. stavak 1.

Okolnost što u izreci pobijane presude nije naveden IBAN [broj bankovnog računa] računa majke na koji će tuženik uplaćivati iznose uzdržavanja ne čini izreku pobijane presude nerazumljivom, jer se radi o pitanju provedbe presude koje je od značaja tek u slučaju eventualne ovrhe.

"U ovoj fazi postupka sporna je odluka suda s kojim roditeljem će stanovati mlt. L. K., kao i odluka o održavanju osobnih odnosa djeteta s drugim roditeljem, a posljedično i odluka o uzdržavanju.

Odluka po kojoj je tuženik kao roditelj obvezu uzdržavanja mlt. L. ispunjava kroz zadovoljavanje materijalnih potreba djeteta u obliku novčanog uzdržavanja pravilno je utemeljena na odredbi članka 310. stavka 1. Obiteljskog zakona ("Narodne novine", broj 103/15, 98/19, 47/20, 49/23 i 156/23), a visinu te obveze, određenu u iznosu neznatno većem od minimalnog novčanog iznosa potrebnog za mjesečno uzdržavanje djeteta te dobi, tuženik žalbom nije osporio.

Okolnost što u izreci pobijane presude nije naveden IBAN [broj bankovnog računa] računa majke na koji će tuženik uplaćivati iznose uzdržavanja ne čini izreku pobijane presude nerazumljivom, jer se radi o pitanju provedbe presude koje je od značaja tek u slučaju eventualne ovrhe. Činjenica, koju tuženik ističe tek u žalbi, a po kojoj je majka, na traženje tuženika, za uplatu uzdržavanja dostavila IBAN [broj bankovnog računa] otvorenog na ime mlt. L., upućuje na zaključak da je majka tim potezom otklonila u žalbi izražene sumnje tuženika kako sredstva uzdržavanja neće biti utrošena za potrebe mlt. L., što u ostalom zaključuje i sam tuženik u žalbi, te nije razlog za preinaku pobijane presude."

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-13/2025-3 od 12. veljače 2025.

45

417.243.31

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > POSTUPAK PRED SUDOM > POSEBNI PARNIČNI POSTUPCI > POSTUPAK U SPOROVIMA O UZDRŽAVANJU > PROCESNA PITANJA UREĐENA NA POSEBAN NAČIN > U PARNICAMA O UZDRŽAVANJU MALOLJETNOG DJETETA ILI PUNOLJETNOG DJETETA KOJE NIJE SPOSOBNO ZA RAD > NEVEZANOST SUDA ZAHTJEVIMA STRANAKA

*Obiteljski zakon
(NN 103/15, 98/19, 47/20, 49/23 i 156/23)*

Članak 426.

U postupcima radi uzdržavanja djeteta sud nije vezan zahtjevima sukladno članku 426. ObZ-a, pa je slijedom toga, u skladu s dobrobiti djeteta, sud ovlašten i dopustiti preinaku tužbe izvan općih ograničenja koja su za preinaku propisana odredbama ZPP-a.

"Predmet spora i u ovom stadiju postupka je zahtjev maloljetne tužiteljice Z. S. rođene [datum rođenja] za uzdržavanje od bake i od djeda po ocu koji nije uzdržavao dijete, a u razdoblju od mjeseca veljače 2019. do prosinca 2020.

Prihvaćajući nalaz i mišljenje sudske vještakinje kao vjerodostojan, valjano argumentiran i stručno utemeljen, prvostupanjski sud je zaključio kako je na temelju dokumentacije koja se nalazi u spisu te u priloženim kaznenim spisima, kao i iz nalaza i mišljenja vještakinje jasno da u spornom razdoblju, suprotno navodima tuženika, nije u cijelosti uplaćeno potraživanje na ime uzdržavanja maloljetne tužiteljice, već je preostao ukupni dug u iznosu od 5.636,29 EUR-a, odnosno dug po mjesecima: 2/2019 – 455,82 EUR, 3/2019 – 796,34 EUR, 6/2020 – 1,21 EUR, 7/2020 – 796,34 EUR, 8/2020 – 796,34 EUR, 9/2020 – 796,34 EUR, 10/2020 – 796,34 EUR, 11/2020 – 796,34 EUR, 12/2020 – 401,22 EUR. Kako je razvidno da tuženici nisu u spornom razdoblju od 23. veljače 2016. do 16. prosinca 2020. plaćali uzdržavanje za tužiteljicu, već su s plaćanjem uzdržavanja započeli nakon što je presuda tog suda broj P Ob-166/16 od 16. prosinca 2020. postala pravomoćna u dijelu u kojem ih se obvezuje da za uzdržavanje i to prvotuzena plaća mjesečno od po 1.000,00 kuna (sada 132,72 EUR), a drugotuzeni mjesečno plaća iznose od po 2.000,00 kuna (sada 265,45 EUR), a koje iznose su tuženici obvezani plaćati mjesečno počevši od 16. prosinca 2020. pa nadalje. No, kako su tuženici dužni plaćati uzdržavanje za tužiteljicu od dana podnošenja tužbe od 23. veljače 2016. jer su i tada bile ispunjene sve pretpostavke da baka i djed po otcu koji neredovito i ne u dosuđenom iznosu plaća uzdržavanje za dijete, kao supsidijarni dužnici, plaćaju uzdržavanje za svoju unuku, a sukladno članku 306. Obiteljskog zakona ("Narodne novine", broj 103/15, 98/19, 47/20, 49/23 i 156/23, dalje u tekstu: ObZ), a sud je pravomoćnom presudom utvrdio da je prvotuzena u mogućnosti plaćati uzdržavanje u iznosu od po 1.000,00 kuna mjesečno (sada 132,72 EUR), a drugotuzeni u iznosu od po 2.000,00 kuna mjesečno (sada 265,45 EUR), to je, prihvaćajući nalaz i mišljenje vještakinje, prema kojemu je za sporno razdoblje preostao ukupni dug u iznosu od 5.636,29 EUR, odnosno po mjesecima: 2/2019 – 455,82 EUR, 3/2019 – 796,34 EUR, 6/2020 – 1,21 EUR, 7/2020 – 796,34 EUR, 8/2020 – 796,34 EUR, 9/2020 – 796,34 EUR, 10/2020 – 796,34 EUR, 11/2020 – 796,34 EUR, 12/2020 – 401,22 EUR, obvezao tuženike za mjesece u kojima uzdržavanje nije u cijelosti plaćeno, platiti navedene iznose tužiteljici te je tužbeni zahtjev pobijanim dijelom presude djelomice prihvaćen.

Što se tiče žalbenih navoda koji se odnose na preinaku tužbe, žaliteljima valja navesti kako, sukladno članku 426. ObZ-a, u postupcima radi uzdržavanja djeteta sud nije vezan zahtjevima stranaka pa je slijedom toga, u skladu s dobrobiti djeteta, sud ovlašten i dopustiti preinaku tužbe izvan općih ograničenja koja su za preinaku propisana odredbama ZPP-a."

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-115/2025-3 od 28. svibnja 2025.

46

417.304.2

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > POSTUPAK PRED SUDOM > POSEBNI IZVANPARNIČNI POSTUPCI > OPĆENITO > ODLUKE > OBLIK I SADRŽAJ

*Obiteljski zakon
(NN 103/15, 98/19, 47/20, 49/23 i 156/23)*

Članak 442. stavak 2.

Sud nije ovlašten donijeti rješenje o prijedlogu stranaka, sukladno odredbi članka 442. stavka 2. ObZ-a, u kojem je ispušteno obrazloženje ukoliko se ne radi o suglasnosti stranaka odnosno ukoliko rješenje ne odgovara volji svih ugovornih strana.

"Prvostupanjski je sud donio odluku kao u izreci, temeljem zahtjeva predlagateljice, uz napomenu kako je, vezano uz točku I. izreke pobijanog rješenja, ispušteno temeljem odredbe članka 442. stavka 2. Obiteljskog zakona ("Narodne novine", broj 103/15, 98/19, 47/20, 49/23 i 156/23, dalje u tekstu: ObZ).

Odluku o troškovima postupka sud je utemeljio na odredbi članka 366. ObZ-a prema kojoj odredbi o troškovima postupka u statusnim predmetima sud odlučuje slobodno.

Gore navedeni zaključak prvostupanjskog suda o tome kako je sukladno odredbi članka 442. stavka 2. ObZ-a, moguće ispustiti obrazloženje rješenja ne prihvaća ovaj žalbeni sud.

Naime, prema citiranoj odredbi članka 442. stavka 2. ObZ-a rješenje ne mora biti obrazloženo ako su prihvaćeni prijedlozi stranaka koji međusobno nisu u suprotnosti, ako rješenje odgovora izjavljenoj volji svih strana ili ako je rješenje bilo usmeno objavljeno u nazočnosti svih stranaka i sve su se stranke odrekle prava na žalbu."

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-122/2025-2 od 26. lipnja 2025.

47

420.22

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > NASLJEDNO PRAVO > OPĆENITO > NAČELA NASLJEDNOG PRAVA > NASLJEDNIK

*Zakon o nasljeđivanju
(NN 48/03, 163/03 i 25/05)*

Članak 25. stavak 2.

*Zakon o nasljeđivanju
(NN 52/71, 47/78 i 56/00)*

Članak 27. stavak 2.

*Osnovni zakon o braku
(NN 52/71)*

*Obiteljski zakon
(NN 103/15 i 156/23)*

Članak 299.

*Zakon o parničnom postupku
(NN 53/91, 91/92, 112/99, 129/00, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 96/08, 84/08, 123/08, 57/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)*

Članak 354. stavak 2. točka 11.

Kada postoji bilo kakva sumnja je li nastao gubitak prava bračnog druga na nasljeđivanje valja smatrati kako nije nastao gubitak tog prava (tako i Savezni Vrhovni sud u odluci Rev-287/1961).

"Kao prvo s obzirom na tužiteljčine žalbene navode valja istaći kako ovaj sud prihvaća pravno stajalište da je ObZ lex specialis u odnosu na ZN po pitanju definicije bračne zajednice kao i prestanka iste.

Valja ipak napomenuti kako je normu iz odredbe članka 25. stavka 2. ZN-a u praktično neizmijenjenom obliku poznavao i ranije važeći Zakon o nasljeđivanju ("Narodne novine", broj 52/71, 47/78 i 56/00) i to u odredbi članka 27 stavka 2.

Ranije važeći Zakon o nasljeđivanju je u biti savezni zakon koji je stupio na snagu 11. srpnja 1955. I kao takav je preuzet u hrvatski pravni sustav na temelju ustavnopravnih promjena po kojim je dio zakonodavne nadležnosti prebačen na tadašnje republike.

Kroz vrijeme početka važenja norme o gubitku prava bračnog druga da naslijedi izmijenio se čitav niz obiteljsko pravnih propisa koji su regulirali razvod (rastavu) braka i definirali zajednicu života.

Preljub kao poseban razlog za razvod braka predviđao je Osnovni zakon o braku ("Narodne novine", broj 52/71), dok je Zakon o braku i porodičnim odnosima propisivao kako bračni drug koji je sam izazvao poremećenost bračnih odnosa može tražiti razvod braka samo ako su od prestanka zajedničkog života bračnih drugova protekle dvije godine, ali u tom slučaju sud će udovoljiti zahtjevu za razvod braka ako utvrdi da ne postoje izgledi da se uspostavi zajednički život bračnih drugova.

Krivnja jest na kraju otpala kao razlog za razvod braka, ali je ipak i sada važeći ObZ predvidio u odredbi članka 299. mogućnost sudu da odbije zahtjev za uzdržavanje ili da donese odluku o prestanku uzdržavanja bračnog druga ako bi uzdržavanje predstavljalo očitu nepravdu za drugog bračnog druga koji bi trebao plaćati uzdržavanje.

Ovaj sud zaista smatra kako osnovano tužiteljica navodi da razlozi koje prvostupanjski sud iznosi glede vremena prestanka bračne zajednice odnosno da tužiteljica nije dokazala kako je od prestanka bračne zajednice do smrti sada pok. Maria Markovića proteklo više od jedne godine nisu valjani, odnosno da je počinjena bitna povreda postupka po odredbi članka 354 stavka 2. točke 11. ZPP-a. Međutim ta povreda niti ne dovodi do ukidanja presude ne samo zbog mogućnosti primjene odredbe članka 373.a ZPP-a već zbog činjenice da za gubitak prava na nasljeđivanje treba biti ostvarena druga pretpostavka i to krivnja ili sporazum

Naime, ovaj sud prihvaća činjenično-pravni zaključak prvostupanjskog suda o nepostojanju druge pretpostavke i to da je krivnjom tužene ili u sporazumu sa ostaviteljem došlo do prestanka bračne zajednice.

Kako to iz utvrđenja prvostupanjskog suda proizlazi tužena je otišla raditi sezonske poslove, njegovati majku ili slično, a ne proizlazi da je zasnovala zajednicu s nekom trećom osobom (konkubinatom) ili da je imala namjeru dovesti do razvoda braka.

Krivnja u sebi sadržava namjeru (dolus) i nehaj (culpu) no po pravnom shvaćanju ovog suda odredbu članka 25 stavka 2. ZN-a valja tumačiti restriktivno te se nehaj ni ne može stavljati na teret bračnom drugu, odnosno da zbog nehaja izgubi pravo na nasljeđivanje.

Kada postoji bilo kakva sumnja je li nastao gubitak prava bračnog druga na nasljeđivanje valja smatrati kako nije nastao gubitak tog prava (tako i Savezni Vrhovni sud u odluci Rev-287/1961).

Stoga sam odlazak iz bračne zajednice kako se to navodi u žalbi ne znači automatski onaj stupanj krivnje koji bi dovođio do gubitka prava bračnog druga na nasljeđivanje.

Sporazuma između bračnih drugova u svezi zajednice očito nije bilo, pa zato nije ni došlo do gubitka prava na nasljeđivanje."

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-74/2025-3 od 10. travnja 2025.

*OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > NASLJEDNO PRAVO > NASLJEĐIVANJE
NA TEMELJU ZAKONA > NUŽNI NASLJEDNICI > IMOVINA KOJA SE IZDVAJA IZ
OSTAVINE > ZASTARA ZAHTJEVA*

*Zakon o nasljeđivanju
(NN 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15 i 14/19)*

Članak 84.

Zahtjev za vraćanje dara zbog povrede nužnog dijela u ostavinskom posutpku prekida zastaru zahtjeva iz članka 84. ZN-a.

"Predmet spora je zahtjev tužiteljice za vraćanjem dara u ostavinsku imovinu iza pravne prednice stranaka, pok. J. Z. učinjenog predniku tuženice, sada pok. M. Z., sinu ostaviteljice, po osnovi Ugovora o darovanju nekretnina od 16. listopada 2000. u pogledu dvosobnog stana broj 8, na prvom katu, koji se sastoji od dvije sobe, kuhinje, izbe, nužnika, hodnika u ukupnoj površini od 55,19 m², koji se nalazi u zgradi u [adresa], sagrađenoj na [kastarska čestica], [poduložak], [broj zk uloška] [kastarska općina], radi namirenja nužnog nasljednog dijela tužiteljice u 1/4 dijela.

Na temelju navedenih utvrđenja, a pozivom na odredbe članka 69. stavka 1. i članka 70. stavka 3. Zakona o nasljeđivanju ("Narodne novine", broj 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15 i 14/19, dalje u tekstu: ZN) prvostupanjski sud je utvrdio da je tužiteljica G. M. kao kćerka pok. J. Z. nužni nasljednik, te da nužni nasljedni dio koji joj pripada iznosi jednu polovicu od onoga dijela koji bi joj pripao po zakonskom redu nasljeđivanja (1/4 dijela), pa kako osim predmetnog stana kojim je prednica stranaka raspolagala za života darovanjem nije bilo druge ostavinske imovine, da je takvim postupanjem došlo do povrede nužnog nasljednog dijela tužiteljice zbog čega je tužbeni zahtjev kojim se traži da se u ostavinsku imovinu vrati 1/4 dijela predmetnog stana prihvaćen.

Nadalje, u odnosu na žalbeni prigovor zastare tužbenog zahtjeva treba istaći da podnošenje zahtjeva za vraćanje dara zbog povrede nužnog dijela u ostavinskom postupku ima učinak na tijek roka u kojem se zahtjev može ostvariti jer pravovremeno isticanje zahtjeva u ostavinskom postupku utječe da rok zastare propisan odredbom članka 84. ZN-a prestaje teći. Kako je zahtjev za vraćanje dara zbog povrede njenog nužnog dijela tužiteljica G. M. postavila već na raspravi održanoj 16. srpnja 2008. u ostavinskom postupku iza pok. J. Z., koji postupak još uvijek nije dovršen, a ne podnošenjem tužbe u ovom parničnom postupku 17. veljače 2020., kako to neosnovano u žalbi ističe tuženica, i što je također u pobijanoj odluci pravilno utvrdio prvostupanjski sud, to je i ovaj žalbeni prigovor tuženice odbijen kao neosnovan."

Županijski sud u Splitu, Gž-2363/2024-3 od 19. veljače 2025.

*OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > NASLJEDNO PRAVO > PRELAZAK
OSTAVINE NA NASLJEDNIKE > DIOBA NASLJEDSTVA > NASLJEDNIČKA ZAJEDNICA*

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 129/00, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 96/08, 84/08, 123/08, 57/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)

Članak 354. stavak 2. točka 11.

Zakon o obveznim odnosima

(NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22, 156/22 i 155/23)

Članak 1122.

Kako je to u konkretnom slučaju tuženik radio bez ovlasti tužitelja-drugog sunasljednika-zajedničara, time je postupao kao poslovođa bez naloga, pa učinci tog njegovog postupka idu u korist i tužitelja kao sunasljednika, dok odnos koji je time nastao između njih uređuju obveznopravna pravila o poslovodstvu bez naloga.

"Naime, ostaviteljeva stvar, pravo ili drugo naslijeđeno dobro u pogledu kojeg postoji nasljednička zajednica, zajedničko je, te ono pripada svim sunasljednicima-zajedničarima onako kako je pripadalo ostavitelju, pa je svaki od njih ovlašten rabiti, koristiti, raspolagati time, posjedovati stvari koje su njihovi objekti itd. u granicama ovlasti koje su s ostavitelja prešle na sunasljednike.

No, nijedan suvlasnik-zajedničar nije to ovlašten sam, nego su to jednako ovlašteni i svi ostali sunasljednici-zajedničari.

Ako bi te ovlasti neki suvlasnik-zajedničar izvršavao kao da one pripadaju samo njemu ili kao da pripadaju samo njemu i još nekim suvlasnicima-zajedničarima, a ne svima, izvršavao bi time i tuđa prava, obavljao bi posao koji nije samo njegov, nego je i tuđ. Obavljajući tuđi posao djelovao bi kao poslovođa bez naloga. To ima posljedice određene općim pravilima obveznog prava o poslovodstvu bez naloga ako nije što posebno određeno zakonom, oporukom ili sporazumom sunasljednika-zajedničara.

Navedenim, tuženik kao sunasljednik-zajedničar mogao je i sam trećim osobama stavljati zahtjeve za ostvarivanje i zaštitu svakog prava koje je nasljeđivanjem prešlo na ostaviteljeve nasljednike ako je na to bio ovlašten od ostalih sunasljednika.

Međutim, kako je to u konkretnom slučaju tuženik radio bez ovlasti tužitelja-drugog sunasljednika-zajedničara, time je postupao kao poslovođa bez naloga, pa učinci tog njegovog postupka idu u korist i tužitelja kao sunasljednika, dok odnos koji je time nastao između njih uređuju obveznopravna pravila o poslovodstvu bez naloga.

Obveze poslovođe bez naloga uređuje odredba članka 1122. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22, 156/22 i 155/23), koja u stavku 2. propisuje da je poslovođa bez naloga nakon završenog posla dužan položiti račun i ustupiti gospodaru posla sve što je pribavio obavljajući njegov posao, a što je u konkretnom slučaju sud prvog stupnja i prihvatio u okviru tužbenog zahtjeva (članak 2. ZPP-a)."

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-490/2025-3 od 21. svibnja 2025.

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > NASLJEDNO PRAVO > POSTUPAK U NASLJEDNIM STVARIMA > POSTUPAK ZA OSTAVINSKU RASPRAVU > OPĆENITO > TKO SE SMATRA STRANKOM

Zakon o nasljeđivanju

(NN 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15 i 14/19)

Članak 6.

Članak 127.

Članak 179.

Članak 218.

Potraživanje prema HZMO na ime neisplaćene mirovine koje se spominje u točki I.a) izreke pobijanog rješenja prema članku 4. stavku 1. Zakona o mirovinskom osiguranju ("Narodne novine", broj 157/13, 151/14, 33/15, 93/15, 120/16, 18/18, 62/18, 115/18, 102/19, 84/21 i 119/22) nikada ne može pripasti općini ili gradu, čak i da kasnije, nakon provedenih svih radnji koje je sud prvog stupnja propustio provesti, u ovom postupku Grad Karlovac i bude proglašen nasljednikom.

"S pravom žalitelj u žalbi ukazuje kako je prvostupanjski sud propustio utvrditi zakonske nasljednike drugog, trećeg i četvrtog nasljednog reda, te do potrebe postupiti po odredbama članka 127. i 218. ZN-a.

Pravilno je stajalište žalitelja kako tek u slučaju da na opisani način ne utvrdi druge nasljednike sud može donijeti rješenje kako je ostavina prešla u vlasništvo općine, odnosno grada, s tim da je prije donošenja takvog rješenja dužan pozvati Grad Karlovac na ostavinsku raspravu, jer je isti u toj situaciji stranka u ostavinskom postupku prema članku 179. ZN-a u vezi s člankom 6. ZN-a, na koje odredbe pravilno žalitelj ukazuje u žalbi.

Nadalje, pravilno je stajalište žalitelja kako potraživanje prema HZMO na ime neisplaćene mirovine koja se spominje u točki I. a) izreke pobijanog rješenja prema članku 4. stavku 1. Zakona o mirovinskom osiguranju ("Narodne novine", broj 157/13, 151/14, 33/15, 93/15, 120/16, 18/18, 62/18, 115/18, 102/19, 84/21 i 119/22) nikada ne može pripasti općini ili gradu, čak i da kasnije, nakon provedenih svih radnji koje je sud prvog stupnja propustio provesti, u ovom postupku Grad K. i bude proglašen nasljednikom."

Županijski sud u Splitu, Gž-924/2022-2 od 15. siječnja 2025.

OBITELJSKO I NASLJEDNO PRAVO > NASLJEDNO PRAVO > POSTUPAK U NASLJEDNIM STVARIMA > POSTUPAK ZA OSTAVINSKU RASPRAVU > OSTAVINSKA RASPRAVA > UPUĆIVANJE NA PARNICU ILI UPRAVNI POSTUPAK > ZBOG SPORA O ČINJENICAMA

Zakon o nasljeđivanju

(NN 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15 i 14/19)

Članak 225.

Na parnicu je trebalo uputiti nasljednice čije je pravo u ovom slučaju manje vjerojatno, radi utvrđenja da 1/2 dijela imovine ne ulazi u ostavinsku imovinu ostavitelja već da navedeni dio predstavlja bračnu stečevinu supruge, a ne kći ostavitelja koja u ovom slučaju nema ni pravnog interesa za pokretanje parnice tim više što bi ista u parnici trebala dokazivati negativnu činjenicu tj. da imovina na kojoj supruga ostavitelja traži utvrđenje bračne stečevine ne predstavlja njihovu bračnu stečevinu.

"U konkretnom slučaju supruga F. K. rođena M. i kći M. K. K. rođena K., ustrajale su u zahtjevu predloživši donošenje rješenja o nasljeđivanju na način da se podjeli 1/2 dijela imovine nasljednicima na jednake dijelove, a za drugu polovinu da se utvrdi bračnom stečevinom. Kći ostavitelja A. K. se nije suglasila s navedenim zahtjevom navodeći da ostavinsku masu čine uglavnom nekretnine koja predstavljaju vlastitu imovinu i da stoga ne mogu biti bračna stečevina, predloživši da sud donese odluku kojom će se ostavinska masa podjeliti na tri jednaka dijela.

I po ocjeni ovoga suda, pravilnom primjenom citiranih odredbi ZN-a, na parnicu je trebalo uputiti M. K. K. i F. K., nasljednice, čije je pravo u ovom slučaju manje vjerojatno, protiv nasljednice A. K., radi utvrđenja da 1/2 dijela imovine ne ulazi u ostavinsku imovinu ostavitelja, već da navedeni dio predstavlja bračnu stečevinu supruge F. K., a ne kći A. K. koja u ovom slučaju nema ni pravnog interesa za pokretanje parnice (cijeneći citirane odredbe članka 225. ZN-a) tim više što bi ista u parnici trebala dokazivati negativnu činjenicu tj. da imovina na kojoj supruga ostavitelja traži utvrđenje bračne stečevine ne predstavlja bračnu stečevinu F. K. i ostavitelja), tako da je prvostupanjski sud pravilno primijenio odredbu članka 225. ZN-a, kada je donio pobijano rješenje."

Županijski sud u Splitu, Gž-1215/2024-2 od 9. siječnja 2025.

52

425.444.1

OBITELJSKO I NASLJEDNO PRAVO > NASLJEDNO PRAVO > POSTUPAK U NASLJEDNIM STVARIMA > POSTUPAK ZA OSTAVINSKU RASPRAVU > OSTAVINSKA RASPRAVA > UPUĆIVANJE NA PARNICU ILI UPRAVNI POSTUPAK > ZBOG SPORA O ČINJENICAMA

*Zakon o nasljeđivanju
(NN 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15 i 14/19)*

Članak 224. stavak 1. točka 1.

U sporu radi utvrđenja da neka imovina ulazi ili ne ulazi u ostavinu, nasljednici su nužni suparničari jer se spor može riješiti samo na jednak način za sve nasljednike. Opseg ostavine ne može biti različit za pojedine sunasljednike.

"Nakon razmatranja žalbi zakonskog nasljednika I. M. za reći je slijedeće. Odredbom članka 224. stavka 1. točke 1. ZN-a pored ostalog je propisano kako će sud prekinuti ostavinski postupak ako su između stranaka sporne činjenice o kojima ovisi sastav ostavine. Nedvojbeno je kako je između zakonskih nasljednika pok. ostaviteljice K. P. sporna činjenica

je li u sastav ostavine ulazi i iznos od 83.666,00 EUR. Uostalom žalitelj niti ne podnosi predmetne žalbe iz razloga što bi osporavao ovu okolnost. Nadalje, odredbom članka 225. stavka 1. ZN-a je propisano kako će sud uputiti na parnicu ili upravni postupak stranku čije pravo smatra manje vjerojatnim.

U žalbi na rješenje o prekidu ostavinskog postupka i upućivanju J. M. na pokretanje parničnog postupka protiv zakonskog nasljednika I. M., žalitelj I. M. ne problematizira iz kojih je razloga J. M. upućen na pokretanje parnice protiv sunasljednika I. M. On tek ističe kako je prvostupanjskim rješenjem od 19. travnja 2024. trebao biti obuhvaćen i zakonski nasljednik T. M. ovo stoga jer da su u predmetnom slučaju svi zakonski nasljednici pok. ostaviteljice K. P. (dakle, J. M., I. M. i T. M.) nužni suparničari.

Zaista, u sporu radi utvrđenja da neka imovina ulazi ili ne ulazi u ostavinu, nasljednici su nužni suparničari jer se spor može riješiti samo na jednak način za sve nasljednike. Opseg ostavine ne može biti različit za pojedine sunasljednike. Stoga bi odsutnost nekog od sunasljednika u parnici radi utvrđenja sastava ostavine (na koju parnicu prvostupanjski sud upućuje nasljednika J. M.), predstavljala nedostatak procesno pravne legitimacije za vođenje parnice, zbog čega bi takvu tužbu trebalo odbaciti.

Dakle, prvostupanjski je sud nakon što je prekinuo ostavinski postupak trebao uputiti J. M. na pokretanje parnice radi sastava ostavine protiv oba sunasljednika tj. I. M. i T. M., a ne samo I. M., na koju pogrešnu primjenu zakona s pravom ukazuje nasljednik I. M. u žalbi na prvostupanjsko rješenje od 19. travnja 2024."

Županijski sud u Splitu, Gž-2274/2024-2 od 14. travnja 2025.

53

425.444.4

OBITELJSKO I NASLJEDNO PRAVO > NASLJEDNO PRAVO > POSTUPAK U NASLJEDNIM STVARIMA > POSTUPAK ZA OSTAVINSKU RASPRAVU > OSTAVINSKA RASPRAVA > UPUĆIVANJE NA PARNICU ILI UPRAVNI POSTUPAK > TKO SE UPUĆUJE NA PARNICU ILI UPRAVNI POSTUPAK

*Zakon o nasljeđivanju
(NN 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15 i 14/19)*

Članak 225. stavak 1.

Pravilno je na parnicu trebalo uputiti žaliteljicu. To iz razloga jer je njeno pravo, kada upire na predmnijevano vlasništvo koje za ostavitelja proizlazi iz posjedovnog lista, manje vjerojatno od prava koje proizlazi iz zemljišnoknjižnog izvotka.

"Iz stanja spisa proizlazi da je pok. ostavitelj zajedno sa svojom suprugom, kao primatelji uzdržavanja, sklopio ugovor o doživotnom uzdržavanju s M. V., kao davateljicom uzdržavanja, 22. travnja 2013., koji ugovor je ovjeren kod Općinskog suda u Imotskom pod poslovnim brojem R2-110/2013 od 22. travnja 2013.

Nadalje, iz stanja spisa proizlazi da su 1756/10, 1756/23, 1776, 1783/5/7/8, 1792 i 1793/1 upisane u posjedovni list broj 604 za [kastarska općina].

Isto tako, proizlazi da su [kastarska čestica] i [kastarska čestica] upisane u [broj zk uloška] [kastarska općina], te da je M. V., pok. M., suvlasnik za 33/800+33/800+33/800 dijela, dok su [kastarska čestica] upisane u [broj zk uloška] [kastarska općina] kao vlasništvo Republike Hrvatske.

I po ocjeni ovog suda pravo onog koji upire na predmnijevano vlasništvo koje za ostavitelja proizlazi iz posjedovnog lista, manje je vjerojatno od prava koje proizlazi iz zemljišnoknjižnog izvataka."

Županijski sud u Splitu, Gž-39/2024-2 od 3. veljače 2025.

54

425.46

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > NASLJEDNO PRAVO > POSTUPAK U NASLJEDNIM STVARIMA > POSTUPAK ZA OSTAVINSKU RASPRAVU > UČINAK PRAVOMOĆNOSTI RJEŠENJA O NASLJEĐIVANJU I ZAPISU

*Zakon o nasljeđivanju
(NN 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15 i 14/19)*

Članak 236.

U okolnostima, ukoliko žaliteljica uspije u postupku povodom njezine ustavne tužbe i bude se smatrala nasljednikom pokojnog, u tim okolnostima, ona, kao osoba, koju u konkretnom slučaju ne veže pravomoćno rješenje o nasljeđivanju, svoja eventualna nasljedna prava može ostvarivati u skladu s odredbom članka 236. ZN-a.

"Iz obrazloženja prvostupanjskog rješenja o nasljeđivanju proizlazi, da je u ostavinskom postupku pred javnim bilježnikom iza pokojnog A. O. utvrđen zakonski nasljednik ostavitelja, njegov sin T. O., te kao zakonska nasljednica da se prijavila i V. H. S., tvrdeći da je ona izvanbračna supruga ostavitelja, koje svojstvo nasljednik T. O. da je osporio, pa javni bilježnik da je dostavio spis sudu na daljnje rješavanje.

Sud prvog stupnja da je 2. veljače 2020. donio rješenje pod poslovnim brojem O-788/2020-4, kojim rješenjem da je prekinuo ostavinski postupak i V. H. S. uputio na pokretanje parničnog postupka, protiv nasljednika T. O., radi utvrđenja postojanja izvanbračne zajednice između imenovane i ostavitelja, a nakon što da je parnični postupak (pokrenut na temelju te upute suda) pravomoćno okončan, ostavinski postupak da je nastavljen rješenjem suda od 7. prosinca 2023.

Kada je, a uvidom u spis pod poslovnim brojem P Ob-37/21 utvrdio, da je u parničnom postupku pokrenutom po tužbi V. H. S., protiv nasljednika T. O., dana 20. lipnja 2022. donesena presuda pod poslovnim brojem P Ob-37/2021-26, koja da je preinačena presudom Županijskog suda u Puli, pod poslovnim brojem Gž Ob-217/2022-2 od 19. siječnja 2023., na način, da je odbijen kao neosnovan tužbeni zahtjev V. H. S., radi utvrđenja da je ista bila u izvanbračnoj zajednici s ostaviteljem, te da je njegova izvanbračna supruga, pravilno je sud prvog stupnja zaključio, da se V. H. S. ne pojavljuje kao zakonska nasljednica iza pokojnog A. O., pa je ispravno postupio, kada je na održanoj ostavinskoj raspravi, na koju da je pozvan samo zakonski nasljednik T. O., sukladno njegovim izjavama i dokumentaciji dostavljenoj u spis, utvrdio ostavinsku imovinu, kako je to navedeno u točki I/ izreke prvostupanjskog rješenja o nasljeđivanju, a koju ostavinsku imovinu u cijelosti da nasljeđuje zakonski nasljednik T. O., rješavajući kao u točki II/ izreke prvostupanjskog rješenja o nasljeđivanju, budući da se isti nasljedstva temeljem zakona i prihvatio.

Slijedom navedenog, imajući u vidu da je u prvostupanjskom postupku utvrđeno da se V. H. S. ne smatra strankom u ovom ostavinskom postupku, niti kao nasljednica (presudom Županijskog suda u Puli pod poslovnim brojem Gž Ob-217/2022-2 od 19. siječnja 2023., na

način, da je odbijen kao neosnovan tužbeni zahtjev V. H. S., radi utvrđenja da je ista bila u izvanbračnoj zajednici s ostaviteljem, te da je njegova izvanbračna supruga), niti kao zapisovnik, a niti kao druga osoba koja ostvaruje neko pravo iz ostavine (članak 179. ZN-a), to je žalbu V. H. S. valjalo odbaciti kao nedopuštenu, jer je ista žalba podnesena od neovlaštene osobe.

Žaliteljici je usput i za navesti, da, u okolnostima, ukoliko ona uspije u postupku povodom njezine Ustavne tužbe i bude se smatrala nasljednikom pokojnog A. O., da, u tim okolnostima, ona, kao osoba, koju u konkretnom slučaju ne veže pravomoćno rješenje o nasljeđivanju, svoja eventualna nasljedna prava može ostvarivati u skladu s odredbom članka 236. ZN-a."

Županijski sud u Splitu, Gž-2066/2024-2 od 8. siječnja 2025.

55

425.46

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > NASLJEDNO PRAVO > POSTUPAK U NASLJEDNIM STVARIMA > POSTUPAK ZA OSTAVINSKU RASPRAVU > UČINAK PRAVOMOĆNOSTI RJEŠENJA O NASLJEĐIVANJU I ZAPISU

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)

Članak 187.

Zakon o nasljeđivanju

(NN 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15 i 14/19)

Članak 232.

U situaciji kada je rješenje o nasljeđivanju provedeno u zemljišnim knjigama u odnosu na cijelu nekretninu, a ne prema rješenju o nasljeđivanju, to je pravilno prvostupanjski sud ocijenio da tužiteljica 1. u ovom postupku može osnovano zahtijevati da se utvrdi suvlasnicom stana u prizemlju i onog na katu kuće, kojeg je gradila zajedno sa suprugom, tužiteljem 2. Ovo stoga što rješenje o nasljeđivanju veže osobe koje su sudjelovale u ostavinskom postupku te se odnosi na sve činjenice koje su ostavinskom sudu bile poznate i nesporne u vrijeme donošenja rješenja o nasljeđivanju.

"Stoga, sud prvog stupnja prihvaća tužbene zahtjeve utvrdivši kako su u konkretnom slučaju tuženice bile sudionice ostavinskog postupka u kojem je doneseno pravomoćno rješenje o nasljeđivanju iza smrti D. G. pok. I. pa učinci istog rješenja glede sastava ostavine, osoba nasljednika i veličine njihovih nasljednih dijelova, vežu tuženice u smislu odredbe članka 232. Zakona o nasljeđivanju ("Narodne novine", broj 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15 i 14/19, dalje u tekstu: ZN). Osim toga, sud prvog stupnja naglašava kako su se zakonski nasljednici ostavitelja suglasili da u ostavinsku masu ne ulazi kat predmetne kuće jer su taj kat izgradili tužitelji, a kako proizlazi i na temelju iskaza saslušanih svjedoka Ž. V., R. M. i Z. V.

U okolnostima citiranih činjeničnih utvrđenja, pravilno je prvostupanjski sud zaključio da tužitelji imaju pravni interes u smislu odredbe članka 187. ZPP-a tražiti da sud samo utvrdi postojanje odnosno nepostojanje kakva prava ili pravnog odnosa te sud može donijeti

deklaratornu presudu kojom se utvrđuje pravo suvlasništva pojedinog dijela nekretnine, neovisno o trenutnom stanju u zemljišnim knjigama i činjenici da je rješenje o nasljeđivanju iza pok. D. G. provedeno u zemljišnim knjigama, a žalba tužiteljice protiv upisa odbijena.

Naime, iz rješenja o nasljeđivanju iza pok. D. G. proizlazi da su njegovi nasljednici supruga i tri kćeri naslijedile, svaka za po 1/4 dijela samo prizemlje stambene zgrade – kuće izgrađene na [kastarska čestica] [kastarska općina], a ne cijeli objekt. U odnosu na kat kuće, nasljednice su bile suglasne da isti ne ulazi u ostavinsku imovinu jer su taj kat izgradili tužitelji.

U situaciji kada je rješenje o nasljeđivanju provedeno u zemljišnim knjigama u odnosu na cijelu nekretninu, a ne prema rješenju o nasljeđivanju, to je pravilno prvostupanjski sud ocijenio da tužiteljica 1. u ovom postupku može osnovano zahtijevati da se utvrdi suvlasnicom stana u prizemlju i onog na katu kuće, kojeg je gradila zajedno sa suprugom, tužiteljem 2. Ovo stoga što rješenje o nasljeđivanju veže osobe koje su sudjelovale u ostavinskom postupku te se odnosi na sve činjenice koje su ostavinskom sudu bile poznate i nesporne u vrijeme donošenja rješenja o nasljeđivanju."

Županijski sud u Splitu, Gž-1134/2024-3 od 13. svibnja 2025.

5 > Radno pravo

56

513.161.111.13

RADNO PRAVO > UGOVOR O RADU > PRESTANAK UGOVORA O RADU > NAČINI PRESTANKA UGOVORA O RADU > OTKAZ > VRSTE OTKAZA > REDOVITI OTKAZ > OD STRANE POSLODAVCA > PRETPOSTAVKE > RAZLOZI ZA OTKAZ > OTKAZ UVJETOVAN SKRIVLJENIM PONAŠANJEM RADNIKA

Zakon o radu

(NN 93/14, 127/17 i 98/19)

Članak 119. stavak 1.

Obveza poslodavca u smislu odredbe članka 119. stavka 1. ZR-a o upozorenju radniku na obveze iz radnog odnosa ne odnosi samo na pisano oblik odnosno formu. Da bi smo govorili o postupanju poslodavca sukladno citiranoj odredbi, nužna pretpostavka je izričito upozorenje radniku na konkretne povrede radne obveze pod prijetnjom otkaza. Takvo upozorenje može biti preneseno i usmeno pod prijetnjom otkaza u slučaju ne postupanja sukladno izrečenom upozorenju i koji razlozi kao takvi mogu biti osnova za zakonitu odluku poslodavca o skrivljenom otkazu ugovora o radu od strane radnika.

"Prema pravnom stajalištu Vrhovnog suda RH, iznesenom u odluci br. Revr-1009/09 od 21. rujna 2010., upozorenje u smislu odredbe iz članka 119. stavka 1. ZR-a nije samo sebi svrha. Svrha je upozorenje na obveze iz radnog odnosa i upućivanje na mogućnost otkaza za slučaj nastavka kršenja tih obveza.

U navedenom, prema navodima zz tuženika na usmenim sastancima ukazivanja na potrebu učinkovitijeg rada, pa i od strane, rukovoditelja partnerske mreže tuženika tvrtke T.,

T. M., i to svim zaposlenicima, suprotno pravnom stavu žalitelja, nemaju učinak upozorenja kako ga to ima u vidu odredba članka 119. stavka 1. ZR-a.

Isto tako ni navodi tužitelja o upozorenjima direktora na rezultate rada odnosno potrebu češćih kontakata s korisnicima koja su se prema navodima tužitelja odnosili općenito i na sve zaposlenika koji su radili na istim poslovima, ne mogu se smatrati prethodnim upozorenjima na radne obveze u smislu mogućnosti otkaza.

Naime, s pravom žalitelj u žalbenim navodima ukazuje kako se obveza poslodavca u smislu odredbe članka 119. stavka 1. ZR-a o upozorenju radniku na obveze iz radnog odnosa ne odnosi samo na pisano oblik odnosno formu. Da bi smo govorili o postupanju poslodavcu sukladno citiranoj odredbi, nužna pretpostavka je izričito upozorenje radniku na konkretne povrede radne obveze pod prijetnjom otkaza. Takvo upozorenje može biti preneseno i usmeno pod prijetnjom otkaza u slučaju ne postupanja sukladno izrečenom upozorenju i koji razlozi kao takvi mogu biti osnova za zakonitu odluku poslodavca o skrivljenom otkazu ugovora o radu od strane radnika."

Županijski sud u Splitu, Gž R-358/2024-3 od 13. lipnja 2025.

57

555

RADNO PRAVO > PLAĆE > NAKNADA PLAĆE

*Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju
(NN 80/13, 137/13 i 98/19)*

Članak 39. točka 1. i 2.
Članak 40. stavak 1.
Članak 41.

*Kolektivni ugovor za državne službenike i namještenike
(NN 104/13)*

Članak 49. stavak 1.

*Kolektivni ugovor za državne službenike i namještenike
(NN 112/17)*

Članak 43.

Naknadu plaće za vrijeme bolovanja zbog komplikacija u trudnoći, koju obračunava i isplaćuje HZZO na teret svojih sredstava, razlikuje se od prava na naknadu plaće u svezi s korištenjem zdravstvene zaštite iz obveznog osiguranja iz članka 39. točke 1. i 2. sukladno članku 40. stavku 1. ZOZO, koja se za prvih 42 dana bolovanja isplaćuje i obračunava na teret poslodavca.

"Predmet spora u ovoj fazi postupka je zahtjev tužiteljice za isplatu razlike naknade plaće zbog privremene nesposobnosti za rad u vezi s trudnoćom i porođajem u razdoblju od 19. veljače 2016. do 4. ožujka 2016., zatim od 1. srpnja 2016. do 5. siječnja 2017. i od 25. svibnja 2020. do 30. lipnja 2020., u ukupnom iznosu od 3.981,68 EUR, zajedno sa pripadajućim zateznim kamatama.

Iz stanja spisa u bitnom proizlazi:

- da je tužiteljica zaposlenica ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije te da ima status državnog službenika,

- da je tužiteljica bila privremeno nesposobna za rad zbog komplikacija u vezi s trudnoćom i porođajem u razdoblju od 19. veljače 2016. do 4. ožujka 2016., zatim od 1. srpnja 2016. do 5. siječnja 2017. i od 25. svibnja 2020. do 30. lipnja 2020.,

- da je Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje tužiteljici u razdoblju od 19. veljače 2016. do 5. siječnja 2017. na ime naknade plaće isplatio ukupno 28.477,22 kn, a u razdoblju od 25. svibnja 2020. do 31. svibnja 2020. 1.013,64 kn, a za razdoblje od 1. lipnja 2020. do 30. lipnja 2020. 4.257,20 kn,

- da tužiteljica tvrdi da je za navedeno razdoblje imala pravo na naknadu plaće u visini od 85% od njezine osnovne plaće, sukladno odredbi članka 49. stavka 1. Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike ("Narodne novine", broj 104/13, dalje u tekstu: KU/13), odnosno članka 43. stavka 1. Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike ("Narodne novine", broj 112/17, dalje u tekstu: KU/17), odnosno u visini od 85% od njezine plaće ostvarene u prethodna tri mjeseca neusporedno prije nego što je započelo bolovanje sukladno Izmjeni Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike ("Narodne novine", broj 12/18, dalje u tekstu: Izmjene KU/17).

- da se konačno postavljeni tužbeni zahtjev odnosi na razliku naknade plaće zbog te privremene nesposobnosti za rad u vezi s trudnoćom i porođajem u razdoblju od 19. veljače 2016. do 4. ožujka 2016., zatim od 1. srpnja 2016. do 5. siječnja 2017. i od 25. svibnja 2020. do 30. lipnja 2020.

Na temelju ovako utvrđenog činjeničnog stanja prvostupanjski je sud odbio tužbeni zahtjev, s obrazloženjem da je u konkretnom slučaju primjenjiv isključivo Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju ("Narodne novine", broj 80/13, 137/13 i 98/19., dalje u tekstu: ZOZO) i pripadajući mu Pravilnici o uvjetima i načinu ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja i to kao *lex specialis*, a ne KU/13 i KU/17 i Izmjene KU/17 na koje se tužiteljica poziva, kao i na Tumačenja Zajedničke komisije Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike. Naime, u bitnom sud smatra da se odredbe ZOZO-a u konkretnom slučaju primjenjuju kao *lex specialis*, a ne kako to tužiteljica tvrdi KU/13 i KU/17 i Izmjene KU/17, kao povoljnije pravo. Stoga je odbio tužbeni zahtjev, pozivom na odredbe članka 36., 39. i 55. ZOZO-a.

Tužiteljica u žalbi neosnovano osporava stav prvostupanjskog suda da se u konkretnom slučaju odredbe ZOZO-a primjenjuju kao *lex specialis*, smatrajući da bi se iste trebale primijeniti odredbe Kolektivnog ugovora kao pravo najpovoljnije za radnika.

Naime, u predmetnom slučaju radi se o bolovanju za vrijeme komplikacija u trudnoći, za koje naknadu plaće obračunava i isplaćuje HZZO na teret svojih sredstava od prvoga dana, prema odredbi članka 41. ZOZO-a. Dakle, radi se o specifičnom pravu koje se razlikuje od prava na naknadu plaće u vezi s korištenjem zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja iz članka 39. točke 1. i točke 2. sukladno članku 40. stavku 1. ZOZO za prvih 42 dana bolovanja, odnosno kada poslodavac obračunava i isplaćuje naknadu plaće iz svojih sredstava, ali potom ima pravo tražiti refundaciju za isplaćenu naknadu plaće od HZZO u smislu članka 41. stavka 4. ZOZO za prvih 42 dana bolovanja.

Odredbe pak članka 49. stavka 1. KU/13 i članka 43. KU/17, kojima je propisano da ako je službenik ili namještenik odsutan iz službe odnosno s rada zbog bolovanja do 42 dana, pripada mu naknada plaće u visini od 85% od njegove osnovne plaće odnosi se upravo na situaciju iz članka 39. točke 1. i točke 2. u svezi člankom 40. stavkom 1. ZOZO za prvih 42 dana bolovanja kada naknadu plaće isplaćuje poslodavac na teret svojih sredstava, a ne HZZO, a ne i na o bolovanje za vrijeme komplikacija u trudnoći, kako to pogrešno smatra tužiteljica."

RADNO PRAVO > PLAĆE > NAKNADA PLAĆE > NAKNADE PO DRUGIM OSNOVAMA

Kolektivni ugovor za vodno gospodarstvo iz 2003. godine

Članak 59. stavak 1.

Pravo tužiteljice na isplatu troškova prijevoza u utuženim mjesecima ne može ovisiti o paušalnim procjenama tuženika. Naime, ne koriste svi radnici cijeli godišnji odmor u istoj godini, kao što ne koriste jednako ni slobodne dane, a niti je predvidivo korištenje bolovanja. Osim toga, paušalni odabir jednog mjeseca u godini u kojem će radniku uskratiti pravo na naknadu troškova prijevoza dovodi tog istog radnika u poziciju da mjesec kada je zaista radio, a tuženik mu nije isplatio pripadajuću naknadu za trošak prijevoza, isti podmiruje iz vlastitih sredstava.

"U provedenom postupku je utvrđeno:

- da tuženik nije dokazao da je tužiteljici isplatio naknadu troškova prijevoza na posao i s posla za listopad 2015., za rujan 2016., za rujan 2017., za rujan 2018. i za listopad 2019.,

- da su Kolektivni ugovor za vodno gospodarstvo 2003. (dalje u tekstu: KU za vodno gospodarstvo) sklopili tuženik i Sindikat zaposlenih u poljoprivredi, prehrambenoj i duhanskoj industriji i vodoprivredi Hrvatske – sindikalnih podružnica Hrvatskih voda (dalje u tekstu: Sindikat PPDIV),

- da iz Potvrde Sindikata PPDIV od 12. listopada 2020. proizlazi da je tužiteljica u 2015., 2016., 2017., 2018. i 2019. bila član Sindikata PPDIV, slijedom čega se na istu za navedene godine primjenjuje KU za vodno gospodarstvo sukladno članku 1. stavku 1. tog KU,

- da je tuženik temeljem pretpostavke da radnik zbog korištenja godišnjeg odmora, korištenja slobodnih dana i bolovanja ne može raditi svih dvanaest mjeseci u godini, zaključio da tužiteljici ne pripada pravo na naknadu za prijevoz za jedan mjesec u godini dok je jedanaest mjeseci godišnje isplaćivao naknadu za troškove prijevoza,

- da visina naknade troškova prijevoza među strankama nije sporna.

Temeljem prednjih utvrđenja koja svoj osnov imaju u sadržaju dokaza provedenih u postupku sud prvog stupnja izvodi pravilan zaključak kako pravo tužiteljice na isplatu troškova prijevoza u utuženim mjesecima ne može ovisiti o paušalnim procjenama tuženika. Naime, ne koriste svi radnici cijeli godišnji odmor u istoj godini, kao što ne koriste jednako ni slobodne dane, a niti je predvidivo korištenje bolovanja.

Osim toga, paušalni odabir jednog mjeseca u godini u kojem će radniku uskratiti pravo na naknadu troškova prijevoza dovodi tog istog radnika u poziciju da mjesec kada je zaista radio, a tuženik mu nije isplatio pripadajuću naknadu za trošak prijevoza, isti podmiruje iz vlastitih sredstava."

RADNO PRAVO > PLAĆE > NAKNADA PLAĆE > NAKNADE PO DRUGIM OSNOVAMA

*Pravilnik o naknadama za obavljanje službenih radnji izvan zgrade suda
(NN 38/14)*

Članak 9.
Članak 11.
Članak 12.

Namješteniku suda pripada paušalna naknada za obavljene službene radnje izvan zgrade suda, kada je koristio službeni automobil za odlazak sudaca na očevide u kojima sredstva predju mljuju sudionici postupka.

"Predmet spora i u ovoj fazi postupka je zahtjev tužitelja kao namještenika Općinskog suda u Šibeniku na radnom mjestu vozača-dostavljača, radi isplate iznosa od 1.659,04 EUR bruto, na ime naknade za obavljanje službenih radnji izvan zgrade suda u razdoblju od 1. travnja 2015. do 1. lipnja 2019., sa zakonskom zateznom kamatom od dospijeća pojedinog iznosa do isplate, sve temeljem Pravilnika o naknadama za obavljanje službenih radnji izvan zgrade suda ("Narodne novine", broj 38/14, dalje u tekstu: Pravilnik).

Prema odredbi članka 2. Pravilnika, službenom radnjom obavljenom izvan zgrade suda smatra se svaka ona radnja koju sud poduzima tijekom ili izvan radnog vremena suda, u interesu i na trošak stranke ili drugog sudionika u postupku ili na teret sredstava suda. Osoba koja obavlja službene radnje izvan zgrade suda dužna je te radnje poduzimati u pravilu za vrijeme redovitog radnog vremena suda, a iznimno izvan redovitog radnog vremena te u dane tjednog odmora, neradne dane i državne blagdane. Odredbom članka 3. stavka 2. Pravilnika propisano je da obavljanje službene radnje izvan zgrade suda rješenjem određuje sud nadležan za rješavanje odgovarajućeg predmeta.

Prema odredbi članka 4. Pravilnika, za obavljenu službenu radnju izvan zgrade suda osobi koja je obavila tu radnju pripada paušalna naknada u bruto iznosu po predmetu i to: službeniku i namješteniku 100,00 kuna. Kada se službena radnja izvan zgrade suda obavlja na teret proračunskih sredstava suda, osobe koje poduzimaju službenu radnju nemaju pravo na naknadu, ali imaju pravo na naknadu troškova prijevoza, dnevnica i smještaja.

Prema članku 9. Pravilnika, sudac, sudski službenik ili namještenik dužan je u roku od tri dana po obavljenoj službenoj radnji izvan zgrade suda sastaviti obračun i predati ga predsjedniku suda na ovjeru. Odredbom članka 11. Pravilnika propisano je da se Pravilnik primjenjuje i na obavljanje službenih radnji u provedbi dostave, a prema članku 12. Pravilnika, obavljanje službenih radnji, sukladno odredbama ovog Pravilnika, upisuju se u Dnevnik sudskih izlazaka i službenih putovanja.

Stoga u konkretnim okolnostima predmeta, i prema stavu ovoga suda, tužitelju kao namješteniku Općinskog suda u Šibeniku pripada paušalna naknada za obavljene službene radnje izvan zgrade suda u utuženom razdoblju, kada je koristio službeni automobil za odlazak sudaca na očevide u predmetima u kojima sredstva predju mljuju sudionici postupka, sukladno odredbama Pravilnika (jednak stav je iskazan u odluci Županijskog suda u Zadru poslovni broj Gž-1697/13-2 od 23. prosinca 2014. i odluci Županijskog suda u Osijeku poslovni broj Gž R-202/2024-2 od 6. veljače 2025.)."

Županijski sud u Splitu, Gž R-63/2025-3 od 5. ožujka 2025.

*RADNO PRAVO > NAKNADA ŠTETE > ODGOVORNOST POSLODAVCA ZA ŠTETU
UZROKOVANU RADNIKU > ŠTETA NA RADU I U VEZI S RADOM*

*Zakon o radu
(NN 93/14, 127/17 i 98/19)*

Članak 95.

*Zakon o radu
(NN 93/14, 127/17 i 98/19, 151/22 i 64/23)*

Članak 95.

*Zakon o izvršavanju kazne zatvora
(NN 128/99, 55/00, 59/00, 129/00, 59/01, 67/01, 11/02, 190/03 - službeni pročišćeni tekst,
76/07, 27/08, 83/09, 18/11, 48/11, 125/11, 56/13, 150/13 i 98/19)*

Tužitelj kao zatvoreniku koji je ozlijeđen na radu u kaznionici pripada naknada plaće u 100% iznosu, jer se radi o ozljedi na radu.

"Neosnovano tuženica smatra kako tužitelju pripada naknada plaće u visini 70% naknade za rad ostvarene u prethodnom mjesecu pozivajući se na Pravilnik o radu i strukovnoj izobrazbi, popisu i opisu radnih mjesta zatvorenika te naknadi za rad i nagradi. Ovo stoga što tužitelju kao zatvoreniku koji je ozlijeđen na radu u kaznionici pripada naknada plaće u 100% iznosu, jer se radi o ozljedi na radu, kako je pravilno zaključio prvostupanjski sud. Naime, u smislu tada važećeg Zakona o izvršavanju kazne zatvora ("Narodne novine", broj 128/99, 55/00, 59/00, 129/00, 59/01, 67/01, 11/02, 190/03 - službeni pročišćeni tekst, 76/07, 27/08, 83/09, 18/11, 48/11, 125/11, 56/13, 150/13 i 98/19) zatvorenici koji sudjeluju u organiziranom radu u kaznenom tijelu imaju pravo na zaštitu i naknade u slučaju ozljede, uključujući i naknadu plaće u punom iznosu ako se utvrdi da je riječ o ozljedi na radu. Stoga tužitelju u smislu odredbe članka 95. ZR-a pripada razlika između uplaćene naknade i pripadajuće prema obračunskim listama u zatraženom iznosu."

Županijski sud u Splitu, Gž R-581/2024-3 od 22. travnja 2025.

6 > Ustavno pravo i upravno pravo

61

623.31

USTAVNO PRAVO I UPRAVNO PRAVO > UPRAVNO PRAVO > POREZI, PRISTOJBE, TROŠARINE, CARINE, DOPRINOSI I NAKNADE > PRISTOJBE I TROŠARINE > PRISTOJBE

*Uredba o Tarifi sudskih pristojbi
(NN 53/19 i 92/21)*

Tbr. 14. stavak 3.

Tbr. 15. stavak 5.

Samo ako se prijedlog za upis prava vlasništva podnese nakon isteka roka od 60 dana od dana stjecanja uvjeta za upis tog prava, plaća se pristojba u peterostrukom iznosu propisane pristojbe (za podnesak i za upis, Tar. br. 14. stavak 3. i Tar. br. 15. stavak 5. Uredbe o Tarifi sudskih pristojbi - "Narodne novine", broj 53/19).

"Prema shvaćanju ovog suda, u konkretnom slučaju predlagatelj je bio u obvezi platiti sudsku pristojbu za podnesak kojim se traži upis u zemljišnu knjigu ili brisanje iz zemljišne knjige te se plaćala pristojba od 50,00 kuna jer se ne radi o prijedlogu za upis prava vlasništva, kako to očito pogriješno drži prvostupanjski sud. Naime, samo ako se prijedlog za upis prava vlasništva podnese nakon isteka roka od 60 dana od dana stjecanja uvjeta za upis tog prava, plaća se pristojba u peterostrukom iznosu propisane pristojbe (za podnesak i za upis, Tar. br. 14. stavak 3. i Tar. br. 15. stavak 5. Uredbe o Tarifi sudskih pristojbi, „Narodne novine“, broj 53/2019.).

Iz navedenog je vidljivo kako je prvostupanjski sud na pravilno i potpuno utvrđeno činjenično stanje djelomice pogriješno primijenio materijalno pravo u smislu citiranih odredaba kada je odbio prigovor protiv prvostupanjskog rješenja o pristojbi Općinskog suda u Splitu, Zemljišnoknjižni odjel u Splitu, poslovni broj Z-18326/2019 od 24. srpnja 2019., kojim je naloženo predlagatelju platiti sudsku pristojbu u daljnjem iznosu od 1.000,00 kuna, a pravilnom primjenom materijalnog prava valjalo je u tom dijelu uvažiti prigovor i ukinuti rješenje o pristojbi prvostupanjskog suda. U preostalom dijelu kojim je odbijen prigovor protiv rješenja o pristojbi kao neosnovan i potvrđeno rješenje o pristojbi u iznosu od 50,00 kn prvostupanjski sud je pravilno primijenio materijalno pravo."

Županijski sud u Splitu, Gž Zk-54/2025-2 od 2. lipnja 2025.

USTAVNO PRAVO I UPRAVNO PRAVO > UPRAVNO PRAVO > POREZI, PRISTOJBE, TROŠARINE, CARINE, DOPRINOSI I NAKNADE > PRISTOJBE I TROŠARINE > PRISTOJBE > SUDSKE

*Zakon o sudskim pristojbama
(NN 118/18 i 51/23)*

Članak 11. stavak 1.

Članak 4. točka 1.

Odredba iz članka 11. stavka 1. točke 20. ZSP-a ne može se primijeniti u ovom slučaju budući postupak nije pokrenut na temelju pravomoćne sudske presude za zaštitu kolektivnih interesa već je predmet spora utvrđenje ništetnosti odredbe o naknadi za obradu kredita, pa postoji pristojbena obveza tužitelja.

"Tužitelj je podnio prigovor protiv rješenja o pristojbi poslovni broj P-2777/2024-3 od 6. svibnja 2024., kojim je tužitelju naloženo platiti sudsku pristojbu na tužbu u iznosu od 53,09 EUR.

U prigovoru protiv pobijanog rješenja o pristojbi tužitelj navodi kako je noveliranom odredbom članka 11. stavka 1. točke 20. Zakona o sudskim pristojbama ("Narodne novine", broj 118/18 i 51/23, dalje u tekstu: ZSP) tužitelj oslobođen o plaćanja sudskih pristoji jer je postupak pokrenut na temelju pravomoćne sudske presude za zaštitu kolektivnih interesa.

Odredbom članka 11. stavka 1. točke 20. Zakona o izmjena Zakona o sudskim pristojbama ("Narodne novine" broj 51/23) propisano je kako su od plaćanja sudskih pristoji oslobođeni potrošači kao stečajni dužnici i tužitelji u postupcima pokrenutim na temelju pravomoćne sudske presude za zaštitu kolektivnih interesa, dok je u prijelaznim i završnim odredbama navedenog zakona propisano kako isti stupa na snagu osmoga dana od dana objave u „Narodnim novinama“ odnosno od 20. svibnja 2023.

Međutim, ovaj postupak nije pokrenut na temelju pravomoćne sudske presude za zaštitu kolektivnih interesa, jer je u konkretnom slučaju predmet spora utvrđenje ništetnosti odredbe o naknadi za obradu kredita, tzv. "ulazne naknade", dok je u pravomoćnim presuda iz kolektivnog spora (odluke Visokog trgovačkog suda broj Pž-7129/13 i Pž-6632/17) donesenim povodom tužbe Udruge Franak za zaštitu kolektivnih interesa potrošača iskazano pravno shvaćanje o ugovornim odredbama potrošačkog ugovora u kreditu o promjenjivoj kamatnoj stopi te o valutnoj klauzuli vezanoj uz tečaj švicarskog franka.

Utoliko se odredba iz članka 11. stavka 1. točke 20. ZSP-a ne može primijeniti u ovom slučaju već postoji pristojbena obveza tužitelja u smislu odredbe članka 4. točke 1. ZSP-a, a kako to pravilno cijeni i sud prvog stupnja, te u visini koja je ispravno utvrđena."

Županijski sud u Splitu, Gž-1593/2024-2 od 27. svibnja 2025.

USTAVNO PRAVO I UPRAVNO PRAVO > UPRAVNO PRAVO > POREZI, PRISTOJBE, TROŠARINE, CARINE, DOPRINOSI I NAKNADE > PRISTOJBE I TROŠARINE > PRISTOJBE > SUDSKE

*Zakon o sudskim pristojbama
(NN 118/18)*

Članak 11. stavak 1. točka 5.
Članak 29. stavak 2.

*Zakon o parničnom postupku
(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)*

Članak 352.

*Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sudskim pristojbama
(NN 51/23)*

Članak 6.

Iako tužitelj u prigovoru protiv rješenja o plaćanju sudske pristojbe nije ukazao na navedenu činjenicu već je uz žalbu po prvi put istaknuo svoj status invalida, dokazujući ga citiranim rješenjem HZMO-a, sud je dužan ocijeniti osnovanost takvog prigovora tijekom cijelog postupka do njegova pravomoćnog okončanja, pa se ne radi o okolnostima u primjeni odredbe članka 352. ZPP-a.

"U obrazloženju pobijanog rješenja prvostupanjski sud polazi od utvrđenja kako je tužitelj podnio tužbu 22. veljače 2021. Općinskom sudu u Koprivnici i da je stoga podnošenjem te tužbe sukladno odredbi članka 3. ZSP-a nastala obveza plaćanja navedene pristojbe, pa se prigovor tužitelja u cijelosti ukazuje kao neosnovna na temelju odredbe članka 29. stavka 2. ZSP-a.

Naime, odredbom članka 3. ZSP-a propisano je da obveza plaćanja pristojbe za podneske (tužbe, pravne lijekove, prijedloge za ovrhu i dr.) nastaje u trenutku kada se predaju.

Međutim, žalitelj žalbenim navodima ukazuje kako je kao invalid temeljem zakona oslobođen od troškova podmirenja sudskih pristojbi u postupku, prilažući u tom pravcu rješenje Hrvatskog zavoda za mirovinskog osiguranje, Područni ured Koprivnica od 27. studenog 2015.

Iako tužitelj u prigovoru protiv rješenja o plaćanju sudske pristojbe nije ukazao na navedenu činjenicu već je uz žalbu po prvi put istaknuo svoj status invalida, dokazujući ga citiranim rješenjem HZMO-a, sud je dužan ocijeniti osnovanost takvog prigovora tijekom cijelog postupka do njegova pravomoćnog okončanja, pa se ne radi o okolnostima u primjeni odredbe članka 352. ZPP-a.

S druge strane navedeni prigovor se ne smatra zahtjevom za oslobođenje plaćanja sudske pristojbe obzirom da se radi o zakonskom oslobođenju od podmirenja troškova sudskih pristojbi, koje je u odnosu i na civilne invalide uvedeno Zakonom o sudskim pristojbama iz 2018.

Naime, zakonodavac je predvidio i propisao u odredbama članka 11. stavka 1. točke 5. Zakona o sudskim pristojbama ("Narodne novine", broj 118/18) da su od plaćanja sudskih pristojbi oslobođene pojedine društvene skupine, među kojima su i invalidi Domovinskog rata i osobe s invaliditetom.

Zakon o izmjenama Zakona o sudskim pristojbama ("Narodne novine", broj 51/23), u članku 6. propisuje oslobađanje od plaćanja sudskih pristojbi za sve osobe s invaliditetom, koja status osoba s invaliditetom dokazuju ispravom nadležnog tijela, umjesto isključivo ispravom Zavoda za vještačenje profesionalnu habilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom, kako je to bilo regulirano ranije."

Županijski sud u Splitu, GŽ-471/2024-6 od 24. veljače 2025.

64

623.312

USTAVNO PRAVO I UPRAVNO PRAVO > UPRAVNO PRAVO > POREZI, PRISTOJBE, TROŠARINE, CARINE, DOPRINOSI I NAKNADE > PRISTOJBE I TROŠARINE > PRISTOJBE > SUDSKE

*Zakon o sudskim pristojbama
(NN 118/18)*

Članak 11. stavak 1. točka 2.

Pravna osoba, Centar za odgoj i obrazovanje kao školska ustanova u radnom sporu, kojeg je osnivač RH, oslobođena je od plaćanja sudskih pristojbi sukladno članku 11. stavku 1. točki 2. ZSP-a.

"Rješenjem suda prvog stupnja odbijen je prigovor tuženika od 16. kolovoza 2023., izjavljen protiv rješenja za plaćanje sudske pristojbe kao neosnovan te je potvrđeno rješenje tog suda o pristojbi poslovnog broja Pr-1509/2022-19 od 9. kolovoza 2023.

U odnosu na žalbu tuženika potrebno je naglasiti da je ista osnovana. Naime, rješenjem od 9. kolovoza 2023. naloženo je tuženiku plaćanje pristojbi. Protiv citiranog rješenja prigovor je izjavio tuženik pozivajući se na članak 16. ZSP-a odnosno da je osnivač tuženika Republika Hrvatska što slijedi iz izvatka iz sudskog registra. Pobijanim rješenjem sud prvog stupnja je prigovor odbio kao neosnovan nalazeći da se u konkretnom slučaju ne primjenjuju odredbe ZSP-a, jer se radi o sporu iz radnih odnosa. Međutim, takav zaključak suda prvog stupnja po ocjeni ovog drugostupanjskog suda nije osnovan.

Naime, člankom 11. stavkom 1. točkom 2. ZSP-a propisano je da su od plaćanja pristojbi oslobođeni osobe i tijela u obavljanju javnih ovlasti.

U konkretnom slučaju radi se o pravnoj osobi, a prema izvodu iz sudskog registra Trgovačkog suda u Zagrebu vidljivo je da mu je jedini osnivač Republika Hrvatska. Slijedom toga, a temeljem članka 11. stavka 1. točke 2. ZSP-a tuženik je oslobođen od plaćanja sudskih pristojbi, kako to pravilno ukazuje u žalbi."

Županijski sud u Splitu, GŽ R-514/2023-2 od 7. travnja 2025.

8 > Građansko procesno pravo

65

810.3

*GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O
PARNIČNOM POSTUPKU > PRETHODNO PITANJE*

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07 - Odluka USRH, 84/08, 96/08 - Odluka USRH, 123/08, 57/11, 148/11 - pročišćeni tekst, 25/13, 89/14 - Odluka USRH, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)

Članak 12. stavak 1. i 2.

Parnični sud je na temelju odredbe članka 12. stavka 1. ZPP-a vezan ne samo za odluku upravnog tijela u granicama njezine pravomoćnosti nego i za činjenična utvrđenja u toj odluci koja supstanciraju sadržaj izreke te odluke.

"Iz odredbe članka 12. stavka 1. ZPP-a proizlazi zaključak da su sudovi vezani za pravomoćne upravne akte u granicama njihove pravomoćnosti.

Ustavni sud Republike Hrvatske u odluci U-III-350/2006 od 20. svibnja 2008. navodi da je parnični sud na temelju odredbe članka 12. stavka 1. ZPP-a vezan ne samo za odluku upravnog tijela u granicama njezine pravomoćnosti nego i za činjenična utvrđenja u toj odluci koja supstanciraju sadržaj izreke te odluke

Nakon navedene odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske Vrhovni sud Republike Hrvatske promijenio je pravni stav o nevezanosti parničnog suda upravnim rješenjem, ako parnične stranke nisu sudjelovale u donošenju tog upravnog akta (subjektivne granice pravomoćnosti - *inter partes*). Tako je Vrhovni sud Republike Hrvatske u nizu svojih odluka (Rev-1404/09-2 od 22. siječnja 2013., Revr-127/06 od 9. svibnja 2006., Rev-138/07 od 30. svibnja 2007., Revr-160/08 od 4. veljače 2009., Revr-501/08 od 25. studenoga 2009., Revr-1547/10 od 26. siječnja 2011., Rev-1719/09 od 18. svibnja 2010., Rev-196/10 od 21. veljače 2012., Revx-471/10 od 29. veljače 2012.) izrazio pravni stav da je sud u parničnom postupku vezan pravomoćnim rješenjem nadležnog upravnog tijela donesenog u upravnom postupku kao prethodnom pitanju (članak 12. stavak 1. ZPP-a) i nije ovlašten preispitivati pravilnost upravnog akta.

Iz izložene sudske prakse razvidno je da je Vrhovni sud RH izrazio stav da su parnični sudovi u pogledu prejudicijelog djelovanja vezani pravomoćnim upravnim aktima (objektivne granice pravomoćnosti – *erga omnes*), što je sukladno zahtjevu za očuvanje jedinstvenog pravnog poretka i pravne sigurnosti.

Slijedom navedenog za zaključiti je kako je tužiteljica pravni interes za traženje pravne zaštite u pogledu izvođenja predmetnih građevinskih radova (ponovno otvaranje zazidanih vrata na južnom pročelju prizemlja zgrade sagrađene na [zemljišnoknjižna čestica] [kastarska općina]) iscrpila ishodenjem pravomoćnog upravnog akta koji svoje pravne učinke

proizvodi i u odnosu na tuženice. Zbog navedenog prvostupanjski je sud pravilno odbacio tužbu u navedenom dijelu tužbenog zahtjeva.

Predmetno rješenje Konzervatorskog odjela u Splitu ovlašćuje tužiteljicu samo na ponovno otvaranje zazidanih vrata na južnom pročelju prizemlja zgrade sagrađene na [zemljišnoknjižna čestica] [kastarska općina], ali ne i na uklanjanje dijela stubišta na [zemljišnoknjižna čestica] [kastarska općina]. Stoga je i u tom dijelu tužbenog zahtjeva prvostupanjski sud pravilno odbacio tužbu. Naime, ovlaštenje za uklanjanje toga dijela stubišta ne proizlazi iz predmetnog upravnog akta, a tužbenim zahtjevom se traži od tuženica da trpe uklanjanje tog dijela stubišta na temelju predmetnog rješenja Konzervatorskog odjela u Splitu, iako se to u rješenju ne navodi."

Županijski sud u Splitu, GŽ-2040/2024-3 od 23. siječnja 2025.

66

810.511.21

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > SUDOVI > NADLEŽNOST SUDOVA > APSOLUTNA NADLEŽNOST > NADLEŽNOST U SPOROVIMA S MEĐUNARODNIM ELEMENTOM (MEĐUNARODNA NADLEŽNOST) > IZRIČITE ODREDBE O MEĐUNARODNOJ NADLEŽNOSTI

Uredba (EU) broj 1215/2012 Europskog parlamenta i vijeća od 12. prosinca 2012.

Članak 18. stavak 2.

*Zakon o međunarodnom privatnom pravu
(NN 101/17)*

Članak 46. stavak 1.

Postupak protiv potrošača može se pokrenuti samo pred sudom države članice u kojoj potrošač ima domicil.

"Prvostupanjskom rješenjem sud je odbacio tužbu za izdavanje platnog naloga, prethodnog prijedloga za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave.

Pravilno je sud prvog stupnja odbacio tužbu (prijedlog za izdavanje platnog naloga) na temelju vjerodostojne isprave za što je dao valjane razloge koje u cijelosti prihvaća kao pravilne i ovaj sud.

Iz razloga pobijanog rješenja sud prvog stupnja razvidno da se pravilno pozvao na odredbu članka 18. stavka 1. i 2. Uredbe (EU) broj 1215/2012 Europskog parlamenta i vijeća od 12. prosinca 2012. o nadležnosti, priznavanju izvršenja sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima. Odredbom članka 18. stavka 1. Uredbe propisano je da potrošač može pokrenuti postupak protiv druge ugovorne strane bilo pred sudovima država članica u koje to stranka ima domicil, ili, neovisno domicilu druge stranke, pred sudovima mjesta gdje potrošač ima domicil. Odredbom članka 18. stavka 2. Uredbe propisano je da druga ugovorna strana može pokrenuti postupak protiv potrošača samo pred sudovima države članice u kojoj potrošač ima domicil. Odjeljkom IV. Uredbe u koji ulaze prethodno citirane odredbe definiran je nadležnost za trgovačke ugovore.

Valja istaknuti da se radi o posebnom odredbom o nadležnosti koja se odnosi na sporovima u kojima jedna strana potrošač.

Pravilno je shvaćanje prvostupanjskog suda da u ovom sporu tuženi ima status potrošača, radi se o ugovoru o osiguranju, a s obzirom da tuženi ima domicil u BiH, pravilno je prvostupanjski sud primijenio odredbu iz članka 18. stavka 2. Uredbe a u svezi s člankom 46. stavak 1. Zakona o međunarodnom privatnom pravu ("Narodne novine", broj 101/17)."

Županijski sud u Splitu, GŽ-313/2025-2 od 5. veljače 2025.

67

810.511.26

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > SUDOVI > NADLEŽNOST SUDOVA > APSOLUTNA NADLEŽNOST > NADLEŽNOST U SPOROVIMA S MEĐUNARODNIM ELEMENTOM (MEĐUNARODNA NADLEŽNOST) > APSOLUTNA NENADLEŽNOST

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)

Članak 16. stavak 2.

Članak 282.

Članak 354. stavak 2. točka 3.

Članak 354. stavak 2. točka 11.

Zakon o cestama

(NN 84/11, 22/13, 54/13, 148/13, 92/14, 110/19, 144/21, 114/22, 4/23 i 133/23)

Članak 102. stavak 1. i 2.

Članak 103.

Odluku o ukidanju statusa javnog dobra u općoj uporabi nerazvrstane ceste ili njezinog dijela donosi predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave, pa je pravilno prvostupanjski sud odlučio da nije stvarno nadležan, te odbacio tužbu tužiteljice.

"Predmet postupka je zahtjev tužiteljice na utvrđenje da nekretnina označena kao [kastarska čestica], ..., nerazvrstana cesta sa 114 m² upisana, zajedno sa svim ostalim nerazvrstanim cestama na području tužene, u [broj zk uloška] [kastarska općina] je njeno vlasništvo te da se istoj ukida status javnog dobra u općoj uporabi-nerazvrstana cesta što je tužena dužna priznati te ishoditi upis prava vlasništva u zemljišnim knjigama.

Prema Zakonu o cestama („Narodne novine“, broj 84/11, 22/13, 54/13, 148/13, 92/14, 110/19, 144/21, 114/22, 4/23 i 133/23, dalje u tekstu: ZOC), nerazvrstana cesta postaje javno dobro u općoj uporabi, pravomoćnošću Uporabne dozvole, donosno izdavanjem drugog akta na temelju kojeg je dopuštena uporaba građevine sukladno posebnom propisu, a nerazvrstana cesta upisuje se u Zemljišnu knjigu kao javno dobro u Općoj uporabi i kao neotuđivo vlasništvo jedinice Lokalne samouprave (članak 102. stavak 1. i 2.).

Ukidanje statusa javnog dobra u Općoj uporabi nerazvrstanoj cesti propisano je odredbom članka 103. Prema stavku 2. istog članka odluku o ukidanju statusa javnog dobra u

Općoj uporabi nerazvrstane ceste ili njezinog dijela donosi predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave.

Stoga, prvostupanjski sud zaključuje da rješenje ovog spora ne spada u sudsku nadležnost pa je pozivom na odredbu članka 16. stavka 2. sukladno članku 282. ZPP-a, odlučio kao u izreci pobijanog rješenja.

Žalbenim prigovorima tužiteljice nije dovedena u pitanje zakonitost i pravilnost pobijanog rješenja.

Prema odredbi članka 16. stavka 2. ZPP-a, kada sud u tijeku postupka po pravomoćnost odluke utvrdi da za rješavanje spora nije nadležan sud nego kakvo drugo domaće tijelo, oglasit će se nenadležnim, ukinuti provedene radnje u postupku i odbaciti tužbu.

Prema odredbi članka 103. stavka 2. ZOC-a, odluku o ukidanju statusa javnog dobra u općoj uporabi nerazvrstane ceste ili njezinog dijela donosi predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave.

Stoga suprotno žalbenim prigovorima sud prvog stupnja nije počinio bitnu povredu iz članka 354. stavka 2. točke 3. ZPP-a, jer nije pogrešno odlučio da je stvarno nadležan a nije počinjena ni bitna povreda iz članka 354. stavka 2. točke 11. ZPP-a, jer se pobijano rješenje može ispitati i sadrži razloge o odlučnim činjenicama.

Konačno, neosnovano tužiteljica u žalbi navodi da je sud mogao odlučiti o dijelu tužbenog zahtjeva koji se odnosi na utvrđenje vlasništva, a odbiti (dio) tužbenog zahtjeva koji se odnosi na izdavanje tabularne isprave ako je smatrao da ne može ukinuti javno dobro i to stoga što se radi o jedinstvenom zahtjevu tužiteljice koji počiva na primarnom zahtjevu za ukidanje statusa javnog dobra u općoj uporabi nerazvrstanoj cesti a o kojem sud nije ovlašten odlučivati zbog apsolutne nenadležnosti."

Županijski sud u Splitu, Gž-855/2025-2 od 25. lipnja 2025.

68

810.512

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > SUDOVI > NADLEŽNOST SUDOVA > STVARNA NADLEŽNOST

Zakon o trgovačkim društvima

(NN 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09 i 152/11)

Članak 1. stavak 2.

Za postupanje u predmetu u kojem su stranke samostalni umjetnik i trgovačko društvo nadležan je općinski sud.

"Predmet spora je zahtjev tužitelja za isplatom provizije za posredovanje i organizaciju koncerata tuženika u Sarajevu i Posušju

Tuženik u žalbi u bitnom osporava utvrđeno činjenično stanje vezano uz dogovor oko nastupa u Posušju, te ističe kako je prvostupanjski sud pogrešno primijenio materijalno pravo kada je ocijenio da se na konkretan odnos ima primijeniti opći zastarni rok od 5 godina, obzirom da je tužitelj obrtnik, te je u tom svojstvu izdavao račune, dok se tuženik s druge

strane profesionalno bavi samostalnom djelatnosti umjetnika, pa da stoga njihov odnos spada pod definiciju trgovačkog ugovora na koji se primjenjuje zastarni rok od 3 godine.

Pritom su neosnovani žalbeni navodi tuženika da je u konkretnom slučaju riječ o trgovačkom odnosu između stranaka na koji se ima primijeniti trogodišnji zastarni rok. Naime, tuženik sam navodi da je samostalni umjetnik, te da se bavi slobodnim zanimanjem, a navedeno proizlazi i iz spomenute specijalne punomoći.

Odredbom članka 1. stavka 2. Zakona o trgovačkim društvima ("Narodne novine", broj 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09 i 152/11, dalje u tekstu: ZTD) propisano je da se osobe koje se bave slobodnim zanimanjima uređenim posebnim propisima smatraju trgovcima u smislu ZTD-a samo ako je to u tim propisima određeno, dok se Zakonom o pravima samostalnih umjetnika i poticanju kulturnog i umjetničkog stvaralaštva ("Narodne novine", broj 43/96, 44/96, 127/00, 127/00 i 177/04) nije propisano da bi se samostalni umjetnici smatrali trgovcima. Dakle u konkretnom slučaju tuženik nije trgovac. Navedeno je u skladu i s rješenjem Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj: Gr1 387/15-2 od 5. listopada 2015., kojim je riješeno da je za postupanje u predmetu u kojem su stranke samostalni umjetnik (tužitelj) i trgovačko društvo (tuženik) nadležan općinski, a ne trgovački sud."

Županijski sud u Splitu, Gž-74/2025-2 od 30. lipnja 2025.

69

810.512.1

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > SUDOVI > NADLEŽNOST SUDOVA > STVARNA NADLEŽNOST > STVARNA NADLEŽNOST OPĆINSKIH SUDOVA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 28/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)

Članak 34.

Obiteljski zakon

(NN 103/15, 98/19, 47/20, 49/23 i 156/23)

Članak 345. stavak 2.

Zahtjev mlt. djeteta za stjecanje prava vlasništva posebnih udjela u trgovačkom društvu temeljem bračnog ugovora njegovih roditelja, predstavlja spor koji proistječe iz njihovih imovinskih odnosa, pa se radi o obiteljskim stvarima u nadležnosti općinskih sudova.

"Naime, iz stanja spisa predmeta i to tužbe maloljetnog tužitelja (tužba – stranice od 1 do 3 spisa) proizlazi, da maloljetni tužitelj svoju tužbu temelji na Bračnom ugovoru, koji da su 1. travnja 2023. sklopili tuženik i zakonska zastupateljica, majka maloljetnog tužitelja, kojim da su isti, kao bračni drugovi, rješavali imovinsko pravne odnose na bračnoj stečevini u svezi trgovačkih društava i obrta, predlažući da sud donese presudu, kojom će utvrditi da je maloljetni tužitelj, temeljem Bračnog ugovora od 1. travnja 2023., stekao vlasništvo poslovnih udjela u trgovačkom društvu M. S. C. jednostavno društvo s ograničenom

odgovornošću za usluge, te da navedeni poslovni udjeli predstavljaju imovinu maloljetnog tužitelja.

Iz navedenog bi proizlazilo, da su u ovoj pravnoj stvari radi o sporu, koji proistječe iz imovinskopravnih odnosa na bračnoj stečevini zakonske zastupateljice, majke, maloljetnog tužitelja i tuženika, a temeljem predmetnog Bračnog ugovora od 1. travnja 2023., pa se u konkretnom slučaju radi o obiteljskim stvarima (članak 345. stavak 2. Obiteljskog zakona - "Narodne novine", broj 103/15, 98/19, 47/20, 49/23 i 56/23 – dalje u tekstu: ObZ), slijedom čega je za postupanje u ovoj pravnoj stvari, a temeljem odredbe članka 34. ZPP-a, stvarno nadležan općinski sud."

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-241/2024-2 od 8. siječnja 2025.

70

810.512.2

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > SUDOVI > NADLEŽNOST SUDOVA > STVARNA NADLEŽNOST > STVARNA NADLEŽNOST TRGOVAČKIH SUDOVA

*Zakon o poljoprivredi
(NN 149/09)*

Članak 3. stavak 4.

*Pravilnik o upisu poljoprivrednih gospodarstava
(NN 76/11)*

Članak 3. stavak 1.

*Zakon o parničnom postupku
(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)*

Članak 34.b točka 1.

*Zakon o trgovačkim društvima
(NN 111/93, 34/99 i 121/99)*

Članak 1. stavak 1.

Članak 2. stavak 1.

Članak 3. stavak 2.

Članak 4. stavak 1.

Tuženik je u konkretnom slučaju pravna osoba i nedvojbeno je subjekt iz članka 34.b točke 1. ZPP-a, ali to svojstvo nema tužitelj, koji kao nositelj prava i obveza OPG-a nije trgovac u smislu odrede članka 1. stavka 1. ZTD-a te članka 2. stavka 1. ZID-a ZT-a i članka 4. stavka 1. ZT-a niti je trgovac pojedinac u smislu odredbe članka 3. stavka 1. ZTD-a, jer gospodarsku djelatnost ne obavlja samostalno u skladu s propisima o obrtu i nije upisana u sudskom registru, slijedom čega nisu ispunjene pretpostavke za nadležnost trgovačkog suda u ovoj parnici.

"Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo (dalje u tekstu: OPG) je prema odredbi članka 3. stavka 4. Zakona o poljoprivredi („Narodne novine“, broj 149/09, dalje u tekstu: ZOP) samostalna gospodarska i socijalna jedinica koju čine punoljetni članovi zajedničkog kućanstva, a temelji se na vlasništvu i/ili uporabi proizvodnih resursa u obavljanju poljoprivredne djelatnosti. Nositelj OPG-a je punoljetna osoba koja radi stalno ili povremeno na gospodarstvu i odgovorna je za njegovo poslovanje (članak 3. stavak 6. ZOP-a).

OPG je posebna zajednica koja počiva, s jedne strane, na obiteljskoj povezanosti svojih članova, a s druge strane na njihovoj slobodnoj volji da sudjeluju u zajedničkom bavljenju poljoprivrednom djelatnošću. Nositelj prava i obveza OPG-a je fizička osoba koju članovi OPG-a biraju među sobom i jedini je od članova koji nastupa kao trgovac u pravnom prometu prema trećima u svoje ime, a za račun svih članova. Tužitelj kao nositelj OPG-a nije trgovac niti trgovac pojedinac, jer u smislu citiranih odredaba ZID-a ZT-a, ZT-a i ZTD-a nije registriran za obavljanje kupnje i prodaje robe i/ili pružanje usluga u trgovini niti je osoba koja samostalno trajno obavlja gospodarsku djelatnost radi ostvarivanja dobiti proizvodnjom, prometom robe ili pružanjem usluga na tržištu, a ni gospodarsku djelatnost ne obavlja samostalno u skladu s propisima o obrtu i nije upisana u sudskom registru.

Postupak upisa poljoprivrednog gospodarstva i izdavanja rješenja o upisu u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava vrši Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (članak 3. stavak 1. Pravilnika o upisu poljoprivrednih gospodarstava - „Narodne novine“, broj 76/11).

Tuženik je u konkretnom slučaju pravna osoba i nedvojbeno je subjekt iz članka 34.b točke 1. ZPP-a, ali to svojstvo nema tužitelj, koji kao nositelj prava i obveza OPG-a nije trgovac u smislu odrede članka 1. stavka 1. ZTD-a te članka 2. stavka 1. ZID-a ZT-a i članka 4. stavka 1. ZT-a niti je trgovac pojedinac u smislu odredbe članka 3. stavka 1. ZTD-a, jer gospodarsku djelatnost ne obavlja samostalno u skladu s propisima o obrtu i nije upisana u sudskom registru, slijedom čega nisu ispunjene pretpostavke za nadležnost trgovačkog suda u ovoj parnici."

Županijski sud u Splitu, Gž-2068/2024-2 od 7. siječnja 2025.

71

810.625

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > STRANKE > SUPARNIČARI > NUŽNI

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07 - Odluka USRH, 84/08, 96/08 - Odluka USRH, 123/08, 57/11, 148/11 - pročišćeni tekst, 25/13,89/14 - Odluka USRH, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)

Članak 201.

U postupku po tužbi radi poništenja ugovora o doživotnom uzdržavanju kojeg je sklopila ranija tužiteljica, njeni nasljednici koji stupaju u njen pravni položaj u parničnom postupku su nužni i jedinstveni suparničari.

"Predmet razmatranja drugostupanjskog suda jest ocjena zakonitosti rješenja prvostupanjskog suda kojim je utvrđeno povlačenje tužbe u ovoj pravnoj stvari.

Tužitelji 1. M. T., 2. J. T. i 3. N. M. ukazuju se kao nužni i jedinstveni suparničari jer su oni kao nasljednici pok. LJ. T., stupili u njezin parnični položaj pravomoćnošću rješenja o nastavku prekinutog postupka zbog smrti tužiteljice. Stoga je, u okolnostima tužbenog zahtjeva radi poništenja ugovora o doživotnom uzdržavanju kojeg je sklopila ranija tužiteljica, pobijano rješenje trebalo ukinuti u odnosu na sve tužitelje."

Županijski sud u Splitu, Gž-984/2025-2 od 7. kolovoza 2025.

72

810.8

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > PARNIČNE RADNJE

*Zakon o nasljeđivanju
(NN 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15 i 14/19)*

Članak 4. stavak 1.

Stranka je ovlaštena istaknuti procesnopravni prigovor prijeloja do zaključenja prethodnog postupka.

"Na temelju navedenog prvostupanjski sud je utvrdio ništetnim ugovorne odredbe kojima je ugovorena valutna klauzula, te je obvezao tuženika isplatiti tužiteljici preplaćene iznose s osnova tih ništetnih odredaba, prihvaćajući nalaz i mišljenje vještaka u ukupnom utvrđenom sa zateznom kamatom na pojedinačne iznose od kada su plaćeni pa do isplate. Međutim u odnosu na prigovor prijeloja potrebno je navesti da u ovom dijelu odluka suda prvog stupnja nije zakonita jer prigovor radi prebijanja mora biti istaknut tako da nema nikakve dvojbe da je istaknut, samo navođenje činjenica da i tuženik ima tražbinu prema tužitelju ne znači da se radi o takvom prigovoru. Prigovor radi prebijanja mora biti kvantitativno određen i naznačena osnova tuženikove tražbine, jer se u protivnom po njemu ne može postupati. Razlika građanskopravnog prijeloja od procesno pravnog očituje se u tome što je bit prigovora građanskopravnog prijeloja negiranje postojanja uzajamne tražbine, a kod procesno pravnog prigovora tražbine i nakon istaknutog prigovora još uvijek postoje i među njima nije došlo do prijeloja, on će nastupiti pravomoćnošću sudske odluke.

Kako se procesno pravni prigovor može staviti do zaključenja prethodnog postupka (kao Vrhovni sud RH – Rev-549/2023) a prema stanju u spisu prigovor prijeloja je postavljen po zaključenju prethodnog postupka (list 193 i 227 spisa), to je valjalo odlučiti kao u izreci te sukladno odredbi članka 373.a ZPP-a preinačiti prvostupanjsku odluku."

Županijski sud u Splitu, Gž-2668/2024-3 od 14. studenog 2024.

73

810.92

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > PARNIČNI TROŠKOVI > KOJI SE PARNIČNI TROŠKOVI NAKNAĐUJU

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 129/00, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 96/08, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 - službeni pročišćeni tekst, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)

Članak 154.

Članak 155.

Izbivanje iz pisarnice ne može se smatrati obavljenom radnjom koja se uvećava za pripadajući porez na dodanu vrijednost, već se radi o izdacima potrebnim za izvršenje posla i na ove troškove odvjetnik nema pravo obračunati PDV.

"Slijedom navedenog odlučeno je kao u izreci – članak 368. stavak 1. ZPP-a, jer žalbeni navodi tuženika ni u jednom svom dijelu ne dovode u sumnju odluku suda prvog stupnja glede merituma spora i glede troškova postupka koje je sud prvog stupnja pravilno utvrdio sukladno uspjehu stranaka u postupku – članak 154. i članak 155. stavak 1. ZPP-a.

Žalbeni navodi tužitelja glede troškova postupka delegacije suda su osnovani. Sud prvog stupnja pravilno utvrđuje iznos od 200,00 EUR na ime naknade zbog izbivanja iz pisarnice za vrijeme putovanja za dolazak na ročište suda u trajanju od četiri sata, međutim, u odnosu na priznanje PDV-a s ovog naslova, prema ustaljenoj sudskoj praksi, odvjetnik nema pravo na obračun PDV-a na trošak izbivanja iz pisarnice.

Izbivanje iz pisarnice ne može se smatrati obavljenom radnjom koja se uvećava za pripadajući porez na dodanu vrijednost, već se radi o izdacima potrebnim za izvršenje posla i na ove troškove odvjetnik nema pravo obračunati PDV."

Županijski sud u Splitu, Gž-244/2024-3 od 3. travnja 2025.

74

810.94

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > PARNIČNI TROŠKOVI > NAKNADA PARNIČNIH TROŠKOVA PREMA USPJEHU U PARNICI

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)

Članak 84. stavak 1.

Za odluku o naknadi troškova rada privremenog zastupnika nije relevantan uspjeh stranaka u postupku.

"Prvostupanjskim rješenjem naloženo je predlagateljici osiguranja naknaditi odvjetniku Vedranu Staniću, privremenom zastupniku protivnika osiguranja trošak postupka u iznosu od 125,00 EUR.

Prvostupanjski sud je donio pobijano rješenje obrazlažući da je postavljanje privremenog zastupnika bilo u interesu predlagateljice osiguranja i nužno da bi se postupak uopće mogao voditi, jer se protivnik osiguranja nalazi u inozemstvu, nema punomoćnika u Republici Hrvatskoj i dostava mu se nije mogla obaviti.

Odredbom članka 84. stavka 1. ZPP-a propisano je da ako se u tijeku postupak pred prvostupanjskim sudom pokaže da bi redovan postupak oko postavljanja zakonskog zastupnika tuženiku trajao dugo, tako da bi zbog toga za jednu ili obje stranke mogle nastati štetne posljedice, sud će tuženiku na njegov trošak postaviti privremenog zastupnika. Stavkom 2., točkom 5. propisano je da će uz uvjet iz stavka 1. sud postaviti tuženiku privremenog zastupnika ako se tuženik ili njegov zakonski zastupnik, koji nemaju punomoćnika u Republici Hrvatskoj, nalaze u inozemstvu, a dostava se nije mogla obaviti. Sredstva za pokriće troškova postavljanja i rada privremenog zastupnika dužan je predujmiti tužitelj (članak 85. stavak 3.).

Sredstva za rad i pokriće troškova postavljanja i rada privremenog zastupnika koji je postavljen protivniku osiguranja prethodno snosi predlagatelj osiguranja koji je i pokrenuo predmetni postupak za čije vođenje je bilo nužno protivniku osiguranja postaviti privremenog zastupnika radi zaštite njegovih prava.

Stoga je prvostupanjski sud pravilno naložio predlagateljici osiguranja da privremenom zastupniku protivnika osiguranja naknadi nastale troškove.

Pri tome, s obzirom na žalbene prigovore predlagateljice osiguranja, valja naglasiti kako se u ovom slučaju ne radi o odluci za naknadu troškova protivnika osiguranja, u kojem slučaju bi bio relevantan uspjeh stranaka u postupku, nego, kako je već obrazloženo, o naknadi troškova rada privremenog zastupnika."

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-70/2025-2 od 20. veljače 2025.

75

810.94

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > PARNIČNI TROŠKOVI > NAKNADA PARNIČNIH TROŠKOVA PREMA USPJEHU U PARNICI

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 129/00, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 96/08, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 - službeni pročišćeni tekst, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)

Članak 154. stavak 1.

Članak 155. stavak 1. i 2.

Kada deklaratorni zahtjev istaknut uz tužbeni zahtjev na činidbu treba poslužiti samo za ocjenu valjanosti tužbenog zahtjev za činidbu – isplatu, takav deklaratorni zahtjev ne uzima se u obzir pri utvrđivanju vrijednosti predmeta spora. Vrijednost predmeta spora se u tom slučaju određuje samo prema vrijednosti tužbenog zahtjeva za činidbu – isplatu.

"U ovom postupku tužiteljica je postavlja tužbeni zahtjev za utvrđenjem ništetnosti dviju odredbi predmetnog ugovora o kreditu (riječ je o deklaratornom tužbenom zahtjevu) u svrhu odlučivanja o zahtjevu za isplatom iznosa od 4.740,16 EUR (ranije 35.717,43 kune), a radi stjecanja bez osnova.

Kada deklaratorni zahtjev istaknut uz tužbeni zahtjev na činidbu treba poslužiti samo za ocjenu valjanosti tužbenog zahtjev za činidbu – isplatu, takav deklaratorni zahtjev ne uzima se u obzir pri utvrđivanju vrijednosti predmeta spora. Vrijednost predmeta spora se u tom slučaju određuje samo prema vrijednosti tužbenog zahtjeva za činidbu – isplatu. U tom smislu izjasnio se

i Vrhovni sud Republike Hrvatske u odluci Rev 688/2000-2 od 7. siječnja 2004. No, u predmetnom slučaju prvostupanjski je sud u prvostupanjskoj presudi od 11. prosinca 2023. donio odluku za isplatom iznosa 3.942,54 EUR sa pripadajućim zateznim kamatama, na temelju utvrđenja da je odredba članka 7. predmetnog ugovora o kreditu ništetna.

S druge pak strane tuženica je uspjela u ovom postupku samo u odnosu na zahtjev tužiteljice za utvrđenje ništetnim odredbe članka 4. predmetnog ugovora o kreditu, o kojem se zahtjevu odlučivalo u ponovljenom postupku, odnosno presudom od 18. ožujka 2025.

Slijedom navedenog proizlazi kako tužbeni zahtjev za utvrđenjem ništetnom odredbe članka 4. predmetnog ugovora o kreditu (koji je zahtjev odbijen kao neosnovan) u izreci prvostupanjske presude od 18. ožujka 2025. nije ni bio relevantan za ocjenu valjanosti tužbenog zahtjeva za isplatu iznosa od 3.942,54 EUR sa pripadajućim zateznim kamatama. Dakle, u bitnome, tužiteljica je u ovom postupku uspjela u odnosu na dio tužbenog zahtjeva za utvrđenjem ništetnim odredbe članka 7. predmetnog ugovora o kreditu, te u cijelosti za isplatom iznosa od 3.942,54 EUR sa pripadajućim zateznim kamatama.

Sukladno iznijetom, a uzimajući u obzir uspjeh stranaka iz prvostupanjskih presuda od 11. prosinca 2023. te od 18. ožujka 2025. za zaključiti je kako prvostupanjski sud nije primijenio materijalno pravo na štetu tuženice kada ju je u točki II. izreke presude od 18. ožujka 2025. obvezao da isplati tužiteljici iznos od 1.898,17 EUR sa pripadajućim zateznim kamatama. Ova odluka ima svoje pravno uporište u odredbama članka 154. stavak 1. i 155. stavci 1. i 2. ZPP-a, posebno uzimajući u obzir uspjeh tužiteljice u presudi od 11. prosinca 2023."

Županijski sud u Splitu, Gž-1116/2025-2 od 4. lipna 2025.

76

810.95

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > PARNIČNI TROŠKOVI > OSTALA PRAVILA O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 129/00, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 96/08, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 - službeni pročišćeni tekst, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)

Članak 158. stavak 1.

Tužitelj nije u obvezi tuženoj naknaditi trošak postupka sukladno članku 158. stavku 2. ZPP-a, jer je do povlačenja tužbe došlo zbog drugih razloga koji se mogu pripisati tuženiku i to stoga što je tužena u tijeku postupka, iako je bila presumptivna zakonska nasljednica, odrekla se nasljedstva iza pokojnog te je ostavinska imovina predana kao ošasna imovina Gradu, a tužitelj je svoje potraživanje u postupku temeljio na ispunjenju obveze pokojnog (ostavitelja).

"Polazeći od ovih utvrđenja prvostupanjski sud je zaključio kako je tužitelj povukao tužbu iz razloga koji se mogu pripisati tuženoj, jer odricanjem od nasljedstva ona više nije pasivno legitimirana za dug ostavitelja i tužitelj više nema pravni interes protiv tužene voditi predmetni postupak, kao i da tuženoj ne pripada pravo na naknadu parničnog troška u smislu odredaba članka 158. ZPP-a te je taj zahtjev odbio kao neutemeljen.

Člankom 158. ZPP-a propisano je:

"Tužitelj koji povuče tužbu ili se odrekne tužbenog zahtjeva dužan je tuženiku nadoknaditi troškove postupka.

Iznimno od stavka 1.ovog članka, ako je tužitelj povukao tužbu ili se odrekao tužbenog zahtjeva odmah nakon što je tuženik udovoljio zahtjevu tužitelja ili zbog drugih razloga koji se mogu pripisati tuženiku, troškove postupka dužan je tužitelju nadoknaditi tuženik.

Stranka koja odustane od pravnog lijeka dužna je protivnoj stranci nadoknaditi troškove nastale u povodu pravnog lijeka."

Pravilno je u bitnom prvostupanjski sud zaključio kako u konkretnom slučaju tužitelj nije u obvezi tuženoj naknaditi trošak postupka sukladno članku 158. stavku 2. ZPP-a, jer je do povlačenja tužbe došlo zbog drugih razloga koji se mogu pripisati tuženiku i to stoga što je tužena u tijeku postupka, iako je bila presumptivna zakonska nasljednica, odrekla se nasljedstva iza smrti N. B. te je ostavinska imovina predana kao ošasna imovina Gradu Z., a tužitelj je svoje potraživanje u postupku temeljio na ispunjenju obveze N. B. Slijedom toga, jasno je i kako nema mjesta primjeni citiranih odredaba članka 158. stavka 1. ZPP-a, kako to očito neutemeljeno drži i u žalbi iznosi tužena, iako je sudskom odlukom utvrđeno povlačenje tužbe."

Županijski sud u Splitu, Gž-624/2024-2 od 20. siječnja 2025.

77

810.98

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > PARNIČNI TROŠKOVI > ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 129/00, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 96/08, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 - službeni pročišćeni tekst, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)

Članak 154. stavak 1.

Članak 157.

Tužiteljica u tužbi i u tijeku postupka nije priložila bilo koji dokaz o tomu da bi tuženik dao povoda tužbi, a na tuženikove navode u tom smislu iz odgovora na tužbu tužiteljica se nije očitovala, kao što se nije očitovala ni na tuženikove navode iz žalbe u tom pogledu. Tuženik je priznao tužbeni zahtjev u odgovoru na tužbu (točnije priznao je činjenične navode tužbe, što je prvostupanjski sud cijenio kao priznanje tužbenoga zahtjeva i u tom smislu donio i odluku), te je tužiteljica potom uređivala tužbu, i sama navodeći kako je bila pogrešno označila predmetnu nekretninu. Imajući u vidu takva utvrđenja, nedvojbeno je kako tužiteljici ne pripada pravo na naknadu troška postupka temeljem članka 154. stavka 1. ZPP-a.

"Iz podataka u spisu predmeta proizlazi kako je predmetna tužba zaprimljena kod prvostupanjskog suda 11. siječnja 2023., da je tuženik tužbu primio 7. ožujka 2023. te kako je potom 5. travnja 2023. tuženik priznao činjenične navode tužbe, što je prvostupanjski sud cijenio kao priznanje tužbenoga zahtjeva, a osporavajući tužiteljici pravo na naknadu parničnog troška. Osim toga, tužiteljica je i podneskom od 13. prosinca 2023. uredila tužbu i

precizirala tužbeni zahtjev, tuženiku je taj podnesak dostavljen dana 22. prosinca 2023. i tuženik nije odgovorio na navode tužiteljice iz tog podneska.

U takvom stanju stvari, prema shvaćanju ovog suda, nema mjesta zaključku prvostupanjskog suda kako je tuženik izgubio parnicu i kako je u obvezi tužiteljici naknaditi parnični trošak, odnosno utemeljeno žalitelj pobija prvostupanjsku odluku o trošku jer je u toj odluci prvostupanjski sud pogriješno primijenio materijalno pravo iz članka 154. ZPP-a, a pravilno je valjalo o zahtjevu za naknadu troška odlučiti primjenjujući citiranu odredbu članka 157. tog Zakona.

Naime, tužiteljica u tužbi i u tijeku postupka nije priložila bilo koji dokaz o tomu da bi tuženik dao povoda tužbi, a na tuženikove navode u tom smislu iz odgovora na tužbu tužiteljica se nije očitovala, kao što se nije očitovala ni na tuženikove navode iz žalbe u tom pogledu. Tuženik je priznao tužbeni zahtjev u odgovoru na tužbu (točnije priznao činjenične navode tužbe, što je prvostupanjski sud cijenio kao priznanje tužbenoga zahtjeva i u tom smislu donio i odluku), te je tužiteljica potom uređivala tužbu, i sama navodeći kako je bila pogriješno označila predmetnu nekretninu. Imajući u vidu takva utvrđenja, nedvojbeno je kako tužiteljici ne pripada pravo na naknadu troška postupka temeljem članka 154. stavka 1. ZPP-a, kako to očito pogriješno drži prvostupanjski sud."

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-48/2025-2 od 6. svibnja 2025.

78

810.98

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > PARNIČNI TROŠKOVI > ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 129/00, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 96/08, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 - službeni pročišćeni tekst, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)

Članak 155.

Sadašnjim tužiteljima do prekida postupka zbog majčine smrti troškovi postupka pripadaju po 1/3, a nakon toga, svakom tužitelju pripadaju troškovi kao samostalnoj stranci, s tim da su tužitelji pod 1. i 2. imali zajedničku punomoćnicu odvjetnicu, pa im pripadaju troškovi zastupanja uz uvećanje za zastupanje viša osoba.

"Ovu je parnicu pokrenula pok. LJ. V., a nakon prekida zbog njene smrti, na njeno su mjesto stupili nasljednici, tužitelji 1. do 3. Prijašnju tužiteljicu LJ. V. je zastupala punomoćnica odvjetnica P. D., koja je nakon nastavka postupka u odnosu na nasljednike, nastavila zastupati tužitelje pod 1. i 2., dok je tužiteljica pod 3. izabrala drugu punomoćnicu.

U opisanim okolnostima, sud je smatrao da tužiteljima ukupni trošak pripada na sljedeći način: pola tužiteljima 1. i 2., a pola tužiteljici 3.

Ovakvu odluku osnovano u žalbi pobijaju tužitelji pod 1. i 2. ističući kako troškovi postupka pripadaju sadašnjim tužiteljima do prekida postupka zbog majčine smrti po 1/3, a nakon toga, svakom tužitelju pripadaju troškovi kao samostalnoj stranci, s tim da su tužitelji pod 1. i 2. imali zajedničku punomoćnicu odvjetnicu, pa im pripadaju troškovi zastupanja uz pripadajuće uvećanje za zastupanje više osoba.

Tužitelji pod 1. i 2. u žalbi, osim navedenoga, ističu i da im je pogrešno utvrđena visina troškova pojedinih radnji, pa je ovaj sud u smislu članka 155. ZPP-a izračunao troškove koje bi pok. LJ. V. valjalo priznati kao potrebne za vođenje postupka do prekida postupka zbog njene smrti."

Županijski sud u Splitu, Gž-2433/2024-3 od 20. ožujka 2025.

79

811.11

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > TUŽBA > SADRŽAJ TUŽBE

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)

Članak 77.

Članak 82.

Članak 106.

Članak 186.

Rješenje o nasljeđivanju kao javna isprava najpouzdaniji je dokaz pravnog sljedstva, ali nedostavljanje nije razlog za ocjenu tužbe nedopuštenom, već o tome treba odlučiti u parničnom postupku.

"Naime, to što uz tužbu nisu dostavljena rješenja o nasljeđivanju kojima se u odnosu na tuženike 1. J. B., 2. J. T. i 3. M. B. dokazuje da su univerzalni pravni slijednici uknjiženih suvlasnika T. B., M. B., V. R. i pok. M. B., po ocjeni ovog suda nije razlog za donošenje pobijanog rješenja.

To stoga što, kako iz ranije izloženog proizlazi, pasivna procesna legitimacija nije opća procesna pretpostavka o kojoj ovisi dopustivost pokretanja postupka. Pasivna legitimacija nije isto što i označavanje stranaka i postojanje stranaka da bi predstavljala opću pretpostavku za pokretanje postupka i raspravljanje, kako to neosnovano smatra prvostupanjski sud ukazujući na odredbe članka 77. i 82. ZPP-a. Aktivna ili pasivna legitimacija predstavlja materijalnopravno pitanje koje treba ocijeniti u sklopu odluke o tužbenom zahtjevu. Pri tome je prihvatiti da je rješenje o nasljeđivanju kao javna isprava najpouzdaniji dokaz pravnog sljedstva, ali nedostavljanje nije razlog za ocjenu tužbe nedopuštenom, već o tome treba odlučiti u parničnom postupku.

S tim u svezi je žalitelju odgovoriti da to što su eventualno prednici spomenutih tuženika preminuli u inozemstvu nije razlog za neprovođenje ostavinskog postupka iza njihove smrti i dostavljanje rješenja o nasljeđivanju.

Nadalje, tužba u odnosu na sve tuženike sadržava sve ono što prema odredbi članka 106. i 186. ZPP-a treba takav podnesak sadržavati da bi se po njoj moglo postupati, a o tome hoće će tužitelj tijekom postupka dokazati da su tuženici pravni slijednici upisanih zemljišnoknjižnih vlasnika utuženih nekretnina ovisi osnovanost tužbenog zahtjeva, a ne podobnost tužbe za postupanje."

Županijski sud u Splitu, Gž-1533/2024-2 od 8. srpnja 2025.

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > TUŽBA > VRSTE TUŽBI > STUPNJEVITA TUŽBA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)

Članak 186.b stavak 3. i 4.

Članak 325.a stavak 1.

Pretpostavka urednosti tzv. stupnjevite tužbe iz odredbe članka 186.b ZPP-a je u dužnosti tužitelja dokazati da je postavljeni manifestacijski zahtjev osnovan. To znači da tužitelj prije svega mora dokazati da mu tuženik odbija dati podatke na koje se manifestacijski zahtjev odnosi (ili mu tuženik neopravdano uskraćuje uvid u te podatke) i bez kojih se objektivno ne može postaviti određeni tužbeni zahtjev.

"Dakle, tužitelj u ovoj pravnoj stvari postavlja tzv. stupnjevitu tužbu iz odredbe članka 186.b stavka 3. ZPP-a. Tom odredbom propisano je da u sporovima u kojima se ne može postaviti određeni zahtjev prije nego što dođe do podataka koje mu tuženik ne želi dati premda njima raspolaže, a koje mu je prema sadržaju građanskopravnoga odnosa dužan dati, odnosno koji se mogu smatrati zajedničkim za obje stranke, tužitelj može u tužbi istaknuti zahtjev kojim će zatražiti od suda da tuženika osudi na isplatu iznosa, predaju stvari ili prijenos prava čiju će visinu, količinu, odnosno istovjetnost odrediti tek nakon što mu tuženik dade potrebne podatke, odnosno tek nakon što se provede vještačenje ili izvedu drugi dokazi o podacima koje tuženik izbjegava dati.

U slučaju postavljanja takvog zahtjeva, tužitelj je dužan određeni tužbeni zahtjev postaviti u roku koji mu za to sud odredi tijekom postupka rješanjem protiv kojega nije dopuštena posebna žalba (članak 186.b stavak 4. ZPP-a).

Pravozaštitni cilj tzv. stupnjevite tužbe je omogućiti utuženje tražbina čija visina, količina ili neki drugi sadržaj tužitelju nisu u cijelosti poznati zbog toga što mu te podatke tuženik (kojemu su ti podaci poznati/dostupni) odbija priopćiti. Zato je tužbeni zahtjev tzv. stupnjevite tužbe slojevit i ostvaruje se u dva stupnja, prvo kao tzv. manifestacijski zahtjev za polaganje računa, odnosno davanje podataka koje tuženik ne želi dati premda njima raspolaže, a zatim u vidu određenog kondemnatornog tužbenog zahtjeva za ispunjenje.

O zahtjevu za davanje podataka sud odlučuje rješanjem protiv kojeg stranka može izjaviti žalbu koja ne odgađa provedbu rješenja (članak 325.a stavak 1. ZPP-a). Ako utvrdi da zahtjev nije osnovan, sud će donijeti rješenje iz članka 186.b stavka 4. ZPP-a.

Pretpostavka urednosti tzv. stupnjevite tužbe iz odredbe članka 186.b ZPP-a je u dužnosti tužitelja dokazati da je postavljeni manifestacijski zahtjev osnovan. To znači da tužitelj prije svega mora dokazati da mu tuženik odbija dati podatke na koje se manifestacijski zahtjev odnosi (ili mu tuženik neopravdano uskraćuje uvid u te podatke) i bez kojih se objektivno ne može postaviti određeni tužbeni zahtjev. Ovakav stav iznio je i Vrhovni sud Republike Hrvatske u svojoj odluci Rev-677/21 od 2. veljače 2022. Vrhovni sud Republike Hrvatske u toj odluci je dao odgovor na dopušteno pitanje i to upravo u vezi s okolnošću kada tužitelj u manifestacijskoj tužbi nije naznačio, odnosno nije dostavio dokaz da je tuženik prethodno odbio ispuniti svoju obvezu prema sadržaju njihovog pravnog odnosa."

Županijski sud u Splitu, Gž R-512/2024-2 od 24. lipnja 2025.

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > TUŽBA > VRSTE TUŽBI > DEKLARATORNA (TUŽBA ZA UTVRĐENJE)

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)

Članak 186.b

Kod stupnjevite tužbe iz odredbe članka 186.b ZPP-a tužitelj je dužan dokazati osnovanost manifestacijskog zahtjeva, odnosno da tuženik odbija tužitelju predati podatke bez kojih se objektivno ne može postaviti određeni tužbeni zahtjev.

"Pobijanim rješenjem na pripremnom ročištu održanom u ovoj pravnoj stvari 21. ožujka 2024. prvostupanjski sud je tuženiku da u roku od 30 dana u spis dostavi isplatne liste za razdoblje od 1. travnja 2018. do 31. siječnja 2024.

Naime, tužitelj u ovoj parnici manifestacijskim zahtjevom traži da se tuženiku kao poslodavca naloži dostava zajedničke dokumentacije koja se odnosi na isplatne liste za utuženo razdoblje kako bi mogao urediti tužbeni zahtjev za utuženo isplatu s osnove s osnove razlike plaće na temelju odredbe članka 53. važećeg Kolektivnog ugovora.

Dakle, tužitelj u ovoj pravnoj stvari postavlja tzv. stupnjevitu tužbu iz odredbe članka 186.b stavka 3. ZPP-a. Tom odredbom propisano je da u sporovima u kojima se ne može postaviti određeni zahtjev prije nego što dođe do podataka koje mu tuženik ne želi dati premda njima raspolaže, a koje mu je prema sadržaju građanskopravnoga odnosa dužan dati, odnosno koji se mogu smatrati zajedničkim za obje stranke, tužitelj može u tužbi istaknuti zahtjev kojim će zatražiti od suda da tuženika osudi na isplatu iznosa, predaju stvari ili prijenos prava čiju će visinu, količinu, odnosno istovjetnost odrediti tek nakon što mu tuženik dade potrebne podatke, odnosno tek nakon što se provede vještačenje ili izvedu drugi dokazi o podacima koje tuženik izbjegava dati.

Pretpostavka urednosti tzv. stupnjevite tužbe iz odredbe članka 186.b ZPP-a je u dužnosti tužitelja dokazati da je postavljeni manifestacijski zahtjev osnovan. To znači da tužitelj prije svega mora dokazati da mu tuženik odbija dati podatke na koje se manifestacijski zahtjev odnosi (ili mu tuženik neopravdano uskraćuje uvid u te podatke) i bez kojih se objektivno ne može postaviti određeni tužbeni zahtjev. Ovakav stav iznio je i Vrhovni sud Republike Hrvatske u svojoj odluci Rev-677/21 od 2. veljače 2022. Vrhovni sud Republike Hrvatske u toj odluci je dao odgovor na dopušteno pitanje i to upravo u vezi s okolnošću kada tužitelj u manifestacijskoj tužbi nije naznačio, odnosno nije dostavio dokaz da je tuženik prethodno odbio ispuniti svoju obvezu prema sadržaju njihovog pravnog odnosa."

Županijski sud u Splitu, Gž R-512/2024-2 od 24. lipnja 2025.

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > TUŽBA > ISTICANJE VIŠE TUŽBENIH ZAHTJEVA U JEDNOJ TUŽBI I PROCESNA FACULTAS ALTERNATIVA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)

Članak 118. stavak 2.

U pogledu eventualno istaknutih zahtjeva parnica teče pod rezolutivnim uvjetom, što znači ako sud prihvati prvi zahtjev postaje bespredmetno raspravljanje o drugom i svakom slijedećem zahtjevu, odnosno parnica prestaje teći glede eventualno istaknutih zahtjeva.

"Na koncu na navode žalbe kako je sud prvog stupnja pogrešno primijenio materijalno pravo kada je djelomično prihvatio eventualni tužbeni zahtjev tužitelja, a da nije dao razloge za odbijanje glavnog tužbenog zahtjeva za ukazati je kako u skladu s člankom 188. stavkom 2. ZPP-a tužitelj može dva ili više tužbenih zahtjeva u međusobnoj vezi istaknuti u jednoj tužbi i tako da sud slijedeći od tih zahtjeva prihvati ako nađe da onaj koji je ispred njega istaknut nije osnovan.

Prema tome, eventualna kumulacija je umjesna kada tužitelj nije siguran u postojanju relevantnih činjenica ili pak u pravnu osnovanost istaknutih zahtjeva koji su u međusobnoj vezi i u pravilu kada proizlaze iz bitnog istog činjeničnog stanja. U pravilu je moguće prihvatiti samo jedan od njih jer se međusobno isključuju. Eventualnim spajanjem zahtjeva tužitelj izbjegava drugu parnicu do koje može doći ako tužbu ograniči na jedan zahtjev i ovaj se pokaže neosnovanim, a podnošenjem kumuliranih zahtjeva tužitelj otklanja opasnost da u drugoj parnici bude odbijen i njegov drugi i slijedeći zahtjev zbog činjenične i pravne osnove ocjene koja je suprotna ocjenu datoj u prvom sporu. Stoga u pogledu eventualno istaknutih zahtjeva parnica teče pod rezolutivnim uvjetom, što znači ako sud prihvati prvi zahtjev postaje bespredmetno raspravljanje o drugom i svakom slijedećem zahtjevu, odnosno parnica prestaje teći glede eventualno istaknutih zahtjeva.

Nadalje, ako se glavni zahtjev ukaže kao neosnovan, sud istom odlukom odlučuje o eventualnim zahtjevima po redoslijedu kako ih je istaknuo tužitelj."

Županijski sud u Splitu, Gž R-167/2025-2 od 6. lipnja 2025.

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > TUŽBA > PREINAKA TUŽBE

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)

Članak 190.

Članak 191.

Kada je tužiteljica podnijela tužbu s generički određenim tužbenim zahtjevom, pa je tijekom postupka temeljem nove činjenične osnove preinačila tužbu, u navedenim okolnostima i u pogledu razlike u kojoj je zahtjev preinačen treba uzeti da je do prekida zastare u smislu odredbe članka 241. ZOO-a došlo preinakom tužbe.

"Naime, iz podneska tužiteljice od od 16. prosinca 2022. proizlazi kako ista više ne traži samo isplatu dodataka na prekovremeni rad koji su bili obuhvaćeni tužbom, već traži i isplatu neisplaćenih prekovremenih sati, a za koje je vještak utvrdio da postoje.

Time je došlo do preinake tužbe u smislu odredbi članka 190. i 191. ZPP-a, jer preinaka tužbe postoji i kada se generički određeni tužbeni zahtjev osniva na bitno drukčijem činjeničnom stanju (drukčijem kompleksu činjenica) od onog koji je prethodno bio tužbena osnova makar formalno i ne izmijenjenog tužbenog zahtjeva (generički određeni tužbeni zahtjev sad se temelji na novom, bitno drukčijem, činjeničnom kompleksu /ili mu je dodan novi/ od onog koji je do tada bio /ili isključivo bio/ činjenična osnova.), ili kada su bitnim elementima činjenične osnove dodani novi, preinačeni, ili oduzeti neki prije istaknuti, tako da novo formirani činjenični kompleks objektivno dovodi do promjene istovjetnosti tužbenog zahtjeva (tako i VSRH u Revr-162/15 od 14. veljače 2018.).

U konkretnom slučaju, kada je tužiteljica podnila tužbu s generički određenim tužbenim zahtjevom, pa je tijekom postupka temeljem nove činjenične osnove preinačila tužbu, u navedenim okolnostima i u pogledu razlike u kojoj je zahtjev preinačen treba uzeti da je do prekida zastare u smislu odredbe članka 241. ZOO-a došlo preinakom tužbe."

Županijski sud u Splitu, Gž R-342/2023-3 od 4. travnja 2025.

84

811.16

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > TUŽBA > POVLAČENJE TUŽBE

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08,123/08, 57/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)

Članak 295. stavak 2.

Neprihvatljivo je da prvostupanjski sud nakon što je 4 puta na suglasan prijedlog stranaka, bez posebnog obrazloženja odgađao ročišta za glavnu raspravu, a onda peti put bez prethodnog upozorenja strankama o mogućnosti primjene odredbe članka 295. stavka 2. ZPP-a (posljedice izostanka stranaka s ročišta za glavnu raspravu) nije prihvatio njihov prijedlog za odgodom već donio rješenje o povlačenju tužbe. Takvo postupanje prvostupanjskog suda očigledno nije bilo u skladu sa legitimnim očekivanjem tužitelja, da će sada, po uobičajenoj praksi prvostupanjskog suda u konkretnom predmetu, ponovno biti prihvaćen suglasan prijedlog tužitelja i tuženika za odgodom ročišta za glavnu raspravu.

"Međutim pravni je neprihvatljivo i postupanje prvostupanjskog suda da sada bez prethodnog upozorenja strankama, iako je prethodno u istim situacijama odgađao ročišta za glavnu raspravu, ne odgađa ročište za glavnu raspravu već donosi rješenje kako se tužba smatra povučenom.

Naime sudski se postupci moraju provesti sukladno ustavnom načelu vladavine prava kao najviše vrednote ustavnog poretka. Njihovo se provođenje ne smije izjednačiti samo sa zahtjevom za zakonitošću postupanja tijela državne vlasti pa tako i suda, već mora uključiti i zahtjev da zakonske posljedice moraju biti primjerene legitimnim očekivanjima stranaka u svakom konkretnom slučaju. U tom smislu izjasnio se i Ustavni sud Republike Hrvatske u odlukama broj: U-III-2646/2007 od 18. lipnja 2008. i broj: U-III-206/2017 od 27. lipnja 2017.

Ovo u konkretnom slučaju znači kako je neprihvatljivo da prvostupanjski sud nakon što je 4 puta na suglasan prijedlog stranaka, bez posebnog obrazloženja odgađao ročišta za glavnu raspravu, a onda peti put bez prethodnog upozorenja strankama o mogućnosti primjene odredbe članka 295. stavka 2. ZPP-a (posljedice izostanka stranaka s ročišta za glavnu raspravu) nije prihvatio njihov prijedlog za odgodom već donio rješenje o povlačenju tužbe. Takvo postupanje prvostupanjskog suda očigledno nije bilo u skladu sa legitimnim očekivanjem tužitelja, da će sada, po uobičajenoj praksi prvostupanjskog suda u konkretnom predmetu, ponovno biti prihvaćen suglasan prijedlog tužitelja i tuženika za odgodom ročišta za glavnu raspravu."

Županijski sud u Splitu, GŽ-1580/2025-2 od 30. lipnja 2025.

85

811.21

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > SUDJELOVANJE TREĆIH OSOBA U PARNICI > SUDJELOVANJE UMJEŠAČA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)

Članak 441.

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima

(NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14, 81/15 i 94/17)

Članak 22.

O ishodu ove parnice ne ovisi nikakvo pravo ili obveza podnositelja prijave za miješanje jer se ovdje radi o parnici za smetanje posjeda između drugih osoba u kojoj sud prema članku 22. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine", broj 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14, 81/15 i 94/17, dalje u tekstu: ZV) i članku 441. ZPP-a pruža zaštitu prema posljednjem posjedu i nastalom smetanju, bez obzira na pravo na posjed, pravni temelj posjeda, poštenje posjednika te je isključeno pravo na raspravljanje o pravu na posjed, pravnoj osnovi, savjesnosti ili nesavjesnosti posjeda ili o zahtjevima za naknadu štete (članak 441. ZPP-a), a žalitelj se u dokaz svog pravnog interesa poziva na pravo na

posjed, koje nije ovlašten ostvarivati u ovoj posjedovnoj, već u eventualnoj parnici o pravu na posjed.

"Iz stanja spisa i obrazloženja pobijanog rješenja proizlazi da je dana 14. svibnja 2024. zaprimljen podnesak B. E. koji, navodeći kako je izvanknjižni suvlasnik prostorije koja je predmet spora, a ujedno je sa svojim bratom N. E. primijetio kako je tužiteljica nezakonito i bez njegova odobrenja ušla u njihovu prostoriju, je predložio da mu se odobri sudjelovanje u svojstvu umješača na strani tuženika, čemu se tužiteljica izričito protivila, koji prijedlog (umješača) je prvostupanjski sud s osnovom odbio.

Naime, i ovaj drugostupanjski sud dijeli stajalište prvostupanjskog suda kako navodi treće osobe, B. E. o njegovom izvanknjižnom suvlasništvu (zajedno s bratom mu, a ovdje tuženikom) nad predmetnom prostorijom u svezi koje se vodi ova posjedovna parnica ne ukazuju na postojanje pravnog interesa za ishod parnice, budući ono što navodi u prijedlogu (da je tužiteljica u prostoriju ušla nezakonito i bez odobrenja) ne predstavlja pravni interes za ishod parnice koja se vodi između drugih osoba.

Takav interes umješač bi imao samo u slučaju da se pravne posljedice rješenja koje bude doneseno mogu odraziti na njegovu pravnu situaciju tako da njegova prava i obveze ovise o tome kako će biti riješeno u parnici između drugih osoba.

U konkretnom slučaju o ishodu ove parnice ne ovisi nikakvo pravo ili obveza podnositelja prijave za miješanje jer se ovdje radi o parnici za smetanje posjeda između drugih osoba u kojoj sud prema članku 22. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine", broj 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14, 81/15 i 94/17, dalje u tekstu: ZV) i članku 441. ZPP-a pruža zaštitu prema posljednjem posjedu i nastalom smetanju, bez obzira na pravo na posjed, pravni temelj posjeda, poštenje posjednika te je isključeno pravo na raspravljanje o pravu na posjed, pravnoj osnovi, savjesnosti ili nesavjesnosti posjeda ili o zahtjevima za naknadu štete (članak 441. ZPP-a), a žalitelj se u dokaz svog pravnog interesa poziva na pravo na posjed, koje nije ovlašten ostvarivati u ovoj posjedovnoj, već u eventualnoj parnici o pravu na posjed."

Županijski sud u Splitu, Gž-2464/2024-2 od 28. travnja 2025.

86

811.311

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > PREKID, ZASTOJ, OBUSTAVA I MIROVANJE POSTUPKA > PREKID POSTUPKA > PO SILI ZAKONA

*Zakon o socijalnoj skrbi
(NN 18/22, 46/22 i 119/22)*

Članak 317.

Pravilno je prvostupanjski sud odlučio o nastavku postupka sukladno odredbi članka 317. Zakona o socijalnoj skrbi („Narodne novine“, broj 33/12 i 46/13) prema kojoj odredbi je po sili zakona od strane Hrvatskog zavoda za socijalni rad došlo do preuzimanja poslova i obveza u odnosu na dotadašnje centre za socijalnu skrb.

"Suprotno navodima žalbe, postupajući sukladno uputi iz dopisa Vrhovnog suda Republike Hrvatske poslovni broj Revd-783/2024-2 od 23. srpnja 2024., pravilno se sud prvog stupnja pozvao na primjenu odredaba članka 212. stavka 1. točke 4. ZPP-a, kojom je propisano da se postupak prekida kada stranka koja je pravna osoba prestane postojati odnosno kada nadležno tijelo pravomoćno odluči o zabrani rada.

Neosnovano žalitelj žalbenim navodima osporava i pravilnost pobijane odluke u dijelu kojim je odlučeno o nastavku postupka sukladno odredbi članka 317. Zakona o socijalnoj skrbi ("Narodne novine", broj 18/22, 46/22 i 119/22) prema kojoj su dosadašnji Centri za socijalnu skrb u Republici Hrvatskoj prestali su s radom 31. prosinca 2022., a njihove poslove od 1. siječnja 2023. preuzeo je Hrvatski zavod za socijalni rad.

Naime, prema odredbi članka 317. citiranog Zakona u stavku 1. je propisano da Centri za socijalnu skrb osnovani prema odredbama Zakona o socijalnoj skrbi ("Narodne novine", broj 33/12 i 46/13) ili Zakona o socijalnoj skrbi ("Narodne novine", broj 157/13, 152/14, 99/15, 52/16, 16/17, 130/17, 98/19, 64/20 i 138/20) prestaju s radom istekom 31. prosinca 2022., te da se postupak likvidacije nad centrom za socijalnu skrb neće se provoditi (stavak 3.) dok je stavkom 5. propisano kako Zavod preuzima poslove centra za socijalnu skrb, a u stavku 6. razmjerno preuzetim poslovima iz stavka 5. ovoga članka, 1. siječnja 2023. Zavod preuzima i imovinu, radnike, financijska sredstva, sredstva za rad, dokumentaciju i arhivu, a stručni i drugi radnici raspoređeni na radna mjesta u centrima za socijalnu skrb nastavljaju raditi na tim radnim mjestima i nakon osnivanja Zavoda odnosno Obiteljskog centra do rasporeda na odgovarajuća radna mjesta utvrđena općim aktom Zavoda odnosno Obiteljskog centra (stavak 9.).

U navedenom je upravo citiranim odredbama Zakona o socijalnoj skrbi po sili zakona došlo do preuzimanja dotadašnjih poslova i obveza u odnosu na dotadašnje Centre za socijalnu skrb koji su stupanjem na snagu ovog zakona."

Županijski sud u Splitu, Gž R-567/2024-2 od 30. siječnja 2025.

87

811.314

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > PREKID, ZASTOJ, OBUSTAVA I MIROVANJE POSTUPKA > PREKID POSTUPKA > NASTAVAK PREKINUTOG POSTUPKA

Zakon o parničnom postupku

(NN 148/11 – pročišćeni tekst, 25/13, 89/, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)

Članak 212. stavak 1. točka 1.

Članak 215. stavak 1.

Zakon o nasljeđivanju

(NN 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15 i 14/19)

Članak 4. stavak 1.

Članak 43. stavak 3.

U situaciji kada su se zakonski nasljednici ostavitelja odrekli nasljedstva, imovina prelazi u vlasništvo jedinice lokalne samouprave pa oporučni nasljednik dotadašnjeg tužitelja nije njegov sveopći pravni sljednik u smislu članka 215. stavka 1. ZPP-a.

"Pobijanim rješenjem nastavljen je postupak u ovoj pravnoj stvari koji je prekinut zbog smrti tužiteljice J. K. (točka I. izreke), pozvan je D. D. kao nasljednik pok. J. K. preuzeti postupak u ovoj pravnoj stvari (točka II. izreke) te je određeno da rokovi koji su zbog prekida prestali teći počinju za zainteresiranu stranku teći u cijelosti iznova od dana kada joj bude dostavljen prijepis ovog rješenja (točka III. izreke) i naloženo pisarnici toga suda po pravomoćnosti rješenja predmetu dodijeliti novi poslovni broj (točka IV. izreke).

Sud prvog stupnja je po uvidu u pravomoćno rješenje o nasljeđivanju iza pok. J. K. Općinskog suda u Rijeci, Stalna služba u Opatiji, poslovnog broja O-1673/2021-28 od 28. srpnja 2022., utvrdio kako je nasljednikom pok. tužiteljice J. K. (zbog čije smrti je utvrđen prekid postupka rješenjem toga suda poslovni broj P-288/2020 od 16. travnja 2021.), proglašen D. D.

Naime, citiranim rješenjem suda o nasljeđivanju iza pok. J. K., ispravljenim rješenjem toga suda poslovni broj O-1673/2021-32 od 21. rujna 2022., D. D. je proglašen nasljednikom potraživanja ostaviteljice prema ovdje tuženiku A. S. s osnova stjecanja bez osnove glede njegova korištenja nekretnine: 1. suvlasnički dio: 1/4 etažno vlasništvo (E-1), I. kat i mansarda na nacrtu obojeno crveno, koji stan se nalazi u kući izgrađenoj na [kastarska čestica], upisanoj u [broj zk uloška] [kastarska općina], a koje potraživanje je predmet parničnog postupka pred Općinskim sudom u Rijeci pod poslovni broj P-823/18 (trenutno u žalbenom postupku).

Kao što je u ostavinskom postupku iza pok. J. K. utvrđeno, njezini zakonski nasljednici, nećaci D. S. i J. D. odrekli su se nasljedstva tako da je imovina ostaviteljice prešla u vlasništvo Općine L. Stoga se ovdje žalitelj D. D. ne smatra sveopćim pravnim slijednikom pok. tužiteljice J. K."

Županijski sud u Splitu, Gž-1042/2024-2 od 28. travnja 2025.

88

811.314

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > PREKID, ZASTOJ, OBUSTAVA I MIROVANJE POSTUPKA > PREKID POSTUPKA > NASTAVAK PREKINUTOG POSTUPKA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)

Članak 215. stavak 1.

Pretpostavka za odlučivanje o nastavku postupka nije pravomoćnost odluke stečajnog suda kojom je tužitelj upućen nastaviti parnični postupak, nego je za njeno donošenje mjerodavna isključivo citirana odredba članka 215. stavka 1. ZPP-a. Stoga je parnični sud ovlašten donijeti rješenje o nastavku postupka kada stečajni upravitelj preuzme postupak ili kada ga sud pozove na prijedlog protivne strane ili po službenoj dužnosti da to učini; koja pretpostavka je u konkretnom slučaju ispunjena.

"Prvostupanjski sud je pravilno primijenio citiranu odredbu kada je odredio nastavak postupka jer su se ispunile sve pretpostavke za donošenje procesne odluke o nastavku postupka.

Tuženik u žalbi iznosi stajalište da je tužitelj podnio prijedlog za nastavak prekinutog postupka preuranjeno. Navodi, naime, da je tužitelj predmetnu tražbinu prijavio u stečajnom

postupku, ali je tamo osporena te je odlukom stečajnog suda Trgovačkog suda u Splitu, poslovni broj St-648/2022-116 od 2. listopada 2023. tužitelj upućen nastaviti ovaj parnični postupak u roku od 8 dana od pravomoćnosti tog rješenja. To je rješenje, kako to tvrdi tuženik, postalo pravomoćno 19. listopada 2023., a tužitelj je nastavak predložio 10. listopada 2023., zbog čega tuženik smatra da nije bilo pretpostavki za donošenje pobijanog rješenja.

Međutim, pretpostavka za odlučivanje o nastavku postupka nije pravomoćnost odluke stečajnog suda kojom je tužitelj upućen nastaviti parnični postupak, nego je za njeno donošenje mjerodavna isključivo citirana odredba članka 215. stavka 1. ZPP-a. Stoga je parnični sud ovlašten donijeti rješenje o nastavku postupka kada stečajni upravitelj preuzme postupak ili kada ga sud pozove na prijedlog protivne strane ili po službenoj dužnosti da to učini; koja pretpostavka je u konkretnom slučaju ispunjena."

Županijski sud u Splitu, Gž-843/2024-2 od 10. travnja 2025.

89

811.43

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > DOKAZI I IZVOĐENJE DOKAZA > TERET DOKAZIVANJA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11 – pročišćeni tekst, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)

Članak 221.a

Zakon o nasljeđivanju

(NN 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15 i 14/19)

Članak 89. stavak 1.

To što je prvostupanjski sud primijenio pravilo o teretu dokazivanja izričito se ne pozivajući na odredbu članka 221.a ZPP-a iako nije saslušao svjedoka predloženog po tužiteljici koji bi prema žalbenim navodima mogao potvrditi postojanje usmenog dogovora o kojemu je iskazivala ostaviteljica i razlozima zašto je tužena zaključila spomenuti ugovor o doživotnom uzdržavanju, u konkretnoj situaciji, kada majka stranaka nepobitno nije za života raspolagala svojom imovinom u korist tužene jer kuća njezinog oca, a djeda stranaka, kojom je osobno raspolagao ugovorom o doživotnom uzdržavanju u korist tužene to zasigurno nije bila, nije došlo do povrede pravila o teretu dokazivanja (na koju povredu se žaliteljica izričito i ne poziva) jer i po ocjeni ovog suda, izvođenjem tog dokaza sud ne bi došao do drugačijih pravno odlučnih činjenica, pa se prijedlog za saslušanje tog svjedoka ukazuje kao očigledno nepodobno dokazno sredstvo u prilog tvrdnji tužiteljice o namirenju nužnog dijela.

"Međutim, tužiteljica nije dokazala da je tužena namirena u nužnom dijelu, kako je to pravilno utvrdio i prvostupanjski sud.

Naime, u situaciji kada tužiteljica u dokaz namirenja tužene u nužnom dijelu iznosi samo tvrdnju kako joj je majka, ostaviteljica K. C. pričala da se u korist tužene odrekla prava na nasljedstvo nekretnine-kuće za koju je utvrđeno da je bila predmet ugovora o doživotnom

uzdržavanju zaključenog između djeda po majci stranaka, sad pok. M. F. kao primatelja uzdržavanja i tužene kao davateljice uzdržavanja a ovjerenog 13. siječnja 1982., kojim se tužena obvezala uzdržavati primatelja uzdržavanja kao i njegovu suprugu, što je i činila do njihove smrti, te se na temelju istog upisala kao suvlasnica u dijelu u kojemu je primatelj uzdržavanja bio upisan, a u preostalom dijelu ostvarila upis na temelju presude zbog ogluhe prvostupanjskog suda poslovni broj P-901/09 od 20. rujna 2010. u postupku u kojemu K. C. nije bila stranka, koja utvrđenja među strankama nisu ni sporna, onda je prvostupanjski sud s osnovom zaključio kako tužiteljica nije dokazala da je tužena namirena u nužnom dijelu te je valjanom primjenom materijalnog prava tužbeni zahtjev odbio.

Konkretno, iz navedenih činjeničnih utvrđenja nepobitno proizlazi kako tužena spomenutu nekretninu nije dobila od ostaviteljice (članak 89. stavak 1. ZN-a), a na druga eventualna raspolaganja ostaviteljice u korist tužene tužiteljica nije ukazivala tijekom postupka pa ni u žalbi.

Nadalje, to što je prvostupanjski sud primijenio pravilo o teretu dokazivanja izričito se ne pozivajući na odredbu članka 221.a ZPP-a iako nije saslušao svjedoka predloženog po tužiteljici koji bi prema žalbenim navodima mogao potvrditi postojanje usmenog dogovora o kojemu je iskazivala ostaviteljica i razlozima zašto je tužena zaključila spomenuti ugovor o doživotnom uzdržavanju, u konkretnoj situaciji, kada majka stranaka nepobitno nije za života raspolagala svojom imovinom u korist tužene jer kuća njezinog oca, a djeda stranaka, kojom je osobno raspolagao ugovorom o doživotnom uzdržavanju u korist tužene to zasigurno nije bila, nije došlo do povrede pravila o teretu dokazivanja (na koju povredu se žaliteljica izričito i ne poziva) jer i po ocjeni ovog suda, izvođenjem tog dokaza sud ne bi došao do drugačijih pravno odlučnih činjenica, pa se prijedlog za saslušanje tog svjedoka ukazuje kao očigledno nepodobno dokazno sredstvo u prilog tvrdnji tužiteljice o namirenju nužnog dijela."

Županijski sud u Splitu, Gž-1256/2024-3 od 7. svibnja 2025.

90

811.52

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > PRIPREMANJE GLAVNE RASPRAVE > PRETHODNO ISPITIVANJE TUŽBE

Zakon o parničnom postupku

(NN 148/11 – pročišćeni tekst, 25/13, 89/, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)

Članak 186.a

Nema mjesta odbačaju tužbe iz članka 186.a stavka 7. ZPP-a u okolnostima kada je tužitelj sukladno posebnom zakonu (ZKP) podnio zahtjev za mirno rješenje spora nadležnom tijelu.

"Pobijanim rješenjem prvostupanjskog suda odbačena je tužba u ovoj pravnoj stvari.

Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je naknada štete zbog neosnovanog lišenja slobode.

S obzirom da tužitelj uz tužbu nije dostavio dokaz da bi se prije podnošenja tužbe obratio Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske radi mirnog rješenja spora, prvostupanjski sud je, sukladno odredbi članka 186.a stavka 6. ZPP-a, odbacio tužbu.

Tužitelj žalbom osporava pravilnost i zakonitost pobijanog rješenja navodeći da je suprotno utvrđenju prvostupanjskog suda ispunio procesnu pretpostavku za podnošenje tužbe, jer se prethodno sukladno odredbi članka 480. stavka 1. točke 1. Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine", broj 110/97, dalje u tekstu: ZKP/97) obratio Ministarstvu pravosuđa Republike Hrvatske sa zahtjevom za naknadu štete, te da nije bilo zakonske osnove za odbačaj tužbe.

Iz činjeničnih navoda tužbe podnesene protiv tuženice Republike Hrvatske proizlazi da je tužitelj naveo da se prije podnošenja tužbe sukladno odredbi članka 480. stavka 1. točke 1. ZKP-a obratio Ministarstvu pravosuđa Republike Hrvatske sa zahtjevom za naknadu štete zbog neosnovanog lišenja slobode i da mu je dopisom istog Ministarstva broj UP/I-702-03/20-01/52 od 2. veljače. 2023. ponuđen iznos naknade štete od 46.078,40 EUR, koji on nije prihvatio.

Odredbom članka 186.a stavka 1., 2. i 5. ZPP-a uređene su procesne pretpostavke za podnošenje tužbe protiv Republike Hrvatske koje se odnose na obvezu tužitelja da prije podnošenja tužbe podnese zahtjev za mirno rješenje spora, dok je odredbom članka 186.a stavka 6. ZPP-a propisana pravna posljedica ne postupanja po prethodno citiranim zakonskim odredbama, a koja se odnosi na odbacivanje tužbe.

Međutim, prvostupanjski sud propušta iz vida da je stavkom 7. istog članka 186.a ZPP-a propisano da se odredbe prethodnih stavaka ne primjenjuju u slučajevima kada je posebnim zakonom propisan postupak podnošenja zahtjeva za mirno rješenje spora nadležnom državnom odvjetništvu ili nekom drugom tijelu.

Obzirom da tužitelj tvrdi da se sukladno posebnom zakonu (ZKP) kojim je propisan postupak podnošenja zahtjeva za mirno rješenje spora prije podnošenja tužbe obratio nadležnom tijelu, proizlazi da sukladno odredbi članka 186.a stavka 7. ZPP-a nisu bile ispunjene zakonske pretpostavke za odbačaj tužbe."

Županijski sud u Splitu, Gž-887/2024-2 od 7. ožujka 2025.

91

811.52

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > PRIPREMANJE GLAVNE RASPRAVE > PRETHODNO ISPITIVANJE TUŽBE

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08,123/08, 57/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)

Članak 187.

Članak 288. stavak 2.

Okolnost koju ističe tužiteljica i to da želi paralelno voditi ovu parnicu da sud utvrdi kako je ona stekla pravo vlasništva predmetnog stana i dosjelošću, a iz razloga kako bi se osigurala u slučaju negativnog ishoda postupka Ps-223/2021 i kako bi se u postupku denacionalizacije s uspjehom suprotstavila zahtjevu tuženika za povrat stana u vlasništvu, ne može se smatrati pravnim interesom u smislu članka 187. ZPP-a.

"Protivno navodima žalbe, prvostupanjski sud je pravilno zaključio da u ovoj konkretnoj pravnoj situaciji tužiteljica nema pravni interes za podnošenje tužbe iz članka 187. ZPP-a. Naime, pravni interes za podnošenje takve tužbe postoji kada ne postoji drugi pravni

put zaštite tužiteljevih prava. U ovom slučaju, predmetna nekretnina je već upisana u zemljišne knjige na ime tužiteljice, temeljem kupoprodajnog ugovora sklopljenog s Gradom Z., a valjanost toga ugovora predmet je drugog parničnog postupka pred istim sudom (Ps-223/2021) u kojem će se raspraviti stjecanje vlasništva predmetne nekretnine.

Stoga se okolnost koju ističe tužiteljica i to da želi paralelno voditi ovu parnicu da sud utvrdi kako je ona stekla pravo vlasništva predmetnog stana i dosjelošću, a iz razloga kako bi se osigurala u slučaju negativnog ishoda postupka Ps-223/2021 i kako bi se u postupku denacionalizacije s uspjehom suprotstavila zahtjevu tuženika za povrat stana u vlasništvu, ne može smatrati pravnim interesom u smislu članka 187. ZPP-a.

Zbog navedenog je osnovano sud prvog stupnja pravilnom primjenom odredbe članka 288. stavka 2. ZPP-a odbacio tužbu zbog nedostatka pravnog interesa."

Županijski sud u Splitu, Gž-2529/2024-2 od 23. lipnja 2025.

92

812.112

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PO PRAVNIM LIJEKOVIMA > REDOVNI PRAVNI LIJEKOVI > ŽALBA PROTIV PRESUDE > ROK ZA ŽALBU

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08,123/08, 57/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)

Članak 348. stavak 1.

Članak 437. stavak 1.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku

(NN 70/19)

Članak 89.

Članak 117. stavak 1.

Rok za žalbu u radnom sporu treba sagledati u smislu odredbe članka 89. i 117. stavka 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine", broj 70/19), pa budući da odredbom članka 117. stavka 2.-4. ZID ZPP/19 nije propisana primjena članka 89. ZID ZPP/19 na sve postupke u tijeku, pa tako ni na postupke u kojima do stupanja na snagu ovog Zakona nije donesena prvostupanjska odluka, pravilna je ocjena prvostupanjskog suda da je rok za žalbu u ovom predmetu osam dana sukladno odredbi članka 437. stavka 1. ZPP/14.

"U konkretnom slučaju tužba tužitelja protiv tuženika kao poslodavca za naknadu materijalnih troškova u ovoj pravnoj stvari zaprimljena je 28. ožujka 2014. za vrijeme važenja Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine", broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13 i 89/14, dalje u tekstu: ZPP/14), pa suprotno navodima u konkretnom slučaju u primjeni su u odnosu na računanje rokova odredbe ranije važećeg članka 437. stavka 1. ZPP/14.

Naime, odredbom članka 348. stavka 1., propisano je kako protiv presude donesene u prvom stupnju stranke mogu podnijeti žalbu u roku od petnaest dana od dana dostave prijepisa presude, ako u ovom zakonu nije određen drugi rok. No, glede roka za žalbu u

radnom sporu to treba sagledati u smislu odredbe članka 89. i odredbe članka 117. stavka 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku - "Narodne novine", broj 70/19/, prema kojoj: "Postupci pokrenuti prije stupanja na snagu ovoga Zakona dovršit će se primjenom odredbi Zakona o parničnom postupku - "Narodne novine", broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11 - pročišćeni tekst, 25/13 i 89/14 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske/).

Budući da odredbom članka 117. stavka 2.-4. ZID ZPP/19 nije propisana primjena članka 89. ZID ZPP/19 na sve postupke u tijeku, pa tako ni na postupke u kojima do stupanja na snagu ovoga Zakona donesena prvostupanjska odluka, pravilna je ocjena prvostupanjskog suda da je rok za žalbu u ovom predmetu osam dana, sukladno odredbi članka 437. stavka 1. ZPP/14, a kako je to i navedeno u uputi o pravnom lijeku u pisanom otpravku presude.

Naime, radi se o jasnoj zakonskoj odredbi koja ne dopušta mogućnost drugačije interpretacije suda u cilju ostvarenja potpunog pristupa sudu, pa njenom primjenom sud ne čini povredu članka 6. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Narodne novine" – "Međunarodni ugovori", broj 18/97, 6/99 - pročišćeni tekst, 8/99 - ispr., 14/02, 1/06 i 13/17, dalje u tekstu: Konvencija). Članak 6. stavak 1. Konvencije obuhvaća "pravo na sud" čiji je sastavni dio i pravo na pristup sudu, odnosno pravo na pokretanje postupka pred sudom u građanskim stvarima. Međutim, Europski sud za ljudska prava u presudi Varićak protiv Hrvatske (zahtjev broj 78008/01) posebno navodi kako pravo na pristup sudu nije apsolutno, već je u svojoj primjeni podložno ograničenjima, budući da po svojoj prirodi zahtjeva uređenje od strane države. U tom pogledu države ugovornice imaju određeni stupanj procjene pri čemu da primijenjeno ograničenje ne umanjuje pravo na pristup na takav način i u tom obujmu da je ugrožena njegova sama bit, što nije konkretni slučaj u kojem tužitelj vlastitim propustima, podnošenjem nepravodobnog pravnog lijeka nije bio u prilici da njegovu odluku ispita viši sud."

Županijski sud u Splitu, Gž R-120/2025-2 od 2. svibnja 2025.

93

812.117.112.4

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PO PRAVNIM LIJEKOVIMA > REDOVNI PRAVNI LIJEKOVI > ŽALBA PROTIV PRESUDE > RAZLOZI ZA ŽALBU > VRSTE > BITNE POVREDE ODREDBA PARNIČNOG POSTUPKA > APSOLUTNO BITNE POVREDE > PROTUZAKONITO ODUZIMANJE MOGUĆNOSTI RASPRAVLJANJA PRED SUDOM

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)

Članak 354. stavak 2. točka 6.

Članak 461.a

Prvostupanjski sud je upozorio stranke na odredbe stavka 6. i 7. iz članka 461.a ZPP-a, ali ne i na sadržaj odredbe stavka 3. i 4. citiranog članka. Time je ostvarena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 2. točke 6. ZPP-a.

"Prema odredbama članka 461.a ZPP-a

U postupku u sporovima male vrijednosti tužba se uvijek dostavlja tuženiku na odgovor (stavak 1.)

U postupku u sporovima male vrijednosti stranke su dužne najkasnije u tužbi, odnosno odgovoru na tužbu iznijeti sve činjenice na kojima temelje svoje zahtjeve i predložiti dokaze potrebne za utvrđivanje iznesenih činjenica (stavak 2.)

Postupak u sporovima male vrijednosti pisani je postupak (stavak 3.).

Sud će u postupcima u sporovima male vrijednosti održati ročište ako to smatra potrebnim radi provođenja dokaznog postupka ili ako barem jedna od stranaka podnese takav obrazloženi prijedlog. Sud će rješenjem odbiti prijedlog stranke za održavanje ročišta ako smatra, s obzirom na okolnosti slučaja, da se pravično vođenje postupka može osigurati i bez održavanja ročišta. Protiv rješenja kojim se odbija prijedlog stranke za održavanje ročišta nije dopuštena posebna žalba (stavak 4.).

Na presude donesene u pisanom postupku ne primjenjuju se odredbe o ročištu za objavu presude iz članka 335. stavka 6. do 12. ovoga Zakona. Sud će presudu u pisanim postupcima dostaviti strankama i umješacima prema odredbama ovoga Zakona o dostavi pismena (stavak 5.).

U postupku u sporovima male vrijednosti u povodu prigovora protiv platnog naloga odnosno prigovora protiv rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave tužitelj je dužan najkasnije u podnesku predanom sudu u roku od 15 dana od dostave prigovora protiv platnog naloga odnosno rješenja kojim je stavljeno izvan snage rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave u dijelu kojim je određena ovrha, iznijeti sve činjenice na kojima temelji svoje zahtjeve i predložiti dokaze potrebne za utvrđivanje iznesenih činjenica te predložiti održavanje usmene rasprave (stavak 6.).

U postupku u sporovima male vrijednosti u povodu prigovora protiv platnog naloga odnosno prigovora protiv rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave tuženik je dužan najkasnije u roku od 15 dana od primitka tužiteljevog podneska iz stavka 6. ovoga članka iznijeti sve činjenice na kojima temelji svoje zahtjeve i predložiti dokaze potrebne za utvrđivanje iznesenih činjenica te predložiti održavanje usmene rasprave. (stavak 7.).

Sud će upozoriti stranke na sadržaj odredbi stavaka 2. do 7. ovoga članka u rješenju za podnošenje pisanog odgovora na tužbu iz članka 284. stavka 1. ovoga Zakona, rješenju koje se dostavlja tuženiku uz prigovor protiv platnog naloga, odnosno u rješenju kojim je stavljeno izvan snage rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave u dijelu kojim je određena ovrha. (stavak 8.).

Prvostupanjski sud u postupku koji je prethodio donošenju pobijane presude donio je rješenje od 26. listopada 2023. kojim je stavljeno izvan snage rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave, u dijelu kojim je određena ovrha, te je postupak po pravomoćnosti tog rješenja nastavljen kao povodom prigovora protiv platnog naloga.

Ovaj žalbeni sud je razmatranjem predmetnog spisa primijetio kako je prvostupanjski sud u navedenom rješenju upozorio stranke na odredbe stavka 6. i 7. iz članka. 461.a ZPP-a, ali ne i na sadržaj odredbe stavka 3. i 4. citiranog članka. Time je, prema mišljenju ovog žalbenog suda, ostvarena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 2. točke 6. ZPP-a. Naime, na taj način je strankama onemogućeno raspravljanje pred sudom, a na to sadržajno upućuju i žalbeni navodi tuženika. Konkretno, tuženiku je onemogućeno da u postupku iznese činjenice na kojima temelji svoje tvrdnje iz prigovora protiv rješenja o ovrsi, i predlaži dokaze kojima se utvrđuju te činjenice, sve kako bi zaštitio svoje pravne interese u postupku."

Županijski sud u Splitu, Gž-2989/2024-2 od 20. ožujka 2025.

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PO PRAVNIM LJJEKOVIMA > REDOVNI PRAVNI LJJEKOVI > ŽALBA PROTIV PRESUDE > POSTUPAK PO ŽALBI > POSTUPAK KOD DRUGOSTUPANJSKOG SUDA > ODLUKE DRUGOSTUPANJSKOG SUDA O ŽALBI > ODBACIVANJE ŽALBE KAO NEPRAVOVREMENE, NEPOTPUNE ILI NEDOPUŠTENE

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)

Članak 82.

Singularni pravni sljednik ostavitelja temeljem ugovora o doživotnom uzdržavanju s ostavitelem ima pravni interes za podnošenje žalbe u postupku utvrđenja bračne stečevine ostavitelja.

"Žalbu na predmetno prvostupanjsko rješenje podnosi S. M. kao singularni pravni sljednik iza pok. B. B. s obzirom da je sa pokojnikom zaključen ugovor o doživotnom uzdržavanju.

Sud prvog stupnja odbacuje žalbu Saše Mesića iz razloga što nije stranka u ostavinskom postupku iza smrti pok. B. B.

Žalitelj s obzirom da se poziva na zaključeni ugovor o doživotnom uzdržavanju sa pok. B. B. ima prema mišljenju ovog suda pravni interes za predmetnu žalbu s obzirom da je u pitanju imovina o kojoj se odlučuje u predmetnom postupku i to što je žalba istoga odbačena u ostavinskom postupku ne isključuje mogućnost žalitelja da u parničnom postupku rješava pitanje imovine pok. B. B."

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-110/2025-2 od 20. lipnja 2025.

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PO PRAVNIM LJJEKOVIMA > IZVANREDNI PRAVNI LJJEKOVI > PONAVLJANJE POSTUPKA > POSTUPAK PO PRIJEDLOGU ZA PONAVLJANJE > ODLUKE O PRIJEDLOGU ZA PONAVLJANJE POSTUPKA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)

Članak 428. stavak 4.

Pravilnim tumačenjem odredbe članka 428. stavka 4. ZPP-a, a primjenjujući argumentum a cohaerentia treba uzeti da bi i prvostupanjski sud bio dužan, da kada već ukida svoju odluku, ukine i odluku drugostupanjskog suda. Naime ukidanjem

prvostupanjske presude, drugostupanjska presuda kojom je potvrđena prvostupanjska presuda (dakle njezina pravilnost i zakonitost) bi izgubila svoj smisao.

"Tužitelj je u žalbi istaknuo kako prvostupanjski sud nije bio ovlašten rješenjem ukinuti drugostupanjsku odluku. I ovaj žalbeni razlog nije osnovan. Tuženik je u prijedlogu za ponavljanje postupka predložio da se ukine presuda Općinskog suda u Vukovaru, poslovni broj: Pr-7/2023-5 od 18. svibnja 2023., koja je potvrđena presudom Županijskog suda u Splitu, poslovni broj: Gž R-487/2023-3 od 29. studenoga 2023. Dakle, neposredni predmet pobijanja je prvostupanjska presuda od 18. svibnja 2023., a posredni i drugostupanjska presuda od 29. studenoga 2023., koju bi nužno trebalo ukinuti ako bi se ukinula izravno pobijana prvostupanjska presuda, u smislu odredbe članka 428. stavka 4. ZPP-a. Ovom je odredbom naime propisano da kada viši sud ustanovi da je opravdan prijedlog za ponavljanje postupka i da nije potrebno da se održi nova glavna rasprava, ukinut će svoju odluku, a i odluku višeg suda ako takva postoji, i donijeti novu odluku o glavnoj stvari. Slijedom navedenog, a pravilnim tumačenjem odredbe članka 428. stavka 4. ZPP-a, a primjenjujući *argumentum a cohaerentia*, (razlog koherentnosti (pravnog sistema), treba uzeti da bi i prvostupanjski sud bio dužan, da kada već ukida svoju odluku, ukine i odluku drugostupanjskog suda. Naime ukidanjem prvostupanjske presude, drugostupanjska presuda kojom je potvrđena prvostupanjska presuda (dakle njezina pravilnost i zakonitost) bi izgubila svoj smisao."

Županijski sud u Splitu, Gž R-108/2025-2 od 11. travnja 2025.

96

813.220

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSEBNI POSTUPCI > IZDAVANJE PLATNOG NALOGA > POSTUPAK U SVEZI S IZDAVANJEM PLATNOG NALOGA > OPĆENITO

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 117/03, 88/05, 2/07 - Odluka USRH, 84/08, 96/08 – Odluka USRH, 123/08, 57/11, 148/11 – pročišćeni tekst, 25/13, 43/13 - Rješenje USRH, 70/19, 80/22, 114/22)

Članak 446. stavak 1.

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17 i 131/20)

Članak 281. stavak 6.

Kada javni bilježnik zaprimi prijedlog za ovrhu protiv ovršenika s prebivališem ili sjedištem izvan RH, smatrat će se kako je zaprimljen zahtjev za izdavanje platnog naloga, pa je za postupanje po istom nadležan općinski sud sukladno odredbi članka 281. stavka 6. OZ-a.

"Pobijanim rješenjem prijedlog za izdavanje platnog naloga se odbacuje.

Prvostupanjski sud je donio pobijano rješenje pozivom na odredbu članka 16. ZPP-a, temeljem utvrđenja da tuženik nema prebivalište ni boravište u Republici Hrvatskoj te da zbog navedenog taj sud nije nadležan za odlučivanje u ovoj pravnoj stvari.

Osnovano ovrhovoditelj u žalbi ističe kako nadležnost prvostupanjskog suda u ovoj pravnoj stvari proizlazi iz odredbe članka 281. stavka 6. OZ-a, kojom je propisano kako će se kada javni bilježnik zaprimi prijedlog za ovrhu protiv ovršenika osobe s prebivalištem ili sjedištem izvan Republike Hrvatske, smatrati kako je zaprimio zahtjev za izdavanje platnog naloga sukladno odredbama zakona kojim se uređuje parnični postupak te neće donijeti rješenje o ovrsi već će proslijediti predmet nadležnom sudu u skladu sa člankom 287. ovoga Zakona radi donošenja odluke, a koja odredba se primjenjuje u konkretnom slučaju."

Županijski sud u Splitu, Gž-496/2025-2 od 3. ožujka 2025.

97

813.220

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSEBNI POSTUPCI > IZDAVANJE PLATNOG NALOGA > POSTUPAK U SVEZI S IZDAVANJEM PLATNOG NALOGA > OPĆENITO

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)

Članak 446.

Činjenica što se tuženica oglašila na pozive i opomene tužitelja na podmirenje duga ne znači osporavanje potraživanja, pa tužielj nema pravni interes za podnošenje tužbe za izdavanje platnog naloga umjesto predlaganja ovrhe na temelju vjerodostojne isprave

"Prvostupanjskim rješenjem odbačena je tužba tužitelja u predmetnoj pravnoj stvari.

Iz obrazloženja pobijanog rješenja proizlazi da je tužitelj podnio tužbu za izdavanje platnog naloga protiv tuženice, radi isplate iznosa od 52,97 EUR. Sukladno članku 446. stavku 1. 2. i 3. ZPP-a razvidno je da te odredbe predviđaju pravni interes tužitelja kao obavezan uvjet za donošenje rješenja o platnom naloga, pa da je propisano da će se smatrati da tužitelj ima pravni interes ako je tuženik prethodno osporio tražbinu. Međutim, činjenica što se tuženica oglašila na pozive i opomene tuženika za podmirenje duga da ne znači da je ona osporila utuženo potraživanje. Sud da sud ocjenjuje da ogluha tuženice na pozive i opomene tuženika nije razlog koji opravdava tužiteljev pravni interes za podnošenje tužbe za izdavanje platnog naloga. Kako tužitelj nije naveo razloge zbog kojih predlaže izdavanje platnog naloga umjesto da predlaže određivanje ovrhe na temelju vjerodostojne isprave, niti je dokazao svoj pravni interes za izdavanje platnog naloga, sud da je odbacio tužbu za izdavanje platnog naloga i odlučio kao u izreci rješenja.

Postojanje pravnog interesa je procesna pretpostavka za dopuštenost suđenja u određenoj pravnoj stvari, na koju sud pazi po službenoj dužnosti. Zbog nepostojanja pozitivnih procesnih pretpostavki odnosno zbog postojanja procesnih smetnji, tužba se u pravilu mora kao nedopuštena odbaciti.

Dakle, prvostupanjski sud je odbacio tužbu pozivajući se na odredbu 446. ZPP-a smatrajući da tužitelj nije dokazao da postoji pravni interes za podnošenje tužbe za izdavanje platnog naloga.

U konkretnim okolnostima kada tužitelj nije naveo razloge zbog kojih predlaže izdavanje platnog naloga umjesto određivanja ovrhe na temelju vjerodostojne isprave a sama činjenica što se tuženica oglušila na pozive i opomene tužitelja za podmirenje duga ne znači da je ona osporila utuženo potraživanje pa nema osnove za podnošenje tužbe za izdavanje platnog naloga kako to i osnovano smatra prvostupanjski sud, slijedom čega se žalba žalitelja ukazuje neosnovnom."

Županijski sud u Splitu, GŽ-189/2025-2 od 10. ožujka 2025.

98

821.1

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > IZVANPARNIČNI POSTUPAK > POJEDINI IZVANPARNIČNI POSTUPCI > PROGLAŠENJE NESTALOG ZA UMRLOG I DOKAZIVANJE SMRTI

*Zakon o izvanparničnom postupku
(NN 59/23)*

Članak 57.

Kada je predlagatelj prijedlog podnio prije stupanja na snagu i primjene ZIP-a te kada nije pozvan na dostavu potrebne dokumentacije tada nije bilo osnova za odbačaj prijedloga, nego je trebalo na osnovu dokumentacije dostavljene od predlagatelja i rezultata postupka donijeti meritornu odluku (članak 57. citiranog Zakona).

"Iz spisa proizlazi da je vršitelj dužnosti javni bilježnik kao sudski povjerenik Općinskog suda u Pazinu, Stalna služba u Bujama – Buie u predmetu radi proglašenja nestale osobe umrlom donio rješenje kojim se odbacuje prijedlog radi proglašenja nestale osobe F. G. pok. G., nepoznatog prebivališta i boravišta, umrlom.

Člankom 119. stavkom 1. Zakona o izvanparničnom postupku ("Narodne novine", broj 59/23) određeno je da postupci koji su bili pokrenuti, a nisu dovršeni do stupanja na snagu ovog Zakona, dovršit će se po propisima i pravnim pravilima koji su bili na snazi do stupanja na snagu ovog Zakona, dok je stavkom 2. određeno da iznimno sud će stupanjem na snagu odredbi članka 52. i 56. povjeriti javnom bilježniku ako sud do stupanja na snagu nije poduzeo ni jednu radnju, kao što je u konkretnom slučaju riječ, a ove odredbe stupaju na snagu 1. rujna 2023.

Prema odredbi članka 57. stavka 1. i 3. navedenog Zakona prijedlog za proglašenje nestale osobe umrlom može podnijeti svaka osoba koja za to ima pravni interes, državni odvjetnik i Hrvatski zavod za socijalni rad, a prijedlog treba sadržavati podatke o imenu i prezimenu, odnosno nazivu predlagatelja, njegovoj adresi, osobnom identifikacijskom broju, te podatke o imenu i prezimenu, te datumu rođenja nestale osobe čije se proglašenje umrlom predlaže, o njezinu posljednjem prebivalištu, odnosno boravištu, te o njezinu osobnom identifikacijskom broju ako ga je imala.

Prema stavku 3. članka 59. ZIP-a ako sud na osnovi podataka u prijedlogu i priloženih isprava te na drugi način prikupljenih podataka ocijeni da je vjerojatno da su pretpostavke ispunjene, postaviti će nestaloj osobi privremenog zastupnika i o tome obavijestiti Hrvatski zavod za socijalni rad, ili će pozvati Hrvatski zavod za socijalni rad, da mu u određenom roku imenuje posebnog skrbnika, u skladu s odredbama posebnog propisa kojim se uređuju obiteljskopравни odnosi, za zastupanje u postupku.

Konačno, prema odredbi članka 57. stavka 4. ZIP-a uz prijedlog treba priložiti izvadak iz matice rođenih ili drugu odgovarajuću ispravu za osobu čije se proglašenje umrlom predlaže.

Međutim u okolnostima kada je predlagatelj prijedlog podnio prije stupanja na snagu i primjene ZIP-a te kada nije pozvan na dostavu potrebne dokumentacije tada nije bilo osnova, prema mišljenju ovog suda, za odbačaj prijedloga, nego je trebalo na osnovu dokumentacije dostavljene od predlagatelja i rezultata postupka donijeti meritornu odluku (članak 57. citiranog Zakona)."

Županijski sud u Splitu, Gž-390/2025-2 od 18. ožujka 2025.

99

821.22

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > IZVANPARNIČNI POSTUPAK > POJEDINI IZVANPARNIČNI POSTUPCI > SUDSKI PONIŠTAJ ISPRAVA (AMORTIZACIJA) > POSTUPAK

*Zakon o izvanparničnom postupku
(NN 59/23)*

Članak 109. stavak 1.

Javni bilježnik je nadležan za postupanje po prijedlogu radi dokazivanja činjenice smrti zaprimljenom do stupanja na snagu Zakona o izvanparničnom postupku pod pretpostavkom da sud do tada nije poduzimao radnje u postupku.

"Iz stanja spisa proizlazi da je vršitelj dužnosti javni bilježnik kao sudski povjerenik Općinskog suda u Pazinu, Stalna služba u Bujama-Buie u predmetu radi dokazivanja smrti, donio rješenje kojem se odbacuje prijedlog u odnosu na A. D. pok. G.

Člankom 119. stavkom 1. Zakona o izvanparničnom postupku ("Narodne novine", broj 59/23, dalje u tekstu: ZIP) određeno je da postupci koji su bili pokrenuti a nisu dovršeni do stupanja na snagu ovog Zakona, dovršit će se po propisima i pravnim pravilima koji su bili na snazi do stupanja na snagu ovog Zakona, dok je stavkom 2. određeno da iznimno sud će stupanjem na snagu odredbe članka 52. i 56. povjeriti javnom bilježniku ako sud do stupanja na snagu nije poduzeo ni jednu radnju kao što je u konkretnom slučaju riječ, a ove odredbe stupaju na snagu 1. rujna 2023.

Člankom 52. navedenog Zakona određeno je da će sud provedbu postupaka povjeriti javnom bilježniku čije se sjedište nalazi na području nadležnog suda, ako su stranke podnijele prijedlog za sporazumno uređenje međa i prijedlog za sporazumno razvrgnuće suvlasništva, dok je člankom 56. određeno da za proglašenje nestale osobe umrlom i za dokazivanje smrti nije nadležan općinski sud na čijem području je ta osoba imala posljednje prebivalište, ako nije imala prebivalište općinski sud na čijem području je ta osoba imala posljednje boravište."

Županijski sud u Splitu, Gž-374/2025-2 od 12. ožujka 2025.

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > IZVANPARNIČNI POSTUPAK > POJEDINI
IZVANPARNIČNI POSTUPCI > UREĐENJE MEĐA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)

Članak 213. stavak 1.

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima

(NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14)

Članak 103.

Imajući u vidu citiranu odredbu ZV, te predmet spora-da se radi o vlasničkoj tužbi i da prilikom uređenja međe predmet raspravljanja ne može biti zaštita od uznemiravanja prava vlasništva predmetne nekretnine, niti stranke mogu raspravljati o pravu vlasništva nad predmetnim nekretninama, već se u tom postupku raspravlja samo o činjenicama i utvrđuju se činjenice te se uređuje međa, dakle ne raspravlja se o nikakvim pravnim pitanjima pa ni o pravu vlasništva to odluka u izvanparničnom predmetu uređenja međe ne predstavlja prethodno pitanje u konkretnom predmetu.

"Prvostupanjski sud je donio rješenje o prekidu postupka pozivom na odredbu članka 213. stavka 1. ZPP-a, kojom odredbom je propisano da će sud odrediti prekid postupka ako je odlučio da sam ne rješava o prethodnom pitanju (članak 12.)

Nadalje, člankom 103. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima („Narodne novine“, broj 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14, dalje u tekstu: ZVDSP) propisano je:

(1) Ako su međašni znakovi između dvije nekretnine zbog bilo kakvih okolnosti toliko oštećeni da bi se moglo dogoditi da se međe neće moći raspoznati, ili ako se međe više ne raspoznaju, ili su sporne, onda svaki od susjeda ima pravo zahtijevati da sud u izvanparničnom postupku (postupku uređenja međa) obnovi ili ispravi među.

(2) Sud će među obnoviti ili ispraviti prema katastarskom nacrtu, ako je to moguće i ako na to stranke pristaju.

(3) Ako ne bi bio u stanju postupiti prema odredbi stavka 2. ovoga članka, sud će među obnoviti ili ispraviti prema sporazumu susjeda čija je međa u pitanju, a ne bude li postignut sporazum, prema posljednjem mirnom posjedu, a ne uspije li ga utvrditi – prema pravičnoj ocjeni.

(4) Istodobno s donošenjem odluke iz stavka 2. ili 3. ovoga članka, sud će na licu mjesta označiti među međašnim znakovima.

(5) Od trenutka kada je sud među označio međašnim znakovima smatra se da postoji vlasništvo do te međe, a tko tvrdi suprotno, treba to dokazati.

(6) I nakon što je sud u postupku uređenja međa obnovio ili ispravio među, svatko može u parnici dokazivati vlasništvo i zahtijevati da se u skladu s njim označi međa, no susjed koji je sudjelovao u postupku uređenja međa ne može to zahtijevati nakon proteka roka od šest mjeseci od dana pravomoćnosti odluke donesene u postupku uređenja međa.

Dakle, imajući u vidu citiranu odredbu ZV, te predmet spora-da se radi o vlasničkoj tužbi i da prilikom uređenja međe predmet raspravljanja ne može biti zaštita od uznemiravanja prava vlasništva predmetne nekretnine, niti stranke mogu raspravljati o pravu vlasništva nad predmetnim nekretninama, već se u tom postupku raspravlja samo o činjenicama i utvrđuju se činjenice te se uređuje međa, dakle ne raspravlja se o nikakvim pravnim pitanjima pa ni o pravu vlasništva tako da odluka u izvanparničnom predmetu uređenja međe ne predstavlja prethodno pitanje u konkretnom predmetu.

Iz navedenog proizlazi kako je prvostupanjski sud pogrešno primijenio materijalno pravo, na čega ukazuje žalitelj, pa je postupajući temeljem članka 380. točke 3. ZPP-a valjalo uvažiti žalbu žalitelja te rješenje ukinuti i vratiti prvostupanjskom sudu na ponovni postupak."

Županijski sud u Splitu, Gž-3162/2024-2 od 10. ožujka 2025.

101

821.51

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > IZVANPARNIČNI POSTUPAK > POJEDINI IZVANPARNIČNI POSTUPCI > UREĐENJE MEĐA > KADA SE MOŽE TRAŽITI UREĐENJE MEĐA

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima

(NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14, 81/15 i 94/17)

Članak 103.

Promjena oznake čestica u zemljišnim knjigama ili katastru ne predstavlja prestanak njihova postojanja u smislu uređenja međa, niti je to razlog za obustavu postupka, ukoliko su iste fizički i pravno još uvijek prepoznatljive te se nalaze u vlasništvu protustranke.

"Predmet postupka je uređenje granice između nekretnina stranaka u smislu odredbe članka 103. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine", broj 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14, 81/15 i 94/17, dalje u tekstu: ZVDSP).

Sud prvog stupnja obustavlja postupak s obrazloženjem kako predlagateljica predlaže uređenje međa između nekretnina u njezinu vlasništvu oznake [kastarska čestica] [kastarska općina], s jedne strane te [kastarska čestica] [kastarska općina] s druge strane, dok da je utvrđeno kako nekretnine oznake [kastarska čestica] [kastarska općina] više ne postoje u zemljišnoj knjizi pod navedenim brojevima katastarskih čestica. Stoga prema stavu suda prvog stupnja ne postoje uvjeti za daljnje vođenje ovog postupka jer ne postoje nekretnine protustranaka, već samo predlagateljicine, a između kojih bi trebao sud obnoviti ili ispraviti među. Zbog navedenog sud prvog stupnja nije dopunjeni prijedlog radi uređenja međa dostavio Gradu B. niti ga naznačio kao II. protustranku u ovom postupku.

Predlagateljica u žalbi ukazuje da su u vrijeme podnošenja prijedloga sporne čestice postojale u zemljišnim knjigama i katastarskim operatima te da iste i nadalje postoje, ali pod novim oznakama, pri čemu su zadržale istu prostornu konfiguraciju, a njihova vlasnica je i dalje protustranka.

Pregledom spisa i žalbenih navoda proizlazi da je sud prvog stupnja pri donošenju rješenja propustio pravilno utvrditi činjenično stanje, odnosno nije pravilno cijenio promjene

u zemljišnoknjižnom i katastarskom stanju koje se odnose na predmetne čestice. Promjena oznake čestica u zemljišnim knjigama ili katastru ne predstavlja prestanak njihova postojanja u smislu uređenja međa, niti je to razlog za obustavu postupka, ukoliko su iste fizički i pravno još uvijek prepoznatljive te se nalaze u istom vlasništvu protustranke."

Županijski sud u Splitu, GŽ-3236/2024-2 od 23. lipnja 2025.

102

830.322

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OPĆENITO O OVRŠNOM POSTUPKU I POSTUPKU OSIGURANJA > SREDSTVA I PREDMET OVRHE I OSIGURANJA > PREDMET OVRHE I OSIGURANJA > STVARI I PRAVA KOJA NE MOGU BITI PREDMET OVRHE

*Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda
(MU 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06, 2/10 i 13/17)*

Članak 8.

*Ovršni zakon
(NN 112/12, 25/13, 94/14, 55/16, 73/17, 131/20, 114/22 i 6/24)*

Članak 256.

U ovršnom postupku proizašlom iz prethodno vođenog parničnog postupka u kojem je ovrhovoditelju pružena posjedovna zaštita predmetnog stana koji čini jedinstvenu cjelinu, nije dopušteno raspravljanje o pravu na dom.

"Prvostupanjski sud je odredio ovrhu ispražnjenjem i predajom nekretnine ovrhovoditelju, točnije, udaljenjem ovršenice i uklanjanjem njezinih stvari iz nekretnine- iz stana u [adresa], V. kat, stan [oznaka], površine 49,90 m², koji se sastoji od ulaznog prostora, dnevnog boravka s blagovaonicom, kuhinje, kupaonice, spavaće sobe i loggie, ocjenjujući da je prijedlog za ovrhu u cijelosti utemeljen i sukladan ovršnoj ispravi, pravomoćnom i ovršnom rješenju Općinskog suda u Sesvetama poslovni broj Psp-16/23 od 24. travnja 2024.

Prvostupanjski sud je pravilno primjenjujući naprijed citirane zakonske odredbe odredio ovrhu ispražnjenjem i predajom nekretnine ovrhovoditelju, radi ostvarenja navedene tražbine, temeljem i sukladno ovršnoj ispravi, citranom pravomoćnom i ovršnom rješenju, u kojem su nedvojbeno naznačeni vjerovnik i dužnik, te predmet, vrsta, opseg i vrijeme ispunjenja obveze, odnosno iz kojeg proizlazi postojanje nenovčane tražbine, čije se prisilno ostvarenje traži.

Vezano za isticanje prigovora prava na dom, u smislu članka 8. (Europske) Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Međunarodni ugovori", broj 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06, 2/10 i 13/17, dalje u tekstu: Konvencija) koje propisuju pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života, valja naglasiti kako u konkretnom slučaju ovršnu ispravu predstavlja pravomoćno i ovršno rješenje Općinskog suda u Sesvetama poslovni broj Psp-16/23 od 24. travnja 2024. koje je doneseno u postupku radi smetanja posjeda i kojim je tužitelju Gradu Z., u ovom postupku ovrhovoditelju, pružena tražena posjedovna zaštita te

tuženici H. B., u ovom postupku ovršenici, naloženo da iseli iz predmetnog stana te isti preda slobodan od osoba i stvari tužitelju.

Sukladno pravnom shvaćanju Vrhovnog suda Republike Hrvatske izraženom u rješenju poslovni broj Rev-3611/2019 od 29. studenog 2022., u postupku radi smetanja posjeda ne može se raspravljati o pravu pa niti o pravu na dom jer takav prigovor posljedično dovodi do raspravljanja o pravu na posjed i pravnom temelju posjeda, koji ne mogu biti predmet raspravljanja i odlučivanja u navedenom postupku u kojem se raspravlja isključivo o posljednjem stanju posjeda i nastalom smetanju."

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-982/2024-2 od 20. ožujka 2025.

103

830.54

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OPĆENITO O OVRŠNOM POSTUPKU I POSTUPKU OSIGURANJA > ODREĐENA POSTUPOVNA PITANJA > SASTAV SUDA I ODLUKE

*Zakon o nasljeđivanju
(NN 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15 i 14/19)*

Članak 4. stavak 1.

Do procesne sukcesije dolazi trenutkom otvaranja nasljedstva (smrću ostavitelja) i tom se univerzalni sukcesor ne može protiviti, a ne traži se pravomoćno rješenje o nasljeđivanju.

"U postupku koji je prethodio donošenju pobijanog rješenja:
- povodom prijedloga ovrhovoditelja F. B. i C. B. doneseno je rješenje o ovrsi radi ispražnjenja i predaje nekretnine,
- rješenjem od 4. svibnja 2022. postupak je prekinut zbog smrti ovrhovoditelja C. B.,
- podneskom od 21. listopada 2022. ovrhovoditelj F. B. izvijestio je sud da je on jedini pravni sljednik pok. C. i da preuzima postupak u cijelosti te je u spis dostavio stranu javnu ispravu - Atto di notorietà od 15. ožujka 2022. suda u Trstu prevedenu od strane sudskog tumača za talijanski jezik.

Temeljem takvog stanja u spisu prvostupanjski sud donosi pobijano rješenje pozivom na odredbu članka 215. stavka 1. ZPP-a. Navedenom odredbom određeno je da će se, postupak koji je prekinut zbog smrti stranke, nastaviti kada nasljednik ili staratelj ostavštine preuzme postupak ili kada ih sud pozove na prijedlog protivne strane ili po službenoj dužnosti pozove da to učine. "

Odredbom članka 4. stavka 1. Zakona o nasljeđivanju ("Narodne novine", broj 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15 i 14/19, dalje u tekstu: ZN), umrlu fizičku osobu (ostavitelja) nasljeđuje onaj koji je njezinom smrću stekao nasljedno pravo (nasljednik). Nasljednik je, dakle, onaj tko je stekao nasljedno pravo, a nasljedno se pravo stječe u trenutku ostaviteljeve smrti. Stjecatelj nasljednog prava može ga se po odredbama ovoga Zakona odreći, pa će se uzeti kao da ga nikada nije niti stekao (članak 4. stavak 4. ZN-a). Stjecanjem nasljednog prava osoba koja stječe to pravo postaje ostaviteljevim sveopćim pravnim sljednikom (univerzalnim sukcesorom) zbog njegove smrti (mortis causa).

Iz sadržaja spisa proizlazi da je ovrhovoditelj F. B. podnescima predlagao nastavak postupka koji je prekinut zbog smrti C. B. i da se može smatrati njegovim presumiranim

nasljednikom. Naime, do procesne sukcesije dolazi trenutkom otvaranja nasljedstva (smrću ostavitelja) i tomu se univerzalni sukcesor ne može protiviti, a ne traži se pravomoćno rješenje o nasljeđivanju. Nadalje, za nastavak prekinutog postupka dovoljno je učinjeno vjerojatnim da je upravo F. B. nasljednik pok. C. To proizlazi iz strane javne isprave Atto di notorieta od 15. ožujka 2022. suda u Trstu koju je preveo stalni sudski tumač, a žalba ovršenika ne sadrži argumentirane navode koji bi njenu vjerodostojnost doveli u sumnju."

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-70/2025-2 od 20. veljače 2025.

104

830.551

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OPĆENITO O OVRŠNOM POSTUPKU I POSTUPKU OSIGURANJA > ODREĐENA POSTUPOVNA PITANJA > PRAVNI LIJEKOVI > ŽALBA PROTIV RJEŠENJA

Ovršni zakon

(NN 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08)

Članak 99.a

Pravo na žalbu protiv rješenja o dosudi, uz stranke, imaju i sve osobe koje su sudjelovale na dražbi kao ponuditelji.

"Prvostupanjski je sud donio rješenje kojim je odbacio kao nedopuštenu žalbu J. B: izjavljenu protiv rješenja prvostupanjskog suda poslovni broj Ovr- 2151/2013-125 od 14. veljače 2025.

Predmetni se postupak ovrhe vodi radi namirenja ovrhovoditeljeve novčane tražbine na ovršenikovoj nekretnini. Postupak je u fazi prodaje nekrenine javnom dražbom, te je 24. travnja 2024. održano drugo dražbeno ročište. U nadmetanju je, kao jedan od kupaca sudjelovala i J. B.

U konkretnoj je situaciji primijeniti je odredbe članka 99.a OZ-a:

(1) Stranke imaju pravo na žalbu protiv rješenja o dosudi.

(2) Protiv rješenja o dosudi nekretnina koje su prodane na dražbi, pravo na žalbu imaju i osobe koje su sudjelovale na dražbi kao ponuditelji.

Pravilnim tumačenjem citiranih odredbi proizlazi da pravo na žalbu protiv rješenja o dosudi, uz stranke, imaju i sve osobe koje su sudjelovale na dražbi kao ponuditelji, što J. B. nedvojbeno jest pa je trebalo primjenom odredbe članka 380. točke 3. ZPP-a u svezi s odredbom članka 19. stavka 1. OZ-a ukinuti pobijano rješenje. Slijedom navedenog, o žalbi J. B. odlučeno je rješenjem ovog drugostupanjskog suda odlukom Gž Ovr-363/2025-6."

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-363/2025-5 od 21. kolovoza 2025.

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OPĆENITO O OVRŠNOM POSTUPKU I POSTUPKU OSIGURANJA > ODREĐENA POSTUPOVNA PITANJA > TROŠKOVI POSTUPKA

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17 i 131/20)

Članak 14. stavak 5.

Kada je do obustave ovrhe došlo iz razloga što je tražbina ovrhovoditeljice naplaćena u postupku izravne naplate sa računa ovršenika, ovršenik je dužan naknaditi ovrhovoditeljici sve troškove koji su bili nužni i potrebni za provođenje ovrhe u smislu odredbe članka 14. stavka 5. OZ-a.

"Prema odredbi članka 14. stavka 5. OZ-a ovrhovoditelj, odnosno predlagatelj osiguranja dužni su ovršeniku, odnosno protivniku osiguranja naknaditi troškove koje su im neosnovano prouzročili. Sukladno odredbi stavka 6. ovoga članka zahtjev za naknadu troškova podnosi se najkasnije u roku od trideset dana od dana završetka postupka.

U konkretnom je slučaju ovršni postupak pokrenut iz razloga što ovršenik nije platio tražbinu ovrhovoditeljice i time ju je izložio troškovima postupka koje je dužan platiti. Prvostupanjski je sud svojim rješenjem od 10. ožujka 2023. obustavio ovrhu iz razloga što je tražbina ovrhovoditeljice naplaćena u postupku izravne naplate sa računa ovršenika, pa je ovršenik dužan naknaditi ovrhovoditeljici i sve troškove koji su bili nužni i potrebni za provođenje ovrhe u smislu odredbe članka 14. stavka 5. OZ-a.

Prvostupanjski sud zbog pogrešnog pravnog pristupa nije utvrdio jesu li i u kojem iznosu u postupku izravne naplate ovrhovoditeljici namireni i troškovi ovršnog postupka koje je ista uredno popisala tijekom postupka i na čijoj naplati ustraje, pa zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja nije moguće ispitati niti pravilnost primjene materijalnog prava."

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-449/2025-2 od 30. lipnja 2025.

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OPĆENITO O OVRŠNOM POSTUPKU I POSTUPKU OSIGURANJA > ODREĐENA POSTUPOVNA PITANJA > TROŠKOVI POSTUPKA

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17 i 131/20, 114/22 i 6/24)

Članak 6.

Članak 14. stavak 4.

Zahtjev ovrhovoditelja za naknadu troškova nastalih u postupku izravne naplate kod FINE. podnesen na temelju ranije donesenog rješenja o trošku, kada se ne radi se o zahtjevu koji predstavlja "cikličku ovrhu za istovjetne radnje", ne predstavlja povredu načela zaštite dostojanstva ovršenika i zlouporabu prava od strane ovrhovoditelja.

"Prvostupanjskim rješenjem odbijen je zahtjev ovrhovoditelja za naknadu troška podnesen 3. lipnja 2024. kao nedopušten.

Na postupak izvansudske ovrhe, za koji se traži naknada troškova u ovom postupku, primjenjuju se odredbe OZ-a koje normiraju naknadu troškova postupka. Navedeno proizlazi, između ostalog, iz odredbe članka 4. stavka 4. Zakona o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima ("Narodne novine", broj 68/18, 02/20, 46/20 i 47/20, 83/20 i 133/20, dalje u tekstu: ZPONS) koji propisuje da se u slučaju da tim zakonom nije nešto drugačije propisano, na provedbu ovrhe odgovarajuće primjenjuju zakoni kojima se uređuje ovršni postupak.

Također, na zajedničkim sastancima predsjednika Građanskih odjela županijskih sudova i Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske održanim dana 29. ožujka 2018., 13. lipnja 2019., te 26. studenog 2021. prihvaćen je i potvrđen zaključak po kojem se troškovi izvansudske ovrhe priznaju kao dio troškova ovršnog postupka.

Iz stanja spisa proizlazi da je ovrhovoditelj podneskom od dana 3. lipnja 2024. podnio zahtjev za naknadu troškova postupka izvansudske ovrhe, temeljem pravomoćnog i ovršnog rješenja Općinskog suda u Sesvetama broj Ovr-146/22 od 24. ožujka 2022., koje je preinačeno rješenjem Županijskog suda u Velikoj Gorici broj Gž Ovr-217/22 od 28. srpnja 2022.

Dakle, u konkretnom slučaju, ovrhovoditelj citiranim prijedlogom potražuje trošak izvansudske ovrhe, ali ovaj put temeljem rješenja (rješenje Općinskog suda u Sesvetama broj Ovr-146/22 od 24. ožujka 2022.) kojim mu je dosuđen trošak ranije izvansudske ovrhe (koji zahtjev je podnio 3. lipnja 2024. radi naknade troškova nastalih u postupku izravne naplate presude Općinskog radnog suda u Zagrebu poslovni broj Pr-8920/20 od 27. listopada 2021.).

Imajući u vidu okolnost da je zahtjev ovrhovoditelja za naknadu troškova nastalih u postupku izravne naplate kod FINE na temelju ranije donesenog rješenja o trošku utemeljen na naprijed citiranim mjerodavnim zakonskim odredbama i sukladan recentnoj sudskoj praksi i izraženim pravnim shvaćanjima, kao i da se radi o zahtjevu koji za sada ne predstavlja "cikličku ovrhu za istovjetne radnje", zaključak prvostupanjskog suda da bi prihvaćanje zahtjeva ovrhovoditelja podrazumijevalo povredu načela zaštite dostojanstva ovršenika i zlouporabu prava od strane ovrhovoditelja, nema uporišta u dosadašnjim rezultatima postupka i postupanju ovrhovoditelja."

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-785/2025-2 od 9. travnja 2025.

107

830.572

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OPĆENITO O OVRŠNOM POSTUPKU I POSTUPKU OSIGURANJA > ODREĐENA POSTUPOVNA PITANJA > TROŠKOVI POSTUPKA > NAKNADA

*Tarifa o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika
(NN 138/23)*

Tbr. 32. točka 2.

Trošak pribave specifikacije Financijske agencije o izvršenju presude je nužan, jer iz predmetne specifikacije sud utvrđuje da je postupak pravne naplate dovršen.

"Ovrhovoditelj u žalbi pobija odluku suda o neosnovanosti troška pribave specifikacije Financijske agencije o izvršenju presude u iznosu od 62,50 EUR.

Po ocjeni ovog suda, ovrhovoditelj osnovano stiče kako je taj trošak potreban i nužan jer iz predmetne specifikacije sud utvrđuje odlučne okolnosti: da je postupak izravne naplate dovršen, te da je zahtjev za troškove sudu predan u roku iz članka 14. stavka 6. OZ-a.

Po stajalištu ovog suda pravilnom primjenom materijalnog prava ovrhovoditelju je trebalo priznati trošak pribave specifikacije naplate tražbine Financijske Agencije u iznosu od 50,00 EUR uvećano za pripadajući PDV, odnosno ukupno 62,50 EUR, primjenom Tbr. 32. točke 2. Tarife, kojim tarifnim brojem je određena nagrada za pribavu drugih isprava, budući da se sadržajno radi o takvom podnesku."

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-254/2024-2 od 22. siječnja 2025.

108

830.572

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OPĆENITO O OVRŠNOM POSTUPKU I POSTUPKU OSIGURANJA > ODREĐENA POSTUPOVNA PITANJA > TROŠKOVI POSTUPKA > NAKNADA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11 – pročišćeni tekst, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)

Članak 39.

Tarifa o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika
(NN 138/23)

Tbr. 7.1

Kriterij za obračun troškova ovršnog postupka ograničen je vrijednošću nekretnine koja je predmet ovrhe, a ne visinom tražbine radi naplate koje je pokrenuta.

"Prvostupanjskim rješenjem pod točkom I. izreke naloženo je ovrhovoditelju da plati I. ovršenici M. P.¹ i II. ovršeniku M. P.² solidarno trošak ovog ovršnog postupka u iznosu od 38.005,00 EUR, u roku od 15 dana (točka I. izreke). Istim rješenje odbijeni su ovršenici s preostalim zahtjevom preko dosuđenog za plaćanje troškova ovršnog postupka u iznosu od 5,5 EUR, kao neosnovanim (točka II. izreke).

Pri donošenju odluke, prvostupanjski sud je utvrdio da je u ovom postupku vrijednost predmeta spora 1.172.169,79 EUR, koliko neprijeporno iznosi tražbina ovrhovoditelja.

Međutim, osnovano ovrhovoditelj ističe da je njegovo pravo namirenja ograničeno vrijednošću nekretnina ovršenika, koje su predmet ovrhe, a vrijednost kojih je utvrđena temeljem:

a) Procjembenog elaborata o procjeni vrijednosti poljoprivrednog zemljišta i vinograda izrađenog 26. lipnja 2023. od strane stalnog sudskog vještaka za poljoprivredu i procjenu

poljoprivrednog zemljišta B. A., dipl.ing. poljoprivrede, kojim je utvrdio tržišnu vrijednost [kastarska čestica] [kastarska općina] u iznosu od 6.936,80 EUR i [kastarska čestica] [kastarska općina] u iznosu od 1.444,00 EUR,

b) Nalaza i mišljenja građevinskog vještaka izrađenog 14. lipnja 2023. od strane stalnog sudskog vještaka za graditeljstvo i procjenu nekretnina A. L., struč.spec.ing.građ., kojim je utvrdio tržišnu vrijednost stambene građevine izgrađene na [kastarska čestica] [kastarska općina] u iznosu od 15.800,00 EUR, te

c) Nalaza i mišljenja građevinskog vještaka izrađenog 15. lipnja 2023. od strane stalnog sudskog vještaka za graditeljstvo i procjenu nekretnina A. L., struč.spec.ing.građ., kojim je utvrdio tržišnu vrijednost zemljišta s pripadnim građevinama [kastarska čestica] [kastarska općina] u iznosu od ukupno 258.000,00 EUR, utvrđena u ukupnom iznosu od 282.180,80 EUR, to je za utvrđivanje troškova zastupanja ovršenika po kvalificiranom punomoćniku, u predmetnom postupku, mjerodavna upravo vrijednost predmeta spora od 282.180,80 EUR, a ne vrijednost tražbine radi naplate koje je određena ovrha po prijedlogu ovrhovoditelja u ovom ovršnom postupku.

Navedeno je u skladu sa naprijed citiranom odredbom članka 39. ZPP-a, prema kojoj se kao kriterij za obračun troškova ovršnog postupka može uzeti samo vrijednost nekretnina koje su predmet ovrhe, a ne visina tražbine radi naplate koje je pokrenuta predmetna ovrha."

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-938/2024-2 od 27. lipnja 2025.

109

830.574

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OPĆENITO O OVRŠNOM POSTUPKU I POSTUPKU OSIGURANJA > ODREĐENA POSTUPOVNA PITANJA > TROŠKOVI POSTUPKA > NASTALI I PREDVIDIVI TROŠKOVI

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11 – pročišćeni tekst, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)

Članak 158. stavak 1.

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17 i 131/20)

Članak 70. stavak 1.

Ovrhovoditelju ne pripada pravo na trošak postupka ukoliko nije povukao prijedlog za ovrhu odmah nakon što je istom isplaćena glavnica već nakon izdavanja rješenja o ovrsi.

"Prvostupanjski je sud obzirom na povlačenje prijedloga za ovrhu, primjenom odredbi članka 456. stavka 1. (u svezi sa člankom 193. ZPP-a te u svezi sa člankom 21. stavkom 1. i člankom 40. stavkom 2. Ovršnog zakona - „Narodne novine“, broj 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17, 131/20 i 114/22, dalje u tekstu: OZ) obustavio postupak u predmetnoj pravnoj stvari i ukinuo je platni nalog sadržan u Rješenju o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave javnog bilježnika M. P. iz P., poslovni broj UPP/OS-Ovr-646/2022, Ovr-7173/2022, od 13.

siječnja 2023, koja odluka (pod točkom I. izreke) nije predmet ispitivanja u žalbenoj fazi postupka, kako bi to proizlazilo iz žalbenog prijedloga kojim se traži preinaka odluke o troškovima postupka.

Odluku o troškovima postupka (toč. II. izreke) prvostupanjski je sud utemeljio na članku 14. stavku 4. OZ-a ("Ovršenik, odnosno protivnik osiguranja dužni su ovrhovoditelju, odnosno predlagatelju osiguranja naknaditi troškove koji su bili potrebni za ovrhu ili osiguranje.") te je, imajući u vidu da je ovršenik u cijelosti podmirio iznos glavnice nakon primitka Obavijesti javnog bilježnika od 31. listopada 2022. i to 8. prosinca 2022., ovrhovoditelju dosudio trošak sastava prijedloga za ovrhu u iznosu od 24,89 EUR, kao i predujam naknade javnog bilježnika (koji je nastao prije nego li je ovršenik podmirio utuženu tražbinu) i to u zatraženom iznosu od 12,44 EUR, odnosno ukupno 37,32 EUR, što također nije predmet ispitivanja u žalbenom postupku.

Sukladno članku 158. stavku 1. ZPP-a koji se ovdje primjenjuje u svezi s člankom 21. OZ-a, tužitelj koji povuče tužbu dužan je tuženiku naknaditi troškove postupka. Tuženik zahtjev za naknadu troškova postupka nije postavio.

Prema odredbi iz članka 158. stavka 2. ZPP-a, tuženik je dužan naknaditi tužitelju troškove postupka ako je tužitelj povukao tužbu odmah nakon što je tuženik udovoljio zahtjevu tužitelja.

Međutim, po ocjeni ovog suda, navedena odredba se u ovom slučaju ne može primijeniti budući ovrhovoditelj nije povukao prijedlog za ovrhu odmah nakon što je ovršenik platio glavnice, već je to učinio tek nakon izdavanja rješenja o ovrsi, odnosno obavijestio je sud o podmirenju glavnice ustrajući u zahtjevu za naknadu troškova ovršnog postupka.

Naime, prema pravnom shvaćanju ovog suda (tako i VSRH u Rev-636/2023 od 5. lipnja 2024.), za ostvarivanje prava na naknadu troškova ovdje ovrhovoditelju (prema stavku 2. članku 158. ZPP-a) odlučno je da između trenutka kada je ovršenik udovoljio zahtjevu i trenutka kada je ovrhovoditelj potvrdio da je isplaćena glavnica, čime je u smislu članka 40. stavka 4. OZ-a u tom dijelu povukao prijedlog, a ustrajao u zahtjevu za naknadu nastalih troškova, nije bilo procesnih aktivnosti povodom kojih bi za bilo koju stranu u postupku nastao dodatni trošak."

Županijski sud u Splitu, Gž-382/2024-2 od 28. travnja 2025.

110

830.58

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OPĆENITO O OVRŠNOM POSTUPKU I POSTUPKU OSIGURANJA > ODREĐENA POSTUPOVNA PITANJA > PRIMJENA ODREĐABA DRUGIH ZAKONA

*Zakon o općem upravnom postupku
(NN 53/91 i 103/96)*

Članak 270.

Članak 270. stavak 7.

Članak 272.

Rok u kojem se može tražiti ovrha/osiguranje novčane tražbine temeljem ovršne isprave iz upravnog postupka propisan je odredbom članka 270. stavka 7. ZOUP-a.

"Prijedlog za osiguranje prisilnim zasnivanjem založnog prava na nekretnini protivnika osiguranja podnesen je radi osiguranja novčane tražbine predlagatelja osiguranja, a sve na temelju ovršnih isprava kojima se protivniku nalaže da predlagatelju osiguranja namiriti novčanu tražbinu.

Pravilno protivnik osiguranja ističe da je protekao rok u kojem se može tražiti ovrha/osiguranje jer je riječ o ovršnoj ispravi koja je postala ovršna/izvršna dana 25. ožujka 2013.

Odredbom članka 270. Zakona o općem upravnom postupku ("Narodne novine", broj 53/91 i 103/96, dalje u tekstu: ZOUP), koji se primjenjuje na temelju odredbe članka 168. Zakona o općem upravnom postupku ("Narodne novine", broj 47/09), propisano je: Rješenje doneseno u upravnom postupku izvršuje se pošto postane izvršno. (stavak 1.). Isto tako, propisano je da se nakon isteka roka od pet godina od dana kada je rješenje postalo izvršno ne može se tražiti njegovo izvršenje. (stavak 7.). Odredbom članka 271., propisano je: Zaključak donesen u upravnom postupku izvršuje se pošto postane izvršan. (stavak 1.). Odredbe ovog zakona o izvršenju rješenja važe i za izvršenje zaključka. (stavak 5.). Sukladno odredbi članka 272. ZOUP-a izvršenje rješenja donesenoga u upravnom postupku provodi se radi ostvarivanja novčanih potraživanja ili nenovčanih obveza."

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-1000/2024-2 od 4. travnja 2025.

111

831.011.1

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > OVRŠNA I VJERODOSTOJNA ISPRAVA > OVRŠNA ISPRAVA > VRSTE

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13, 93/14; 55/16, 73/17, 131/20, 144/22, 155/23 i 6/24)

Članak 33.

Članak 36. stavak 1.

Članak 183. stavak 1.

Ovrha pred nadležnim sudom može se u smislu odredbe članka 33. stavka 1. OZ-a odrediti na temelju ovjerene preslike zadužnice kao ovršne isprave.

"Iz stanja spisa proizlazi da je ovrhovoditelj podnio prijedlog za ovrhu protiv ovršenika, na temelju ovršne isprave-bjanko zadužnice od 15. lipnja 2012. potvrđene po javnom bilježniku D. B. iz K., pod poslovnim brojem OV-5316/12, radi naplate novčane tražbine u iznosu od 13.272,28 EUR zajedno sa zakonskim zateznim kamatama. Predlaže da se odredi ovrha zabilježbom ovrhe, utvrđenjem vrijednosti, prodajom i namirenjem iz vrijednosti cjelokupne nekretnine ovršenika upisane u Zemljišnoknjižnom odjelu Pregrada, Općinskog suda u Zlataru i to [kastarska čestica] pašnjak površine 275 čhv, te [kastarska čestica] oranica površine 691 čhv, obje upisane u [broj zk uloška] [kastarska općina].

Uz predmetni prijedlog ovrhovoditelj je priložio skeniranu ovršnu ispravu, bjanko zadužnicu od 15. lipnja 2012., potvrđenu po javnom bilježniku D. B. iz K., pod poslovnim brojem OV-5316/12.

Prvostupanjski sud pobijanim je rješenjem odbio prijedlog za ovrhu, s obrazloženjem da se ovrha u konkretnom slučaju može tražiti samo na temelju izvornika zadužnice. Budući

da je ovrhovoditelj ovrhu predložio na temelju preslike, a ne na temelju izvornika ili ovjerenih preslika bjanko zadužnice, da ovrha nije predložena na temelju valjane ovršne isprave.

Odredbom članka 36. stavka 1. OZ-a je propisano da, ako se prijedlog za ovrhu podnosi sudu koji o tražbini nije odlučivao u prvom stupnju, uz prijedlog se podnosi ovršna isprava, u izvorniku ili ovjеровljenom prijepisu, na kojoj je stavljena potvrda o ovršnosti, odnosno vjerodostojna isprava.

Nadalje, prema odredbi članka 10. stavka 4. Pravilnika o elektroničkoj komunikaciji ("Narodne novine", broj 139/21 i 27/23, koji se u ovom postupku primjenjuje), kada se uz podnesak prilažu javne isprave koje već postoje u elektroničkom obliku, one se dostavljaju u izvorniku kao dokument elektronički potpisan od strane izdavatelja isprave.

Kako predmetna ovršna isprava, bjanko zadužnica, ne postoji u elektroničkom obliku pa istu niti nije moguće dostaviti u izvorniku kao dokument elektronički potpisan od strane izdavatelja isprave, ovrhovoditelj je na temelju članka 36. stavka 1. OZ-a uz prijedlog za ovrhu trebao dostaviti navedenu ovršnu ispravu u izvorniku ili ovjеровljenom prijepisu, a takav izvornik ili ovjеровljeni prijepis, suprotno mišljenju ovrhovoditelja, ne može zamijeniti skenirana bjanko zadužnica dostavljena sudu putem e-komunikacije.

Kako iz obrazloženja pobijanog rješenja nije jasno smatra li prvostupanjski sud da se ovrha može odrediti na temelju ovjerenog preslika zadužnice, napominje se da je u odluci Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj Rev 2377/2014-2 od 12. prosinca 2017. izraženo shvaćanje prema kojemu se na temelju ovjerenog preslika zadužnice, kada se zadužnica koristi kao ovršna isprava (u smislu odredbe članka 183. stavka 7. Ovršnog zakona ("Narodne novine", broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05, 67/08 i 39/10, dalje u tekstu: OZ/08), može (prema smislu odredbe članka 33. stavka 1. OZ-a) pokrenuti ovrha pred nadležnim sudom, iako je propisano (člankom 183. stavkom 1. OZ-a) da se zadužnica izdaje samo u jednom primjerku (imajući na umu da se ono što je propisano odredbom članka 183. stavka 7. OZ-a, - i što vrijedi za tzv. običnu zadužnicu, odnosi i na ranije važeće odredbe članka 183.a OZ-a i na sada važeće odredbe članka 215. OZ-a, koje uređuju bjanko zadužnicu)."

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-438/2024-2 od 7. ožujka 2025.

112

831.012.2

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > OVRŠNA I VJERODOSTOJNA ISPRAVA > VJERODOSTOJNA ISPRAVA > PODOBNOST ZA OVRHU

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13, 93/14; 55/16, 73/17, 131/20, 144/22 i 155/23)

Članak 22.

Stečajni zakon

(NN 71/15, 104/17 i 36/22)

Članak 8. stavak 1.

Članak 10.

Članak 216. stavak 2.

Članak 247.

Zapisnik sa skupštine vjerovnika kao ni rješenje kojim je otvoren i zaključen stečajni postupak te kojim je otvoren postupak naknadne diobe stečajne mase, ne predstavljaju ovršnu ispravu temeljem koje se može odrediti ovrha.

"Ovrhovoditelj je kao vlasnik nekretnine, u prijedlogu od 20. veljače 2024., protiv ovršenika kao posjednika bez pravne osnove, predložio određivanje ovrhe radi ispražnjenja i predaje u posjed ovrhovoditelju nekretnine (precizno opisane u prijedlogu). Uz prijedlog je priložio Zapisnik sa skupštine vjerovnika broj St-1007/2020-192 od 5. travnja 2023. održanog pred Trgovačkim sudom u Zagrebu, Stalna služba u Karlovcu i rješenje Trgovačkog suda u Zagrebu broj St-532/2018 od 9. studenog 2018. kojim je otvoren i zaključen stečajni postupak i rješenje Trgovačkog suda u Zagrebu broj St-532/18 od 1. srpnja 2020. kojim je otvoren postupak naknadne diobe stečajne mase.

Na temelju takvog stanja u spisu sud prvog stupnja donio je rješenje o ovrsi i odredio predloženu ovrhu.

Sukladno odredbi članka 22. OZ-a ovrha se određuje samo na temelju ovršne ili vjerodostojne isprave, ako zakonom nije drukčije određeno. Prema članku 23. točki 1. OZ-a, između ostalih, ovršna isprava je i ovršna sudska odluka. Da bi se po ovršnoj ispravi moglo postupiti ona mora biti podobna za ovrhu, što znači da u njoj moraju biti naznačeni vjerovnik i dužnik te predmet, vrsta, opseg i vrijeme ispunjenja obveze (članak 29. stavak 1.).

Budući da ne sadrže navedene podatke, rješenja na koja se ovrhovoditelj poziva (kojima je otvoren i zaključen stečajni postupak te kojim otvoren postupak naknadne diobe stečajne mase) nisu podobna za ovrhu, kao ni Zapisnik sa skupštine vjerovnika. Njime je samo utvrđeno da skupština vjerovnika daje suglasnost stečajnom upravitelju da protiv M. L. i svih trećih osoba pokrene parnični ili ovršni postupak radi ispražnjenja i predaje u posjed predmetne nekretnine.

Ovršna isprava je pravni dokument bez kojeg određivanje i provođenje ovrhe, odnosno prisilno izvršenje ovrhovoditeljeve tražbine, nije moguće. Kako isprave na koje se ovrhovoditelj poziva nisu podobne za ovrhu, odnosno iz njih ne proizlazi ovrhovoditeljeva tražbina, što je u suprotnosti sa načelom strogog formalnog legaliteta na kojem počiva ovršni postupak, to je rješenje o ovrsi valjalo ukinuti, kao i sve provedene radnje, a prijedlog za ovrhu odbiti kao neosnovan."

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-11/2025-2 od 17. veljače 2025.

113

831.013

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > OVRŠNA I VJERODOSTOJNA ISPRAVA > PRIJENOS TRAŽBINE ILI OBVEZA

Ovršni zakon

(NN 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05, 67/08, 139/10, 154/11 i 70/12)

Članak 29. stavak 3.

Za postupke pokrenute prije stupanja na snagu OZ/14 nema uvjeta za subjektivnu preinaku ukoliko ovršenik nije dao pristanak za stupanje novog ovrhovoditelja u ovršni postupak.

"Prvostupanjski je sud donio rješenje kojim je dopustio subjektivnu preinaku, odnosno stupanje novom ovrhovoditelju, R. d.o.o., Z., u predmetni postupak.

Kako je ovrhovoditelj dostavio javno ovjerovljeni ugovor o cesiji kojim je predmetna tražbina prenesena na R. d.o.o., Z., prvostupanjski je sud donio pobijano rješenje pozivom na odredbu članka 29. stavka 3. OZ-a.

Ta odredba propisuje ako tijekom ovršnog postupka dođe do promjene vjerovnika, novi vjerovnik nastavlja ovršni postupak kao ovrhovoditelj umjesto prvobitnog ovrhovoditelja, ako javnom ili ovjerovljenom privatnom ispravom dokaže da je nakon pokretanja ovršnog postupka tražbina na njega prenesena ili da je na njega na drugi način prešla. Ako se prijenos ne može dokazati na taj način, prijenos tražbine dokazuje se pravomoćnom odlukom donesenom u parničnom postupku. Novi ovrhovoditelj mora primiti ovršni postupak u onom stanju u kojem se on nalazi u trenutku kada u njega stupa. Za promjenu ovrhovoditelja nije potreban pristanak ovršenika.

Osnovano ovršenica u žalbi ističe da se citirana odredba ne primjenjuje na predmetni postupak. Naime, ova odredba je izmijenjena Zakonom o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona („Narodne novine“, broj 93/14), koji je stupio na snagu 1. rujna 2014. te je do stupanja na snagu tih izmjena bilo propisano da je za promjenu ovrhovoditelja potreban pristanak ovršenika.

I na zajedničkom sastanku predsjednika građanskih odjela županijskih sudova i Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske održanog 21. studenog 2018. zauzeto je pravno shvaćanje da se zahtjev za subjektivnu preinaku prijedloga za ovrhu može podnijeti i nakon donošenja rješenja o ovrsi, no uz pristanak ovršenika za stupanje novog ovrhovoditelja u ovršni postupak (za postupke pokrenute prije stupanja na snagu OZ/14)."

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-3/2025-2 od 16. siječnja 2025.

114

831.021.1

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > PREDLAGANJE I ODREĐIVANJE OVRHE > PRIJEDLOG ZA OVRHU > NADLEŽNOST

Uredba (EU) broj 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012

Članak 36. stavak 1.

Članak 39. stavak 1.

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17, 131/20, 114/22 i 155/23)

Članak 19.

Članak 23.

Temeljem ovršne isprave – strane sudske odluke potvrđene sukladno odredbi članka 53. Uredbe, a što je predviđeno člancima 19. i 23. OZ-a, ovrhovoditelj je ovlašten protiv ovršenika koji ima prebivalište i imovinu u Republici Hrvatskoj tražiti provođenje ovrhe na području Republike Hrvatske.

"Ovršna isprava u ovom predmetu je presuda koju je Redovni sud u Milanu, Peti građanski odjel, donio 27. srpnja 2021. pod poslovnim brojem 14672/2018., u građanskom postupku koji je ovrhovoditelj pokrenuo protiv ovršenice.

Budući da je navedena presuda donesena od strane suda Republike Italije, koja je članica Europske unije, primjenjuju se odgovarajuće odredbe Uredbe (EU) broj 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (dalje u tekstu: Uredba).

U članku 53. Uredbe propisan je oblik potvrde koji sud države članice izdaje za potrebe ovrhe na temelju presude pred sudom druge države članice. Naime, tom odredbom propisano je da sud porijekla na zahtjev zainteresirane stranke, izdaje potvrdu na obrascu iz Priloga I.

U skladu s navedenim ovrhovoditelj je svom prijedlogu priložio potvrdu ovršnosti citirane presude sukladno članku 53. Uredbe (list 26 – 32 spisa).

Predmetna potvrda predstavlja odgovarajuću pravnu osnovu na temelju koje je prvostupanjski sud pravilno donio rješenje o ovrsi radi ovrhe na novčanoj tražbini utvrđene presudom.

Prema članku 36. stavku 1. Uredbe sudska odluka donesena u državi članici priznaje se u drugim državama članicama bez zahtijevanja posebnog postupka u tu svrhu, a sukladno članku 39. stavku 1. Uredbe sudska odluka donesena u državi članici koja je izvršna u toj državi članici, izvršna je u drugim državama članicama bez zahtijevanja potvrde o izvršnosti. Nadalje, sukladno članku 40. Uredbe, vjerovnik iz izvršne sudske odluke po samom zakonu ima ovlast za poduzimanje svih mjera osiguranja predviđenih pravom zamoljene države članice.

Stoga je, što se ponovno ističe, temeljem ovršne isprave – strane sudske odluke potvrđene sukladno odredbi članka 53. Uredbe, a što je predviđeno člancima 19. i 23. OZ-a ovrhovoditelj ovlašten, protiv ovršenika koji ima prebivalište i imovinu u Republici Hrvatskoj, tražiti provođenje ovrhe na području Republike Hrvatske."

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-1044/2024-2 od 14. travnja 2025.

115

831.021.11

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > PREDLAGANJE I ODREĐIVANJE OVRHE > PRIJEDLOG ZA OVRHU > NADLEŽNOST > STVARNA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 28/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)

Članak 3. stavak 1.

Općinski sudovi nadležni su u sporovima radi prisilne naplate prema ovršeniku kao kupcu toplinske energije, pa i kada se radi o pravnoj osobi.

"Pobijanim rješenjem prvostupanjski sud se oglasio stvarno nenadležnim te odredio da će se po pravomoćnosti ovog rješenja predmet ustupiti Trgovačkom sudu u Zagrebu, obrazlažući da se u konkretnom slučaju radi o sporu između pravnih osoba.

Iz spisa, u bitnom, proizlazi:

- da je ovrhovoditelj dana 20. rujna 2023. podnio prijedlog za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave, elektroničkim putem i na propisanom obrascu, da je predmet dodijeljen u rad javnom bilježniku A. Š. koja je donijela rješenje o ovrshi pod poslovnim brojem Ovr-74735/2023, javnobilježnički predmet: UPP/OS-Ovr-1072/2023 dana 6. svibnja 2024.:

- da je ovršenik izjavio prigovor protiv rješenja o ovrshi;

- da je dana 22. svibnja 2024. prvostupanjski sud donio pobijano rješenje.

Odredbom članka 34. stavka 1. točke 9. ZPP-a općinski sudovi u parničnom postupku uvijek sude u prvom stupnju u sporovima radi naplate naknade za opskrbu pitkom vodom, plinom, toplinskom i električnom energijom.

U konkretnom slučaju, kako proizlazi iz sadržaja podnesenog prijedloga za ovrhu i vjerodostojne isprave temeljem koje je ovrha predložena, radi se o prisilnoj naplati prema ovršeniku kao kupcu toplinske energije.

Dakle, pogrešno je prvostupanjski sud ocijenio da nije stvarno nadležan za suđenje u ovoj pravnoj stvari, jer se nadležnost Općinskog suda zasniva na citiranoj mjerodavnoj procesnopravnoj odredbi ZPP-a."

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-1008/2024-2 od 10. ožujka. 2025.

116

831.021.12

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > PREDLAGANJE I ODREĐIVANJE OVRHE > PRIJEDLOG ZA OVRHU > NADLEŽNOST > MJESNA

*Zakon o područjima i sjedištima sudova
(NN 67/18 i 21/22)*

Članak 2. stavak 1. točka V.

*Ovršni zakon
(NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17 i 131/20)*

Za odlučivanje o prijedlogu za ovrhu i za provedbu ovrhe mjesno je nadležan sud na čijem području ovršenik treba ispuniti obvezu po ovršnoj ispravi.

"Odredbom članka 261. OZ-a propisano je da se ovrha radi ostvarenja tražbine na radnju koju može obaviti i druga osoba provodi tako da sud ovlašćuje ovrhovoditelja da u određenom roku na trošak ovršenika povjeri drugoj osobi da tu radnju obavi ili da je obavi on sam.

Neosnovan je žalbeni prigovor mjesne nenadležnosti prvostupanjskog suda. Odredbom članka 206. OZ-a je propisano ako je ovršenik dužan po ovršnoj ispravi obaviti određenu radnju ili trpjeti određene radnje ili se suzdržati od određene radnje, za odlučivanje o prijedlogu za ovrhu i za provedbu ovrhe mjesno je nadležan sud na čijem području ovršenik treba ispuniti obvezu po ovršnoj ispravi.

Iz izreke ovršne isprave proizlazi da se dužna radnja ima izvršiti na nekretnini koja se nalazi u mjestu [adresa], Općina B. Odredbom članka 2. stavka 1. točke V. Zakona o područjima i sjedištima sudova ("Narodne novine", broj 67/18 i 21/22, dalje u tekstu: ZPSS-a) za Općinu B. propisana je mjesna nadležnost Općinskog suda u Pazinu, dok mjesna nadležnost pojedinih stalni službi nije propisana zakonom."

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > PREDLAGANJE I ODREĐIVANJE OVRHE > PRAVNI LJJEKOVI STRANAKA PROTIV RJEŠENJA O OVRSI > PRAVNI LJJEKOVI PROTIV RJEŠENJA O OVRSI NA TEMELJU OVRŠNE ISPRAVE > ŽALBA PROTIV RJEŠENJA O OVRSI > UPUĆIVANJE NA PARNICU U POVODU ŽALBE

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)

Članak 187. stavak 1.

Tužitelj ima pravni interes za vođenje parnice radi proglašenja ovrhe nedopuštenom sve dok egzistira rješenje o upućivanju u parnicu, pa i u okolnostima kada je ukinuto rješenje o ovrsi u ovršnom postupku iz kojeg se upućuje u parnicu.

"Iz spisa proizlazi da je kod Općinskog suda u Vinkovcima, Stalna služba u Županji pokrenut ovršni postupak ovrhovoditelja (tuženika) protiv ovršenika (tužitelja) u kojem je donijeto rješenje o ovrsi i zaključkom suda upućen je tužitelj (ovršenik) na pokretanje parničnog postupka protiv tuženika (ovrhovoditelja) radi proglašenja ovrhe nedopuštenom.

Predmetnim rješenjem, sud prvog stupnja odbacuje tužbu tužitelja s pozivom na odredbu članka 187. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine", broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23, dalje u tekstu: ZPP), u svezi sa člankom 288. stavak 2. ZPP-a, da tužitelj nema pravni interes za tužbu jer je ukinuto rješenje o ovrsi Općinskog suda u Vinkovcima, Stalna služba u Županji odlukom Županijskog suda u Zadru – Gž Ovr-54/2021.

Međutim žalbeni navodi tužitelja su osnovani, jer je sud prvog stupnja pogrešno primijenio odredbu članka 187. ZPP-a.

Naime, tužitelj ima pravni interes za vođenje ovog postupka i nije od utjecaja što je ukinuto rješenje o ovrsi u ovršnom postupku iz kojeg je tužitelj upućen u parnicu i to sve dok egzistira rješenje o upućivanju u parnicu, odnosno dok ovršni sud ne odluči o istome sukladno odredbama Ovršnog zakona ("Narodne novine", broj 57/96, 29/99, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 67/08, 139/10, 125/11 i 150/11) (kao Županijski sud u Šibeniku – Gž-506/2020)."

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-1096/2025-2 od 23. lipnja 2025.

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > PRIGOVOR TREĆE OSOBE

Zakon o zemljišnim knjigama

(NN 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13, 60/13, 108/17 i 63/19)

Članak 8.

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17)

Članak 60. stavak 1. i 2.

Načelo povjerenja u zemljišne knjige ne primjenjuju se na ranije stjecanje prava vlasništva trećih osoba u slučaju stvarnopravnih promjena temeljem odluka suda ili druge nadležne vlasti, ex lege ili nasljeđivanjem.

"Prvostupanjski sud je prihvatio prigovor trećih osoba S. Ć. i M. J. pozivom na odredbe članka 60. stavka 1. i 2. OZ-a smatrajući istog osnovanim uz obrazloženje da je treća osoba S. Ć. upisana kao vlasnik u 1/1 dijela nekretnine označene kao [kastarska čestica] oranica, površine 234 m², upisane u [broj zk uloška] [kastarska općina], te da je treća osoba M. J. upisana kao vlasnica 1/1 dijela nekretnine označene kao na [kastarska čestica] u naravi dvorište, površine 1806 m², upisane u [broj zk uloška] [kastarska općina], a sve obzirom da su treće osobe priložile javne isprave kojima potvrđuju svoje navode, odnosno potvrđuju da su predmetne nekretnine stekle prije pokretanja ovršnog postupka i zabilježbe ovrhe.

Dakle, prvostupanjski sud je smatrao da su ispunjene pretpostavke iz odredbe članka 60. stavka 1. i 2. OZ-a, odnosno da su treće osobe dokazale svoje tvrdnje sudskom odlukom i priloženom javnom ispravom, odnosno rješenjem u pojedinačnom ispravnom postupku, rješenjem o nasljeđivanju i izvatkom iz zemljišnih knjiga.

Odredbom članka 80. OZ-a propisano je da se ovrha na nekretnini provodi se zabilježbom ovrhe u zemljišnoj knjizi, utvrđenjem vrijednosti nekretnine, prodajom nekretnine i namirenjem ovrhovoditelja iz iznosa dobivenoga prodajom. Nadalje, odredbom članka 84. stavka 1. OZ-a propisano je da će čim donese rješenje o ovrsi, sud će po službenoj dužnosti zatražiti da se u zemljišnoj knjizi upiše zabilježba ovrhe. Tom zabilježbom ovrhovoditelj stječe pravo da svoju tražbinu namiri iz nekretnine (pravo na namirenje) i u slučaju da treća osoba kasnije stekne vlasništvo te nekretnine (stavak 2.). Promjena vlasnika nekretnine tijekom ovršnoga postupka ne sprječava da se taj postupak nastavi protiv novoga vlasnika kao ovršenika. Sve radnje poduzete prije toga ostaju na snazi i novi vlasnik ne može u postupku poduzimati one radnje koje ne bi mogao poduzeti prijašnji vlasnik da do promjene vlasništva nije došlo (stavak 4).

Ponovo se naglašava da je u odluci Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj Rev-242/2021-2 od 8. lipnja 2022. izraženo pravno shvaćanje da se načelo povjerenja u zemljišne knjige odnosi (primjenjuje) samo na derivativno stjecanje knjižnog prava, te je isto zauzeto je i u presudama toga suda poslovni broj Rev-59/2000 od 16. rujna 2003., Rev-1566/2017 od 11. lipnja 2019., Rev-x 142/2016 od 11. prosinca 2019. i Revd-1939/2020 od 9. rujna 2020. Konkretnije, u navedenoj odluci se navodi i da takvo shvaćanje je, osim u presudama zbog

kojih je dopuštena ta revizija, zauzeto i u presudi ovoga suda poslovni broj Rev 2031/2010 od 14. siječnja 2015. u kojoj je navedeno: "U odnosu na navode tuženice da su nižestupanjski sudovi prihvaćanjem tužbenog zahtjeva pogrešno primijenili materijalno pravo sadržano u odredbi članka 130. stavka 2. ZV-a jer je tuženica svoje pravo vlasništva stekla na temelju rješenja o nasljeđivanju i u dobroj vjeri tako stečeno pravo vlasništva upisala u zemljišnu knjigu, čemu se ne može suprotstaviti pravo vlasništva prednika tužitelja stečeno na temelju zakona, valja odgovoriti da se po prirodi stvari kod stjecanja prava vlasništva uz načelo povjerenja u zemljišne knjige radi o stjecanju prava vlasništva na temelju pravnog posla gdje pravni slijednik, pouzdajući se u potpunost i istinitost zemljišne knjige, stječe pravo vlasništva na temelju pravnog posla od upisanog pravnog prednika (članak 115. ZV-a) dok je nasljeđivanje drugačiji pravni temelj stjecanja prava vlasništva (članak 114. ZV-a) od onog koji se utemeljuje na pravnom poslu kao što su to odluke suda ili druge nadležne vlasti te zakona. Načelo povjerenja u zemljišne knjige odnosi na stjecanje knjižnog prava na temelju valjane pravne osnove koja može biti pravna osnova za derivativno stjecanje stvarnih prava na nekretninama. U odluci se navodi i da će poštenu stjecatelj bit će pravno zaštićen glede stjecanja knjižnog prava jedino ako je, postupajući u dobroj vjeri, upisao svoje pravo u zemljišnu knjigu na temelju takve pravne osnove - pravnog posla. O tome se ne radi u konkretnom slučaju zabilježbe ovrhe na nekretnini koja je u tom trenutku bila u vlasništvu (ovdje stečenom na temelju zakona - dosjelošću) treće osobe, ovdje tužitelja".

U prvotnoj odluci prvostupanjskog suda izostalo je obrazloženje o odlučnim činjenicama. Naime, prvostupanjski sud je naveo da iz izvadaka iz zemljišnih knjiga priloženih u spis proizlazi da su predmetne nekretnine sada u vlasništvu trećih osoba 1/1, no bilo je potrebno obrazložiti kada, kako i na koji način sud treće osobe stekle pravo vlasništva predmetnih nekretnina. Ukoliko su treće osobe pravo vlasništva stekle ranije u slučaju stvarnopravnih promjena koje su nastale na nekretninama temeljem odluke suda ili druge nadležne vlasti ex lege ili nasljeđivanjem, tada upis u zemljišnu knjigu nije materijalna pretpostavka stjecanja stvarnih prava."

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-216/2025-2 od 25. ožujka 2025.

119

831.054.3

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > PRIGOVOR TREĆE OSOBE > POSTUPANJE PO PRIGOVORU > KADA SE NE MOŽE TRAŽITI DA SE OVRHA PROGLASI NEDOPUŠTENOM

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13, 93/14, 73/17, 131/20, 114/22 i 6/24)

Članak 50. stavak 1. točka 7. i 11.

Članak 209.

Zaključak broj 6. sa sastanka predsjednika Gradanskih odjela županijskih sudova i Gradanskih odjela Vrhovnog suda RH od 27. studenog 2019., nije u primjeni u situaciji podnošenja novog zahtjeva za izravnu naplatu temeljem iste ovršne isprave kada je izvansudski ovršni postupak dovršen obustavom, odnosno prestankom provedbe izvansudske ovrhe iz razloga koji se ne mogu staviti na teret ovrhovoditelja, time što novi zahtjev ne zadržava redosljed prvenstva naplate po ranijem (izbrisanom) zahtjevu.

"U situaciji kada je izvansudski ili sudski ovršni postupak dovršen obustavom, odnosno prestankom provedbe izvansudske ovrhe iz razloga koji se ne mogu staviti na teret ovrhovoditelju niti je na to ovrhovoditelj mogao utjecati, pokretanje ovršnog postupka, u ovom slučaju provedbe izvansudske ovrhe, ima za posljedicu prekid zastare i zastarni rok počinje ponovo teći nakon što je provedba ranije izvansudske ovrhe prestala te osnova za plaćanje isknjižena.

Kako je, u konkretnom slučaju, provedba ranije izvansudske ovrhe prestala 4. kolovoza 2018., a tuženik, odnosno raniji vjerovnik tražbine nije mogao utjecati na nastavak provedbe niti se razlog nemogućnosti provedbe može staviti njemu na teret, zastara je ponovo počela teći upravo prestankom provedbe izvansudske ovrhe, točnije, 5. kolovoza 2018."

Županijski sud u Splitu, GŽ-1803/2025-3 od 20. kolovoza 2025.

120

831.054.3

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > PRIGOVOR TREĆE OSOBE > POSTUPANJE PO PRIGOVORU > KADA SE NE MOŽE TRAŽITI DA SE OVRHA PROGLASI NEDOPUŠTENOM

Zakon o obveznim odnosima

(NN 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 107/95, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)

Članak 379. stavak 1.

Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (MU 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06, 2/10 i 13/17)

Članak 8.

Dobrovoljno založno pravo na nekretnini kao instrument osiguranja ugovora o kreditu, isključuje pravo ovršenika pozivati se na povredu prava na poštivanje doma u odnosu na predmet ovrhe.

"U konkretnim okolnostima najprije valja reći da iz zaključka Općinskog suda u Osijeku, poslovni broj Ovr-1897/2018 od 9. siječnja 2000. proizlazi da je sud prvog stupnja tužitelje uputio na pokretanje parnice radi proglašenja ovrhe nedopuštenom zbog postojanja razloga iz članka 50. stavka 1. točke 9., 10. i 11.

Odredbom članka 50. stavka 1. OZ-a propisano je da protiv rješenja o ovrsi ovršenik može izjaviti žalbu: ako je tražbina prestala na temelju činjenice koja je nastala u vrijeme kada je ovršenik više nije mogao istaknuti u postupku iz kojeg potječe odluka, odnosno nakon zaključenja sudske ili upravne nagodbe ili sastavljanja, potvrđivanja ili ovjeravanja javnobilježničke isprave (točka 9.); ako je ispunjenje tražbine, makar i na određeno vrijeme, odgođeno, zabranjeno, izmijenjeno ili na drugi način onemogućeno zbog činjenice koja je nastala u vrijeme kada je ovršenik više nije mogao istaknuti u postupku iz kojega potječe odluka, odnosno nakon zaključenja sudske ili upravne nagodbe ili sastavljanja, potvrđivanja ili ovjeravanja javnobilježničke isprave (točka 10.); ili ako je nastupila zastara tražbine o kojoj je odlučeno ovršnom ispravom (točka 11.)

Tužitelji u tužbi i tijekom postupka tvrde da je ovrha koja je određena rješenjem o ovrsi nedopuštena iz razloga što je određena na nekretnini koja predstavlja jedini dom II

tužitelja, pozivajući se pritom na članak 8. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda te odredbe članka 34. stavka 1. i članka 16. Ustava RH. Međutim, niti jedan od tih činjeničnih navoda ne predstavlja žalbeni razlog iz članka 50. stavka 1. točke 9. 10. i 11. OZ-a radi kojeg su tužitelji upućeni na pokretanje parničnog postupka i radi kojeg se, ako se osnovnost tog žalbenog razloga utvrdi u parničnom postupku, ovrha može proglašavati nedopuštenom.

Osim toga, iz analize provedenog postupka jasno i nedvojbeno proizlazi da su tužitelji dobrovoljno koristili predmetne nekretnine kao instrument osiguranja kredita te su na taj način izričito pristali da banka svoju tražbinu može namiriti prodajom založenih nekretnina, a kako to proizlazi iz izvotka iz zemljišne knjige. Isto tako, tužitelji nisu tvrdili niti dokazivali da bi pred redovnim sudovima pokrenuli postupak radi ispitivanja ugovora o kreditu na temelju kojega je doneseno rješenje o ovrsi, slijedom čega je jasno da su tužitelji dobrovoljno sklopili Ugovor o kreditu i dobrovoljno pristali da se kredit osigura njihovim nekretninama kao instrumentom osiguranja tako da su bili svjesni mogućnosti pokretanja ovršnog postupka ukoliko taj kredit ne otplate. Slijedom navedenog a imajući u vidu i činjenicu da su tužitelji dozvolili da tuženik svoje potraživanje može namiriti iz založenih nekretnina, ovaj sud je stava da se ne bi radilo o narušavanju pravične ravnoteže među strankama i da nije povrijeđeno pravo na dom II tužiteljice. (tako i Ustavni sud u odluci USRH U-III-2930/2019 od 14. studenoga 2019.)

Također, treba ukazati na praksu Suda Europske unije (ESLJP), u predmetu, zahtjev broj 43777/13 od 12. srpnja 2016. - Vrzić protiv Hrvatske, u kojem je izražen stav da kada dužnik dobrovoljno koristi kuću kao instrument osiguranja plaćanja kredita, a vjerovnik nepodmireni dug naplati prodajom te kuće, tada nema povrede prava na poštivanje doma. Stoga se može zaključiti da su podnositelji zahtjeva pristali i prihvatili da se plaćanje njihovih nepodmirenih dugova izvrši prodajom njihove kuće, a navedena razmatranja su dovoljna da bi sudu omogućila zaključak kako nije došlo do povrede članka 8. Konvencije."

Županijski sud u Splitu, GŽ-1306/2024-3 od 29. travnja 2025.

121

831.072

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > ODGODA, OBUSTAVA I DOVRŠETAK OVRHE > OBUSTAVA OVRHE

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17, 131/20, 114/22 i 6/24)

Članak 80.

Kako je zemljišnoknjižni sud svojim rješenjem odbio zabilježiti ovrhu, to je predmetna ovrha postala nemoguća i ne može se provesti, budući zabilježba ovrhe predstavlja prvu ovršnu radnju u smislu članka 80. OZ-a i preduvjet je za provedbu ovrhe na nekretnini.

"Po povedenom postupku prvostupanjski sud je utvrdio slijedeće činjenice:

- da je sud 7. kolovoza 2023. donio rješenje o ovrsi na prijedlog ovrhovoditeljice B. A., protiv ovršenika M. B., na temelju ovršne isprave, pravomoćne i ovršne presude Općinskog suda u Splitu poslovni broj Pobs-50/2014 od 22. srpnja 2021., koja je potvrđena presudom Županijskog suda u Splitu poslovni broj GŽ Ob-551/2021 od 25. studenog 2021.,

radi naplate iznosa od 537.780,55 EUR¹/4.051.907,55 kn sa pripadajućom zakonskom zateznom kamatom koja je tekla od 1. siječnja 2008. do isplate, ovrhom na nekretnini ovršenika označenoj kao [zemljišnoknjižna čestica] pašnjak i [zemljišnoknjižna čestica] vinograd, sve upisano u [broj zk uložka], [kastarska općina] i to zabilježbom ovrhe, utvrđenjem vrijednosti nekretnine, prodajom i namirenjem ovrhovoditelja iz iznosa dobivenog prodajom,

- da je ovršenik obavijestio sud da nekretnine na kojima se provodi ovrha nisu u vlasništvu ovršenika, što da je razvidno iz parničnog spisa koji se vodi kod Općinskog suda u Splitu, Stalne službe u Supetru, pod poslovnim brojem P-4272/2022, gdje je ovrhovoditeljica ustala tužbom radi pobijanja pravnih radnji dužnika,

- da je sud provjerom-mrežnom pretragom u e-spisu pregledao parnični spis koji se vodi pod poslovnim brojem P-2472/2022 i utvrdio da je ovršenica dana 28. studenog 2022., dakle nakon podnošenja prijedloga za ovrhu u ovom predmetu (4. svibnja 2022.) i odbijenog prijedloga radi zabilježbe pokretanja ovog ovršnog postupka, kao tužiteljica podnijela tužbu protiv ovršenika kao tuženika 1. M. B. i protiv tuženika 2. H. F., da je zatražila donošenje presude kojom se utvrđuje ništetnim i bez pravnog učinka Ugovor o kupoprodaji nekretnine ovjeren kod javnog bilježnika M. I. broj OV-12613/17 od 9. lipnja 2017., te da se nalaže brisanje prava vlasništva pod brojem Z-23590/2020 s imena tuženika 2. H. F. i da se uspostavi ranije zemljišnoknjižno stanje koje je bilo prije upisa Z-2359072020, koji spis je u tijeku,

- da iz vlasničkog lista za nekretnine [zemljišnoknjižna čestica] pašnjak i [zemljišnoknjižna čestica] vinograd, sve upisano u [broj zk uložka], [kastarska općina], proizlazi da su iste u vlasništvu H. F., OIB [osobni identifikacijski broj] od 2020., koji je predmetne nekretnine kupio od ovršenika i svoje vlasništvo na istima uknjižio u zemljišnim knjigama Općinskog suda u Splitu, Stalne službe u Supetru, pod poslovnim brojem Z-23590/2020, dakle prije podnošenja ovog prijedloga za ovrhu, dana 4. svibnja 2022., da je iz vlasničkog lista razvidna i zabilježba spora temeljem tužbe ovršenice kao tužiteljice, a ta zabilježba spora da je upisana pod poslovnim brojem Z-1632/2032, koja zabilježba spora za ovrhu da nije pravno odlučna,

- da je pregledano rješenje Zemljišnoknjižnog odjela Supetar od 16. veljače 2024. pod poslovnim brojem Z-32603/2023 i utvrđeno da je odbijena provedba rješenja o ovrsi poslovni broj Ovr Ob-14/2022 od 7. kolovoza 2023., te je određeno brisanje plombe Z-32603/2023 u [broj zk uložka] [kastarska općina].

Odredbom članka 80. OZ-a propisano je da se ovrha na nekretnini provodi zabilježbom ovrhe u zemljišnoj knjizi, utvrđenjem vrijednosti nekretnine, prodajom nekretnine i namirenjem ovrhovoditelja iz iznosa dobivenoga prodajom, a odredbom člankom 72. stavkom 2. OZ-a propisano je da će se ovrha obustaviti ako je postala nemoguća ili se iz drugih razloga ne može provesti.

U vrijeme dostave rješenja o ovrsi Ovr Ob-14/2022 dana 7. kolovoza 2023. zemljišnoknjižnom odjelu u Supetru, radi zabilježbe ovrhe, u zemljišnim knjigama je kao vlasnik predmetne nekretnina bila upisana treća fizička osoba H. F., a ne ovršenik M. B. Kako je zemljišnoknjižni sud svojim rješenjem odbio zabilježiti ovrhu, to je predmetna ovrha postala nemoguća i ne može se provesti, budući zabilježba ovrhe predstavlja prvu ovršnu radnju u smislu članka 80. OZ-a i preduvjet je za provedbu ovrhe na nekretnini."

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr Ob-6/2025-2 od 23. travnja 2025.

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > ODGODA, OBUSTAVA I DOVRŠETAK OVRHE > OBUSTAVA OVRHE

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17, 131/20, 114/22 i 6/24)

Članak 67. stavak 2.

Pravomoćna presuda radi utvrđenja prava vlasništva i predaje u posjed, sukladno članku 67. stavku 2. OZ-a, čini nemogućom ovrhu na predmetnoj nekretnini temeljem ovršne isprave iz postupka smetanja posjeda.

"Prvostupanjski sud pravilno zaključuje da je presudom Županijskog suda u Splitu pod poslovnim brojem Gž-1304/2019 od 11. srpnja 2019., posve suprotno ovršnoj ispravi na temelju koje je ova ovrha određena, drugostupanjski sud u vlasničkoj parnici između istih stranaka odbio pružiti zatraženu zaštitu ovrhovoditelju kao tužitelju u dijelu zahtjeva kojim traži predaju nekretnine u suposjed i uspostavljanje njezinog stanja i izgleda.

U konkretnom slučaju je potrebno primijeniti načelo po kojem stvarnopravni (vlasnički) zahtjev apsorbira posjedovni zahtjev (*petitorium absorbet possessorium*) jer je u pravomoćno okončanoj vlasničkoj parnici između istih stranaka drugostupanjski sud odbio pružiti zatraženu zaštitu ovrhovoditelju kao tužitelju u dijelu zahtjeva kojim traži predaju nekretnine u suposjed i uspostavljanje prijašnjeg posjedovnog stanja.

Iz navedenog obrazloženja drugostupanjske presude se zaključuje da je stvarno stanje na predmetnoj nekretnini utvrđeno posve drukčijim u odnosu na stanje kako proizlazi iz ovršne isprave na kojoj tužitelj kao ovrhovoditelj temelji svoj ovršni prijedlog, stoga je pravilna ocjena suda prvog stupnja da se ovrha na temelju ovršne isprave iz postupka smetanja posjeda više ne može provesti.

Donošenjem presude Županijskog suda u Splitu pod poslovnim brojem Gž-1304/2019 od 11. srpnja 2019. (postupak radi utvrđenja prava vlasništva i predaje u suposjed), predmetna ovrha je postala nemoguća, stoga je istu prvostupanjski sud temeljem članka 67. stavka 2. OZ-a pravilno obustavio."

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-857/2024-2 od 10. veljače 2025.

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > ODGODA, OBUSTAVA I DOVRŠETAK OVRHE > OBUSTAVA OVRHE

Ovršni zakon

(NN 112/12 i 25/13)

Članak 5. stavak 4.

U situaciji kada ovrhovoditelj nije zaprimio obavijest suda o nemogućnosti provedbe ovrhe, već je upravo on dostavio sudu obavijest Financijske agencije o nemogućnosti provedbe predmetne ovrhe, nije ni mogao započeti teći prekluzivni rok propisan odredbom članka 5. stavka 4. Ovršnoga zakona.

"Prvostupanjski sud je pobijanim rješenjem ponovno odbio prijedlog ovrhovoditelja za promjenu predmeta i sredstva ovrhe navodeći kako je ovrhovoditelj propustio u roku od 2 mjeseca (koji rok je propisan odredbom članka 5. stavka 4. OZ-a) predložiti promjenu predmeta i sredstva ovrhe, a što je utvrdio uvidom u dopis Financijske agencije od 23. siječnja 2024., koji je ovrhovoditelj primio 29. siječnja 2024. Nadalje je obustavio ovršni postupak pozivom na odredbu članka 5. stavka 4. OZ-a.

Prema pravnom shvaćanju ovog drugostupanjskog suda, zaključak prvostupanjskog suda, po kojem je jedino relevantno je li ovrhovoditelj obaviješten o nemogućnosti provedbe ovrhe, neovisno o tome je li o tome obaviješten od strane suda ili Financijske agencije, ne može se prihvatiti kao zakonit i pravilan.

Dakle, iz odredbe članka 5. stavka 4. OZ-a jasno i nedvosmisleno proizlazi da pravne posljedice nepodnošenja prijedloga za promjenu predmeta i sredstva ovrhe nastupaju protekom roka od dva mjeseca od obavijesti suda o nemogućnosti provedbe ovrhe.

Da je upravo sud dužan obavijestiti ovrhovoditelja o nemogućnosti provedbe ovrhe, proizlazi upravo iz odluke Vrhovnog suda Republike Hrvatske na koju se sam prvostupanjski sud poziva u pobijanom rješenju, broj Rev-236/2024-2 od 2. listopada 2024., prema kojoj se "kod dostave potvrde Financijske agencije o nemogućnosti izvršenja osnove za plaćanje temeljem članka 12. ZPONS-a, a u svrhu obavješćavanja ovrhovoditelja u smislu članka 5. stavka 4. OZ-a, uopće ne radi o odluci suda, jer sud u vezi toga nije dužan donijeti nikakvu odluku, pa ni u obliku zaključka. Ono što je sud dužan u smislu članka 5. stavka 4. OZ-a svodi se na obavijest o nemogućnosti provedbe ovrhe, a za dostavu takve obavijesti OZ ne propisuje oblik radnje suda. Dakle, kada je sud proslijedio potvrdu Financijske agencije ovrhovoditelju ispunio je svoju obvezu obavješćivanja ovrhovoditelja iz članka 5. stavka 4. OZ-a i time ga jasno upoznao, a što je i svrha obavješćavanja, o nemogućnosti provedbe ovrhe na novčanim sredstvima".

Kako je ovaj drugostupanjski sud naveo u ranijoj ukidnoj odluci, u strogo formalnom postupku, kakav je ovršni, u situaciji kada ovrhovoditelj nikada nije zaprimio obavijest suda o nemogućnosti provedbe ovrhe, već je upravo on dostavio sudu obavijest Financijske agencije o nemogućnosti provedbe predmetne ovrhe, nije niti mogao započeti prekluzivni rok propisan odredbom članka 5. stavka 4. Ovršnoga zakona."

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-40/2025-2 od 17. ožujka 2025.

124

831.072

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > ODGODA, OBUSTAVA I DOVRŠETAK OVRHE > OBUSTAVA OVRHE

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17, 131/20, 114/22. i 155/23)

Članak 2. stavak 1. točka 6.

Članak 21. stavak 1.

Članak 105.

Članak 125. stavak 5.

Članak 348. stavak 1.

Kupac u ovršnom postupku nije ovlašten izjaviti žalbu protiv rješenja o obustavi ovrhe.

"Prema odredbi članka 348. stavka 1. ZPP-a u svezi sa člankom 381. stavkom 1. ZPP-a koji se primjenjuju na temelju odredbe članka 21. stavka 1. OZ-a, pravo na žalbu protiv rješenja imaju stranke, u zakonom propisanom roku. Prema odredbi članka 2. stavka 1. točke 6. OZ-a, stranke u postupku su ovrhovoditelj i ovršenik, te predlagatelj osiguranja i protivnik osiguranja.

Stoga su žalbu protiv rješenja o obustavi ovrhe mogle podnijeti samo stranke u postupku, a to su u ovom slučaju ovrhovoditelj E. S. B. d.d. i ovršenik 1. S. Š. te ovršenik 2. J. K. Kako treća osoba, kupac K. B. nije stranka ovog ovršnog postupka u smislu naprijed citiranih odredbi ZPP-a i OZ-a, to on nema pravo na podnošenje žalbe protiv rješenja o obustavi postupka ovrhe jer pravo na podnošenje žalbe protiv tog rješenja imaju samo stranke u postupku, što se ponovno ističe.

Naglašava se pri tome, da prema odredbi članka 105. OZ-a stranke imaju pravo na žalbu protiv rješenja o dosudi, a protiv tog rješenja pravo na žalbu imaju i osobe koje su sudjelovale na dražbi kao ponuditelji.

Nastavno na navedeno, prema odredbi članka 125. stavka 5. OZ-a pravo na žalbu protiv rješenja o namirenju imaju stranke i sve osobe koje su polagale pravo na namirenje iz kupovnine.

Iz navedenog je razvidno da je odredbama OZ-a izrijekom propisano kada i u kojim slučajevima žalbu protiv rješenja u ovršnom postupku, osim stranaka, mogu izjaviti i treće osobe, pa kako nije propisano da kupac može izjaviti žalbu protiv rješenja o obustavi ovrhe, a o čemu je riječ u ovom slučaju, to je žalba nedopuštena jer je izjavljena od neovlaštene osobe."

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-18/2025-2 od 4. travnja 2025.

125

831.110

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OVRHA RADI NAPLATE NOVČANE TRAŽBINE > OVRHA NA NEKRETNINI > OPĆENITO

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 73/17)

Članak 80.b stavak 1.

Zakon o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona

(NN 131/20)

Članak 20. stavak 1.

Nema mjesta primjeni izmijenjene odredbe članka 80.b OZ-a kada je ovršni postupak pokrenut prije stupanja na snagu ZID OZ-a ("Narodne novine", broj 131/20) u odnosu na preostali dio ovrhovoditeljeve tražbine koja ne prelazi iznos od 40.000,00 kuna/5.300,00 EUR.

"Pobijanim rješenjem prvostupanjski je sud takav prijedlog ovršenika odbio, s obrazloženjem da je odredbom članka 80.b stavka 1. OZ-a, koji se u ovom predmetu primjenjuje, propisano da će sud prijedlog za ovrhu na nekretnini odbiti ako glavnica tražbine radi čijeg se namirenja ovrha traži ne prelazi iznos od 2.654,46 EUR/20.000,00 kn, osim ako je prijedlog podnesen radi prisilnog ostvarenja tražbine radi zakonskog uzdržavanja ili tražbine radi naknade štete uzrokovane kaznenim djelom.

Ovršenik se dakle poziva na izmijenjenu odredbu članka 80.b. Ovršnog zakona, jer je odredbom članka 8. stavka 1. Zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona ("Narodne novine", broj 131/20, dalje u tekstu: ZID OZ), propisano da se u članku 80.b stavku 1. broj "20.000,00" zamjenjuje sa brojem "40.000,00".

Međutim, odredbom članka 20. stavka 1. ZID OZ-a (prijelazne i završne odredbe istoga), propisano je da će se postupci pokrenuti prije stupanja na snagu ZID OZ-a, dovršiti primjenom odredbi OZ-a.

ZID OZ je stupio na snagu 28. studenog 2020., a predmetni ovršni postupak pokrenut je podnošenjem prijedloga za ovrhu 18. lipnja 2020., dakle prije stupanja na snagu odredbe članka 8. stavka 1. ZID OZ-a te se izmijenjene odredbe u istome ne primjenjuju.

S obzirom da se dakle na predmetni ovršni postupak primjenjuju odredbe članka 80.b stavka 1. OZ-a, te da se isti nastavio voditi radi naplate ovrhovoditeljeve tražbine čija glavnica prelazi iznos od 2.654,46 EUR/20.000,00 kn, prvostupanjski sud je zaključio da nije osnovan ovršenikov prijedlog da sud odbije prijedlog za ovrhu u odnosu na preostali dio ovrhovoditeljeve tražbine."

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-779/2024-2 od 16. travnja 2025.

126

831.110.4

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OVRHA RADI NAPLATE NOVČANE TRAZIBINE > OVRHA NA NEKRETNINI > OPĆENITO > DOKAZ O VLASNIŠTVU I PRAVU GRAĐENJA

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13 i 93/14, 55/16, 73/17, 131/20, 114/22 i 155/23)

Članak 82. stavak 2.

Odredbom članka 82. stavka 2. OZ-a propisano je da, ako je pravo na nekretnini iz stavka 1. toga članka upisano u zemljišnoj knjizi na drugu osobu, a ne na ovršenika, prijedlogu se može udovoljiti samo ako ovrhovoditelj podnese ispravu koja je podobna za upis ovršenikova prava, te će u tom slučaju, sukladno odredbi članka 82. stavka 3. OZ-a, sud po službenoj dužnosti naložiti u zemljišnoj knjizi upis prava vlasništva ovršenika.

"U prijedlogu za ovrhu, na temelju ovršne isprave - Ugovora o kreditu od 27. listopada 2000. (solemniziran kod javnog bilježnika LJ. H. M. iz Z. pod poslovni broj OU-906/2000-2

dana 30. listopada 2000. i kojim je zasnovano založno pravo u korist Zagrebačke banke u iznosu od 55,700.00 DEM) ovrhovoditelj na kojeg je cesijom prešlo založno pravo predlaže ovrhu protiv ovršenika kao izvanknjižnog vlasnika založene nekretnine upisane u zemljišne knjige Općinskog suda u Karlovcu, Zemljišnoknjižni odjel Karlovac, [kastarska općina], [broj zk uložka], [kastarska čestica], u naravi kuća br. 46, dvor, i voćar, površine 708 m².

Prvostupanjski je sud donio predloženo rješenje o ovrsi protiv kojeg u žalbi ovršenik ističe da je doneseno protiv osobe koja nije vlasnik predmetne nekretnine i da u ovom postupku nije dopušten zahtjev ovrhovoditelja za upisom prava vlasništva na ovršenika. Nadalje, da je ovrhovoditelj kao dokaz tražbine priložio fotokopiju Ugovora o kreditu, a isto tako i kao dokaz cesije da nije priložen ugovor u originalu. Stoga da je prijedlog za ovrhu trebalo odbaciti. Prigovara i visini tražbine. Odgodu predlaže navodeći da bi mu provedbom ovrhe nastala nenadoknadviva šteta.

Žalba ovršenika je osnovana utoliko što je povodom njezinog izjavljivanja ovaj sud stekao mogućnost ispitivati pobijanu odluku u smislu odredbe članka 82. stavka 1. OZ-a. Njome je propisano da je uz prijedlog za ovrhu na nekretnini ovrhovoditelj dužan podnijeti izvadak iz zemljišne knjige kao dokaz o tome da je nekretnina upisana kao vlasništvo ovršenika. Odredbom članka 82. stavka 2. OZ-a propisano je da, ako je pravo na nekretnini iz stavka 1. toga članka upisano u zemljišnoj knjizi na drugu osobu, a ne na ovršenika, prijedlogu se može udovoljiti samo ako ovrhovoditelj podnese ispravu koja je podobna za upis ovršenikova prava, te će u tom slučaju, sukladno odredbi članka 82. stavka 3. OZ-a, sud po službenoj dužnosti naložiti u zemljišnoj knjizi upis prava vlasništva ovršenika.

U smislu navedene odredbe, ovršni sud će o pravu vlasništva ovršenika i predloženoj ovrsi odlučiti istodobno, i pokaže li se da je udovoljeno traženim pretpostavkama (ovršni sud je dužan ispitati jesu li se stekle pretpostavke za upis prava vlasništva propisane odredbom članka 45. Zakona o zemljišnim knjigama ("Narodne novine", broj 63/19, 128/22, 155/23 i 127/24) koje se tiču knjižnog prednika te odredbi članka 48. i 49. koje se odnose na isprave, rješenjem o ovrsi će odrediti konstitutivni upis prava vlasništva u zemljišnu knjigu i zabilježbu ovrhe na nekretnini."

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-1048/2024-2 od 28. srpnja 2025.

127

831.111

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OVRHA RADI NAPLATE NOVČANE TRAŽBINE > OVRHA NA NEKRETNINI > IZUZIMANJE OD OVRHE

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13 i 93/14, 55/16, 73/17, 131/20, 114/22, 155/23 i 6/24)

Članak 52.

Članak 65.

Predstavlja li nekretnina na kojoj ovrhovoditelj kao javnopravno tijelo predlaže ovrhu na temelju ovršne javobilježničke isprave, dom ovršenika, preispitat će se kroz institut pravnih lijekova i odgodu ovrhe.

"Pravilno je prvostupanjski sud dopustio zatraženu ovrhu temeljem valjane ovršne isprave. Ovršnu ispravu u ovoj pravnoj stvari predstavlja ovršna javobilježnička isprava -

Ugovor o najmu stana od 2. ožujka 2017. zaključen između Grada S., OIB [osobni identifikacijski broj] kao najmodavca i M. M., OIB [osobni identifikacijski broj] kao najmoprimca stana u Splitu, Stare gimnazije [adresa], solemniziranog u uredu javne bilježnice M. R. dana 14. ožujka 2017. pod brojem OV-848/17 te potvrde ovršnosti javnog bilježnika V. M. od 29. prosinca. 2022. pod poslovnim brojem: OV-5565/22.

Ovršenici 1., 2., 3., 4. i 5. se pozivaju na zaštitu prava na dom, no u ovakvom činjeničnom supstratu kao i u okviru citiranih žalbenih razloga, kroz strogo formalni ovršni postupak nije moguće utvrditi ispunjavaju li ovršenici uvjete za zaštitu prema članku 34. stavku 1. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj 56/90, 135/97, 8/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10 i 5/14, dalje u tekstu: Ustav) i članku 8. Europske Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Narodne novine" - "Međunarodni ugovori", broj 18/97, 6/99, 8/99 - ispravak 14/02, 1/06 i 2/10, dalje u tekstu: EKZLJP-a). Točno je da se ustavnom i konvencijskom zaštitom prava na dom jamči pravo pristupa, korištenja i mirnog uživanja doma. Međutim, isto tako točno je da ta prava spadaju u kategoriju prava koja se mogu ograničiti, da ograničenja djeluju na isti način i da je teret dokazivanja da je došlo do miješanja u nečija prava na osobi koja tvrdi da je došlo do povrede članka 34. stavka 1. Ustava i članka 8. EKZLJP-a, odnosno da je na ovršeniku bilo navesti činjenice na temelju kojih bi sud mogao zaključiti pripadaju li one u okvir i doseg članka 34. stavka 1. Ustava i članka 8. EKZLJP-a.

Slijedom navedenog, a u ovakvim okolnostima, utvrđenje predstavlja li predmetna nekretnina na kojoj ovrhovoditelj kao javnopravno tijelo predlaže odrediti ovrhu dom ovršenika 1., 2., 3., 4. i 5. te bi li određivanjem ovrhe bilo povrijeđeno pravo ovršenika 1., 2., 3., 4. i 5. na dom, preispitat će se kroz primjenu odredbi članka 50. stavka 1. točke 7. OZ-a, u vezi sa člankom 52. OZ-a, kao i članka 65. OZ-a. Navedeno predstavlja odgovarajući mehanizam kojim kroz pravne lijekove i institut odgode privatna osoba može pokrenuti radi zaštite prava na dom."

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-929/2023-2 od 26. ožujka 2025.

128

831.111

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OVRHA RADI NAPLATE NOVČANE TRAŽBINE > OVRHA NA NEKRETNINI > IZUZIMANJE OD OVRHE

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13 i 93/14, 55/16, 73/17, 131/20, 114/22, 155/23 i 6/24)

Članak 80.b stavak 3.

Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda

(NN – MU 18/97, 6/99, 8/99, 14/02 i 1/06)

Članak 8. stavak 2.

Suglasnost ovršenika na prisilnu ovrhu prodajom nekretnine otklanja njegovo pravo pozivanja na dom u odnosu na predmetnu nekretninu, čime se ukazuje suvišnim provedba testa razmjernosti.

"Prvostupanjskim rješenjem o ovrsi određena je ovrha na temelju ovršne isprave- ovršnog javnobilježničkog akta – Ugovora o okvirnom iznosu zaduženja i osiguranju broj ES 696/06-1 od 4. kolovoza 2006., potvrđenog od strane javnog bilježnika J. T. iz N. V. dana 11. kolovoza 2006. pod poslovnim brojem OU-168/2006, radi prisilnog ostvarenja novčane tražbine ovrhovoditelja u iznosu od 270.995,57 EUR, na nekretnini ovršenika upisanoj u zemljišnoj knjizi Općinskog suda u Općinskoga suda u Crikvenici, Zemljišnoknjižni odjel u Senju, na nekretnini upisanoj u knjizi položenih ugovora [broj zk uloška] [poduložak] [kastarska općina], to dvosobnom stanu na drugom katu lijevo, koji se sastoji od dvije sobe, kuhinje, izbe, kupaonice, hodnika i lođe ukupne površine od 64,67 m² sa pripadajućom drvarnicom, a koji stan se nalazi u zgradi u [adresa], sagrađenoj na [kastarska čestica] [kastarska općina], i to zabilježbom ovrhe u zemljišnoj knjizi, utvrđenjem vrijednosti nekretnine, prodajom nekretnine i namirenjem ovrhovoditelja iz iznosa dobivenog prodajom.

Nadalje ovršenik navodi da mu je predmetni stan jedina nekretnina u kojoj živi sa svojom suprugom K. Ž., da je teško bolestan, umirovljenik, da mu je supruga umirovljenik u invalidskoj mirovini, te da ovrhovoditelj nema hitan interes za namirenjem tražbine radi ostvarenja vlastitog uzdržavanja budući da je u ovom istom ovršnom postupku se već pretežito namirio prodajom i stjecanjem u vlasništvo poslovnog prostora ovršenika.

Ovršenik se dakle poziva na narušenu pravičnu ravnotežu, koja je regulirana odredbom članka 80.b stavka 2. OZ-a, kojom je propisano da će sud prijedlog za ovrhu na nekretnini odbiti ako glavnica tražbine radi čijeg se namirenja ovrha traži ne prelazi iznos od 5.300,00 EUR, osim ako je prijedlog podnesen radi prisilnog ostvarenja tražbine radi zakonskoga uzdržavanja ili tražbine radi naknade štete uzrokovane kaznenim djelom (stavak 1.)

Ako glavnica tražbine radi čijeg se namirenja ovrha traži prelazi iznos od 5.300,00 EUR, sud može odbiti prijedlog za ovrhu na nekretnini ako ocijeni da bi prodaja nekretnine narušila pravičnu ravnotežu između interesa ovršenika i interesa ovrhovoditelja (stavak 2.)

Pri ocjeni je li narušena pravična ravnoteža iz stavka 2. ovoga članka, sud će uzeti u obzir okolnosti slučaja, a osobito:

- je li vrijednost tražbine koja se namiruje nerazmjerno manja od vrijednosti nekretnine na kojoj se predlaže provesti ovrhu,
- je li ovrhovoditelj učinio vjerojatnim da je ovrha na drugim predmetima ovrhe bila bezuspješna, odnosno da nema drugih prikladnih mogućnosti da se tražbina u cijelosti ili u pretežnom dijelu namiri,
- služi li nekretnina za stanovanje i zadovoljavanje osnovnih životnih potreba ovršenika te ima li ovršenik drugih nekretnina ili drugih mogućnosti da svoje potrebe zadovolji,
- ima li ovrhovoditelj osobito opravdan interes za hitnim namirenjem tražbine radi ostvarenja vlastitoga uzdržavanja ili drugih važnih razloga,
- je li se ovršenik izjavom sadržanom u javnoj ispravi ili ovjеровljenoj privatnoj ispravi izričito suglasio s time da ovrhovoditelj radi namirenja određene tražbine zatraži namirenje prodajom određene nekretnine (stavak 3.)

Međutim, ovršeniku je za odgovoriti da je na zajedničkom sastanku predsjednika Građanskih odjela županijskih sudova i Građanskog odjela Vrhovnog suda RH održanom dana 11. ožujka 2022. prihvaćeno pravno shvaćanje po kojem žalbene navode ovršenika o narušenoj pravičnoj ravnoteži pozivom na odredbu članka 80.b OZ-a ne treba ocjenjivati primjenom članka 80.b stavka 3. Ovršnog zakona u slučaju kada je na nekretnini upisano založno pravo.

U konkretnom slučaju, ovršenik je člankom 8. predmetnog Ugovora o okvirnom iznosu zaduženja i osiguranju broj ES 696/06-1 od 4. kolovoza 2006., dao ovrhovoditelju suglasnost da se, radi naplate tražbine koju ovrhovoditelj ima prema ovršeniku, može provesti prisilna ovrha prodajom nekretnine (predmetne nekretnine) nakon što javni bilježnik na taj ugovor

stavi potvrdu ovršnosti, te je radi naplate predmetne tražbine pod poslovnim brojem ZS-7/10 upisano založno pravo ovrhovoditelja na predmetnoj nekretnini."

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-634/2024-2 od 3. travnja 2025.

129

831.130.41

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OVRHA RADI NAPLATE NOVČANE TRAŽBINE > OVRHA NA NOVČANIM SREDSTVIMA OVRŠENIKA > OPĆENITO > OVRŠNE RADNJE > PROVEDBA OVRHE OD STRANE FINACIJSKE AGENCIJE

*Zakon o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima
(NN 68/18, 2/20, 47/20, 46/20, 83/20 i 133/20)*

Članak 12.

Dopušteno je podnošenje novog zahtjeva za izravnu naplatu na temelju izbrisane osnove za plaćanje sukladno odredbi članka 12. ZPONS-a, time što novi zahtjev ne zadržava redosljed naplate po ranijem zahtjevu.

"Prvostupanjski je sud pobijanim rješenjem proglasio nedopuštene pljenidbu i prijenos novčanih sredstava po zahtjevu za izravnu naplatu ovrhovoditelja S. E. d.o.o., a koja se provodi protiv ovršenika temeljem rješenja o ovrsi javnog bilježnika broj Ovr-39425/2012 te je obustavio ovrhu koja se provodi na računima ovršenika na temelju istog rješenja o ovrsi, na temelju citiranog stava predsjednika građanskih odjela županijskih sudova i Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske održanog 27. studenog 2019. i odredbe članka 210. OZ-a.

Takav zaključak prvostupanjskog suda, kojim je proglasio nedopuštenom pljenidbu i prijenos novčanih sredstava po zahtjevu za izravnu naplatu ovrhovoditelja temeljem rješenja o ovrsi javnog bilježnika broj Ovr-39425/2012, te obustavio ovrhu koja se provodi na računima ovršenika, ne može se prihvatiti kao pravilan.

Kako ovrhovoditelj u konkretnom slučaju nije zatražio naplatu na temelju nijedne od člankom 209. OZ-a taksativno nabrojanih isprava, već na temelju rješenja o ovrsi javnog bilježnika broj Ovr-39425/2012, to se u konkretnom slučaju radi o izvansudskoj ovrsi u smislu odredbe članka 284. OZ-a, a ne o izravnoj naplati prema članku 209. OZ-a.

Nadalje, prema odredbi članka 12. stavka 1. Zakona o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima ("Narodne novine", broj 68/18, 2/20, 47/20, 46/20, 83/20 i 133/20, dalje u tekstu: ZPONS), ako se tražbina iz osnove za plaćanje ne naplati od ovršenika fizičke osobe u cijelosti u roku od tri godine od primitka u Agenciju, nakon što po toj osnovi za plaćanje nije bilo nikakvih naplata posljednjih šest mjeseci uzastopno s računa tog ovršenika, Agencija prestaje s izvršavanjem te osnove za plaćanje za ovršenika iz osnove za plaćanje za kojeg su zadovoljeni navedeni uvjeti.

Prema shvaćanju ovog drugostupanjskog suda, a analogno pravnom shvaćanju Vrhovnog suda Republike Hrvatske izraženom u rješenju broj Rev-274/2023 od 10. siječnja 2024., prema kojem je dopušten prijedlog ovrhovoditelja da Financijska agencija, nakon što je, na temelju članka 12. ZPONS-a, u postupku izravne naplate prestala postupati po zahtjevu za izravnu naplatu i osnovu izbrisala iz Očevidnika, ponovno istu osnovu temeljem novog

zahtjeva za izravnu naplatu upiše u Očevidnik i nastavi postupati sukladno istome - dopušteno je ovrhovoditelju na temelju izbrisane osnove za plaćanje podnijeti novi zahtjev za naplatu, kako je ovrhovoditelj i postupio, pa je stoga pogrešno stajalište prvostupanjskog suda da je ovrhovoditelju u predmetnoj situaciji nedopušteno pokrenuti novi postupak izvansudske ovrhe na temelju valjanog pravomoćnog i ovršnog rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave."

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-154/2024-2 od 10. ožujka 2025.

130

832.604

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OSIGURANJE > PRIVREMENE MJERE > OPĆENITO > DOPUSTIVOST PRIVREMENE MJERE

*Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda
(NN – MU 18/97, 6/99, 8/99, 14/02 i 1/06)*

Članak 8.

*Zakon o parničnom postupku
(NN 53/91, 91/92, 112/99, 129/00, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 96/08, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 - službeni pročišćeni tekst, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23)*

Članak 441.

*Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima
(NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14, 81/15 i 94/17)*

Članak 21. stavak 3.

Članak 22.

U parničnom postupku radi smetanja posjeda i time ni u postupku osiguranja tražbine iz tog postupka nije dopušteno isticanje prigovora prava na dom iz članka 8. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

"Pretpostavke za određivanje privremene mjere radi osiguranja nenovčane tražbine, prema odredbi članka 346. stavka 1. OZ-a, su da predlagatelj osiguranja učini vjerojatnim postojanje svoje tražbine koja se osigurava (objektivna pretpostavka), zatim da, ili učini vjerojatnom opasnost da bi bez takve mjere protivnik osiguranja spriječio ili znatno otežao ostvarenje tražbine, osobito time što bi promijenio postojeće stanje stvari, ili učini vjerojatnim da je mjera potrebna da bi se spriječilo nasilje ili nastanak nenadoknadive štete koja prijete (subjektivna pretpostavka).

Dakle, jedna od dviju pretpostavki za određivanje privremene mjere je da predlagatelj učini vjerojatnim postojanje svoje tražbine, koju je u konkretnom slučaju označio kao pravo na dom.

Dakle, u parničnom postupku koji se vodi zbog smetanja posjeda, a time ni u ovom postupku, nije dopušteno isticati prigovor prava na dom iz članka 8. Konvencije za zaštitu

ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Narodne novine" - "Međunarodni ugovori", broj 18/97, 6/99, 8/99, 14/02, 1/06 i 2/10, dalje u tekstu: Konvencija) imajući u vidu da je odredbom članka 441. ZPP-a u vezi s odredbom članka 22. ZV-a isključeno raspravljanje o pravu na posjed, o pravnoj osnovi, savjesnosti ili nesavjesnosti posjeda ili o zahtjevima za naknadu štete."

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-993/2024-2 od 5. svibnja 2025.

131

840.41

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > STEČAJNI POSTUPAK > OPĆENITO > STEČAJNI RAZLOZI > NESPOSOBNOST ZA PLAĆANJE

*Zakon o stečaju potrošača
(NN 100/15, 67/18 i 36/22)*

Članak 75. stavak 1. točka 3.

Članak 79.c stavak 4. i 5.

Ocjenu poštenja potrošača u konkretnom slučaju potrebno je utvrditi analognom primjenom članka 75. stavka 1. točke 3. ZSP-a, odnosno utvrditi je li isti u posljednjoj godini prije podnošenja prijedloga za otvaranje postupka stečaja ili nakon toga namjerno ili iz krajnje nepažnje onemogućio namirenje vjerovnika time što je preuzimao neprimjerene obveze ili nesavjesno i nepošteno umanjivao vrijednost svoje imovine.

"Naime, iz prijedloga za provedbu jednostavnog postupka stečaja potrošača koji je podnijela Financijske agencije (u nastavku FINA) još 9. prosinca 2022., zaprimljenim kod prvostupanjskog suda pod poslovnim brojem Sp-302/2022, proizlazi kako se potrošač nije očitovao je li suglasan sa prijedlogom, pa se prema odredbi članka 79.c stavka 4. ZSP-a smatra da je suglasan, dok se, kako je već ranije naglašeno, presumpcija o postojanju izjave potrošača o nepostojanju imovine veže uz članak 79.c stavak 5. ZSP-a i situaciju kada se potrošač očitovao da je suglasan sa pokretanjem postupka ali nije dostavio popis imovine – što ovdje nije slučaj, slijedom čega odgovor na pitanje o poštenju potrošača ovisi o okolnostima konkretnog slučaja, a poštenje potrošača utvrđuje sud vanjskim provjerama ili iz dokaza koje dostave vjerovnici. Prvostupanjski je sud, pri tome, već ranije upućen kako je takvo stajalište zauzeo i Vrhovni sud Republike Hrvatske u odluci broj Rev-276/2021-2 od 27. travnja 2021.

Slijedom navedenog, ocjenu poštenja potrošača u konkretnom slučaju potrebno je utvrditi analognom primjenom članka 75. stavka 1. točke 3. ZSP-a, odnosno utvrditi je li isti u posljednjoj godini prije podnošenja prijedloga za otvaranje postupka stečaja ili nakon toga namjerno ili iz krajnje nepažnje onemogućio namirenje vjerovnika time što je preuzimao neprimjerene obveze ili nesavjesno i nepošteno umanjivao vrijednost svoje imovine."

Županijski sud u Splitu, Gž-1574/2025-3 od 25. lipnja 2025.